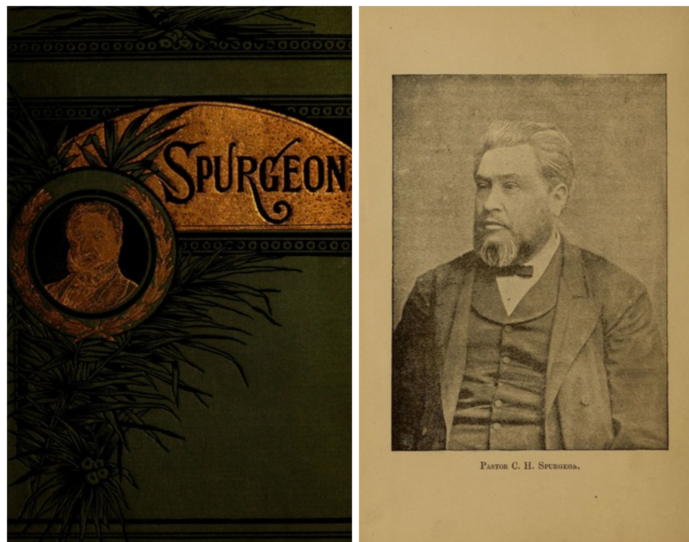

Charles H Spurgeon

Hans tro och verksamhet

AF

Dr. H. L. Wayland

*

CHICAGO, ILLS.,
E. WINGRENS FÖRLAG

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken från 1892 om Charles Huddon Spurgeon, författad av **Heman Lincoln Wayland** (1830-1898) och översatt av **Carl Gustaf Lagergren** (1846-1941), har digitaliserats från the Library of Congress av Internet Archive i aug 2011 och anpassats till Projekt Runeberg i mars 2012 av Ralph E.

 Boken kan läsas såsom en uppslagen bok i färg på Internet Archive.

På Internet Archive hittar man också **det engelska originalet**.

Kungliga biblioteket i Stockholm har en bok med samma författare, titel, förlag och utgivningsår, men som innehåller 351 sidor.

FÖRORD.

*

Bland de utmärkta redskap, till hvilka Gud bekant sig i våra dagar, står onekligen pastor *Charles Haddon Spurgeon* bland de allra främsta. Hans personlighet, hans gåfvor, hans framgång och inflytande, allt visar honom vara en af dessa andliga jättekarakterer, af hvilka hvarje tid erhåller endast någon eller några. Inför en sådan persons minne falla alla vanliga skrankor af sig sjelft, och man ser ej längre i honom medlemmen af ett visst kyrkosamfund, utan en Jesu Kristi stridsman, som hörer till hela kristenheten och syskonringen på jorden och i himmelen.

För min del älskar jag Spurgeons minne först för hans personliga fromhets skull. Hvar han stod och hvar han fanns, så framstod denna hans barnsliga gudsfruktan på ett tydligt och för en kristen särdeles trosstärkande sätt. Bredvid denna barnafromhet fann man dock alltid den verklige och insiktsfulle kristne mannens praktiska förstånd, som hatade allt fjesk och pjunk, något som man icke minst bör komma ihåg framför den store mannens minne. Vidare framstår Spurgeons minne i dess rätta dager, när man betraktar hans stora kärlek till bibelordet. Hans predikningar voro i nästan särskild mening byggda på den heliga skrifts osvikliga grund. Tänk huru det stora Tabernaklet genljöd i åratal af detta varma, väckande och hugsvalande vittnesbörd om den Frälsare, hvars blod renarfrån alla synder! Af älsklige och vördade embetsbröder i vår synod, hvilka egt förmånen att vara med vid sådana tillfällen, har jag mer än en gång hört berättelsen om den gripande kraft man erfor i den stora uppmärksamma församlingen i Londons mest populära gudstjenstlokal.

Man kan slutligen icke annat än förvånas öfver den rika framgång Gud beskärde hans verksamhet. I det stycket bör berättelsen om hans lifsgerning lända till trosstyrka för oss alla, antingen vi kallas lutheraner, baptister eller missionsvänner. Spurgeon bad och trodde på Guds hjelp, en hjelp som han också erhöll i det allra rikaste mått!

Må nu denna bok lända alla dess läsare till uppmuntran och glädje, och må den käre Guden så ställa allas vårt lefnadslopp, att vår gemensamme Mästare må vid dess slut kunna säga: “Väl gjordt, du gode och trogne tjenare, gack in i din Herres glädje.”

Bethany College, Lindsborg, Kansas, den 9 Aug. 1892.

C. A. Swenson.

*

FÖRETAL.

*

Föreliggande beskrifning öfver C. H. Spurgeon, hans tro och verk är i sig sjelf sin bästa rekommendation, så att något förord i den vägen hafva vi ej ansett vara behöfligt. Rörande bokens utgifvande på svenska språket må vi dock nämna följande.

1:o) Det har legat oss på hjertat, att en trogen skildring af nutidens störste predikant, hans tro och hans

verksamhet måtte blifva tillgänglig på vårt språk, så att hvar och en måtte blifva i tillfälle att få ett rätt begrepp derom och komma i åtnjutande af de välsignelser, som inflytandet af ett så upphöjdt och ädelt föredöme utöfvar. Bland de i ämnet utkomna skrifterna trodde vi oss först finna den af Dr. Lorimer motsvara de fordringar, man ställer på ett sådant verk; men vid närmare undersökning funno vi, att hans bok, med alla sina förtjenster i öfrigt, icke ger oss ett rätt begrepp om Spurgeons ställning i en af de mest kritiska tidpunkterna af hans lif, annat att förtiga. Den enda, som vi funnit gifva en trogen och fullständig skildring af den store mannen, är föreliggande verk, som på samma gång det är det trognaste äfven är det fullständigaste, mest uppbyggliga och lärorika, ja, det bästa af alla utkomna, — det har ett förblifvande värde. Vi hafva derför trott oss tjena Herren och hans församling med att utgifva det.

2) Med afseende på öfversättningen och anordningen i öfrigt, så har det varit vår uppgift att vara fullt trogna originalet, med undantag deraf att vi intagit flere i texten intryckta planscher, än originalupplagan har; hvarjemte vi utelemnat Spurgeons predikan om pånyttfödelse i dopet, som i originalet förekommer såsom tillägg, och i stället som sådant intagit pastor Conwells utmärkta afhandling om Spurgeons helbregdagörelse-gåfva och det bruk han gjorde af den. Genom denna anordning hoppas vi att bokens värde har ökats.

3) Vi stanna i stor tacksamhetsförbindelse till Am. Bapt. Publication Society för den välvilligt gifna tillåtelsen att på vårt språk Öfverflytta och utgifva detta utmärkta arbete.

4) För oss har läsningen af detta verk och den andel vi hafva i öfversättningen varit rika på njutning, undervisning, uppmuntran och eggelse till hvarje godt verk. Och vi tillönska hvarje läsare häraf samma välsignelser om möjligt i dubbelt mått.

Chicago i Augusti 1892.

UTGIFVAREN.

*

FÖRSTA KAPITLET.

Spurgeons härkomst och ungdom. Waterbeach.

Lördagsaftonen den 10 december 1853 anlände en nitton års yngling till London från Cambridge. Han kom med ett af de östra grefskapens jernvägståg, steg af vid stationen i närheten af bankhuset samt tog en omnibus till det spisqvarter som anvisats honom vid Queen Square, Bloomsbury. Han var rödblommig med fin hy. Han hade ett utpregladt landtligt utseende, hvilket stack fram så mycket bjertare genom de svarta silkesstrumporna — nu mera lyckligtvis bortlagda — samt genom hans hvitprickiga ficknäsduk af blått siden. Detta var hans första besök i staden och tvifvelsutan betraktade han från omnibusens tak nyfiket de ovanliga syner som utbredde sig för honom längs Cheapside, Newgate och Holborn.

Om någon förutsagt, att den unge landtbon följande dag skulle börja en trettioåttaårig verksamhet såsom predikant i den bildade verldens hufvudstad, en verksamhet som saknar motstycke i kristendomens historia, och att han till sist komme att bäras såsom en konung till sin graf, så hade man aktat påståendet såsom tomt prat, ja, man skulle förlagt det till sagans område och jemfört det med en af de mest öfverspända framställningarna i Tusen och En Natt. Men tiden går helt och hållet sin egen väg,både då han grusar profeternas rykte och bringar det till verkställighet, som syntes blott såsom en dåraktig dröm hos en febersjuk.

Från en handling af Gud kan man med säkerhet sluta sig till hans afsigt dermed. Vi behöfva icke draga i tvifvelsmål, att det var Guds uppsåt att i detta nittonde århundrade i hjertat af London uppväcka en puritansk predikant, en predikare för folket, hvilken med oförlikneligt mod, ömhet och kärlek samt rakt på sak skulle inbjuda syndare till Gud.

Tre saker äro bestämmande, då frågan gäller hvad en menniska skall blifva, eller man kunde snarare säga, att

Gud genom tre ting afgör en mans framtid — hans härkomst, omgifning och person.

Bättre anor än Spurgeons har verlden icke sett. För många mansåldrar tillbaka bodde hans förfäder i Nederländerna, hvarifrån de i det sextonde århundradet blefvo utdrifna genom hertig Albas och Filip II:s förföljelser, genom hvilka Spanien under en lång följd af år utarmade sig sjelft och riktade sina medtäflare. I det följande århundradet satt Job Spurgeon inspärrad i Chelmsfords fängelse tretton veckor för samvetets skull. Vi kunna lita på, att i den här, som i striden följde den störste anförare och mest rättfärdige herskare England någonsin haft, funnos män med lysande namn och börd. Troligtvis befann sig bland dem en korporal Spurgeon, bevandrad i skrifterna, hvilken vid bönemötet i lägret ledde sin mindre begåfvade öfverstes andaktsöfning samt tillrättavisade en affällig major och vid ett annat tillfälle, då han efter en dyrköpt seger låg blödande på slagfältet, log emot Oliver Cromwell, när han såg denne sopa fram såsom en hvirfvelvind med "Jernsidorna" på väg att tillintetgöra de "Gudlöse" till grundande af frihet och upprättande af en god styrelse, hvarefter han dog lycklig.Från denna slägt härstammade James Spurgeon, som var pastor bland de frikyrklige i Stambourne, Essex, från 1810 till sin död 1864 vid 88 års ålder. Hans fotografi framställer ett ansigte som uttrycker bestämdhet, en sluten mun såsom general Grants, en hög vacker panna samt om godhet och qvickhet vittnande drag.

Spurgeons fader.

Dennes son, John Spurgeon, föddes i Stambourne 1811 och inträdde i predikokallet, sedan han hunnit mannaåldern. Han blef pastor i en friförsamling i Tollesbury, hvarifrån han senare flyttade till Cranbrook, Kent, der han var pastor i fem år. Sedan sonen gjort sig bemärkt, var fadern efter hvartannat pastor i två församlingar i London. Han har öfverlefvat sin son och bor nu (1892) i West Croydon. Han omtalas af dem, som kände honom i hans krafts dagar, såsom en allvarlig och trogen predikant.

Hans hustru — nyligen död — var en qvinna med utpreglad karakter och hängifvenhet i gudsfruktan, hvilkens förstånd, böner och fromhet belönades med alla barnensfrälsning. Hennes man besvärades en gång med tvifvel, huruvida han gjorde rätt i att så ofta lemna hemmet for att predika evangelium. Borde han icke stanna hemma och sörja för sina barns frälsning? Då han gick förbi hustruns dörr, hörde han henne bedja för hvart och ett af barnen och särskildt för Charles. Mannen kände, att han tryggt kunde fortsätta Herrens verk och lemna barnen i Herrens och en sådan moders vård.

Spurgeons moder.

Det låg en hel verld af betydelse i de ord fadern yttrade, då man förtäljde honom sonens död. "Hvilket saligt möte som egt rum mellan Charles och hans moder!"

Det kommer en dag, då Gud skall vedergälla hvar och en efter hans gerningar, och hvem kan säga, huru stor den lön skall blifva, som då kommer att tillfalla dessa föräldrar och förfäder, hvilka skulle varit okända, vore det icke för det flammande sken som återkastas från det ljus, hvilket de hjelpt till att upptända?

Af dessa föräldrar föddes Charles Haddon Spurgeon den 19 juni 1834 i Kelvedon, Essex, hvarest de då voro bosatta.*Spurgeons föräldrahem.*Då han var fjorton månader, kom han på ett långt besök till sin farfar och farmor, hvilka voro mycket förtjusta i honom. Och nu började omgifningen utöfva sitt inflytande. Farfadern var en man, hvars stränga puritanism framstod i "renlärighet", redbarhet och en nästan till lidelse gränsande förkärlek för Dr. Watts samt i ett häftigt motstånd mot bruket af alla andras sånger. Men allt försiggick fogligt, och till församlingens kyrkoherde Hopkins stod han på särskildt förtrolig fot. Kyrkoherden och dissenterpastorn besökte ofta hvarandras gudstjenster.

Farfadern var mycket egendomlig och skämtsam. Han kunde säga till sin sonson: "Charles, det enda jag kan gifva dig är gikt, och deraf har du fått en god portion."

Möjligen hade farfadern fått detta arf från Job Spurgeon, hvilkens vistelse i fängelset tretton veckor vintertid gjorde honom till ett rof för gikten. Då han uppnått sina åttio, kunde han sitta framför brasan, gnidande sina värkande knän, och klaga: "Jag tror, att denna gikt skall förkorta mina dagar."

Den sista sommaren af sitt lif 1891 uppoffrade Tabernakelpastorn några dagar, såsom han hoppades, på sitt tillfrisknande, besökande barndomshemmet. I “Minnen från Stambourne” har han gifvit en förtjusande skildring af byn, af det i allmänhet jemna landskapet och af fälten, “smyckade med gullvifvor, blåklockor, sippor och vilda hyacinter”. Kärleken till naturen, närd och underhållen af dessa landtliga scener, riktade hans lif och verksamhet samt förvandlade hvarje blomma och träd i Westwood till en kär vän.

Emellertid hade fadern flyttat till Colchester, der gossen bevistade en skola som hölls af en Mrs. Cook, hustru till en sjökapten. Senare gick han i Mr. Lewis skola och ännu längre fram, jemte sin broder James, i en skola i Maidstone. Dernäst inträdde han i Mr. Swindells skolai Newmarket såsom biträdande lärare och erhöll i utbyte för sitt arbete undervisning i grekiska. Sålunda ordnades hans studier redan tidigt på ett sätt, som bidrog att göra hans verksamhet värdefull. Då Spurgeon var död uppläste hans gamle fader för en besökande några rader ur sin egen dagbok, daterade den 17 aug. 1849: “Charles begaf sig denna morgon till Newmarket. Hans moder for med honom. Herren ledsage, bevare och välsigne honom!”

Professor J. D. Everett vid F. R. S. Queen’s College, Belfast, hvilken var Spurgeons medlärare, skrifver i “Christian World” om denna period i hans lif:

“Ur stenografiska dagboksanteckningar, hvilka jag förde hos Mr. Swindell, återgifvas några sidor:

Fredagsaftonen den 17 Aug. 1849 väntade vi den nye läraren, Mr. Spurgeon, med postdiligensen kl. 1/2 6. Vi väntade otåligt på vagnen. Då han for förbi oss, sågo vi ingen på utsidan. Inuti vagnen sutto några damer och en gosse. Vi slöto deraf, att läraren icke kommit. Gossen var emellertid Spurgeon. Han är femton år, en liten qvick och treflig fyr. Han kommer från en högre undervisningsanstalt i Maidstone, der han tog första priset, men han kan ganska litet latin och grekiska. I matematik har han gått igenom fem böcker af Euklides. I algebra har han icke hunnit längre än till eqvationer och binominalteorien.

Söndagen den 19 Aug. Spurgeon är en präktig gosse.

Måndagen den 20 Aug. Efter uppehållet kl. 12 gingo Spurgeon och jag, med Mr. Swindells tillåtelse, in i vårt rum och läste Horatius. Jag tänker han kan mer latin än någon af de studerande, men icke fullt ut så mycket som jag.

Torsdagen den 9 Okt. Efter middagen tog jag Percy och fyra andra studerande med mig för att åsekapplöpningarna. Spurgeon följde icke med, emedan han icke ansåg det vara rätt.

Vi spisade i samma hus, begagnade samma sängkammare, gjorde våra promenader tillsammans, samtalade om våra gemensamma bekymmer samt voro de bästa vänner. Han var temligen kort och spenslig med blekt men groft ansigte, mörkbruna ögon och hår, ett qvickt och lifligt sätt samt en aldrig trytande samtalsförmåga. Han hade icke synnerligt starka muskler, brydde sig icke om crocket och andra lekar för kroppsöfning. Han var rädd att möta kreatur på vägen.

Han hade fått en god uppfostran uti en familj med stränga puritanska grundsatser samt gjort goda framsteg i de ämnen som på den tiden meddelades i medelklasskolorna. Han var något hemma i grekiska, kunde latin så pass, att han utan ordbok tog ut meningen i Virgilii Eneid samt var förtjust i algebra. Han hade en stor samling eqvationsproblem, hvilka han kunde lösa på ett fåtal när. Han var skicklig och begåfvad för allt slags bokstudium, och att döma af hvad han berättade om sina erfarenheter på faderns kontor, var han ock klippt och skuren till affärsman. Han var en skarpsinnig iakttagare af menniskor och deras vanor samt mycket klok i sina omdömen. Han tyckte om ett godt skämt, men var allvarlig, arbetsam och strängt samvetsgrann.

Han hade en förvånande förmåga att ur minnet återgifva tal som han hört och som fallit honom i smaken. Under våra promenader brukade han med mycken skicklighet upprepa långa, mera anslående stycken ur predikningar han hört af kongregationalistpastor Davids ute i fria luften vid landtbruksmöten i Colchester. Det var tydligt, att dessa predikningar hade gjort djupa intryck på hans känsliga sinne. Jag har äfven hört honom upprepa långa stycken ur boken “Öfverflödande nåd” af Bunyan.I sällskapslifvet var han glad, angenäm och sympatisk. Han kunde både tiga och tala. I vanligt umgängessnack deltog han dock aldrig. Han ådagalade i allt en bestämd, ädel

och upphöjd karakter.

Året derpå kom han till Cambridge såsom medlärare i en skola. Det var under hans vistelse der, som följande tillkännagifvande stod att läsa uti en derstädes utkommande tidning:

No. 60 Upper Park Street, Cambridge.

C. H. Spurgeon ber att få underrätta sina många vänner, att han efter jul ämnar meddela undervisning till 6 eller 7 unge män dagligen. Han skall lägga sig all vinning om att bibringa dem en god uppfostran för praktiska värf. Den vanliga studieplanen skall omfatta aritmetik, algebra, geometri, mätning, språklära, kriaskrifning, gamla och nya tidens historia, geografi, naturvetenskap, astronomi och teckning. Dessutom latin samt grekiska och franska språkens grunder, om så önskas. Afgiften 5 pund sterling för år.

Detta påminner läsaren om en annan annons som 1736 var synlig i "The Gentleman's Magazine":

I Edial nära Lichfield, Staffordshire, kunna unge män bli inackorderade samt erhålla undervisning i latin och grekiska af Samuel Johnson.

Spurgeon studerade med stor flit språk och matematik i de nämda skolorna. Den vanliga uppfattningen att han saknade skolbildning är sålunda origtig. Man kan aldrig anföra hans exempel till stöd för sjelfförvållad okunnighet.

Som gosse hade han alltid utmärkt sig för stadga och djupt allvar, samt visat mer böjelse för böcker än lek. Många berättelser förtäljas om hans samvetsgrannhet och frimodighet att bekämpa synden, samt hur han kallade sinmoster — en annan moder i öm omvårdnad och fördragsamhet — och sina bröder ut i stallet, der han placerade dem på höknippor och sjelf klef upp i krubban och predikade för dem. Hans sedliga allvar varsnades både af familjen och besökande. Då han var tio år gammal, besökte pastor Richard Knill Stambourne för att predika för Londons Missionsförening. Den lofvande gossen väckte hans uppmärksamhet, hvilket dock icke behöfde vara något särskildt märkvärdigt, enär predikanter på deras insamlingsresor alltid äro mycket öfverraskade af de utmärkta egenskaperna hos barnen i de familjer, der de bo. Men pastor Knills känslor togo en bestämdare form. Han talade och bad med gossen, sammankallade familjen, lade händerna på hans hufvud och uttalade såsom sin öfvertygelse, att unga Spurgeon skulle komma att predika evangelium för många tusen. Möjligtvis bidrog, såsom ofta händt, förutsägelsen till sin egen uppfyllelse.

Ett bekant ställe uti en af hans tidigare predikningar synes gifva vid handen, att han en gång var i fara att falla i otro.

"Det var ett tillfälle då jag lät mitt trosankare fara. Jag kapade min öfvertygelses ankarketting. Jag låg icke längre förtöjd invid uppenbarelsens kust. Jag lät skeppet drifva för vinden och satte sålunda ut på otrons färd."

Men det tillstånd af otro som på detta sätt beskrifves måste hafva varit af mycket kort varaktighet, ehuru det naturligen tedde sig som fasan af ett svart mörker, då han blickade tillbaka derpå.

Slutligen kom den tid, då hans själ var helt och hållet uppskakad.

"Jag bad i sex månader — bad af allt mitt hjerta under stor själsångest, men fick intet svar. — — — — Jag kände, att jag ville göra hvad som helst och blifva hvad som helst, blott Gud ville förlåta mig."Den tiden bodde familjen i Colchester, men fadern predikade för en liten församling i Tollesbury. På söndagen stormade det, och Charles kunde icke gå till Tollesbury. Modern sade: "Det vore bättre, att du i dag ginge till primitiv-metodisternas kapell och hörde Mr. Eaglen."

Spurgeon vid 21 års ålder.

Predikanten var rätt och slätt en arbetare, som under veckodagarne planterade kål och skötte om den. Så få hade samlats denna morgon, att han hade beslutat inställa predikan, men han ändrade sig. Charles satt och väntade. Till sist kom en mycket mager och blek man upp i talarestolen och gaf ut texten: "Sen på mig, I alla verldens ändar, så värden I salige." Derpå fästade han sina ögon på den förskräckte gossen och sade: "Yngling, du är i

bekymmer. Du skall aldrig bli det qvitt, om du icke kommer till Kristus.” Sedan han sagt detta, lyftade han upp sin magra hand och ropade: “*Se, se, se!* Endast *se!*”

På en gång försvann mörkret. På aftonen gick han till baptistkapellet, der han åhörde en predikan öfverorden: “Benådad i den älskade”, och han fick frid och förvissning om syndernas förlåtelse. På qvällen, då alla de andra i huset gått till hvila, berättade han för sin fader dagens händelse.

Berättelsen om hans fläckfria vandel som yngling, den långa själskampen och den slutliga dagbräckningen ger anledning till mer än en lärdom. Till djefvulens lögner måste ett sådant påstående hänföras som det, att om någon skall blifva en framstående kristen, måste han först hafva varit en grof syndare, eller att en omvänd prisfäktare, en pånyttfödd krögare eller en förbättrad tjuf är ett det yppersta ämne till arbetare i vingården.

Hade evangelium predikats så enkelt och klart i Colchester som sedan i Tabernaklet, så hade den stackars gossen besparats månader af lidande och famlande i mörker. Det är ganska troligt, att han redan öfverlemnat sig åt Gud samt att den sköna text, som anfördes af den okonstlade predikanten, endast uppenbarade för honom, att Gud benådat honom i den älskade.

Unga Spurgeon kände strax, att han måste bekänna sin tro på frälsaren. Hans föräldrar och förfäder hade alla varit kongregationalister. Men efter flitig läsning af nya testamentet under bön om Andens ledning kom han till den öfvertygelsen att det icke fanns något annat dop än nedsänkning af den som blifvit en troende och aflagt en medveten bekännelse af sin tro. I enlighet med den religionsfrihetsanda, som hans förfäder medfört från Holland, lade fadern intet hinder i vägen för sonens val. Följaktligen gick Charles från Newmarket — der han då var lärare — till Isleham Ferry den 3 Maj 1850 samt blef döpt af pastor Cantlow.

I tidningen “Sword and Trowel” för April 1890 har Spurgeon skrifvit en uppsats med titeln “Dopet vid Isleham Ferry”. Derur göra vi följande utdrag:“I Januari 1850 blef det mig genom Guds nåd möjligt att förtrösta på Jesus Kristus såsom min frälsare. Genom Guds försyn kallad att bo i Newmarket såsom medlärare i en skola, försökte jag förena mig med de troendes församling i denna stad, men enligt hvad jag läste i skriften bör en på Kristus troende begrafvas med honom i dopet och på så sätt offentligen beträda det kristliga lifvets väg. Jag såg mig om efter en baptistpredikant, men var icke i stånd att finna någon närmare än i Isleham, der en viss W. W. Cantlow bodde, hvilken förut varit missionär på Jamaica, men nu var pastor i en af baptistförsamlingarna i Isleham. Mina föräldrar ville, att jag skulle följa min egen öfvertygelse. Pastor Cantlow förklarade sig villig att döpa mig, och min principal gaf mig en fridag för detta ändamål.

Jag kan aldrig glömma den 3 Maj 1850. Det var min moders födelsedag, och inom några veckor skulle jag sjelf fylla 16 år. Jag steg upp tidigt för att få använda ett par timmar till ostörd bön och öfverlåtelse åt Gud. Sedan hade jag åtta mil att gå till fots för att komma till den plats, der jag skulle nedsänkas till den treenige Gudens namn enligt den gudomliga befallningen. Det var ingalunda någon varm dag; och detta var väl, ty det gjorde min två a tre timmars fotvandring så mycket angenämare. Åsynen af pastor Cantlows leende ansigte var mig en rik belöning för denna morgons promenad. Jag tycker mig ännu se den gode mannen och den hvita falaskan i eldstaden, vid hvilken vi stodo och samtalade om den högtidliga handlingen som förelåg oss.

Vi gingo i sällskap till färjstället, ty vännerna i Isleham hade ännu icke bortklemats, så att de förlagt dopförrättningar inomhus i en af menniskohand gjord funt, utan begagnade den rinnande floden såsom ett rymligare dopkapell.*Isleham Ferry.*Islehams färjställe vid Lärkfloden är en mycket lugn plats en half mil från staden. Samfärdseln framkallar sällan något buller någon gång. Sjelfva floden är en vacker ström, som skiljer Cambridgeshire från Suffolk. Båthuset, på planschen gömdt bakom träden, ställes vid dopförrättningar till predikantens och kandidaternas fria förfogande. Der flodbåten är uppdragen på land för lagning, ställer sig predikanten, ifall dopet sker på en hvardag, då åskådarne äro få. Men på Herrens dag, då stora skaror samlas, talar predikanten, stående i en båt förtöjd midt i strömmen, ordet till de folkmassor som samlats på båda sidor om floden. Detta kan ske så mycket lättare, som floden icke är särdeles bred. Der tre personer ses stå, är det vanliga stället, der man nedstiger i vattnet. Rätta djupet med säkert fotfäste är snart funnet, och så utföres den anslående

handlingen i den sakta flytande strömmen. Aldrig har någon olycka eller oordning inträffat vid dopförrättningarna. På en sträcka af sju eller åtta mil betjena sig icke mindre än fem baptistförsamlingar af samma flod, och de skulle på inga vilkor afstå från att döpa i det fria.

För mig syntes mycket stöta tillsammans denna dag. Klädd, såsom jag tror, i en jacka med nedviken gosskrage, åhörde jag predikan som föregick dopförrättningen, men deraf minns jag platt intet. Jag var med mina tankar i vattnet, än lycklig i sällskap med min mästare, än ensam, fruktande och förskräckt att göra en så offentlig bekännelse. — — Det var en ny erfarenhet för mig, som aldrig sett ett dop. — — — Då det blef min tur att vada ut i vattnet, blåste en häftig vind, men då jag gått några steg och varsnat folket i färjan, i båtar och på andra stranden, kändes det, som skulle himmel, jord och helvete taga mig i betraktande. Jag blygdes icke att i samma ögonblick bekänna mig vara en Lammets efterföljare. Fruktan varborta. Jag har knappt sett en skymt af henne sedan. Jag förlorade tusen farhågor i Lärkfloden och fann, att i lydnaden för Guds bud ligger en stor belöning. Det var en trefaldigt lycklig dag för mig. Lofvad vare Guds bevarande nåd, som gör det möjligt för mig att med tillfredsställelse skrifva derom efter förloppet af fyrtio år. — — Om någon frågar, hvarför jag blef döpt på detta sätt, så svarar jag: Emedan jag trodde det vara en Kristi befallning, som blifvit särdeles nära förbunden med tron på hans namn. “Den som tror och blifver döpt, han skall blifva frälst.” Jag hade ingen vidskeplig föreställning, att dopet skulle frälsa mig, ty jag var frälst. Jag sökte icke att få mina synder aftvagna i vatten, ty jag trodde, att de voro mig förlåtna genom tron på Jesus Kristus. Dock betraktade jag dopet såsom ett tecken till rening för den troende, såsom sinnebilden af hans begrafning med Kristus samt den yttre bekännelsen af nyfödelse. Jag litade icke derpå, men emedan jag trodde på Jesus såsom min frälsare, kände jag mig pligtig lyda honom såsom min konung och följa det föredöme, som han gifvit oss genom att sjelf låta sig döpas i Jordan. Jag uppfyllde icke den yttre förordningen för att komma i förbindelse med ett samfund och blifva baptist, utan för att vara en kristen efter apostoliskt mönster, ty då följde dopet på tron.”

Det låg visserligen ingen frälsande kraft i den yttre förordningen, men hvem kan betvifla, att den samvetsgranna pligtuppfyllelsen trots föreliggande hinder blef honom till välsignelse, så att han begåfvades med denna orubbliga fasthet, med hvilken han vidblef det som han ansåg vara rätt och som utgjorde sjelfva grundtonen i hans lif.

Så snart han erfarit omvändelsens glädje, åstundade han tjena sin mästare genom att leda andra till lifvets källa. Han utdelade ströskrifter. Han undervisade i*Huset i hvilket Spurgeon höll sin första predikan.*söndagsskolan. Han satte upp öfningsskrifter för sina elever och beredde sig på så sätt inträde i deras hem, der han skänkte bort sina traktater.

Då han flyttade till Cambridge, förenade han sig med den församling, hvars ryktbare och begåfvade predikant Robert Hall varit och som nu betjenas af pastor Tarn, en af Spurgeons mest framgångsfulle studenter. Han ingick äfven i Lekmännens predikantförening samt biträdde med ledning af möten i kringliggande byar. En afton blef han anmodad följa med till den lilla byn Teversham, fyra mils väg, emedan den broder som skulle predika hade mindre öfning i den vägen, och skulle känna sig mycket frimodigare genom en kristen väns närvaro. Unga Spurgeon lofvade i den tanken, att han på sin höjd skulle bli uppmanad leda i bön eller läsa ett kapitel. På vägen sade han till sin följeslagare:

“Jag hoppas, du skall lyckas väl i afton med din predikan.”

“Käre!” blef svaret, “jag har aldrig i mitt lif predikat. Om du icke predikar, kan det ingen predikan bli.”

Då han såg, att han omöjligen kunde undslippa, vände han sig helt till Gud för erhållande af hjelp och talade i ett kök för en handfull landtbor öfver de orden hos Petrus: “För eder således, som tron, är han dyrbar.”

Folket såg med förvåning på gossen i hans runda jacka och breda nedliggande krage. Då han slutat predikan, utbrast en åldrig dam:

“Hur gammal är du?”

“Gör nu inga frågor!” svarade han.

Sedan sammankomsten var slut, förnyades frågan ifrigt: “Hur gammal är ni?”

“Under sextio.”

“Under sextio! Ja, i sanning. Under sexton.”“Välan, det gör detsamma, hur gammal jag är. Låtom oss lyssna till Herrens ord!”

Den unge predikantens namn blef snart vida kändt. Han var efterfrågad i alla byar omkring Cambridge, ehuru de små församlingarnas yttre omständigheter voro sådana, att hans arbete belönades blott med en god del erfarenheter. Ofta gjorde den lilla församlingens behof kraftiga anspråk på hans deltagande och tunna börs. Han har berättat, att han en gång en regnig afton gick till fots flera mil till en by och fann vid framkomsten, att ingen vågat sig ut. Klädd i sin regnrock och med lyktan i hand gick han sålunda från hus till hus, från stuga till stuga, inbjudande, ifrigt uppmanande folket att komma och höra evangelium. På så sätt fick han tillsammans en liten åhörareskara.

Det dröjde icke längre än till 1851, då han vid aderton års ålder fick kallelse som pastor af den lilla församlingen i Waterbeach, en obetydlig bondby i Essex. Han antog genast kallelsen. Han väntade icke på ett stort fält. Han beträdde det verksamhetsområde, som Guds försyn hade öppnat. Strax drog den unge predikanten folk. Det lilla halmtäckta kapellet — det brann ned 1861 — blef fullpackadt. Folket stod utanför vid fönstren. Och icke var det blott nyfikenhet. Pastorn var icke nöjd med att blott draga en stor skara. Han ville se menniskor omvända, och inom ett år växte församlingen genom hans arbete från fyrtio till ett hundra. I hela grannskapet lågo frukterna af hans arbete i öppen dag. Drinkare blefvo nyktra och lastens trälar beträdde dygdens väg.

Under detta år af hans verksamhet såsom pastor i Waterbeach lågo hans fader och andra vänner öfver honom, att han skulle gå in i Regent’s Parks College och taga en fullständig filosofisk och teologisk kurs under den med rätta berömde Dr. Joseph Angus. Det ordnades så, attpresidenten under ett besök i Cambridge skulle sammanträffa med Spurgeon på bestämdt timslag i bokförläggaren Macmillans hus. Båda kommo på den utsatta tiden. Genom en tjenares misstag anvisades de emellertid olika rum och förblefvo okunniga om hvarandras närhet. Sedan de väntat en timme eller två, blefvo de trötta och gingo sin väg.

Då Spurgeon samma afton gick genom Cambridge på väg till en predikan i grannskapet, tyckte han sig tydligt höra en röst uttala de orden: “Och du skulle begära stora ting för dig! Begär det icke!” Han tog tillsägelsen såsom ett budskap ifrån Gud.

“Jag tänkte på mitt fattiga men välvilliga folk, bland hvilka jag arbetade såsom predikant, samt på de själar som blifvit mig anförtrodda i mitt anspråkslösa kall, och ehuru jag vid detta tillfälle förutsåg, att obemärkthet och fattigdom skulle blifva resultatet af mitt beslut, afslog jag dock genast tillbudet på en högre skolbildning och bestämde mig att stanna, åtminstone för en tid, hos mitt folk, predikande ordet, så länge jag förmådde.” Han skref till sin fader:

“Om du icke uttryckligen befaller mig, skall jag icke inträda i College. Jag stannar hos församlingen i Waterbeach.”

Det tjenar till intet att anställa betraktelser öfver hvad som kunnat hända. Om vi tro, att Gud i sin oändliga visdom och kärlek leder oss, då vi allvarligt och ödmjukt bedja om hans ledning, så kunna vi näppeligen betrakta denna händelse såsom något undantag från Guds försyn. Det är icke lätt att inse, hur en kurs i Regents Park eller vid någon annan högre undervisningsanstalt skulle kunnat föröka hans andliga kraft eller duglighet. Men att han icke föraktade förståndsodling och kunskapsförvärf visade sig sedan, då han inrättade en läroanstalt för utbildande af predikanter.Församlingen hade förut betalat predikanten från fem till tjugufem pund sterling i årslön. I början fortsatte Spurgeon sitt arbete såsom lärare i skolan, men innan kort lemnade han allting annat, och församlingen, som blifvit mäktigare, höjde hans lön till femtio pund för år eller icke långt från nitton shillings i veckan. Spurgeon yttrade en gång till författaren:

“Jag betalade tolf shillings i veckan för mina rum i Cambridge och hade elfva shillings qvar för alla andra utgifter, men folket förde med sig, då de kommo till staden, potatis, rofvor, kål, äpplen och ibland någon köttbit, och på så satt lyckades jag slå mig igenom.”

“Men — tillade han — en gång var jag i ganska stort behof af en hatt, och hattar växte icke på åkrarne i Waterbeach. Jag sade då till Herren: Jag måste vara anständigt klädd. Jag är i stort behof af en hatt. Det fanns i vårt grannskap en man, som efter förhållandet i en by var ganska förmögen, enär han egde några tusen pund sterling, men han var förskräckligt snål. Han lade sin sparsamhet i dagen några år senare, då han var döende. Han hade legat i ett rum på andra våningen, men då han märkte, att döden nalkades, kraflade han sig med stor möda ned till första våningen, så att icke sterbhuset skulle behöfva betala ut en enda shilling för att bära hans döda kropp utför trappan. Och vidare för att bespara utgifterna för grafplats o. d. förordnade han, att hans kropp skulle jordas i ett hörn af trädgården.

Söndagsaftonen sedan jag omtalat för Herren mitt behof, kallade mig denne man helt obemärkt bakom kapellet. Han tittade sig omkring åt alla sidor, för att se om vi voro ensamma, hvarpå han sade till mig:

Herren har befallt mig gifva dig sju och en half shillings. Här äro de. Jag önskar, att du beder, att jag måtte frälsas från girighet.På så sätt fick jag en hatt. Följande söndag kallade han mig igen på samma hemlighetsfulla sätt bak i kapellet. Jag blef förlägen, hvad han kunde vilja denna gång. Med stor bedröfvelse sade han:

Käre! Herren bjöd mig gifva dig tio shillings, men jag behöll två och en half, och jag har icke sofvit en blund på hela veckan. Här äro de. Bed att jag icke måtte gå förlorad!

Folket var gästvänligt och frikostigt öfver sina tillgångar. För de femtiotvå söndagarne hade jag femtiosex hem.”

Hvarje dörr stod öppen. Frågan var endast den, hvilken det företrädet skulle tillkomma att få mottaga honom på hans nästa veckobesök. Emellertid, såsom vanligt är bland menniskor, diakonerne och de klarsyntare medlemmarna sletos mellan glädjen öfver deras nya lycka och förebuden till en förestående förlust, då det menskliga redskapet till deras framgång skulle beröfvas dem. De kände blott alltför säkert, att Waterbeach i längden icke kunde få innehafva monopol på en sådan predikant.

Och samtidigt med att försynen beredde mannen för fältet, beredde hon ock ett fält för mannen. Församlingen vid New Park Street i London hade haft att glädja sig åt en särdeles glänsande historia. Hon hade framhållit sanningen, uthärdat försakelser och lidanden för Kristi och evangelii skull under allmänt affall. En rad af helige män hade inom henne nedlagt sitt arbete, af hvilka en, Benjamin Keach, hade stått vid skampålen för evangelii predikan. Det fanns ett stort förråd af ännu ouppfyllda löften, af obesvarade böner. Men för närvarande tycktes det, som, menskligt taladt, låge församlingens framtid helt och hållet i dess forntid. Kapellet låg icke långt från Southwark Bridge i en del af Southwark, som blifvit ett allt annat än inbjudande grannskap midt ibland eländiga hus ochbryggerier. Thrales historiskt bekanta bryggeri hade stått här i trakten. I Kapellet, som uppförts i gynnsammare tider för ett auditorium af tolfhundra, såg man nu sällan mer än ett hundra, ehuru församlingen räknade två hundra medlemmar. Tvifvelsutan voro många medlemmar, såsom händelsen är i alla gamla församlingar, komna till en hög ålder, och flere fortsatte sin förbindelse med församlingen, ehuru de flyttat ut ett stycke. De få qvarvarande började bli modlösa. Helt säkert plägade de gamle fanbärarne i bönmötet, som hölls i det mörka, oventilerade läsrummet, göra anspelning på Sions förgångna härlighet samt upphöja minnet af den helige Rippon, den länge sedan hädangångne Keach, den vördnadsvärde Gill och den ännu lefvande Angus. Hur litet de anade, att församlingen ännu hade en framtid, inför hvilken dess forntid skulle vissna och förblekna vid jemförelsen dem emellan.

Talarestolen var ledig, och de sågo sig ängsligt om efter en man, som icke blott kunde fylla den utan äfven de elfva hundra tomma sittplatserna.

Ett söndagsskolmöte hölls i Cambridge. Talarne voro två mycket vördnadsvärde men temligen slöa andans män och en yngling. Den senare talade med en eldighet och oförvägenhet, som plägar känneteckna dem, hvilka skola sätta pregeln på ett nytt tidskifte. Hans äldre embetsbröder lexade upp honom för hans oförsiktiga yttranden.

Men bland mötesbesökarne befann sig en man från Essex, hvilken tvifvelsutan ej var främmande för den unge predikantens i Waterbeach växande anseende. Träffad af hans tal, yttrade han till diakon James Low från församlingen vid Newparkgatan, att han trodde, att de i den nittonårige ynglingen skulle finna den man, som de behöfde och bådo om. Och sålunda hände det i November 1853, när Spurgeon en Söndagsmorgon kom till kapellet i Waterbeach och slog sig ned i en bänk för att utväljasånger, att ett bref öfverlemnades till honom. Det var från diakon Low och innehöll en inbjudning att komma till London och predika en Söndag med första. Spurgeon läste brefvet och lemnade det till en diakon med den anmärkningen:

"Det är naturligtvis ett misstag. De kunna aldrig tänka inbjuda mig. Det måste afse en annan predikant med samma namn."

"Nej", svarade diakonen, "det är icke något misstag. Jag förstod, att det skulle sluta på detta sätt. Men det förvånar mig, att edert rykte nått London så fort. Hade det varit fråga om Cottenham, St. Ives eller Huntingdon, det skulle icke hafva förundrat mig. Men London!"

Spurgeon lade bort brefvet och predikade som vanligt. Följande dag skref han till London, upplysande att pastorn i Waterbeach var blott nitton år gammal och att brefvet påtagligen icke kunde afse honom. Svar ingick som meddelade, att församlingen hade reda på hans ålder och att inbjudningen gälde honom samt förnyades.

Sålunda kom han på bestämd dag till London. Han blef mottagen på ett spisqvarter, ännu kändt såsom Burrs hotell. Bland spisgästerne voro några unge män, hvilka, så snart de fått veta, i hvilket ärende han kommit till staden, gycklade med honom, berättande om Londons store predikanter, och läto honom indirekt förstå, hur dåraktigt det vore af en yngling från landet med underhaltig bildning att drömma om att kunna mäta sig med desse. Såsom en följd af detta ovanligt lättsinniga och grymma skämt gick han till sitt rum och lade sig med tungt hjerta. Då han följande morgon kom till kapellet, förskräckte honom dess storlek, och minnet af de store männen från framfarna dagar uppfyllde honom med bäfvan. Hur kunde han beträda den talarestol, der Gill och Rippon stått?

Men han tog mod till sig och predikade öfver Jakobs1:17: "All god gåfva och all fullkomlig skänk kommer ned ofvanefter från ljusens fader, hos hvilken ingen förvandling finnes eller någon vexlingens skugga." Omkring åttio voro församlade. Det hade kostat ansträngning att få ihop dem. Diakonerne hade under den förflutna veckan trummat ihop en församling. Bland andra hade de gjort besök hos Miss Susanna Thompson, Robert Thompsons dotter, och sagt:

"Om Söndag kommer en ung man från Essex till oss och predikar. Kom och hjelp oss att få till stånd en aktningsbjudande samling, så att han icke får se, hur ytterst få vi äro."

Den unga qvinnan kom. På qvällen kom hon tillbaka. Hon kommer att mer än en gång framträda i denna bok. Hennes namn förenas alltid med hans.

Den unge predikanten ryckte folket med sig. Troligen använde de en god del af eftermiddagen att berätta om den märkvärdiga predikan. Allt nog, ryktet derom spreds, så att på qvällen voro flera hundra samlade. Aldrig mer blef det nödigt att upparbeta en åhörareskara åt Spurgeon. Han predikade öfver de orden: "De äro utan vank", Uppb. 14:5. Predikan stegrade det djupa intryck som förmiddagens lemnat. Efter mötets slut stannade folket qvar i kapellet och lät sig icke nöja, förr än församlingens tjenstemän försäkrat, att Spurgeon skulle inbjudas att predika en gång till. Han blef följaktligen ombedd att så fort som möjligt använda en Söndag till vid Newparkgatan. Han vägrade dock att lofva något, innan han först meddelat sig med den lilla församlingen i Waterbeach.

På vägen hem denna afton i sällskap med en af diakonerne stannade de för att höra en utropad predikant, hvilken hade hunnit mot slutet af sin afhandling."Kalla de detta en storslagen predikan?" frågade Spurgeon.

"Ja", svarade diakonen.

"Då kan jag predika i London."

Slutligen predikade han i London hvarannan Söndag i sex veckor. Med hvarje Söndag tilltog hänförelsen. Han fick en inbjudning, dock icke enhällig, för sex månader. I sitt svar sade han:

“Med hänsyn till eder inbjudning att predika hos eder under sex månader har jag ingen invändning att göra mot den föreslagna tiden, utan godkänner snarare församlingens vislighet i dess önskan att utsträcka proftiden för en så ung predikant som jag. Men jag skrifver efter att hafva grundligt öfvervägt ämnet. Jag säger bestämdt, att jag kan icke, jag vågar icke, antaga en obetingad inbjudning för så lång tid. — — — Det anstår ej en yngling att lofva att predika för en Londonförsamling, förrän han känner sina åhörare och de känna honom. Jag kan gå in på att tjenstgöra tre månader, och skulle då åhörarne minskas eller församlingens medlemmar vara af delade tankar, vill jag förbehålla mig friheten att draga mig tillbaka utan att dermed bryta någon ingången förbindelse; och I å eder sida kunnen entlediga mig, utan att det skulle få utseende af ogrannlagenhet. Finner jag deremot intet skäl att draga mig tillbaka, och församlingen fortfarande vidblifver sin önskan att jag skall stanna, så kan jag ju fortsätta äfven de andra tre månaderna, vare sig med eller utan en förnyad formlig kallelse. — — — Jag högaktar det ringa fåtalets ärlighet och mod, och det enda som förvånar mig är, att antalet ej var större. — — — Och nu, en sak är man skyldig hvarje predikant, och jag ber eder derom påminna församlingen, nemligen att alla såväl enskildt som offentligen kämpa med Gud i bön, att jag måtte blifva uppehållen i det stora verket.”Långt innan ens de tre månaderna gått till ända, var all betänklighet försvunnen. Det fanns ingen minoritet. Hela församlingen kallade honom till sin pastor. Fredagen den 28 April 1854 antog han kallelsen och inträdde genast på det fält, hvilket han lemnade först genom döden.

I hela denna brefvexling och i de händelser som stå i förbindelse dermed samt i hans tidigare lefnadshistoria finnes mycket som är beaktansvärdt. Deribland framstår den ovanliga mogenheten och omdömet hos en nittonårig yngling. Han var hvarken blyg eller öfvermodig. Han litade på Gud och såg honom i händerna efter framgång.

Han brydde sig icke om att söka en stor plats. För mången ung man, anställd i en landsförsamling med en aflöning af femtio pund, skulle en inbjudning till London varit liktydig med en berusning, och den enda frågan hade blifvit: “När går första snälltåg till London?” Men han lade bort den första inbjudningen såsom icke afsedd för honom. Han förifrade sig icke. Han trodde och behöfde icke fjeska. Om han någonsin sysselsatte sig med tanken på en lysande framtid, veta vi icke. Säkerligen handlade han efter den grundsatsen, att den rätta förberedelsen för något större i morgon är att troget uppfylla den mindre pligten i dag.

*

ANDRA KAPITLET.

Kapellet vid Newparkgatan.

Den hänförelse Spurgeons predikan väckte under de tre första profmånaderna aftog icke. Kapellet var alltid fullt ända till trängsel. På qvällarna, då gasen var tänd, liknade det “Svarta hålan” i Calcutta. En qväll 1854 utropade han:

“Genom tron föllo Jerikos murar, och genom tron skall bakre väggen i detta hus falla.”

Så fort predikan var slut, utbrast en gammal och förståndig, men kanske väl mycket konservativ diakon, i en nästan befallande ton, som vittnade om en blandning af sjelfbelåtenhet och maklighet:

“Låt oss slippa höra sådant tal mer.”

“Huru så, min vän?” frågade predikanten. “Så fort mitt tal förverkligats, skall du slippa höra något mer om denna sak. Derföre ju förr du griper dig an med verket, desto bättre.”

Medan tillbyggnaden pågick, från den 11 Februari till den 27 Maj 1855, höll församlingen sina möten i Exeter Hall på Strand, hvilken lokal hade sittplatser för 2,500 till 3,000 personer. Men äfven denna lokal visade sig

alldeles otillräcklig. Hopen som trängde sig fram för att komma in, sedan hvarje plats blifvit upptagen, var ofta så stor att den sträckte sig långt ut på gatan. Hela London var i rörelse för att se hvad det var som kunde utöfva en sådandragningskraft. Och hvad fick man se? Långt ifrån en skrytsam storpratare, såsom många möjligen hade väntat. Lika litet fick man se en man i prestdrägt eller med andra presterliga former — det enda presterliga hos honom var den hvita halsduken, men i senare år bortlade han äfven den, som han sade, “hvittvättade trasan”. Det är knappt värdt att nämna, att man icke heller såg en lord i den unge predikanten — en lord skulle alltid kunna påräkna åhörare i London, om han der uppträdde med evangelii predikan. Man fick icke se en man, som vunnit utmärkelser vid universiteten, utan snarare en som genom sin tro och samvetsgrannhet beröfvats de förmåner högskolorna i Oxford och Cambridge bjuda på. Lika litet fick man der höra de kristna trossanningarna i den form som lämpar sig efter tidens smak och enligt hvilken dess grundläror blott tillfälligtvis beröras. Tvärt om framhöll den unge predikanten den puritanska teologien med ovanlig djerfhet och med nästan frånstötande nakenhet: dess läror voro hans predikans ränning och inslag. Då Beecher hållit ett af sina berömda föredrag inför studenterna i Yale om konsten att predika, blef han tillfrågad rörande Spurgeons calvinism. Derpå svarade han:

“Spurgeon har icke mer att tacka sin calvinism för, än kamelen sin puckel”. Derpå svarade Spurgeon i sin tidning “The Sword and Trowel” genom att från en framstående vetenskapsman ur minnet anföra följande:

“Puckeln är oskiljaktig från kamelen. Den är en sorts fettbildning, som innehåller födoämnen i förtätad form, och det är från densamma kamelen hemtar sin näring under de långa ökenfärderna”.

Beecher var, enligt Spurgeons meddelande till författaren, manlig nog att erkänna att svaret var träffande.

Men hvad var det då, som så upprörde London? Det var en tjuguettårs yngling, hvilken blott ett eller två årförut kommit från landet, men hvilken nu väckt sådant uppseende. Denne yngling bedårades dock icke af framgången, utan behöll besinning och sjelfbeherrskning och vann sådant erkännande för sina ovanliga förmågor, att en gammal församling hyllade honom som sin lärare och dess visa och förtänksamma diakoner ställde sig vid hans sida såsom hans stöd och medarbetare.

Spurgeon beträdde talarestolen såsom Nelson kommandobryggan. Den ovanliga framgången berusade honom dock icke. Han var hvarken öfverspänd eller inbilsk. Men äfven om han hade visat böjelse till fåfänga, kunde man härvidlag med skäl påminna om gamle Dr. Samuel Johnsons ord:

“De tala om Garricks fåfänga; men hvarföre tar man icke hänsyn till omständigheterna. Hade jag blifvit så smickrad som Garrick och haft en sådan framgång som han, så hade jag sändt förebud framför mig der jag färdats och försett dem med vapen att dermed tukta en hvar som ej ville hylla mig.”

Man fick här se en man, som i oförskräckthet kunde mäta sig med Ney och John Brown, en man som kunde ha frågat: “Huru känner en menniska det, då hon fruktar?” Han studsade aldrig tillbaka för att uttala en obehaglig sanning och undandrog sig aldrig ansvaret derför.

Spurgeon förenade dock ungdomens djerfhet med den mognare ålderns eftertänksamhet och förstånd. Han begick inga misstag. Han var en jette i förstånd och sundt förnuft. De sårande, hätska och dåraktiga yttranden, som tillskrifvas honom, äro allasamman uppdiktade. Han blef en gång tillfrågad, om han verkligen hade uttalat följande qvickhet, som alla nyhetsjägare hade tillskrifvit honom:

“Stå djefvulen emot, så flyr han ifrån dig; men sätt dig emot diakonerna, och de skola flyga på dig.”“Nej”, svarade Spurgeon, “jag är icke så qvicktänkt att jag kunde hafva hittat på detta, icke heller öfverensstämmer det med min erfarenhet. För öfrigt har detta uttryck tillskrifvas andra personer århundraden innan jag blef född.”

Spurgeon hade ock alltför vigtiga värf att utföra, för att han skulle genom sårande qvickheter blottställa sig för att bortstöta sina medarbetare, hvilkas hjelp var honom oumbärlig. Om sina diakoner och andra medarbetare talade han alltid med största erkännande och beröm. Han brukade säga: “Aldrig har någon haft så förträffliga vänner och medarbetare som jag.”

De sågo i honom en man som trodde allt hvad han sade och för hvilken allt hvad han lärde var den fullaste

verklighet. Lärosanningarna blefvo i hans mun lefvande: han fick dem liksom att andas och deras pulsar att slå. De voro ej vapen, som blankpolerades blott för sin egen skull, och sedan bortlades; tvärtom beherrskade de hela hans väsende. Religionen var för honom icke en sak som man i likhet med brandförsäkringspapper kunde inlägga till förvar i kassaskåpet för att derifrån uttagas och genomskådas när man så önskade. Nej, den skulle bestämma öfver hvarje ögonblick i lifvet. Sinnesändringen var icke blott en förberedande öfning för inträde i församlingen, utan innebar att man afstod från hvarje orättfärdig handling. Blir en tjuf omvänd, så betyder det, såsom ock händt, att han återbär hvad han stulit.

Bibeln var icke en bok som skulle ligga såsom en prydnad, neddammad och obegagnad, lika litet som dess läsning borde vara ett förestafvadt arbete som man afskydde men icke kunde undvika. Bibeln var dess bättre en bok som borde läsas, tros, efterföljas och vara omtyckt, en rådgifvare i förlägenhet, en tröst i bedröfvelsen.

Vidare såg man i Spurgeon en mästare i den storakonsten att prydligt och enkelt tala anglosaxiska och som predikade uteslutande i det syftet, att alla skulle förstå, vare sig de ville eller ej. Han predikade icke om “det gängse teologiska tänkesättets riktning”, om “en jemförelse mellan Pauli bref och Aristoteles’ logik”, om “embryot i dess första utvecklingsstadium” eller om det “antagna bruket af tvåklogafflar bland de förhistoriska folken”. Han äflades ej att vara vetenskaplig eller lärd. Han begagnade John Bunyans och Abraham Lincolns engelska.

De sågo i honom en man som talade direkt till själen, som tycktes se in i hjertat på hvarenda en bland de tusenden han hade framför sig, af hvilka hvar och en kände sig tilltalad såsom om han varit ensam åhörare och talet ställts direkt till honom. En gång hörde författaren honom sluta en predikan med ungefär följande ord:

“Vill du mottaga Kristus? Välan, jag skall tänka på det. Detta är icke frågan. Vill du mottaga Kristus? Jag skall gå hem och bedja. Nej, derom är ej fråga. Vill du mottaga Kristus? Jag skall upphöra att svärja. Nej, det är icke frågan. *Vill du mottaga Kristus?*

Han tryckte in frågan, tills det tycktes att ingen enda i den stora församlingen kunde undgå att genast afgöra sin ställning för evigheten.

De sågo i honom en man som predikade två och ofta tre gånger i veckan för sitt eget folk och kanske tolf gånger på andra platser. Han begagnade aldrig andras predikningar. Af sina egna predikningar begagnade han aldrig en och samma mer än en gång, och bad aldrig samma bön två gånger. Det var alltid en ständig omvexling.

De hörde hos honom en röst, som måhända var den mest underbara och kraftiga, som någonsin förlänats en offentlig talare, och som utan att förefalla de närmast sittande ovanligt stark, likväl kunde tydligt höras af fem, tio eller till och med tjugu tusen. Det var en röst, som hadeden märkvärdiga egenskapen att ljuda i ens öron i åratal sedan man hört den, i synnerhet då en djup, eldig känsla gjorde henne stämningsfull. Författaren tycker sig ännu höra honom göra följande tillkännagifvande:

“I andra ändan af byggnaden skolen I finna böneskrifter emot opiumhandeln i Indien och Kina. Jag hoppas, att I alla underskrifven dem. Om en styrelse för vinnings skull inrättar bränvinskrogar, så är det oförlåtligt, men att en regering af samma anledning handlar med gift, är i högsta grad afskyvärdt.”

Elfva år hafva nu förflutit sedan, men då vi skrifva derom, är det som hörde vi än en gång den af harm sjudande mensklighetens stämma. Denna röst hade han fullkomligt i sitt våld. Han anslog, något som är högst ovanligt hos en offentlig talare, en förtrolig, men upphöjd samtalston, samtalande med den stora åhörareskaran.

Då han bad var det klart att han beträdde en väg med hvilken hans fötter voro förtrogna. Den mest upphöjda känslostämning uttryckt i de enklaste ord; den enskilda bönekammarens andakt, utförd på talarestolen, med den kraft att den lyfte mängdens själar — se der några af de utmärkande dragen i hans böner. De voro fullkomligt fria från den ängslan, som stundom kännetecknar offentliga böner; ännu mindre fanns det i dem något af den fruktan, hvilken utdrifves af kärleken.

Han bad t. ex. om mera af Guds kärlek sålunda:

“Några ibland oss hafva stått blott vid brädden af denna stora flod; andra hafva med fötterna vidrört strömmen; somliga hafva vadat i vattnet till fotknölarne och på en del har det nått upp på bröstet.”

Eller vid ett annat tillfälle kunde han säga:

“Herre, tag och forma oss såsom ler! Dock det är så mycket grus uti oss, att det måste såra dina händer.”Det var mycket som förekom ovanligt för den, som var van vid rytmen, ordningen och prydligheten i den engelska högkyrkans handbok. Dock torde de vara få, som kände behofvet af en bönebok, under det de lyssnade till Spurgeon.

Då han läste skriften, var det icke längre en två- eller tretusenårig bok. Det blef en ny bok. Hvarje vers genomfläktades af lif. Hans strödda anmärkningar voro rika och tankeväckande samt lika mycket förtjenta att offentliggöras som hans predikningar.

Att höra honom läsa och utlägga en Davids psalm var något utomordentligt. Han hade gått igenom djupa vatten och burit bördor. Detta hjelper till att öppna blicken för psalmernas innehåll och göra dem till en verklighet för en sjelf. På sin tid yttrade Francis Wayland en gång på tal om Calvins förklaringar öfver Davids psalmer: "Calvin hade utstått förföljelse, sjukdom, ensamhet, faror och landsflykt. Allt sådant gör en menniska innerligt förtrogen med psalmerna."

Det var naturligt, att tidningarna snart skulle egna uppmärksamhet åt hvad som försiggick och till stor del åt det som icke egde rum. Deras första sträfvan gick ut på att förlöjliga Spurgeon såsom en charlatan och vid ovanliga tillfällen uppdikta löjliga historier om honom.

Småningom trängde sig dock den öfvertygelsen på dem, att han var en andelig förmåga. Detta förändrade dock saken föga. De kunde icke låta bli att tala om honom. Men hvarje omnämnande ökade blott trängseln der han predikade och antalet af dem, som icke kunde komma in af brist på rum.

Då tidningarne berättade, att han, för att åskådliggöra hur lätt det går att affalla och hur svårt det är att resa sig ur fallet, gled utför räckena till platformens trappor och sedan med stor ansträngning klättrade upp igen— på en tid då inga räcken eller trappsteg voro synliga, när man kom upp på platformen på baktrappor — så kommo menniskorna för att se trapporna, men stannade qvar för att bedja och blifva frälsta.

Skämttidningarna försummade icke att rikta sig på hans bekostnad. De vimlade af karikatyrer, hvilka mången gång fingo tjena såsom en indirekt rekommendation. En karikatyr framställer två porträtt försedda med hvar sin etikett "svafvel" och "sirap". Det ena återgifver en ung man med ett enkelt och olärdt yttre, talande utan behag, men med det största allvar, vidt utbredande sina armar. Det andra framställer en prest i full prydno. Håret är omsorgsfullt benadt och kammadt. På dynan bredvid predikan ligger en hvit näsduk. Han läser sitt koncept med ett lätt och sjelfbelåtet småleende.

Vid ett tillfälle besökte utgifvaren af en skämttidning Spurgeon och sade till honom:

"Vi önska att ni måtte förstå, att vi icke hysa någon personlig ovilja emot er. Det är blott för att få en strykande åtgång på tidningen som vi intaga dessa saker."

Spurgeon samlade alla dessa karikatyrer i ett album och mer än en gång egnade han dem ett hjertligt skratt.

Det utvidgade kapellet vid Newparkgatan hade sittplatser för aderton hundra, men att på nytt inrymma den ständigt växande åhörareskaran i kapellet var detsamma som att försöka att drifva kycklingen tillbaka i äggskalet. Det blef således nödvändigt att återvända till Exeter Hall.

Men egarne ville icke upplåta den för så lång tid till kyrka. Ett grundkapital bildades för uppförande af ett nytt hus. Under tiden förhyrdes Surrey Gardens Music Hall för Söndagsqvällarne icke utan farhågor med afseende på företagets storhet. Söndagen den 6 Oktober voro sextusen menniskor församlade. Pastorn hade börjat bedja, då ett tumult uppstod, antagligen åvägabragtpå öfverenskommelse af några nidingar. Det blef panik. Alla trängdes mot utgångarne. Korridorerna spärrades. Sju personer tillsatte lifvet och tjuguåtta skadades betänkligt. Spurgeon

blef så uppskakad, att han icke kunde predika på flera veckor.

Det låter så godt som otroligt, men medan den beklagliga tilldragelsen förorsakade honom den djupaste smärta och lidande, en händelse för hvilken han naturligtvis ej var mer ansvarig än drottning Victoria, voro några Londontidningar så ogrannlaga och obelefvade, att de angrepo honom hänsynslöst, öppet beskyllande honom för delaktighet i olyckshändelsen. En tidning yttrade:

"Vi önskade sätta en piska i handen på hvarje rättänkande menniska att ur samhället utdrifva upphofsmannen till så nedriga smädelser som de, hvilka i Söndags afton genljödo från Spurgeons läppar i Surrey Gardens Music Hall, öfverröstande de dödes (sic) och döendes jemmerrop, de lemlästades och olyckliges klagan."

Med glädje tillfoga vi den upplysningen, att tidningen efteråt fått bättre insigt samt i högsta måtto gynnat Spurgeon och hans verk.

För undgående af hvarje sådan efterräkning för framtiden bestämdes att hålla möten i Music Hall endast på mornarne, ehuru qvällarne voro lämpligare att samla stora åhörareskaror. Alla dessa förhållanden gjorde det naturligtvis till en mer trängande och ögonskenlig nödvändighet att uppföra en ny byggnad. Grundfonden växte stadigt genom frivilliga bidrag från såväl mindre som bättre bemedlade. En byggnadstomt utsågs vid "Newington Butts", ett namn som uppkommit derigenom, att en af skottaflorna vid bågskjutningsöfningarna i den gamla goda tiden här varit uppsatt. Det var äfven här, alldeles på samma plats, som baptister i forna tider för sin tros skull blifvit brända å bål. Platsen ligger tvärs öfver vägen från"Elefanten och Castellet", ett välkändt eller rättare vidtbekant värdshus.

Det var ett stort företag för en liten församling med ganska små tillgångar att bygga ett hus, som skulle rymma sex tusen menniskor och kosta trettio tusen pund sterling, samt inviga det till Herrens tjenst skuldfritt. Men vid detta tillfälle hade folket blifvit inspireradt af pastorns tro och frimodighet. Det hade af honom lärt bönens makt. Folkets böner kommo inför Herren samtidigt med deras penningegåfvor. Vi låna Mr. Steads ord:

"Hvarje man, qvinna och barn i församlingen, som mottagit Kristi fullbordade verk och blifvit en medlem af den stridande församlingen här nere, betraktade sig icke blott som delaktig i verket med den allsmäktige Guden, utan som en son, en broder till Jesus Kristus, hvilken var deras hjelpare i alla det dagliga lifvets små omsorger och besvärligheter och som, älskande dem med en evig kärlek, ledde deras steg för hvarje dag och skulle bevara dem till slutet.

Långt ifrån att betrakta Spurgeon framför allt såsom en stor predikant, skall det blifva lättare för den forskande att finna hemligheten till hans framgång uti kraften af hans bön. Bönen, långt mer än predikan, har gjort Spurgeon till hvad han var; och af denne obemärkte yngling från Essex gjort en beryktad man, hvars inflytande gör sig kändt till sanningens befrämjande i hvarje vinkel och vrå af verlden, der engelska språket talas."

Metropolitan Tabernaklet står der såsom en minnesvård af trons och bönens makt.

Under byggnadens uppförande visade det sig gång efter annan, hur lätt det är för Gud att hjelpa, der menniskan står hjelplös. En vän i Bristol, som aldrig hört Spurgeon, sände fem tusen pund sterling. En annan vän lånade Spurgeon tjugu tusen pund i säkerhetspapper, somhan kunde använda såsom extra säkerhet, ifall han behöfde låna pengar.

Grundstenen lades den 16 Augusti 1859. I December 1859 upphörde församlingen med mötena i Music Hall, emedan egarne beslutat öppna den på Söndagsqvällarne för verldsliga förlustelser. Ännu en gång flyttades mötena till Exeter Hall från den 18 December 1859 till Tabernaklets öppnande den 1 Mars 1861.

Under Music Hall's begagnande stod ett märkvärdigt bref att läsa i Londontidningen "Times", hvilket man visste vara skrifvet af en framstående vetenskapsman och som väckte stort uppseende. Författaren skildrade sin egen fördomsfullhet samt hur han sakta steg för steg kom till den öfvertygelsen, att han borde gå och höra "calvinisten", "baptisten". Han yttrar bland annat:

"Föreställen eder en samling af tio tusen själar, inströmmande i salen, gående upp på läktarne, surrande,

sorlande, svärmande — en väldig bikupa — först ifriga att försäkra sig om de bästa platserna, slutligen en plats hvilken som helst. Efter en half timmes väntan — om man önskar sitta, måste man vara der åtminstone så långt förut — beträder Spurgeon talarestolen. På sorlet, rusningen och bullret af menniskornas fötter följer en stilla samlad andakt. En känsla af bäfvan går genast såsom en elektrisk ström genom hvarje närvarandes bröst, och med denna magnetiska kedja fängslar predikanten oss omkring två timmars tid. — — — Det är tillräckligt att om denna röst säga, att hon är stark och omfångsrik nog att nå enhvar i den stora församlingen. Språket är hvarken högtrafvande eller hvardagligt. Stilen är stundom enkel, stundom högtidlig, alltid lyckad, ofta vältalig. Med afseende på läran så är hvarken calvinisten eller baptisten synlig i drabbningens första led, i hvilken Spurgeon kastar sig med en okuflig häftighet, med evangeliska vapen bekriganderreligionslöshet, tillgjordhet, skrymteri, högmod och dessa hemliga skötesynder, som så lätt göra sig till herre öfver menniskan i det dagliga lifvet. Med ett ord, det vare nog sagdt, du får af honom det intrycket och den känslan, att han är fullkomligt uppriktig. — — — Här är en man som icke är mer calvinist än mången statskyrkans tjenare, hvilken, såsom gamle Latimer säger, mumlande hänger öfver sin mess- och textbok. Här är en man som säger, att hel nedsänkning af uppvuxna personer är nödvändig för dop. Detta är hans villfarelse i läran, men om jag vore erkebiskopens af — kaplan, skulle jag säga: "Om förlåtelse, ers nåd, här är en man som kan predika vältaligt. Han kan fylla den största kyrka i England med sin röst och, hvad viktigare är för syftemålet, med folk. Och, ers nåd, här äro två kyrkor i hufvudstaden, St. Pauls och Westminster Abbey. Och hur tycker ers nåd det skulle vara att en Söndagsmorgon inbjuda Spurgeon, denne kätterske calvinist och baptist, som kan draga tio tusen efter sig, blott för att pröfva hans röst i något af dessa kyrkors skepp?"

Om detta förslag antagits och dess syfte uppnåtts, skulle statskyrkans bestånd varit betryggadt för många år och många själar fått höra lifvets ord. Men det saknades vare sig visdom, kärlek eller mod.

Försynen bevarade församlingen från olyckor som pläga åtfölja dylika företag — en byggmästare med högtflygande planer och äflan att uppföra något som skall vara en "prydnad för grannskapet". Tvifvelsutan hade Spurgeon sin hand med i anordningen. "Spectator" säger träffande om honom:

"Han kunde skänka bort som en furste, men han hade en förmåga, som ty värr alltför ofta saknas hos predikanter, vare sig de tillhöra statskyrkan eller friförsamlingarna, han kunde sköta stora penningeföretag. Tusenden gåfvoshonom, och det var säkert, — — — att han skulle begagna pengarne förståndigt utan att förstöra en enda cent på "lapprisaker". Han hade sin kassa lika klar, som om han haft kontor och handlat med aktier."

Tro och sundt förnuft höllo alltigenom på ett förunderligt sätt jemna steg. I församlingens protokoll för den 6 Januari 1861 finnes följande paragraf intagen, undertecknad af pastorn och diakonerne:

"Församlingen behöfver knappt mer än fyra tusen pund sterling för att blifva i stånd att öppna det nya Tabernaklet alldeles skuldfritt. Hon beder ödmjukt om denna Guds tillfälliga nådegåfva och tror, att för Jesu skull skall hennes bön bli hörd och gåfvan inkomma."

Spurgeon ville icke begagna huset, förr än det var skuldfritt. Den 6 Maj samma år förekommer följande paragraf:

"Vi undertecknade, medlemmar af den församling som förr samlades för gudsdyrkan i kapellet vid Newparkgatan, nu mera i Metropolitan Tabernaklet i Newington, vilja härmed, med hjertan som öfverflöda af tacksamhet, bekantgöra och uppteckna vår trofaste Guds kärleksrika godhet. Vi bådo i tro, men Herren har gått långt öfver hvad vi begärt, ty vi icke blott erhöllo fulla summan, utan den blef oss äfven gifven mycket fortare, än vi väntat. Herren är sannerligen god och prisvärd. — — — Vi hembära Fadern, Sonen och Anden lof och tacksägelse samt hafva beseglat, att Gud är sannfärdig."

Byggnaden kostade färdig trettioett tusen tvåhundra trettiotvå pund sterling, fyra shillings och tio pence, omkring ett hundra femtiotre tusen dollars. Den har en hörsal som ledigt rymmer sextusen, en föreläsningssal för niohundra, ett skolrum för ett tusen, sex klassrum, kök, toalettrum, rum för beqvämlighet, qvinnornas arbetsrum, ynglingarnes klassrum, sekreterarens rum, tre rum attbegagnas af pastorn, diakonerne och de äldste samt tre rum för hvarjehanda bruk.

Såsom penningeinsamlingen var en handling af tro och bön, så var samma anda rådande vid husets uppförande och fullbordan. En afton efter arbetets slut, sedan arbetarne gått hem, knäböjde Spurgeon och diakon Cook bland högar af tegel och bräder, bedjande att Gud skulle låta byggnadsarbetet gå lyckligt, bevara de anställde arbetarnes lif samt göra huset, en gång färdigt, till en välsignelse. Dessa böner blefvo rikligen hörda. Den första andaktsstund som hölls i Tabernaklet den 18 Mars 1861 var ett bönemöte, som leddes af pastorn, och i hvilket mer än ett tusen personer deltogo.

Pastorn höll sin första predikan Måndagen den 25 Mars. Följande dag hölls ett offentligt möte under Henry Havelock Allans ordförandeskap — son till general Henry Havelock. Följande dag var ett möte, då ombud för olika evangeliska trossamfund höllo tal. Mötena fortsattes derefter. Vid ett af dem var John Spurgeon, pastorns fader, ordförande.

Med nya gynnande tillfällen, med nytt mod, med ett högre mått af tro grundad på Guds uppfyllda löften, med en här af medhjelpare lifvade af förtröstan på Gud, började nu Spurgeon ett nytt tidskifte af sin verksamhet såsom predikant.

För att icke blifva för vidlyftiga, hafva vi förbigått många händelser, som i fråga om tidsföljden höra till åren 1854—1861.

Hösten 1854 väckte en predikan "Skördetiden" stort uppseende. Hon trycktes och fick en stor spridning. På henne följde en annan "Guds försyn". Den framgång, som dessa tryckta predikningar hade, ledde till utgifvande af ett veckohäfte "The New Park Street Pulpit", som först*Metropolitan-Tabernaklet.Det inre af Spurgeons Tabernakel.*utkom i Januari 1855 och sedermera ändrade namn till "The Metropolitan Pulpit".

I trettiosju år har denna predikosamling fortgått, hvarje häfte innehållande en (stundom två) predikningar. Detta företag har icke obetydligt ökat Spurgeons arbete. Hvarje predikan, upptecknad med snabbskrift, blef af honom omsorgsfullt öfversedd på Måndagen samt korrekturläst på Tisdagen. Men i den förökade välsignelsen låg ersättning för arbetet. Predikningarna hafva haft en spridning på tjugufem tusen i veckan, stundom mycket mer. De hafva spridts i hvarje verldsdel och i hvarje land. I oräkneliga predikosamlingar, tidningar och månadsskrifter hafva de återgifvits. Underrättelser om omvändelser, hvilka följt på läsningen af predikningarna, ingingo från Amerika, Canada, Australien, Nya Seland, från grufvorna, hafvet, fängelsen och sjukhusen. I många fall hafva engelska kyrkans prester begagnat dem och fått röna en märkbar stegring af intresset i sina församlingar.

I Juli 1855 besökte Spurgeon Skottland. Ryktet hade gått före honom, och han blef mottagen med stark och allmän hänförelse, predikande samma evangelium som dundrat från Knox' talarestol.

Samma år den 4 September på eftermiddagen predikade han i Hackney under bar himmel för tolf tusen menniskor om "Himmel och helvete".

1857, då en fastedag hölls i anledning af hemsökelserna i Indien, predikade han i Kristallpalatset i Sydenham för en folksamling, som uppskattats till tjugu eller tjugufyra tusen.

1856 deltog han i sin farfars, pastor James Spurgeons i Stambourne, jubileum, och predikade. Det är möjligt, att den aktade mannen fick anledning att upprepa sitt yttrande:“Min sonson kan predika evangelium bättre än jag, men han kan icke predika ett bättre evangelium.”

Den 8 Januari 1856 gifte sig Spurgeon med Susanna Thompson, den dam som, såsom vi nämde i förra kapitlet, öfvertalades att besöka Newparkgatans kapell för att hjelpa till att skapa ett auditorium åt den främmande predikanten från Essex och som, då vi skrifva dessa rader, begråter den ömmaste make och den ädlaste man, omfattad med ett deltagande som i djup, innerlighet och allmännelighet aldrig öfverträffats.

*

TREDJE KAPITLET.

Sålunda började Spurgeon en verksamhet, som, vare sig vi betrakta dess omständigheter, dess utveckling eller dess sedliga och andliga frukter, tydligen saknar motstycke. Åhörareskarorna, som genast tillströmmade, fortforo att ökas, så att det var ständig trängsel i hans flera gånger utvidgade predikolokal. Ända till slutet af hans lif fanns ingen annan gräns för antalet åhörare än: “Huru många kan lokalen rymma?” och “för huru många kan han göra sig hörd?”

Men innan vi gå längre måste vi egna någon uppmärksamhet åt de anmärkningar, som gjorts mot Spurgeons verksamhet. Hans motståndare höllo före att folket, som tyckte så mycket om att höra honom, ovilkorligen måste hafva ledts af ett falskt omdöme. De mest omilda och nedgörande domar hafva uttalats öfver honom, såsom att han var “för mycket folklig” och “öfverdrifvet känslig”. Dessa klandrare skulle med glädje sett, att öfversättarna af Nya Testamentet kunnat vid orden: “Och folket hörde honom gerna”, anmärka: “De saknas i många af de bästa handskrifter.” En kyrkoherde i engelska statskyrkan sade en gång till pastor C. H. Woolston: “Spurgeon har varit en förbannelse; han har varit öfverdrifvet känslig.”Men innan vi uttala förkastelsedomen öfver någons arbete i evangelium på grund af att det vunnit folkets bifall och hänförelse, är det tillbörligt att fråga, hvad var det uti det, som tillvann sig folkets bifall? Lämpade predikanten sina framställningar efter folkets smak, för att göra sig omtyckt? Förvände eller förfalskade han evangelium? Uppoffrade han sanningen? Af hvad natur var känsligheten; stannade den vid blott känslosvall eller ledde den till handling? Och om den ledde till handling, hvad slags handling?

Ingen kan förneka att Spurgeon var en calvinist och predikade i öfverensstämmelse dermed, utan att utelemna eller förmildra något drag deraf. Han talade aldrig om synden som en obetydlighet, icke heller skydde han att framhålla helvetet i all dess verklighet. Förnyade gånger, och under fullt medvetande om hvad det innebar, blottstälde han sin popularitet för samvetets skull, och stod när som helst färdig att för hvad han ansåg vara sanning bryta med sina kraftigaste medhjelpare och bästa vänner både inom och utom samfundet.

Det är sant att hans predikningar väckte uppseende; men sorgligt hade det varit om de icke gjort det. Hvarje predikan, som är ett verkligt predikande, har alltid väckt uppseende ända från Esaie och Jonas' dagar, till Edwards, Whitefields, Finneys och Spurgeons. Skillnaden emellan en lärd afhandling och en predikan ligger deruti, att den förra tilltalar och upplyser förståndet, men den senare icke blott upplyser förståndet, utan äfven beveker till handling. Alla Spurgeons tal voro predikningar.

De uppväckte menniskornas samveten och ledde dem till Kristus. År 1854 räknade hans församling 313 medlemmar; följande år 595, och året derpå 860; 1857 hade antalet växt till 1,046, och fortfor att växa på samma sätt, så att det 1886 uppgick till 4,813. Hade inga medlemmar

under tiden afgått genom döden eller på annat sätt, så skulle antalet vid den tiden hafva varit 8,000. År 1886 genomgingo diakonerna församlingens protokoll och funno deraf, att 10,809 intill den tiden blifvit upptagna i församlingen på bekännelse af sin tro under Spurgeons ledning, och att dessutom ett stort antal hade mottagits på betyg.

Då Spurgeon omnämde dessa siffror, sade han: "Jag önskar- endast att det hade varit tjugu tusen."

Vid tidén för hans död hade antalet ytterligare ökats med åtskilliga tusen. Och lägger man till dessa den talrika här, som leddes till Kristus genom att läsa hans predikningar eller genom att höra dem föreläsas från andras predikostolar, så börjar man kunna inse att här besannas Jesu ord: "Deruti är min Fader förhärligad att I bären mycken frukt, och I skolen vara mina lärjungar."

Hurudant sinnelaget var hos de personer, som genom Spurgeons verksamhet vunnos för Herren och kommo till församlingen, det framgår af den ömma och deltagande kärlek som herrskade mellan pastorn och medlemmarna,

af den villighet med hvilken de på hans uppmaning ständigt deltogo i välgörenhet och försakelse och af den brinnande och hängifna anda, som rådde vid deras bönemöten.

Här torde någon kunna föreställa sig att Spurgeons predikningar voro utarbetade med beräkning på att fängsla endast de okunniga.

Angående detta ämne skref Francis Wayland år 1857 till sin son sålunda:

"Jag har läst åtskilliga predikningar af Spurgeon i den nyss utkomna samlingen. Flera särskilda ting deruti hafva gjort öfverraskande goda intryck på mig. I första rummet mannens påtagliga ärlighet, ty det är klart att ban sjelf tror allt hvad han säger. Det är för honom en lika stor verklighet att religionen är sann, som att han sjelf är

till. I andra rummet hans förtroliga bekantskap med hela bibeln. Bibliska tankar framflöda hos honom så snart han öppnar sin mun. Han uttrycker äfven med stor kraft sina egna tankar genom de bibliska uttryckssätten. I tredje rummet den plan han följer för sina predikningar. Han tager icke en enstaka tanke från texten och behandlar den, utan han utvecklar och belyser sjelfva texten. Han finner alltid deruti en eller flera ledande tankar, hvilka han belyser med allting som omgifver honom. Det är på grund deraf, som han är så rik på omvexling; ty skulle han utdraga enskilda tankar från texten och behandla dem, så skulle han omöjligt kunna undvika att återkomma till samma ämne igen. I fjerde rummet att han rörer sig inom sina åhörares tankekrets, och rycker dem derföre alla med sig. Ännu en punkt är den, att han blifvit beskylld för sjelfviskhet, men mig synes att han förglömmer både sig sjelf och sitt rykte långt mer än någon annan jag känner. Han synes icke alis bry sig om hvad menniskorna säga om eller göra med honom, utan hans enda syfte är att vinna dem för Herren."

År 1867 besökte general Garneld, som 1880 valdes till president, Tabernaklet, och han skref derom i sin tidning "Century Magazine":

Min afsigt var icke att lyssna till Spurgeon såsom en med ovanliga naturgåfvor utrustad person, utan att söka lära känna hvad slags person han var och hvaruti hemligheten af hans kraft låg.---Klockan half tolf kom

Spurgeon in. Han bad med ens en kort, enkel, men af djupt allvar preglad bön, läste ett stycke ur skriften och sjöng med församlingen den anslående sången:

"Det fins ett land af idel ljus."

För första gången i mitt lif kände jag mig försonad med läran att från kyrkan utesluta instrumentalmusik

Der måste hafva varit åtminstone fem tusen röster som instämde i sången. Hela byggnaden fylldes och genljöd af den väldiga sången. Musiken gjorde sig känd såsom en lefvande kraft, som trängde sig genom ens nerver, hjerna och hjerta samt uppfyllde och ryckte en med sig med oemotståndlig makt.

Efter sången läste han ett kapitel hos Job, och derefter ett af motsatt innehåll hos Paulus, men båda handlade om lifvet och döden. Han beledsagade läsningen med förtroliga och anslående, stundom förklarande anmärkningar. Derpå följde åter en sång, en längre ben, ytterligare en kort sång och derpå predikan öfver en vers han hade valt ur det hos Job upplästa kapitlet, nemligen Job 14: 14: "Under alla mina stridsdagar skulle jag då bida till dess min aflösning komme." Han utgick tydligen från den synpunkten att bibeln, liela bibeln, med hvarje dess ord, uttryckssätt och sats, är Guds ord, och att vi, ju noggrannare vi undersöka den, desto mer skola blifva i stånd att se dess underbara skönhet och rika välsignelser. Under liela tiden blir intrycket deraf allt starkare likasom äfven af den lefvande fullheten i talarens tro, hans fulla visshet om Guds närvaro och allis personliga ansvarighet inför honom. En ovanlig fullhet i tron på dessa sanningar synes mig vara den djupaste grundvalen för hans stora kraft. Han utmärker sig äfven för stor skärpa i förståndet och förmåga att med kLrhet utreda det ämne han väljer. Han har tydligen med stor omsorg och noggrannhet studerat sitt ämne. Hans stora framgångar bero derföre fullt lika

mycket på hans arbetsamhet som på styrkan af hans förstånd. Han liar valt bibeln, dess läror och litteratur som sitt särskilda fält, och han låter icke draga sig derifrån. Han begagnar sig ytterst sällan af någon poesi, utom då han finner anslående sångverser, med hvilka han kan belysa sitt ämne. Han använder bibeltexter och hän-66

delser ur lifvet med stor ledighet och på ett passande sätt, och han riktar hela sin styrka, icke åt sin predikan, utan till sina åhörare. Han framställer sina tankar klart, följdriktigt och i en sammanträngd form; och vid slutet af hvarje hufvudafdelning af sin predikan gör han personliga tillämpningar af de utvecklade sanningarna på sina åhörare samt beder Gud gifva sin välsignelse dertill. Hans sätt är öfver ali beskrifning enkelt och okonstladt. Han synes icke alis vara medveten om att han utfor ett stort verk, och jag sökte fåfängt efter något tecken som tydde på att hans stora framgång förvridit hans hufvud. Han besitter en ovanlig förmåga att framställa sitt ämne såsom måladt för åhörarnes Ögon, men begagnar den sparsamt. Jag kunde lios honom iakttaga dessa nervösa rörelser i händer och fötter, hvilka äro egendomliga för mäktiga talare, då de bereda sig att tala, och likaså under talets fortgång den nära förbindelsen mellan hans lemmar och tankegången i hans tal, hvilken helt beherrskade hans rörelser och frambragte dessa gester, hvilka äro så uttrycksfulla hos en talare.---

Hvarje ädelsinnad menniska bör vara tacksam för det verk Spurgeon utför. Jag kunde icke undgå att göra mina jemförelser mellan den andliga värma som liär rådde och hvad jag för några dagar sedan såg i Westminster Abbey. I detta gamla, stolta grafkcr för konungar, vördnadsbjudande icke mindre för ålder än kunglig prakt, framvällde den stora orgeln sina djupa toner, hvilka än smekande, än brusande, blandades med de lejde sångarnes röster. Inför de rike och betitlade åhörarne satt en kör, bestående af tjugufyra personer. Korgossarna, iklädda hvita drägter, hade brottats i mellersta delen af kyrkan bland grafvar och monument just innan gudstjensten begyntes. Gudsdyrkan må liär vara liängifven och stämningsfull, så är den dock så kostbar, att den måste af nödvändighet inskränkas tillME T110V ÖL l TAN TA BERNA KL E T.

de högre klasserna. I motsats dertill har Spurgeon öppnat en tillflykt för den stora mängden af folket, för de obemärkta, för de fattiga och öfvergifna i denna stora stad, till hvilken de kunna komma för att finna deltagande i sina bekymmer och sorger, lyftning genom ett stort hjertas deltagande och en aldrig sviktande tros kraft. Gud välsigne Spurgeon! Han medverkar till lösningen af frågan om religiös och borgerlig frihet för England på ett sätt som han icke sjelf är medveten om.

Följande äro intryck, hvilka författaren fick vid besök i Tabernaklet 1881 och 1886:

Den 3 April 1881. — Den reguliera sammankomsten skulle begynnas kl. elfva. En af dörrvaktarna sade mig, att om jag väntade en stund skulle han anvisa mig en sittplats. För att vinna honom på min sida med afseende på att skaffa mig ett säte, erbjöd jag honom en shilling, hvilken han vägrade att mottaga under förklaring: "Vi handla icke på det sättet här." Detta var mig en stor öfverraskning, ty hvar helst man annars kommer i England, står betjeningen äfven i de rikaste kyrkor med utsträckta händer för att få shillings- och sexpence-stycken för att visa besökande de kyrkor, som byggts för folkets egna penningar; denne arbetare deremot, som befann sig i en kyrka, hvilken uppförts med pengar, som obeniedlade män och qvinnor samman sparat, vägrade att taga emot en shilling. Den vänlige och oegennyttige dörrvaktaren visade mig till en äldre man, nu mer aflidne Mr. Edward Bonstead, som anvisade mig en mycket förmånlig plats i sin egen bänk å första läktaren, hvilken är i jemnhöjd med talireplatsen och från hvilken man kunde se oeli höra allt. Denne herre, som var medlem af församlingen och höll egen sittplats, visade mig mycken gästvänlighet under hela min vistelse i England så väl denna gång som vid ett senare besök der, och han höll en sittplats ledig för mig så länge som möjligt.68

Men då klockan var fem minuter fore elfva klappade en af dörrvaktarne i sina händer, och genast togo främlingarna hvarje säte de kunde finna. En minut eller två efter elfva kom Mr. Spurgeon nedför trapporna från sitt studierum och besteg talareplatsen; han hade något svårt för att gå och stödde sig derföre på ändan af sätena.

Man kunde icke gerna i honom igenkänna den märkvärdige man han var, men likväl var hans yttre mera vördnadsbjudande än jag hade väntat. Ingen af de taflor jag sett af honom återgifva honom troget. Man finner icke hos honom något af den tunghet, som porträtten af honom föreställa. Det mest förundransvärda af allt var att han var så naturlig och tycktes helt förglömma sig sjelf utan att veta om det.

Han uppläste Romarebrefvets femte kapitel och gjorde korta, men förundransvärdt väl valda anmärkningar deröfver.

Och bönen — det är mycket svårt att under bönen sitta som iakttagare c ch granskare, men jag må säga att den utmärkte sig for ljufhet och enkelhet, varmt deltagande och djup erfarenhet, stor förtrolighet med Gud och glömska af alla andra; jag har aldrig hört något, som kan jemföras dermed.

Texten för predikan var Rom. 5: 15: "Dock är det icke så med nådegåfvan, som med öfverträdelsen." Den gamla läran om rättfärdiggörelse genom troil framstod ny och lefvande, dock icke genom någonting nytt i läran, utan genom den friskhet och liflighet den får från erfarenheten och tillämpningen, hvilket belyste för oss den sanningen, att om läran synes oss gammal ccli utsliten, så är det derföre att vi upphört att lefva i erfarenhet af den.

Efter predikans slut frågade jag en af diakonerna om Mr. Spurgeon brukade tycka om att mottaga besökande efter predikan. Denne svarade, att Mr. Spurgeon då vanligen var så trött, att han ansåg det vara bättre att icke

vidare taga hans krafter i anspråk. Jag gaf då diakonen mitt adresskort som uttryck af aktning ccli för att han skulle låta Mr. Spurgeon veta att jag varit der, hvarefter jag aflägsnade mig för att gå; jag hann dock icke långt förr än jag blef kallad tillbaka med upplysning, att Mr. Spurgeon ville träffa mig. Han mottog mig på det mest hjertliga sätt, oaktadt jag var honom lielt okänd. I personligt umgänge var hans sätt lika vinnande, som det var enkelt å talareplatsen. Han förklarade med mycken enkelhet, såsom varande en sjelf k lar sak, att han var nästan utsliten. Jag rådde honom mycket allvarligt att taga sig ett halft eller ett helt års hvila. Derpå svarade han: "Äfven andra hafva talat derom, men det är ganska svårt att göra det. Jag har så mycket på mina händer, och då jag är borta, inflyter ej pengar för cle clika anstalterna." Det gjorde mig mycket ondt att lios honom se tydliga tecken af öfveransträngning redan vid så tidig ålder.

På eftermiddagen samma dag besökte jag St. Pauls-kyrkan. Der fanns möjligen omkring ett tusen personer, som sutto i midtelskeppet af den ofantliga byggnaden. Inledningen till predikan, hvilken är känd under namn af "altartjensten" varade, tror jag, en timme. Af denna "tjenst" hörde jag endast sex ord tydligt. Af den derpå följande predikan, hvilken hölls af Canon Liddon, en äldre man med godt utseende, hörde jag kanske en femtedel, och det genom den mest ansträngande uppmärksamhet.

St. Pauls-kyrkan kostade ursprungligen sju hundra fyratio tusen pund sterling, hvilken summa i sjuttonde århundradet motsvarade två eller tre gånger så mycket som i vår tid. Tillbyggnader och reparationer hafva sedan ökat summan till millioner pund sterling. Jag vet icke huru mycket det fordras för den i löpande utgifter årligen, men dess aflonade personal består af en domprost, fyra "canons", trettio ' prebendaries", tolf under-"canons" och sex vice samt

dessutom en liel armé af sångare ccli andra tjenstemän. Och allt detta för att sätta ett tusen personer i en sådan ställning, att cle icke kunna höra. Tabernaklet kostade endast trettio tusen pund sterling. Den ytterligare jemförelsen må läsaren sjelf göra.

Tcrsdagsaftonen den 14 April utgjorde samlingen i Tabernaklet omkring femton hundra personer. Texten för predikan var Kel. 8: 15: "Och Kristi frid regere i edra hjertan, till hvilken I ock ären kallade i en kropp, och våren tacksamme."

Det var icke ett sådant "tal", som åtskilliga predikanter på någon aflägsen kontinent eller på någon annan planet

skulle hafva hållit en hvardagsafton. Nej, det var en liel kedja af tankar och känslor, som gjorde på mig kraftigare intryck än till ccli med Böndagens predikan. Mr. Spurgeon gaf mig efteråt det papper, hvarpå han hade utkastet till denna predikan nedtecknad, ccli det må liär meddelas:

Kel. 3: 15.

Här fortfara vedermödor, strid, missnöje ccli otillfredsställelse. O, att vi hade något botemedel deremot! Det finnes intet piller som hjelper mot jordbäfningar. Yi hafva icke heller genom egen erfarenhet uppfunnit något medel mot de sedliga och andliga sjukdomarna, men vi hafva den gode läkaren.

I. Hof f rid med Gud.

a. Frid med Gud gencm Kristus till anden.

b. Frid med Gud under alla omständigheter.

c. Frid, sådan Gud bjuder och godkänner.

d. Frid, sådan han verkar i själen.

e. Frid, fullkomlig, forblifvande, djup, gudomlig.

II. Friden bör innehafva tronen.

a. Det måste finnas en regering för att vara frid.

b. Vädja till dess makt att nedslå allt motstånd.

c. Böj clig för denna regerings domslut.

d. Låt dess makt alltid råda.

e. I synnerhet bör den råda öfver hjertats böjelser.

III. Stärk dig sjelf (jenom öfverbevisninrj.

a. Endast så kan du vara af hjertat lycklig.

b. Endast derigenom kan församlingen blomstra.

c. Endast derigenom kan Gud förhärligas.

d. Dertill ären I kallade.

e. I ären en kropp.

f. Kasta dig på Herren och se hvad frid han verkar.

IV. Fyll ditt hjerta med:

a. Tacksamhet till Gud;

b. Tacksamhet till medmenniskor;

c. Med allmän välvilja.

Denna predikan var mera efter texten än öfver ett angifvet ämne, ehuru den delvis var äfven det. Mr. Spurgeon visade sig mera fri än han vanligen gör på Söndagarna samt gaf mera luft åt sitt djupa deltagande och talade med större förtrolighet. Vid två punkter uppstod leende, såsom då han talade om att några tillskrifva östan-vinden att förorsaka dem deras svårigheter, och då han på tal om nödvändigheten af en stark regering för att kunna hafva frid, sade: "Många hafva under den gångna veckan liaft mycket bry att blott veta hvem som var familjens hufvudman, då de skulle lemna uppgifter for mantalsskrif-ningen."

Enkelt och naturligt vände han på ordet styrelse, så att han derur fick betydelsen att afgöra stridsfrågor. Guds frid innebär att afgöra alla tvistefrågor i själen. Detta var vid tiden för kriget med boerna, och han talade med mycken

skärpa mot böjelsen för krig och många britters rop: Ned med holländarna ! Ned med boers ! "Det länder oss

till föga ära, om vi icke vada ända till midjan i de slagnes blod".

En af diakonerna omtalade for mig, att då Mr. Spurgeon begynte med sina Torsdagspredikningar, fick han endast några hundra åhörare, men att antalet ökades småningom. Detta uppmuntrande resultat vanns icke genom att hålla straffpredikningar för dem som kommo, derföre att andra voro frånvarande, utan genom att följa en helt annan metod, på hvilken jag icke tror att det finnes något patent.

Rev. Brooks Lambert, prest i engelska statskyrkan, höll nyligen i Bishopsgate-kyrkan en serie predikningar på Söndagsaftnarna öfver "Kyrkan och separatisterna eller separatisterna, sedda från statskyrklig synpunkt". Med afseende på baptisterna talade han om Bunyan, om Carey såsom vägrödjare for missionsverksamheten, och om Spurgeon, om hvilken han yttrade, att hvad man eljest må säga om honom, så hade han åstadkommit en hel omskapning af det moderna predikosättet.

Den 26 September 1886. — Har i dag åter varit i Tabernaklet. Mr. Spurgeon syntes vara frisk och hans röst var lika fulltonig, stark och rik som förr. Han läste Psalmen 30, och gjorde deröfver förträffliga anmärkningar. Då han anmärker något, kan man icke undgå att i sina tankar säga: "Ja, detta står tydligt nog i versen, jag undrar blott öfver att jag icke sett det förr"; men likväl så har man aldrig förr sett det. Då han läste i andra versen: "Jag prisar dig Herre, ty du hemtade mig upp", sade han: "Då Gud hemtar oss upp, så böra äfven vi upphöja honom. Är hin vår läkare, så böra vi till erkänsla gifva honom vårt lofoffer." Till orden: "Lofsjungen Herren, I hans fromme", i femte versen, anmärkte han, "att den verkligt fromme tycker icke att det är nog med hans egen röst, utan han vill hafva alla att jemte sig prisa Herren." Vid sjette

versen anmärkte han till orden: "Ty ett ögonblick varar

hans vrede"---"om aftonen gästar gråten", "hafven

tålamod I, som nu hafven natt, ty morgonen skall snart randas. Gud låter sina barn stundom smaka sin vrede, just såsom en öm fader låter ett ohörsamt barn smaka sin; men det sker icke för att döda barnet." Då han i sjunde versen läste orden: "Men jag sade då mig väl gick: Jag skall aldrig vackla", anmärkte han: "Detta var mycket dåraktigt sagdt af David, men vi handla alla på samma sätt." Till versen åtta: "Du förborgade ditt ansigte, och jag förskräcktes", sade han: "Det Guds barn, som icke förskräckes då Gud döljer sitt ansigte, är på en farlig väg." Versen nio: "Till dig, Herre, ropade jag", deröfver sade han: "Bönen är på sin plats alltid, både då vi se Herren och då han döljer sig." Versen tolf: "Du afklädde mig min säck och omgjordade mig med glädje". "Ett förundransvärdt uttryck. Gud omgj ordade honom icke med yttringar af glädje utan med sjelfva glädjen; våra sorger äro endast skenbara, men glädjen är verklig." Versen tretton: "Derföre skall min själ lofsjunga dig". "Försök alltid att fatta för hvad ändamål Gud gifver dig ett gladt hjerta, på det att du må prisa honom derför." "Min Gud". "Du måste hafva en personlig kännedom om Gud, annars kan du icke prisa honom rätt."

Derefter läste han 39 Psalmen. Versen tre: "Jag blef stum och tyst". "Detta är precis likt oss; då vi försöka att göra en sak som är rätt i sig sjelf, så gå vi till Öfverdrift, så att vi ändå göra det orätt är; det är tillbörligt att tygla sin tunga, men det är orätt att vara stum o. s. v.; då han talade var det icke till menniskor utan till Gud." Versen åtta: "Hvarmed skall jag trösta mig?" "Ja, det är frågan; hvarmed skall jag trösta mig?" "På dig hoppas jag". "Lycklige naan !" Versen nio: "Fräls mig från alla mina synder", "ty de äro mina värsta fiender och min

största fara." Versen tio: "Jag vill tiga". "Stundom är det godt för ett Guds barn att tiga och vara tyst, men det är ännu bättre att säga: 'Herren gaf och Herren tog; välsignadt vare Herrens namn'." Versen tretton: "Ty jag är en främling inför dig"; "men icke en främling för dig. Både Gud och jag äro främlingar i denna verlden — Gud är en främling i den verld han sjelf har skapat."

Jag hade aldrig förr hört någon läsa Skriften och göra anmärkningar deröfver såsom Mr. Spurgeon gjorde. Man

kände att de stycken han så läste skulle blifva såsom nya kapitel i bibeln från den tiden; det uppgick ett nytt ljus deröfver, som man kände skulle stråla fram hvarje gång man sedan läste det.

På morgonen predikade han öfver Job 30: 23: "Ty jag förstod att du ville föra mig till döden och till det lius, dit allt som lefver skall församlas". Bland annat framhöll han med ledning af denna text, "att vi här finna något, som ingått i författarens personliga medvetande, nemligen vissheten om döden; och något, som genom Guds Andes bistånd blifvit honom till tröst, nemligen: "Jag förstod att du ville föra migj till döden". Gud vill vara med oss i döden; om han för oss till döden, så skall han ock föra oss till lifvet igen. Huru fria vi då kunna vara från dödsfruktan. Må vi förblifva i ödmjukhet, samt vaka och bedja. Följande äro allvarliga ord, men de yttrades af Jesus, och derföre måste jag anföra dem: "Och i dödsriket upplyfte han sina ögon, der han låg i plågor". Här gifves inga fåfänga förhoppningar om frälsning efter döden. Men må du .besinna att dessa ord yttrades af En, som älskar dig högre än de filosofer göra, hvilka söka invagga dig i den tron att det icke är någon fara för den outsläckliga elden."

Efter predikan gick jag in för att få skaka hand med den aktade talaren. Han hade märkt mio: bland åhörarne och väntade på mig. Han sade: "Du är stor nog att

kunna ses ined obeväpnadt öga." Uti hans helsning låg en hjertlighet som icke kan öfverträffas. Han hade nu haft ansträngande arbete sedan i Mars, men i November ämnade han göra en resa ut från London för att undgå den svåra dimman. Han meddelade mig den glädjande nyheten, att Mrs. Spurgeon var mycket bättre. Herren hade hört de många i ömhet uppsända böner för henne, hvilka hade uppsändts af de tusenden som åtnjutit välsignelse genom det arbete hon utfört genom sina händer, sitt hjerta och sitt hufvud.

På aftonen såväl som på morgonen utlyste han församlingens möten under veckan. Bland dessa var ett tacksägelsemöte för det att en broder, som varit betänkligt sjuk, nu återfått helsan; ett samtalsmöte med bekymrade under pastorns ledning och ett under diakonernas; den vanliga predikan på Torsdagsqvällen och derefter e:i dopakt. Om någon tror att församlingen saknade vård af pastorn, så är han storligen misstagen.

' o o

På morgonen frambar han många ämnen i sin bön, såsom det engelska folket, den stora staden London, Förenta Staterna och missionen; man på qvällen inskränkte han sig till att bedja om några få ämnen, såsom Guds barns förkofran i nåden och syndares frälsning. Hans böner voro de mest hängifna, brinnande och upplyftmde. Jag förvånades på nytt öfver dem, som Önska hafva en handbok med formulerade böner, att användas i Guds hus.

Denna gång predikade han öfver Dom. 16: 22: "Och hans hufvudhår begynte åter växa". Återväxten af Simsons hår beli mdlades såsom bill af en affällings återupprättelse. Denna text var egendomlig, och liela predikan var sådan att man ej kunde annat än följa den med sjiänd uppmärksamhet. Den gick direkt in på åhörarnes samveten med underbar kraft och uppenbarade menniskans inre lif. Det syntes mig att hvar och en i den stora skaran

måste känna som om predikan varit ställd direkt till honom. Emellanåt framlyste några lekande qvickheter, men så afpassade, att de hvarken afledde uppmärksamheten eller intrycket af ämnet, utan tvärtom ökade det och hade det goda med sig, att man befriades från ali känsla af trötthet. Denna gång förekom äfven något, som jag icke förut märkt, men som allt emellanåt framkallade svar från allvarliga själar. Huru dåraktigt det är att hysa fördomar mot sådana uttryck från åhörarna! Är ett svar på sin plats, då man läser det ur en bok (såsom vid vexelläsning), huru mycket mera då när det väller fram från den djupt rörda själen!

När jag reste hem på taket af en omnibus, fick jag en intressant belysning af huru vidsträckt inflytande Spurgeons predikningar utöfva. Vid min sida satt en skotskirländsk presbyterian från Londonderry; näst honom satt en missionärinna från metodisterna i Amerika, hvilken arbetat i Kina och nu var på väg dit igen, och så jag sjelf var från den vestra hemisferen.

En belysning på huru mäktigt hans personliga inflytande är, framgår deraf, att om man frågar en spårvagns-kusk

eller konduktör: "Går er va?n till Elefanten och Castellet", så svara de utan betänkande: "Vi gå direkt till Spurgeons Tabernakel; tag plats nära dörren."

Utkastet till Spurgeons predikan på morgonen Söndagen den 19 Juli 1885, har välvilligt lemnats oss af Rev. Dr. J. G. Walker, som var närvarande och hörde den, och som omedelbart derefter fick mottaga utkastet som gåfva. Yi meddela det här:

Hesek. 47: 8.

Hesekiels syner voro egnade till uppmuntran under förtviflade omständigheter. Den växande cedern. — De döda benen. — I denna text se vi Döda hafvet göras sundt.

I dödslikhet, ödslighet, dysterhet och hopplöshet är Döda hafvet en bild af verlden, af menniskohjertat. Likväl skall dess vatten blifva sundt. — Stort fält för tron. — Eika anledningar att prisa Gud.

Bäcken är en bild af evangelii nådeshushållning och Andens kraft.

Strömmen flyter till den osunda sjcn och lielar den. Den helår äfven andra vatten.

I. Låt oss betrakta löftet: "Vattnen skola helas".

lc Gud skall uppfylla löftet.

2. Han skall uppfylla det helt och hållet.

3. Han skall uppfylla det genom vår verksamhet i denna tiden.

4. Han skall uppfylla det så, att han väcker oss till mera nit i arbetet för honom.

II. Låt oss betrakta det underbara vattnet.

1. Hvarifrån det kom — från Guds förborgade tron — från altarets närhet — från tröskeln till Guds hus, från Kristi dörr.

2. Huru bäckens vatten växte: Af sig sjelf — hastigt — genom ett under — det blef en dubbel ström.

3. Hvad vattnet frambragte: Lif, födoämnen, läkemedel — och detta, der det förut var öde och dödt.

4. Hvart vattnet flyter och huru: Till öknen, Döda hafvet. — Hvem kan minska vattnets flöden eller afleda dem? — Hvem kan förtaga det dess helande kraft?

III. Vattnets verkan.

1. Evangelium uppenbarar syndens djupa syndighet och lagens bindande kraft.

2. Det skänker hopp åt den störste syndare.

3. Det uppenbarar Kristus som vän, ledare etc.

t4. Det har lif och kraft i sig sjelf.

5. Det förnyar hjertat och hela menniskan.

6. Det förenar menniskorna i ett verkligt brödraskap.

IV. *Lärdomar af vattnet.*

1. Gud verkar på oväntade sätt.

2. Gud börjar i de ringa tingens dagar.

3. Gud förenar genom sin nåd Döda hafvet med Zion.

4. Bed och vänta, fiska derefter.

5. Framför allt undvik sumptrakterna, som äro hvarken vatten eller land — kristna böra ha kristendom.

Sångerna valdes med synnerlig omsorg, så att de passade till predikans innehåll.

Då man hörde honom åter efter en mellantid af fem och ett halft år, tycktes hans predikningar hafva vunnit i djup, i innerlighet, i fullhet af skriftens anda och i ett omfattande deltagande. Jag kan icke öfverensstämma med dem, som säga att hans första predikningar voro lika goda som dem han höll vid en mognare ålder. Jag hörde honom visserligen icke i hans ungdom, men jag instämmer till fullo med professorn, Dr. T. H. Pattison vid Teologiska Seminariet i Rochester, som hörde honom för länge sedan i Exeter Hall och derom skrifver:

"När jag nu återkallar minnet af den oansenlige ynglingen, som rörde sig hastigt fram och tillbaka på plattformen, rik på djerfva påståenden, som om han varit förtrogen med allt, både synligt och osynligt, så sker det endast för att betrakta motsatserna mellan honom och Spurgeon i hans senare lif, betänksam, vördnadsbjudande, nästan högtidlig genom Guds närvaro der han står i bön till honom, och allt för allvarlig för att ett enda ögonblick befatta sig med obetydligheter."METR0P0L1 TAN TABERNAKLET. 83

Ett utmärkande drag lios Spurgeons predikningar i Tabernaklet var att de voro hvarandra temligen lika, endast med den skillnad, att hvarje ny predikan tycktes öfverträffa sina föregångare. Men en predikan blef med ens ryktbar. Den 5 Juni 1864 predikade han öfver "Nyfödelsen i dopet". Det är troligt, att han aldrig höll en predikan under mer tvingande pligtkända än den gången. Han insåg att en beklaglig villfarelse i en vigtig fråga vann utbredning inom engelska statskyrkan; att denna kyrka var rik och mäktig, att hon hade en hedrad ställning i samhället och att hon hade statens makt till sitt förfogande, var utan betydel :e för honom. Han tvangs i sin ande att vittna mot henne. Han uttrycker sig derom sålunda:

"Om jag än genom att uttala hvad jag tror vara sanning, uppväcker fiendskap, förlorar åtskilliga vänner och blir föremål för andras ovilja, så kan jag icke hjelpa det. Herrens tunga är uppå mig och jag måste fria min själ Jag liar liyst många betänkligheter emot att skrida till verket, men jag tvingas till det genom en allvarlig, öfverväldigande och högtidlig pligtkänsla."

Då han lemnade manuskriptet till predikan till förläggarne, sade han: "Denna predikan skall måhända göra fullkomligt slut på spridningen af mina predikningar."

Men resultatet blef ett helt annat. Predikan uppnådde den oerhörda spridningen af trehundra tusen. Hon framkallade ett hundratal svar och genmälen. Predikanten blef af Evangeliska Alliansens beställsamme sekreterare underrättad, att han måste återkalla sina ord eller utträda ur Alliansen. Spurgeon gjorde genast det senare. Såsom han befarat, blefvo många af Lågkyrkans frommaste tjenare djupt missnöjda. Och sällan har en man fullgjort sin pligt gent emot större vidrigheter.

Om man ej tar hänsyn till någonting annat, så hadehan vunnit en stor seger, i det han betryggat sin egen andeliga frihet. Om han fegt tillbakahållit sin protest, då samvetet bjöd honom att tala, så skulle han icke längre hafva varit Spurgeon. Han hade blifvit fjettrad. Säkerligen hade han aldrig en hårdare strid att utkämpa.

*

FJERDE KAPITLET.

Spurgeon såsom predikant.

Den störste predikant sedan apostlarnes dagar! Detta har i åratal varit min uppfattning. Tag plats på läktarn i Tabernaklet till venster ifrån Spurgeon och se ut öfver folkmassan! Hvarje fotsbredd är upptagen. Genom den öppna dörren midt emot dig kan du se en lyssnande skara, som icke kan komma in i huset, tålmodigt stående under hela predikan. Andra predikanter hafva dragit en så stor mängd som denna, men här är en man, som i trettioåtta år predikat för en och samma församling och under denna tid icke skådat en Söndag, då något annat än byggnadens utrymme satt en gräns for hans åhörareskara. Han har icke dragit åhörarne med konstlade medel.

Hans predikningar hafva icke varit anlagda på att väcka sensation. Han har icke framställt några ovanliga tankar. Han har icke annonserat sina ämnen eller brytt sig om att göra sig bemärkt, och dock har på mer än en mansålder hans kraft och popularitet ej undergått någon vexling. Det har varit en jemn flod utan ebb. Den makt, med hvilken han beherskat folket, har icke varit underkastad ombyte eller förvandling. Hvar finnes den sida i kristendomens historia, som kan uppvisa motstycket till detta?

Hans framgång är från början till slut hans egen. Han kom till London, en okänd yngling, att vårda enförsvagad församling, tillhörande en trosbekännelse som saknade vidare anseende i samhället. I omgifningen fanns ingenting tilldragande eller fängslande för en församling. Han blef på en gång beryktad såsom en predikande gosse, ett under bland ynglingar. Derutinnan var han icke enastående. Det ovanliga hos honom låg i den öfverlägsenhet, med hvilken han bekämpade alla de frestelser som voro förknippade med en rent underbar framgång i ungdomen, i mer än uppfyllelsen af de löften, som början af hans verksamhet ingaf, så att han var lika ovanlig och märkvärdig för sin enkla, bestämda och hängifna manlighet som för sin gosseålder.

Tag denna åhörareskara i betraktande! Den är lika förvånansvärdt sammansatt som stor. Jag känner ganska få i den talrika mängden, men der ser jag en framstående förtroendeman bland presbyterianerna i Princeton, Förenta Staterna, och der borta en metodistbiskop från Amerika. Der är en framstående medlem af den engelska högkyrkan. Bredvid honom sitter en lärd herre, som icke bekänner sig till någon religiös tro. En tillfällig fråga gör det klart, att den som sitter närmast mig är från Australien. Min granne på andra sidan är från ett territorium i Nord-Amerikas Vester. Jag känner icke engelsmännen. De enda jag kan urskilja äro några rödrockar, unga vackra soldater, spridda här och der bland mängden, men man berättar mig, att alla stånd och klasser påträffas såsom tillfälliga åhörare i Tabernaklet. I detta ögonblick kommer jag att tänka på Ruskin, hvilken talar om att “med mycken uppbyggelse sitta ett eller två år vid Spurgeons fötter”, eller på Tulloch, som i ett bref till sin hustru gifver en lång och glödande beskrifning af en Spurgeons predikan såsom det “yppersta jag på länge varit i beröring med.”

Andra predikanter hafva beundrats af sina åhörare,

men de tryckta predikningarna hafva icke motsvarat de läsandes förväntningar eller hafva vunnit spridning blott inom en trång krets. Denne mans predikningar läsas på hvarje språk, på hvilket kristendomens sanning frambäres. Ingen evangelii förkunnare har någonsin talat till så många medmenniskor om frälsningens angelägenheter som Spurgeon. Andra hafva dött, och deras anhängare hafva i tusental begråtit förlusten af sin ledare; andra hafva fallit ifrån, och de som varit ett med dem till nationalitet, tro eller verksamhet, hafva bittert klagat öfver deras bortgång, men när dog en predikant, hvars död till den grad berört tusenden, hvilka ingen gemenskap hade med honom vare sig till folkstam, trosbekännelse eller kyrkosamfund? Förliden sommar innehöll hvarje morgon- och aftontidning i London under flera veckor regelbundet tele-

O O

grafiskt meddelande om Spurgeons helsotillstånd. Vid denne baptistpredikants dorr — blott i England kan betydelsen af dessa två ord fullt förstås — lemnades förfrå?-ningar och helsningar, vittnande om deltagande, från representanter för hvarje stånd och Idass i konungariket. Statens och kyrkans högsta dignitärer gåfvo uttryck för det allmänna deltagandet och sorgen. Hvar påträffar man maken till en så allmän och gemensam sor?!

o o

Hur skall man förstå detta? Hur förklara, att han egde ett sådant rum uti menniskornas hjertan? Det härrörde naturligtvis från hans predikningar. Talarestolen var medelpunkten för och källan till hans inflytande öfver menniskorna. Och hvaruti lå» hemligheten af hans makt

O o

der? Ack, hur många gånger liar icke denna fråga gjorts? Hur många ibland oss hafva icke försökt sig på studiet

af detta problem! Med hvilken ifver och flit hafva vi icke sökt dess lösning!

Låt oss återvända till vår bänk och se och höra och tänka! En sak är genast klar. Predikanten framkallar34

fullkomlig stillhet bland åhörarne. Allt är så lugnt. Han gör intet anfall på församlingen. Hans rost, så klar som en silfverklocka, fyller rummet fullkomligt. Längst bak i Tabernaklet komma orden tydligt och bestämdt, trots bullret af spårvagnar, omnibusar och droskor. Du anstränger icke ditt öra. Han anstränger ej sin röst. Han söker icke komma åt dina känslor genom ett pinsamt bemödande att få dig att höra. Du besväras ej af den larmande hopen utanför. Du kunde icke lyssna med större belåtenhet, om du och han befunne eder i enrum. Vidare är hans predikostil fullkomlig. Han iakttager det för engelska språket egendomliga. På ren, tydlig och kraftig engelska talar han så, att det icke kostar dig någon ansträngning att vara uppmärksam. Du behöfver icke länge begrunda hans framställning för att förstå den. Du kan icke undgå att höra, och lika litet att förstå. Han har icke hvad man förstår med en ledig tunga, dock söker han aldrig efter ord och gör inga omsägningar. Du behöfver icke vara rädd, att han ej finner just det ord som han behöfver. Uti hans framställning har det engelska språket nått sin fullkomning.

Han är ingen vältalare. Begagnade han den lärda vältaligheten, skulle han af nödvändighet stöta bort sådana som ej hyllade samma slags talekonst som han sjelf. Men nu står han som om han helt förtroligt samtalade med dig. Stundom gör han icke en gest på en liel qvart. Hans sätt är det värdiga och lediga samtalets, sådant det med god smak mycket väl lämpar sig för förmaket, om man tager tillbörlig hänsyn till rummets storlek och åhörarnes antal. Det är det fulländade mönstret för ett muntligt föredrag.

Innehållet i hans tal gifver åt framställningssättet dess kännetecknande pregel. Ingen ansträngning är nödvändig för att fatta och qvarhålla hans tankar. Du liar ej behof att stanna och tänka efter hvad han säger eller fråga, hvilken oförklarlig syftning som låg i hans ord.SÄ SOM PREDIKAXT.

Han använder icke anspelningar i sin predikan. Själen blir alldeles uppfylld. Det fattas henne ingenting och hon har icke öfverflöd på något. Omedvetet följer du talaren steg för steg. Du stannar icke efter eller afviker från vägen, hvarigenom du blefve nödsakad att blifva din egen pådrifvare och komma tillbaka igen.

Hans mästerliga lugn framstår särskildt vid behandlingen af predikans grundbeståndsdelar. Öfver hvarje fält för det menskliga tänkandet, hvilket af honom beröres, vandrar han fram med beslutsamhet. Allting är solklart.

Intet halfdunkel besvärar honom med någon svårighet att uppdraga den bestämda gräns, som skiljer sanning och lögn. Det är en lätt sak för honom att öfverföra till andra sin egen förnimmelse af sanningens djup och rikedom, och han har aldrig någon möda eller ansträngning, som så många, att gifva åhörarne del af sina känslor. Han predikar sina högcalvinistiska åsigter fullkomligt obesvärad för egen del och utan att på något sätt oroa åhörarne. Han gör det med en ledighet, som skulle aldrig en svårighet rörande detta ämne någonsin framträdt för en mensklig varelse.

Men bakom alltsammans står hans personlighet, som ej kan analyseras eller förklaras. Vi kunna se blott dess yttringar. Dess styrka framträder i hans talrika arbeten, som utgifvits och spridts verlden rundt, i predikantskolan och i barnhemmet. Det han uträttat på hvart och ett af dessa områden skulle bli arbete och rykte för hvilken som helst. Det frikostiga deltagandet, fullt af innerlig känsla och qvickhet, icke blott drifver hans stora verk framåt utan, sedt från alla sidor, gör tusenden förbundna med honom af tacksamhet och vänskap. Han har kommit så långt i fullkomlighet, att ehuru han under en hel mansålder lefvat i Öppna dagsljuset, ett förklenande rykte aldrig öfverfarit hans ryktes anlete. Aldrig en hemlig hviskning86

af missbelåtenhet att någon mindre men verklig förtjenst saknats ! Inget lågmäldt försvarstal för påtagliga försummelser ! Det är en personlighet med en gränslös kraft, med ett oegennyttigt och allmänt deltagande, en

personlighet så helgjuten, att den ej vidlådes af fel eller brist.

Då du hör Spurgeon, träffas du af hvad han icke säger. Då du fortsätter och lyssnar, gör detta egendomliga förhållande ett ännu djupare intryck på dig, tills hans sjelfbeherrskning framträder— ett af hans mest utpreglade karaktersdrag. Märk, jag säger icke sjelfförnekelse. Hon är icke karakteristisk för Spurgeons lif. Jag säger icke sjelf-forgätenhet som, i likhet med sjelfförnekelse, ofta framhållits i de mest fulländade former utom kristendomens område, utan denna sjelfbeherrskning, som i cå hög grad kännetecknade vår Herre Jesus och som afgjordt karakteriserar kristendomen. Han läser ett kapitel hos profeten Esaias. Hans förklaringar, som i rikedom och kraft äro fullt jemförliga med predikningarna, gifva omisskänneligen vid handen, att han vet en bel del mer om kapitlet än han säger. Hvarje bibelforskare förstår, att han icke kan hafva inhemtat så mycket utan att hafva läst en god del mer. De fleste af oss vanliga menniskor skulle icke kunna af-hålla oss från afvikande sidospår, ifrån att åtminstone glänta på dörren till de utsikter som öppna sig för oss, ganska tilldragande för oss och våra åhörare. Hur afgjordt motstår han icke denna frestelse! Hvarför? Af samma skäl som vår Herre uraktlät att tala om mycket, hvilket högligen intresserade honom och i hvilket hans lärjungar skulle funnit stort behag. Kristi tystlåtenhet är lika lärorik som hans tal. I detta afseende äro Spurgeons predikningar affattade i Nya Testamentets ande. Ilur mången gång då jag hört honom har jag icke beundrat denna sjelfbeherrskning, som så fullkomligt höll honom qvar inom gränserna för det för åhörarne nyttiga !SÄ SOM PREDIKAXT.

Man liar beskärmat sicr öfver hans inskränkthet, men

O '

hans inskränkthet var Niagaras, det oundgängliga vilkoret för kraft. Utvidga Niagara till en sjö, ccli du har en sandbank i stället för en flod. Det var Spurgeons sjelfbeherrsk-ning, som satte honom i stånd att med ett så särskildt intresse och kraft framhålla sanningar, med hvilka han på förståndets vägnar blifvit förtrogen från början af sin verksamhet såsom j redikant.

Ett större misstag kan icke begås — jag syftar på "kyrko-tidningen", engelska högkyrkans organ — än att tala och tänka om Spurgeon såsom en person utan bildning. I ordets stränga mening var Spurgeon icke en lärd man. Med liö^st få undantag kan någon blifva det, som gör predikantens värf till sin kallelse. Men Spurgeon studerade flitigt bibeln på dess grundspråk. Han undervisade i latin och grekiska, innan ban blef pastor i London, och de som närmare kände honom påstå, att han på ett förunderligt sätt var bevandrad i ali engelsk litteratur och att ingen offentlig person i England i detta hänseende Öfverträffade honom. Att han var mycket vidt beläst i vissa grenar nf teclogisk litteratur, det ligger i öppen dag for en hvar som känner hans utgifna arbeten.

Mer än en gång har jag intagit min vanliga plats i Tabernaklet, h;.lft missnöjd att jag skulle gå miste om en glänsande afhandling, annonserad för morgonen af någon bland den britiska predikstolens skinande ljus. Hvarför kom jag liit? Jag skall icke höra något som jag icke redan hört. Predikan i St. Paul, Westminster Abbey eller någon annan plats skall vara en lysande, tankediger, egendomlig afhandling, värd att ihågkommas för en bel lifstid. Jag kan icke undgå att känna mig i viss mån otillfredsställd vid tanken på en så påtaglig förlust.

När Spurgeon uttalat sin första mening, försvinner denna känsla för att aldrig återvända. Jag upplyftas ge.88

nast till en högre ståndpunkt; jag börjar andas en ny, uppfriskande luft. Den starka strömmen i predikantens andliga känsla har ryckt mig med och jag följer villigt. Hans starka allvar framgår strax han börjar bedja. Det är icke ett yttre allvar som ger sig tillkänna i våldsamma åthäf-vor och muskelrörelse, icke ett röstens eller gesternas allvar — betänk hur hans hand ofta ligger alldeles stilla på släta bordet framför honom — icke ett förmaningens allvar. Det är det andliga allvaret hos en man som lefver i förening med Gud, medvetandet om ens ställning och förhållande såsom kristen, denna fröjd i Herren, som är vår starkhet. Om jag gått till St. Paulskyrkan, skulle predikanten utgått från den förutsättningen att alla närvarande vore fjerran från Fadershuset. Hans första ord hade varit: "Jag vill stå upp och gå till min fader", och sedan hado uppmaningen till syndabekännelse kommit. Men

liär är jag i min Faders hus. Jag sitter vid hans bcrd och rundt omkring mig dallrar luften af hemmets ljufva musik. Spurgeons inledningsord äro, såsom de apostoliska brefvens, en glad tacksägelse for den ställning man innehar såsom en Guds tillbedjare. "Välsignad vare Gud och vår Herre Jesu Kristi Fader, som liar välsignat oss med ali andlig välsignelse i det himmelska, i Kristus." Gudsdyrkan i Tabernaklet börjar med en tacksam erkänsla af den ställning en troende liar inför Gud. Hvarje ord är fullt af allvar. Sång, läsning, bön inspireras af en allt beherr-skande glöd, som skapar tankar och uttryck. Bland annat framstår den i en kedja af sunda tankar sammansatt af jernlänkar, hvilka blifvit rödheta genom hänförelsens värme, en ström af ett väl ordnadt, kraftigt och glödande tal, fullkomligt klart och väl försedt med innehåll.

Men öfver alla andra utmärkande drag i Spurgeons predikan står dess andlighet. Den förlänar henne dess allmänna och varaktiga kraft. Han vänder sig till menni•

skan, icke till menniskor. Hans predikningar äro på ett förunderligt sätt blottade på allt som är egendomligt för en viss tid, folkslag, omständighet eller vilkor. Äfven då det gäller åtliäfvorna, är det ingenting som påminner om någon viss plats eller landskap. Han talar icke på engelskt sätt. Han begagnar icke den engelska predikostilens röststyrka eller tonvigt. I likhet med Kristi tal stå hans predikningar icke i något särskildt förhållande till de tider då de hållits, om icke tidernas sedliga åskådningar haft något

inflylande på menniskornas andliga förbättring.---

Kristi tal tillhörde icke en tidsålder framför en annan, en folkklass framför en annan. Första århundradet kan icke s iga: "Han är min." Det tionde lika litet som det tjugonde kan göra anspråk på honom. Hvarken fattig eller rik kan säga: "Han är vår." Han är icke en asiat, icke en europé. Han hör lika mycket till alla tider och alla samhällsklasser och alla lefnadsvilkor. Det finnes ingen-genting uti hans undervisning, som icke liar afseende på det ändamål, för hvilket han kom i verlden — att frälsa sitt folk från deras synder. Detta rent andliga karaktersdrag uti Spurgeons predikningar gör dem lika nyttiga och välkomna i Australien som i London, i kojan som i den packade kyrkan. För en timme eller så sedan, kom jag att kasta ögonen på en af hans predikningar. Jag vet icke när den hölls, men hvartenda ord i densamma skulle hafva varit passande och lämjdigt för två hundra år tillbaka. Om det blir ett tjuguandra århundrade och predikan finnes qvar, så skall hon vara lika passande då som nu. Hon är grundad på verkligheterna i menniskans natur och vänder sig till hennes andliga ställning. Spurgeon har Öfverlefvat det förakt och förlöjligande, hvarmed tidningarne bemötte honom i den tidigare delen af hans verksamhet. Hans häcklare erkänna villigt den öfverlägsna kraft som utfört ett så stort och varaktigt verk i hans tid och slägte

Men de beskärma sig Öfver hans likgiltighet med afseende på många sträfvanden på tankens och lifvets område, i hvilka upplyste män och qvinnor äro djupt intresserade; a-tt han ingen del eller lott har i den tidehvarfvets rörelse på upplysningens och religionens fält, hvilken, säga de, kommer att så fullkomligt omstörta verlden. De veta icke, att just i denna afsöndring från det jordiska och timliga ligger hemligheten af hans kraft. Hans kristendom tager sig icke fore att omstörta verlden genom någon rörelse vare sig på upplysningens eller religionens mark, utan den vill frälsa menniskor från förderf. Den utfäster ingen välsignelse åt menniskor som icke antaga Kristus. Dess enda mål är att göra menniskor delaktiga af gudomlig natur. Det evangelium, som Spurgeon, predikade var Jesu eget evangelium, hvilken utgaf sig sjelf för våra synder, på det han skulle frälsa oss från den närvarande onda verlden. Personlig synd och allmän synd, våra synder och den närvarande onda verlden äro de fiender, mot hvilka han kämpade. Han sträfvade oupphörligt att besegra dem.

Förklara det bäst vi kunna, alla stora religiösa rörelsers historia visar, att om man vill till det yttersta hänföra menniskor, hos dem framkalla en varaktig och grundlig förändring, så bör man icke vända sig till deras känsla af jordiska kraf eller lägga sig ut for deras timliga vilkor, utan vädja till dessa stora, eviga verkligheter, synd och frälsning, en vädjan, som finner genklang i djupet af deras natur.

En predikant beträder talarstolen. Han ser sig omkring på åhörarne, som kommit för att tyst lyssna på honom en timme. Hvilken vigtig plats | Ingen annan församling på jorden kan liknas vid hans i fråga om olikhet i kunskap och vilkor. Han kan icke känna dem alla. Är det möjligt att i en offentlig predikan tala alla dessa till gagn med deras olika förvillelser, bördor, bryderier, sorger, behof ochfröjder? Ack, att tala ett ord som skall tillfredsställa behofven hos dem som anfäktas af frestelser, som äro nedslagne af motgångar och bekymmer, ett ord som skall vägleda den förbryllade, hjelpa den modfällde och trösta den sörjande — ett ord som skall medföra hopp, frid och glädje, ett ord i sinom tid som skall leda till pligtuppfyllelse, till kamp och strid! Finns det något sätt att tala så, att hvar och en af dessa klasser kunna få ett ord, särskildt afsedt för sig, så att intet enda får i Kristi hungrande hjord skall gå bort utan att hafva fått något med? Spurgeon synes hafva funnit det i ett allvar som alstrats deraf, att han helt och hållet var Kristi tillhörighet; uti en kärlek till andra, som instinktmessigt undviker allt som icke är gagneligt samt väljer det som i högsta grad bidrager till uppbyggelse; uti en stadig blick, icke på det som synes och är tillfälligt, utan på det osynliga och eviga, alltid förkunnande andliga ting med andliga ord till andliga menniskor.

I den förherrskande och allt genomgående andligheten i Spurgeons öfvertygelse låg förklaringen till den skenbara förändring, som han under de senare åren intog i sitt förhållande till sakramentifrarne inom engelska statskyrkan. Jag säger “skenbara” förändring, ty hans ståndpunkt och hållning voro alltigenom desamma. Det är väl bekant, att förnekelsen af det öfvernaturliga under sista årtiondet tilltagit och fått öfverhand i religiösa kretsar. Detta oroade Spurgeon mycket. Det tröstade honom icke i hans bedröfvelse, att uttrycket “andlig” bibehölls i religiöst tal. Ordet hade beröfvats dess bibliska betydelse, och skillnaden mellan andlig och verldslig förnekades. Emedan det naturliga var heligt och gudomligt, fanns det öfvernaturliga icke till. Hvad som än kan sägas om sakramentifrarne, tro de dock på en öfvernaturlig kristendom. Härutinnan voro de och Spurgeon ett. Huru den öfvernaturliga nåden kan erhållas, var den punkt der de skildes och vidtskildes. Den ene sade, att det skedde genom sakramenten, den andre genom tron på Kristus. Å ena sidan heter det: Sakramenten leda genom gudomlig anordning till Kristus och å den andra: Kristus är den af Gud bestämda vägen till sakramenten såsom allting annat. Hvad helst som fördunklade Kristus, deremot inlade Spurgeon en kraftig gensägelse. På så sätt har han utdelat sina skarpaste hugg emot läran om pånyttfödelsen i barndopet i den välbekanta stormlöpningen mot dopformuläret i engelska kyrkans handbok. Men då frågan gällde det öfvernaturliga eller icke-öfvernaturliga, då sympatiserade han helt och hållet med dem, som, trots deras fel för öfrigt, stodo fasta på denna grundsten. Han erkände den helgade karakteren, det kristliga allvaret hos många af de framstående ritualisterne. Med endast två undantag hade hvarenda en af puseyiternes ledare fått en evangelisk uppfostran. Inflytelsen från den tidigare daningen förde de med sig in i sina nya förbindelser och oafsedt kyrkobruken höllo de predikningar, som, utan förändring af ett enda ord, skulle kunna läggas i munnen på den mest lågande väckelsepredikant. Läs Puseys, Newmans och Mannings lefnadsteckningar. Hvar vill man finna hvad vi kalla omvändelse med större klarhet påyrkad och förfäktad? Läs domprosten Mannings predikningar, hvilka han höll, då han var prest i engelska statskyrkan, och säg mig, hvar du tänker dig finna klarare andlig urskilningsförmåga än uti hans afhandling om Herrens frestelse! Spurgeon var bunden med sympatiens starka band vid dem som voro ett med honom i de stora grundfakta för kristendomens öfvernaturliga beskaffenhet, under det han skilde sig från dem så vidt som möjligt i fråga om sättet att erhålla andelig vård. Både likheterna och olikheterna hafva blifvit tydligt och kraftigt uttryckta.

*

FEMTE KAPITLET.

Spurgeon såsom predikant. (Forts.)

Af Prof. och Teol. Dr. T. H. Pattison.Då Mr. Spurgeon framför allt annat var predikant, skattar sig författaren lycklig öfver att ha blifvit ihågkommen med en afhandling om honom som sådan från den talangfulle professorn i homilitik vid Rochesters Teologiska Seminarium, hvilken under många år har personligen varit en intim vän till

honom, om hvilken han skrifver så erkännande och opartiskt.

Då Dr. Dale i Birmingham sade, att han icke kunde mera säga, hvarför Mr. Spurgeon var en så stor predikant än hvarför Turner var en så stor målare, Napoleon en så stor general eller Pitt en så stor statsman, gaf han uttryck åt en mycket allmän tanke. Då Mr. Spurgeon började predika upphörde hans åhörare under vanliga omständigheter att kritisera. Predikanten var en så trogen budbärare från Gud med ett ord särskildt för hvar och en som åhörde honom, att hvarje verklig menniska glömde bort kritiken och bara lyssnade. Detta var delvis beroende på Mr. Spurgeons intagande personlighet. Denne, undersätsigt byggde, något korpulente man, hvars yttre icke vittnade om någon större grad af andlig kraft, hade, kanske mera än någon annan af hans samtida, den förädlade manlighet om hvilken Emerson säger, att det är den vår verld längtar efter. Man kan icke rätt uppskatta Spurgeons förmågor att röra94

och omdana menniskor, utan att taga, detta med i beräkningen. Jag vågar påstå att detta århundrade icke liar frambragt någon som varit mera sant menniska än han.

Yid en närmare undersökning af de egenskaper, som gjorde honom så bemärkt, tror jag att vi skola finna dem vara just de, som vi vanligen tillskrifva engelsmännen. Då Spurgeon en gång talade om en dam, som öfversatt många af hans arbeten på tyska språket, sade han på sitt behagliga sätt: "Sjelf kan jag aldrig förvandlas till tysk, men hon förvandlar de flesta af mina böcker till tyska." Under denna ordlek låg en djup sanning. Spurgeon kunde icke blifva något annat än han var, nemligen typen för en helgjuten engelsman med detta folks många utmärkta förmågor, men ock med dess begränsningar. De utmärkande drag vi lärt känna lios den anglosachsiska rasen hade lios

O O

honom nått sin fulla utveckling. Dr. Parker säo:er om lio-

o o

nom: "Formen på denne märkvärdige mans hufvud vittnar om okuflig ihärdighet. Hans ansigte, stort, fylligt och bredt är något groft, men vittnar om sällskaplighet och upplyses af ett par ögon som öfverflöda af qvickheter samt för-ljufvas af ett det mest behagliga och tilldragande leende."

Mr. Spurgeons hufvud och ansigte voro äkta engelska. I hans ådror må lia flutit holländskt blod, ett arf från hans förfäder, hvilka flydde undan den grymme hertig Albas förföljelser och slogo sig ned i östra England, men denna omständighet endast gaf förnyad lifskraft åt den gamla engelska stammen. Han hade till exempel det förtroende till folket, hvilket utmärkt Sachsen ända från Alfreds tid till den närvarande, nemligen det förtroende till allmänna folkets ärlighet och redbarhet, dess insigter och sunda omdöme, som gjort England till ett af de mest demokratiska samhällen i vår tid. Han sade : "Vi kunna lita på mängdens af folket instinkt med långt större trygghet än på de rikes och de gynnade klassernas godtycke."John Bright kunde ha sagt detsamma, och de två männen hade mycket gemensamt. Bright var dock mera konstnärlig i sitt sätt att tala och egnade mycket mera uppmärksamhet åt ordens välljud och satsernas musikaliska rytm än Spurgeon. Det var Spurgeon som sade: "Jag hatar vältalighet." Och han förklarade hvad han menade dermed genom att tillägga: "Vackert språk synes mig gudlöst, då själar hålla på att förgås." Men både Bright och Spurgeon litade såsom talare lika mycket för sin framgång på det engelska språkets enkelhet och kraft. Hvar och en som känner båda dessa män skall snart hos dem upptäcka ett annat framstående drag, som anses vara utmärkande för engelsmännen, nemligen det sunda omdöme, som är dårars fasa men de vises förnöjelse. Detta sunda omdöme satte ofta Spurgeon i stånd att bruka sina qvickheter så att han direkt vann det åsyftade målet. Det var på det sättet han bemötte och tystade klandret mot en sin egen ovana och hvad han hade sagt om densamma. Genom detta sitt sunda omdöme löste han ofta den gordiska knuten i diskussioner öfver andra och vigtigare frågor, så att ett ord från honom ofta gjorde slut på motsägelserna. Om teatern t. ex. yttrade han sig sålunda:

"Vår uppgift är att höja menniskan och ställa henne på en ståndpunkt, der hon icke skall känna behof af sådan förströelse, utan tvärtom se ned på den med förakt. Vi hafva allt för ofta i de kristna familjerna sett frukterna af teaterbesöken för att kunna hysa det ringaste tvifvel om hurudan inrättning teatern är och hvad inflytande den utöfvar. — — — Skulle någon komma till mig och fråga: ‘Kan jag gå på teatern?’ så skulle jag svara: ‘Behöfver du gå dit? Om så är, då må du gå, men då måste du taga detta som bevis på att du ännu icke i ditt hjerta mottagit den nåd du behöfver’."

Detta aldrig svikande sunda omdöme bidrog äfven att

mildra ett annat mycket framstående drag i Spurgeons karakter, nemligen hans starka självständighetskänsla. Han var alldeles främmande för fruktan. Aldrig kunde någon beskylla honom för feghet i sedligt afseende. Ända från början beträdde han sin egen bana och vandrade densamma framåt med full tillförsigt.

Dr. Clifford har fästat uppmärksamheten på att Spurgeon lät borttaga predikstolen och i dess ställe anordna en plattform, och derpå att denna förändring kan tjena som belysning af den frihet från stela former, hvilken genom hans exempel blifvit allmän bland predikanter på den senare tiden. Spurgeons första uppträdande i London, hans handlingar och då fällda yttranden vittna om hans ovanliga djerfhet och sjelfständighet. Han berättade för mig vid ett tillfälle, att han till sitt första uppträdande i kapellet vid Newparkgatan köpte sig en stor, kulört ficknäsduk, hvilken han höll i handen under det han predikade, emedan "han trodde att detta hörde till modet i London". Men detta var troligen hans sista försök att ställa sig modet till

O O

efterrättelse, och äfven detta försök måste hafva illa motsvarat sitt ändamål. Då församlingens diakoner efter denna första predikan inbjödo honom att återkomma för att predika, intog han äfven mot dem samma sjelfständighet som om han varit eftersökt för hvarje predikolokal i London. Han hyste af naturen ovilja mot ali tillgjordhet och kryperi.

Han sade en gång: "En lismande prest är icke passande för något annat än att vara uppassare i djefvulens kök." Detta kraftiga, otvetydiga yttrande påminner om den tid i hvilken Bunyan lefde, och småningom torde tiden komma då den fulländade engelsmannen skall välja totalintrycket af sådana män som Cromwell, Bunyan, Bright och Spurgeon till sitt föredöme. För Cromwell hyste Spurgeon en liflig beundran. Han ville hellre, förklarade han

vid ett tillfälle, vara en ättling af Cromwell än hafva det mest högadliga blod i sina ådror. I likhet med denne Englands store okrönte konung skattade ban en persons ärlighet mot sin egen öfvertygelse synnerligen högt. Archibald G. Brown sade om honom:

"Gud var för honom en högtidlig verklighet, och han kände sig alltid såsom Elia stå inför hans ansigte. Gud var för honom så stor att ban uppfyllde allt. Jesus hade en så obegränsad makt öfver hans hjerta att hans ögon ofta fylldes med tårar då han talade om honom. Jesus Kristus hade helt och hållet intagit hans hjerta."

Detta gjorde honom utomordentligt nitisk för Gud och hans Sons evangelium. Han kunde icke tåla något kringgående af hvad han trodde vara frälsande sanningar. Det finnes ingen giltig anledning att antaga det han för ett enda ögonblick ångrade den ståndpunkt ban intog gent emot den nedåtgående religiösa riktningen. Tvärtom betygade han att om han icke intagit denna bestämda hållning då han gjorde det, skulle ban sedan vid ett halft dussin tillfällen ha tvingats att göra det. Han liknade John Bright deruti, att ban hellre uppoffrade sina dyraste vänner, än han gjorde sig skyldig till oärlighet mot sitt samvetes öfvertygelse. Båda dessa män visade sin tro med sina gerningar.

"Jag vill icke", sade Spurgeon en gång, "gifva ens en hufvudlös knappnål för den menniska, som icke tillhör det samfund hon på sitt samvete tror vara det bästa." Och derefter tillade ban med det för honom egna behaget: "Men jag har lärt att älska sanningen mer än någon som helst sekt och Kristus mer än hvilken som helst församling."

Under det Spurgeon höll mycket hårdt fast vid sin Öfvertygelse och alltid fritt uttalade den, hindrade honom hans välvillighet och godlynthet från ali bitterhet. Englands ledande statskyrkliga tidning yttrade om honom: 798

"Någon vän till engelska statskyrkan var han aldrig, men han var, hvad som kanske är ännu sällsyntare, en är-lig, Öppen och ädelmodig motståndare."

Det fanns icke heller någonsin anledning att misstänka honom för att söka egna fördelar. Hans hjerta och händer voro lika rena som Andrew Marvells, den obestick -lige patriotens. Dr. Maclaren säger med full sanning:

"Hans djupa hängifvenhet för och brinnande kärlek till Herren Jesus Kristus lysa fram i alla hans handlingar. Han förglömde lielt sitt eget jag, så att han tänkte aldrig på sig sjelf, utan egnade liela sin kraft åt sin kallelse. Hans hänförelse var lika stor som hans qvickhet och hans skarpsinnighet som hans välvilja. Hans förmåga att med glädje fullgöra hvarje pligt är utan exempel, och allt hvad han hade och allt hvad han var gaf han åt Herren med en sällsynt och vacker enkelhet och trohet.

Ett annat framstående anglosachsiskt drag hos Mr. Spurgeon var den ovanliga sinnesstyrka vid mötande svårigheter. Långt ifrån att nedslå honom eggade de honom hellre till nya ansträngningar. Han slog sig aldrig till ro "på den egna fördelens hyende", som Emerson uttrycker sig. Metropolitan Tabernaklets uppförande var en seger öfver alla materiella hinder, och förtjensten derför tillkommer honom. Han åsidosatte alla komitéer och blef sjelf komitén. Han köpte sjelf jorden hvarpå den stora byggnaden uppfördes, och pengar till dess uppförande förskot-terades honom personligen under de mest öfverraskande omständigheter. Sedan huset var färdigt vägrade han att der uppträda och låta höra sin röst förr än den sista centen af skulden derpå blifvit betald. Under den tid han åtnjöt stadig helsa och fulla krafter syntes ingenting vara honom omöjligt. Liksom Napoleon strök han ut orden "kan ej" ur sin ordbok. Man kan knappast afhålla sig från den önskan, att en sådan man varit med ombord på MayflowerSÅSOM PREDIKANT. 99

eller suttit som deltagare i Förenta Staternas första kongress. Det mod och den beslutsamhet, den trohet mot sin öfvertygelse och sträfvandet efter blott ett enda syftemål, det allvarliga men allt igenom sansade enandet af ali sin kraft uppå det mål man söker vinna, genom hvilka engelsmännen hafva vunnit den plats de i dag intaga i historien, funnos hos Spurgeon förenade i sällsynt hög grad.

Äfven hans qvickheter voro företrädesvis anglosacli-siska.

Till en af församlingens tjenstemän sade han en dag: "Du är den bäste diakon, som en pastor någonsin varit välsignad med; men du får icke blifva stolt deröfver, ty du är ingalunda bättre än du bor vara."

Då Mr. Spurgeons handsekreterare påminde honom sista Söndagen han lefde derom, att församlingen i Tabernaklet var mycket angelägen om att höra huru det stod till med honom, svarade han på sitt sinnrika sätt: "Låt dem finna ut det." Men man måste se blinkningen i hans vänliga ögon och höra hans milda, behagliga röst för att kunna förstå huru oskyldiga hans lekande ord voro och huru långt de voro ifrån att kunna såra. Han förstod att begagna qvickheter for sitt rätta ändamål, men använde dem aldrig som anfallsvapen. Då han blottade synden, använde han aldrig skämt. Synden var allt for allvarlig att göras till föremål för lekande qvickheter. För honom liksom för Latimer, Bunyan, Thomas Fuller och Rowland Hill voro lekande qvickheter lika naturliga som solsken i Juli. Han hade derföre att vaka öfver att de höllos inom tillbörliga gränser. En dag anmärkte Spurgeon till en af sina med-pastorer, som nu visade honom mycken vänskap, att med-bröderna i London mottogo honom mycket kyligt då han först inträdde i deras krets.

Derpå svarade nämde pastor: "Ack, Mr. Spurgeon,100

deruti måste ni hafva misstagit er. Åtminstone har jag aldrig hyst annat än vänliga känslor till eder."

"Doktor", genmälde Spurgeon, "kommer ni icke ihåg, att ni vid den tiden beskyllde mig för att vara så Öfverdrif-

vet calvinistisk att jag ej skulle kunna inbjuda syndare att komma till Jesus, tro på honom och blifva frälsta?" Den vänlige brodern hade nu förglömt detta och de omständigheter, som voro dermed förknippade. "Nåväl, doktor", fortfor Spurgeon med temligen stor frihet, "då har ni troligen förglömt äfven hvad jag svarade eder. Yill derföre påminna eder derom. Jag sade, att det var långt från sanningen att jag aldrig inbjöd syndare, då jag predikade, och om ni vore med bland mina åhörare, skulle jag förvisso egna mycken omsorg åt att göra så."

Sådana voro några af de utmärkande dragen i hans genomgående engelska natur. Mr. Spi rgeon hade en stark medkänsla för folket i allmänhet och stort förtroende till dess sunda omdöme. Han var utrustad med en stark känsla for det passande och mycket sjelfständig. Han sökte aldrig någons gunst, och fruktade lika litet för någons onåd. Anda till det sista förblef han trogen sin Öfvertygelse, ehuru denna trohet kostade honom icke så litet. Alltid träffade han sina motståndares svagaste punkter, men var på samma gång mycket ädelmodig mot dem, och han hade långt större behag uti att genom sina predikningar befästa sanningen än nedgöra villfarelser.

"Jag är", sade han till pastor Charles Williams, "icke någon fiende, ingen hårklyfvare, ingen häcklare. Min enda önskan är att göra hvad som är rätt, och äfven om jag ibland synes vara sträng, söker jag likväl att handla i kärlek och ömhet."

Till följd af så väl naturanlag som omständigheternas makt var Spurgeon en sjelfherrskare, och han uttalade sin ståndpunkt i detta stycke i en enda sats, då han förklarade:SÅSOM PREDIKANT.

"Herre, inled mig icke i frestelse, betyder för mig detsamma som: Sätt mig icke i en komité."

Han var lika öm som han var stark. "Ett litet vredesutbrott", sade han, "kostar mig allt för mycket, och det liar alltid en benägenhet att uppflamma till strider med dess beklagliga följder och sorgliga minnen." Han var i besittning af det slags fina qvickheter som leker på ytan af det kraftfulla talet och beslutsamhet i handling, och som förmildrar dessa båda. Han älskade af hjertat hvarje god menniska och var till gengäld älskad af dem. Hela det engelska folket kom dertill att det såg upp till honom på samma sätt som det såg upp till Jolin Bright, och betraktade honom icke blott som sin gemensamma egendom, utan äfven som sin representant i hvilken det skådade sig sjelf. Af de tusentals förtjenster denne store, nu hänsofne man, inlade och för hvilka liela verlden står i tacksamhetsskuld till honom, är utan tvifvel hans ihärdiga bemödande att utveckla alla de bästa anlag, som finnes hos det folk hvilket med stolthet räknar honom bland sina söner, icke den minsta.

Följande låna vi från en uppsats om Spurgeon såsom predikant, skrifven af professor Pattison vid tiden för den store predikantens jubileum år 1884.

"Knappast en bland hundra af Spurgeons åhörare veta något om hans personlighet, om hans intagande sätt, hans underbara ledande förmågor, hans barnhem och predikant-skola. För det stora flertalet af dem, som lyssna till honom är han helt enkelt en predikant. Vi hafva derföre särskild anledning att betrakta honom såsom predikant. Min afsigt är icke att anställa någon närmare undersökning af de dolda källorna för hans kraft som talare. Det vore lätt att nämna vissa framstående drag i hans predikningar, men vi skulle icke derigenom få något lielt begrepp om predikanten sjelf. Det är en egendomlighet hos hvarje

snille att det icke låter förklara sig vetenskapligt. Mr. Spurgeon liar fostrat hundratals evangelii förkunnare, men bland dem finnes icke en enda ny upplaga af Spurgeon sjelf. Det finnes visserligen bland de unga männen i hans predikantskola många som söka härma honom, men de skola aldrig lägga verlden till sina fötter. Sådana män, som Archibald G. Brown, W. Cuff och E. G. Gange, hafva från honom mottagit ädla och för lifvet varande inflytelser, men de hafva aldrig förlorat sin egen personlighet. Ni kan icke mer frambringa en andra Spurgeon bland någon af hans lärjungar, än ni kan göra en andra Gladstone bland medlemmarna af hans kabinett."

"Man blir predikant genom födelse, icke genom uppfostran." Detta har sin fulla tillämpning på Mr. Spurgeon. Han kom visserligen från en predikantslägt, men dess inflytande tyckes hafva ganska liten andel uti hvad han

blef. Som predikant blef ban först allmännare känd i London, der ban predikade i en kyrka, som bland sina predikanter räknade Gill och Rippon. Men då han kom dit tycktes minnet af dessa stora män endast håna de tomma bänkarna i det öfvergifna kapellet. Namnet "New Park Street" ljuder visserligen mycket bra, men platsen sjelf är ruskig och svårtillgänglig, omgifven som den är af garfverier, bryggerier och de eländas boningar, och belägen i den sämre delen af London, hvilken bland folket är allmänt känd som "på andra sidan floden". För de få personer, som besökte det nästan förglömda kapellet, syntes trakten vara lämplig att utgöra platsen för de "främmandes begrafning". Men oaktadt detta hade gossen från Essex icke predikat der många månader förr än det blef rörelse å gatorna af folk och kapellet fylldes ända till olidlig trängsel.

Det var på våren 1855, som jag första gången hörde Spurgeon. Han predikade då i Exeter Hall, och det var

andra Söndagen han varder. Hans ämne var: "Andlig frihet". Predikan utkom sedan i tryck, men det syntes mig att en hel del fattades der utaf hvad han i verkligheten sade, och visst är, att man deraf icke fick något begrepp om predikanten sjelf. Han var då en oansenlig, men synbarligen verksam ung man. De första ord han yttrade fyllde den stora salen, och han ryckte den ofantliga åhörareskaran med sig genom sin fängslande, klara, behagliga, genomträngande och framför allt personligt tilltalande röst, jag kände det som om han tilltalade mig personligen. For en som var van vid ett högtidligt uppträdande hos predikanter, föreföll hans sätt något for familjert, ja, det tycktes vara mindre vördnadsfullt. Hans vältaliglitt var eldigare och lifligare än den sedan blef under årens lopp. Men den var också originellare, mera inbillningsrik, mera hänryckande. Mycket har förändrats lios den store predikanten sedan dess. Han har blifvit hvad han då icke var, men som han nu utan tvifvel är, nemligen en stor man. Men jag kan icke finna att hans predikningar undergått någon förändring till sitt innehåll. Evangelium var då som nu innehållet af hvarje predikan i ali sin ljuflighet, rikedom, full-het och kraft. Då som nu afhöll han sig från ali kritik, detta drag var kanske då mindre märkbart än det sedan blifvit. Då man hör honom, kommer man sig icke före att tänka på om man är belåten, icke heller om han motsvarar eller Öfverträffar ens förväntningar. Eedan hans första böneord tilltala en så kraftigt, att man glömmer allt annat utom sina andliga behof och deras tillfredsställande. Man känner vid sig sjelf att denne man är "Guds stora kraft". Något liknande känner man äfven då man hör Moody, men knappast vid att höra någon annan, så långt jag erfarit. Den enstämmighet, som råder i detta stvcke bland dem som

O 7 v

skrifvit om Spurgeons ovanliga kraft, är icke minst anmärkningsvärd. Ombuden för de allmänna tidningarna, oefter-

rättliga yrkeskritiker eller personer, som ej göra anspråk på någon religiositet, ryckas med lika oemotståndligt och lyftas till samma högtidliga sinnesstämning, som de mest andligt sinnade. Jag har träfiat endast en man, som funnit sig besviken i sina förväntningar om Spurgeon. Denne var en öfverdrifvet känslig predikant, och den omständigheten att Spurgeon icke föll denne i smaken var i sig sjelf en god rekommendation för honom. För blott några månader sedan lästes i "Temple Bar Magazine:"

"Hvad Mr. Bright var bland vältalame i parlamentet, det är Mr. Spurgeon bland predikanterna. Ali lust att göra anmärkningar försvinner och hela själen hänryckes i beundran ; då han af slutat en predikan med ett utbrott af sin i sanning inspirerade vältalighet sitter hela åhörareskaran Öfverväldigad och det stora flertalet antingen försänkt i sorg eller lyftadt i hoppet, men äfven många hänryckta, såsom hade de sett himlen öppnas för sin blick."

Tidningen "Pall Mall Gazette" har aldrig gjort sig känd för någon religiös hänförelse, men för icke länge sedan meddelade den dock med gillande vid tal om Spurgeon följande berättelse:

I många delar af Skottland i synnerhet vördas Mr. Spurgeon mer än andra menniskor. "Vi engelsmän", sade en söderbo en gång till den gamla fru, som visar besökande omkring i Melrose Abbeys ruiner, "hafva haft många namnkunniga män, men ingen John Knox." "Sannt", svarade den gamla frun; "I hafven icke haft någon John

Knox, men så han I istället Mr. Spurgeon."

Kunde en starkare hyllning skänkas honom af en skotsk presbyterian?

Sådana vittnesbörd visa bäst att Mr. Spurgeon besitter den särskilda förmågan att ingifva alla som höra honom förtroende till sin ärlighet. Han besitter den sällsynta förmåga, som Clarendon tillskrifver Sir ThomasSÅSOM PREDIKANT.

Coventry, nemligen en sällspord förmåga att göra sig trodd, hvilket är det enda afgörande kännetecknet på sann vältalighet. Andra mindre vigtiga drag som saknas hos honom förgätes snart. Han har t. ex. icke Phillips Brooks ståtliga figur, icke Edward Irvings uttrycksfulla hufvud, icke heller George Whitefields utomordentliga smidighet, men så har han en röst, som icke haft sin like sedan Whitefields röst tystnade i Newburyport, Massachusetts. Han är äfven mäktig af gester, hvilka han likväl nu ganska sällan använder, men hvilka för tjugufem år sedan förvärfvade honom många varma beundrare och mycket beröm.

Men ingen, som möter Mr. Spurgeon på gatan, skulle egna honom någon uppmärksamhet eller i honom igenkänna sin tids mest bemärkte man. Hans mest framstående förmåga tyckes vara den, att hastigt fatta saker. Han är mycket qvick och snarfyndig, och ban genomskådar en sak med ens eller också icke alis. Hans predikningar äro ofta, hvad formen angår, mycket lyckade, men icke alltid. Hans mest omtyckta sätt att indela sitt ämne i öfver- och underafdelningar skulle misslyckas for hvem som helst i saknad af hans förmågor. Han är icke i något stycke så mycket puritan som i detta. För honom liksom för Dr. Maclaren, F. W. Robertson och ett halft dussin andra bland de mest framstående predikanterna i vår tid är det gamla puritanska sättet att indela ämnet af mycket stor betydelse. Det är derifrån deras predikningar härleda en af sina stora förtjenster, ty de förstås lättare af folket och rycka äfven de mindre tänkande bland åhörarne med sig.

Spurgeon skiljer sig från några af vår tids mest beundrade predikanter deruti att han aldrig gör dunkla antydningar i sina predikningar. Han utdelar andlig föda i väl afpassade portioner, men lemnar ganska litet åt åliö-rarnes inbillning. Mera poetiskt anlagda naturer anse naturligtvis detta vara ett fel, men den stora massan der-106

emot skattar det som en stor förtjenst. Den i häfderna mest uppmärksammade målare är den, som då han fick i uppdrag att måla en tafla öfver egyptiernas fördränkande i Böda hafvet, betäcAte sin duk med bilden af ett enda stort vatten och förklarade att de dränkta egyptierna voro alla der. De flesta åhörarne föredraga verklighet framför inbillning. Mr. Spurgeon ger alltid i sina predikningar sunda utvecklingar af texten. Han föredrog äldre uppfattningar, men hade ett öppet sinne äfven för nyare, när dessa derjemte hade förtjensten att vara sanna. Hans förklaring öfver Psalmerna är ofta öfverlägsen till och med hans predikningar. Den uttrycker djup gudsfruktan och odelad hängifvenhet samt är mycket anderik och upphöjd och håller sig midt emellan bön och lof.

Jag liar redan talat om Mr. Spurgeons påtagliga sam-vetsgrannhet. Det var intrycket deraf, som gjorde att åhörarne med ens slöto sig till honom. Hans öppna ärlighet gjorde det intryck att han icke hade något att dölja, inga hemliga afsigter och inga sidointressen att bevaka. Personer, som kände honom endast såsom predikant, öfverlemnade till honom stora penningsummor med det mest obegränsade förtroende. Han är Jolin Bright bland predikanterna, så vidt det angår den mest samvetsgranna ärlighet.

Han har äfven andra utmärkande drag, hvilka äro

ovärderliga för en stor talare. Han är hoppfull och glad-

jt-

lynt. Jag liar sett honom vrida sig i plågor den ena timmen och den nästa predika med hänförelse. I likhet med Whitefield håller han före att den glömska af sig sjelf, hvilken man erfar vid predikandet, är den bästa medicin.

Jag vågar påstå att Mr. Spurgeon, i likhet med de flesta goda talare i hvarje tid, besitter ett godt förråd af lekande qvickheter.

I sina yngre dagar var det icke utan att Mr. Spurgeon tog sig friheter, som gränsade till ©grannlagenhet, mendessa voro af den mest oskyldiga art, så att de icke väckte anstöt utan tvärtom voro roande och voro honom till icke obetydlig hjelp i början af hans bana. En oförskämd främling, som mötte honom på gatan en dag, sade: "Jag tror det är Mr. Spurgeon, verldens största humbug." Derpå genmälde han: "Jag är ledsen, min herre, att jag icke kan kalla eder den störste i någonting. God morgon!"

Hans qvickheter lyste fram som en blixt, men försvunno ej som strålen utan fortforo att flyta mera som en ström. Han har äfven stickord till sitt förfogande, ehuru han begagnar dem mycket sparsamt, men när det någon gång händer sker det icke på lek. Hans allvar är häpnadsväckande; men han är en af dessa upphöjda karakterer, som aldrig behöfver låtsas vara upprörd. Liksom puritanerna har han alltid till sitt förfogande både leende och tårar, och han använder icke gerna det ena när smaken fordrar det andra. Under de senare åren använde han icke sina qvickheter så mycket i offentliga predikningar som under de första, men de ofverflöda dess mer i hans tillfälliga tal och föreläsningar. Hans ständiga pröfningar under sjukdomens smärtor, den högtidliga öfvertygelsen att han ej komme att lefva länge, de ständigt växande ansvarsbördorna och känslan af att han måste verka Hans verk, som hade kallat honom, medan dagen varade — allt samverkade att göra hans ursprungligen lifliga och lättrörda sinne djupt allvarligt. Han var af naturen lika gladlynt och rik på qvickheter som Luther, Latimer och Bunyan och som gjorde dem så mycket omtyckta. Han förblef dock ända till det sista enkel och okonstlad. Hvad kunde det vara som skyddade honom från att uppblåsas genom all den hyllning som egnades honom? Edward Irving fick ej tiondedelen så mycken hyllning, men likväl dukade han snart under. Mr. Spurgeon deremot förblef lika anspråkslös och ödmjuk som då han var den fattige och obemärkte pastorn iWaterbeach, ja, hellre mycket mera så. Den ovanliga hyllning han vann af folket dref honom ännu närmare Gud. Han vågade aldrig lita på sig sjelf, utan han höll sig alltid under skuggan af Kristi kors.

Det kan icke heller förnekas, att hans bestämda och fasta religiösa åskådning hade mycken andel uti att han undgick skeppsbrott. Han leddes genom den att förödmjuka sig inför Gud i det djupa medvetandet att han var ett intet, och att gifva honom all äran. Denna hans åskådning af läran hindrade honom ifrån att någonsin tänka eller tala förringande om synden, och den tände hos honom en allt öfverväldigande förnöjelse i Guds öfverhöghet och i hans bestämmelse af allt efter sin viljas goda behag. Den beherrskade hela hans förstånd och sedliga natur till den grad att den framstod lika mycket i hans tillfälliga samtal som i hans offentliga predikningar. Den gaf färg och fullhet åt hans tankar och ord och inverkade till och med på hans tonfall. Den bidrog äfven att ställa Gud lefvande framför honom då han uppsände sina brinnande böner. Vid Pastors Collegets nyss hållna årskonferens, till hvilken hans förra elever allmänt samlades, uttalade han starkare ogillande än vanligt öfver den läroriktning några af hans bröder bland predikanterna anslutit sig till, och förklarade på samma gång att han sjelf fasthöll lika oryggligt som någonsin de gamla bepröfvade lärorna.

Många böner uppstiga i denna stund för honom. Kanske de flesta af dem äro af det innehållet, att ytterligare femtio sådana år må skänkas denne århundradets störste predikant. Hvad mig sjelf beträffar vill jag hellre bedja, att hans predikoverksamhet, som är så dyr för många utöfver hela verlden, icke för ett enda ögonblick må öfverlefva den stund, då den upphör att vara trogen de läroåskådningar, som äro ofantligt mycket dyrbarare för predikantens hjerta än t. o. m. sjelfva lifvet."

SJETTE KAPITLET.

Predikanten och åhörarne.

Af Teol. Dr. E. G. Robinson.

På uppmaning af författaren har veteran-teologen och Professorn i Teologi, hvilken gjort så mycket för att höja

vår predikantkår, skrifvit förestående kapitel, i hvilket han meddelar sina egna personliga intryck af predikanten ooh åhörarne.

Då jag var i London 1867 var jag flera gånger en åhörare i Tabernaklet. Jag var också närvarande vid baptistpredikanternas pastorskonferens, hvilken, om jag minnes rätt, hölls i en af salarne i Tabernaklets bottenvåning, och der träffade jag första gången Mr. Spurgeon. Sittande bredvid honom vid bordet samtalade vi i en mängd olika ämnen och bland andra om hans skola för uppfostrande af predikanter. Till svar på mina frågor om dess studiemetoder och kurser hänvisade han mig till sin broder, hvilken, som han sade, visste mera om dess arbete än han gjorde. Hans korta och oförberedda middagstal intresserade mig mera och gjorde större intryck på mig än någon af hans predikningar. I detsamma alluderade han på en tafla, som han en kort tid förut hade sett i Louvren i Paris, och å hvilken ett helgon framställdes som försjunkit i bön, under det att änglarne voro sysselsatta med att koka dess middag bakom en skärm. Spurgeon påminde sina bröder, att, om detroget följde sin kallelse, så skulle Guds änglar aldrig någonsin underlåta att vårda sig om dem.

Mr. Spurgeons predikningar gjorde ej ett så öfverväldigande intryck på mig, som jag hade väntat. Orsaken dertill är ej fullt klar för mig. Jag kan i sjelfva verket icke nu erinra mig vare sig texten eller ämnet för någon enda af de predikningar jag hörde. Jag förvånades mera öfver den egendomliga ifver och kraft och den upphöjda sinnesförfattning, med hvilka hvarje del af hvarje hans föredrag utfördes och öfver hans fullständiga kontroll af sina åhörares uppmärksamhet, än öfver något, som han verkligen sade. Han tycktes vara fullkomligt omedveten om skilnaden mellan tankar som han förut haft och sådana som uppsprungo under det han talade. Om nya tankar verkligt kommo för honom under hans föredrag, så förråddes icke detta, så vidt jag kunde se, af någon förändring i betoningen eller ansigtsuttrycket. Han var ögonskenligen så försjunken i sin uppgift att öfvertyga sina åhörare, att han helt förglömde antingen formen i hvilken ban frambar sitt budskap var ny eller gammal; han syntes ioke hafva något medvetande om sina tankars inbördes värde.

Den sista predikan, som jag hörde, i December 1867, föreföll mig vara särdeles vanlig alltigenom, men den föredrogs med ett så anderikt allvar och icke endast med intellektuel kraft, att den ryckte alla med sig. På samma ångare, med hvilken jag reste, voro två amerikanska pastorer, en luthersk och en presbyteriansk, hvilka hört samma predikan. Den ene af dem hade gratulerats af en af Spurgeons församlingsmedlemmar öfver den tur ban haft att få höra den store predikanten vid ett tillfälle, då han lyckats som bäst. Det enda som jag för öfrigt kommer ihåg från denna predikan var den anmärkningen, att predikanten aldrig mer i tiden skulle få möta alla dem som nu utgjorde

hans åhörare. Det har genom statistiken utrönts, att en person i hans församling afled hvarje vecka.

När jag nu säger detta, vill jag dock hafva det för-stådt, att det är långt från mig att härmed vilja nedsätta Spurgeons storhet som predikant, utan snarare raka motsatsen. Hans största förtjenst var att han kunde tillvinna sig och bibehålla allas deras uppmärksamhet, som nåddes af hans röst — en röst med ett hjerta bakom sig, sådant endast en person på tiotusen besitter. Den obildade och enfaldige lyssnade till honom med oblandadt nöje. Han var i ali synnerhet en predikant för massan af folket, och för den orsakens skull räknade han alltid bland sina åhörare ett stort antal predikanter af hvarje bekännelse, med olika grader af begåfning och ryktbarhet, hvilka lyssnade till honom med stor uppmärksamhet.

Då han jemföres med eller ställes i motsats till andra framstående predikanter på hans tid, träda hans egendomligheter äainu mera i dagen. Mellan honom och Canon Liddon, den mest framstående predikanten i den anglikanska kyrkan, fanns det ingen likhet utan en fullständig kontrast, lika stor i uppträdande, som i val af ämnen och predikosätt. Från Maclaren, en baptistbroder, skilde han sig betydligt, i det han saknade dennes förmåga att grundligt analysera tanken i en bibeltext, var icke heller i besittning af dennes sammanträngda och detaljerade sätt att uttrycka sig, utan han begagnade sig af ett mera djerft och öppet uttryckssätt och af mera allmänna sanningar. Hvad beträffar Henry Ward Beecher, med hvilken han ofta har blifvit jemförd, så torde skiljaktigheterna dem emellan vara vida talrikare än likheterna. Beecher försjönk aldrig så i sitt ämne att han

glömde sig sjelf, icke ens i sina mest inspirerade ögonblick, och han var alltid färdig att göra bruk af hvarje god ingifvelse. Spurgeon deremot gick helt och hållet upp i sitt ämne, och sina bästa tankar112

framförde han utan beräkning på formen och såsom ett utflöde ur sitt hjertas fullhet. Beechers predikningar voro alltid bemängda med hvad han senast hade läst, i vetenskapliga, historiska eller kritiska ämnen, och voro helt och hållet moderna. Spurgeons predikningar deremot påminde om det sjuttonde seklets puritanska litteratur eller Gamla Testamentets historia och framställde en mönsterbild af ett kristligt lif, hvilket stundom tycktes vara utom möjligheten att uppnå i hvardagslifvet. Mellan Spurgeon och Phillip Brooks, hvilka sällan, om någonsin, jemförts, finnas dock flera likheter, trots stor skiljaktighet i vissa afseenden, än mellan honom och någon annan af hans berömda samtida. Olika hvarandra i personlig bildning, i trosåsigter, i smak och predikosätt, äro de dock egendomligt lika derutinnan, att de icke citera några auktoriteter för att gifva ökad vigt åt sina uttalade åsigter och att de icke heller återgifva hvad de under sista tiden läst. Båda tyckas de under sin predikan förlora sin sjelfmedvetenhet och båda ega de förmågan att sätta sig i omedelbar förbindelse med hvarje åhörare, liksom de till hvar och en förde ett särskildt budskap. Framför allt likna de hvarandra genom sin rena, oskrymtade och uppenbara kärlek till Kristus.

Jag har påpekat Spurgeons välkända popularitet bland den stora allmänheten — huru lielt han beherrskade de olärdes och okunniges sinnen och hjertan. Intet hos den väldiga åhörare skaran i Tabernaklet intresserade mig så mycket, som det vanliga folkets hängifna och odelade uppmärksamhet. Jag hade tillfälle att observera detta under olika förhållanden.

En Söndagsqväll på sommaren, under ett tillfälligt besök i London, besökte jag Tabernaklet och gick med afsigt dit strax efter det gudstjensten begynnt för att öfverskåda åhörarne. Jag betraktade dem först från hufvud-

ingången i första våningen och sedan från ingången till andra våningen, hvarifrån, vid de stora galleriernas föreningspunkt, en anslående anblick öppnade sig öfver den väldiga åhörareskaran. Så steg jag uppför ytterligare en trång trappa för att se hvad der kunde finnas. Till den tredje våningen vette två dörrar in till två trekantiga ruin, hvilkas stora sidor voro vända utåt, mot predikanten, så att alla derinne kunde se honom och han dem. Aflägsna, som dessa rum voro från talareplatsen, kunde man dock tydligt höra hvarje ord. Hvarje plats var också upptagen, tydligen af unga personer, som förtjenade sitt bröd med hårdt arbete. I en trång gång i ett af dessa rum stod en den mest hopplösa och eländiga menskliga varelse, en man i nedsölade och trasiga kläder, med hoptofvadt och okammadt hår och en illa tilltygad hatt i handen; — han stod der helt obemärkt och utan att bekymra sig om andra, men lyssnade med spänd uppmärksamhet och stod orörlig, liksom om han varit fastnaglad vid golfvet. Det var den mest rörande scen jag någonsin sett i ett Herrens hus, och ett mera öfvertygande vittnesbörd om predikantens makt kunde väl knappast gifvas.

Vid ett annat tillfälle, då jag befann mig i Tabernaklet vid en qvällsammankomst, underrättade mig en af för-samlingsmedlemmarne att församlingen efter predikans slut skulle fira nattvarden i ett rum i bottenvåningen, och att om jag ville deltaga i den, skulle han med glädje skaffa mig en biljett. Hans anbud mottogs, men då jag icke önskade blifva sedd af Mr. Spurgeon, som jag visste skulle känna igen mig och möjligen bjuda mig att sitta bredvid sig, gick jag in samma väg som massan af folket och lyckades på så sätt komma in osedd och satte mig på en bänk, der det var bra trångt om plats. Det var en bänk utan ryggstöd och icke vidare beqväm. Trots det högtidliga tillfället var det dock omöjligt för mig att icke blifva påmind 8om en tvättinrättning, just som kläderna med den starka men behagliga såplukten ännu qvarsittande tagits in från klädstrecket. Det goda folket, tarfligt men renligt, hade alla kommit till kyrkan i sina nytvättade sommarkläder. Denna nattvardsgång och åsynen af åhörarne på den öfre läktaren hade gifvit mig en bättre idé om beskaffenheten och utsträckningen af Spurgeons storartade arbete som en evangelii förkunnare än jag skulle erhållit under ett helt år såsom blott och bart en åhörare af hans predikningar. Gud hade uppfostrat honom för ett stort verk, och han utförde det på ett ädelt sätt.

*

SJUNDE KAPITLET.

Spurgeon såsom vän.

Af Prof. och Teol. Dr. T. H. Pattison.

På särskild begäran har Prof. och Teol. Dr. T. H. Pattison uppfyllt en begäran att skrifva om detta ämne, hvilket han är väl vuxen att behandla med takt och omdömesförmåga.

Omedvetet tecknade Spurgeon sin egen bild, då han sade: ”Det är icke hvarje predikant som vi skulle bry oss om att samtala med; men man skulle vilja uppoffra en förmögenhet för att få samtala med vissa af dem under en timme. Jag tycker om en predikant, hvilkens ansigte inbjuder mig till att blifva hans vän — en man på hvars trappsteg man läser helsningen ”välkommen”; och känner, att man icke behöfver tänka på den pompejanska varningen *Cave Canem*, akta er för hunden. Gif mig den man, omkring hvilken barnen svärma likt flugor kring ett honingskärl, ty de äro de bästa domare af goda män.” Om det någonsin lefvat en man, hvars ansigte inbjöd en att blifva hans vän, så var det säkerligen Spurgeon. Ögat, hans mest kännetecknande organ, var fullt af godhet, och hans röst, hvilken blifvit kritiserad för sin brist på deltagande och känsla vid offentligt uppträdande, var lika mild som hans blick.

Redan som barn måste han ha egt denna lyckliga gåfva116

att göra sig vänner, Detta uppväckte först pastor Richard Knills intresse. Han var en man med en sällsynt äl sklig karakter. En morgon kl. 6 uppväckte han lille Charles för att få honom med på ett ströftåg i den gammalmodiga trädgården och tala med honom om Jesu kärlek. "Han knäböjde i löfsalen", säger Spurgeon i sin sista bok, "Minnen från Stambourne", "och bad för mig med sina armar omkring min hals. Han tycktes icke vara nöjd om jag icke sällskapade med honom under fristunderna mellan sammankomsterna. Han åhörde mitt barnsliga tal med tålmodig kärlek och gaf mig i stället en välsignelserik undervisning." Denne predikant, som besökte Stambournes församling i en missionsangelägenhet, hade icke varit der i tre dagar förrän han kom fram med det ryktbara profe -tiska yttrandet: "Detta barn skall en dag förkunna evangelium, och det för stora massor."

Redan från början af Spurgeons verksamhet i evangelium gjorde hans hjertliga vänlighet ett djupt intryck på en hvar som hade något med honom att göra. Jag hörde berättas om en tilldragelse från den tid Spurgeon var pastor i Waterbeach. Baptisternas missionssällskap höll då ett möte i Cambridge. Detta sände två af sina inflytelserika medlemmar till den unge pastorn för att göra bekantskap med honom och äfven inbjuda honom att taga del i mötet. Hans samtal, hans Öppna sätt, hans frimodighet och djerfhet intresserade dem; men hans uppträdande var ej då så aktningsbjudande, som det sedan blef, och det var icke utan att de tyckte att han saknade känsla för det passande. Då tiden var inne för det offentliga mötet rådslogo de två besökarna om hvilken andel i mötet de skulle kunna anförtro åt unga Spurgeon. Att inbjuda honom till att tala, syntes dem vara väl mycket vågadt, och slutligen enades de om att han väl kunde leda i bön, utan att någon skulle kunna stöta sig derpå. Endast en kortSÅSOM VÄX.

tid derefter finna vi honom i London, der tusentals ifriga åhörare trängas på de gator, som leda till det i hast ryktbart vordna kapellet vid Newparkgatan, i hvilket han predikade. De vänner, han der förvärfvade vid sitt första besök i London, behöll han för lifvet. Han hade emellertid der mycken misstänksamhet att Öfvervinna och starkt motstånd att bekämpa, men en half timmes umgänge med den öppne och snillrike pastorn var nog till att för alltid drifva sådant på flykten. I de lyckliga ögonblick, då han kände sig fullkomligt fri, var han oemotståndlig. Lek, högtidligt allvar, ironi och sund eftertänksamhet, voro i hans samtal på det lyckligaste sätt förenade, så att något ovänligt ord eller någon sårande anmärkning aldrig undföll honom. Hans godmodiga qvickhet och hans

okonstlade glömska af sig sjelf af väpnade de fördomsfulle och tillvann honom deras vänskap hvart han kom.

Han berättade en gång för mig, om en person, som nyss hade dött, hvilken testamenterat hela sin ej synnerligen stora förmögenhet, till honom. Dessa penningar hade den aflidne erhållit genom giftermål med en enka, hvilken lemnat efter sig två döttrar, som lielt och hållet berodde på styffadern, och hvilka nu genom testamentet blifvit bokstafligen beröfvade allt uppehälle på sin ålderdom. Mr. Spurgeon undersökte genast saken och öfverlemnade den lilla förmögenheten till dem; derigenom räddade han dem från fattighuset och tillvann sig deras hjert-liga tacksamhet. "Den uslingen", sade Spurgeon med en god del af rättvis förtrytelse i sin röst, "trodde han, att han genom en orättvis handling likt denna skulle kunna klifva upp till himlen på mina skuldror? Nej, jag skall verkligen icke hjelpa den gamle bofven till en sådan plats !" Äfven i denna lilla anekdot framlyser mycket af det för honom så betecknande goda lynnet. Med tillhjelp af detta afväpnade han motsägelser, gentemot hvilka mera allvar-

samma argument kanske skulle visat sig af föga nytta. Detta goda lynne var utan tvifvel ett mäktigt element i hans karakter. En referent för "Pall Mall Gazette", hvilken för många år sedan sändes att interviewa Spurgeon jemte andra berömda män, närmade sig honom på sitt vanliga, yrkesmessiga sätt, såsom han skulle hafva kommit till någon annan person med sina många frågor. Han blef dock helt och hållet besegrad af Spurgeons glada och goda lynne och han lemnade honom med den öfvertygelsen, att han icke blott var en stor man, utan äfven bot-tenärlig och derjemte en mycket angenäm sällskapsmenniska. Man måste taga Spurgeons öppna och lekande sinne med i beräkningen, om man skall kunna göra sig ett rätt begrepp om hans karakter. De yttranden han fällde, hvilka kunna förefalla något vågade och grofva, undergå en underbar förändring, då full rättvisa göres åt den ton i hvilken de yttrades och den leende blick, som gaf dem så mycken betydelse. I denna sinnesstämning upptog han många af de svårigheter som mötte honom, då han upptog verksamheten i kapellet vid Newparkgatan. I samma lynne mottog han besök af sina diakoner och medarbetare; af sina många enfaldiga och egna församlingsmedlemmar; af sina medtjenare i evangelium, som undrade hvarthän det skulle bära af med honom och en hel här af kritici och motståndare. Den ene efter den andre nödgades erkänna sig vara öfvervunnen, dock icke så mycket genom hvad han sagt som icke fast mer genom det sätt hvarpå han sagt det. Ingen kan tillfullo uppskatta värdet af detta lynne för den unge, oerfarne och obepröfvade predikanten, hvilken med ens förflyttats från en obemärkt ställning i byn Cam-bridgeshire till att utgöra lejonet för dagen i London och uthärda alla de granskande blickar som riktas på ett sådant.

Jag kommer ihåg, att pastor Charles Vince i Birmingham en gång anmärkte, att ingen vunnit popularitet i Lon-

don med sådan hast som Spurgeon, om icke möjligen Edward Irving, men så är ock att anmärka, att denne föll under tyngden deraf. Mr. Spurgeon deremot tog ej skada derigenom. Det är troligt, att hans första erfarenheter vid Newparkgatan gjorde, att han med desto större innerlighet slöt sig till de vänner han då förvärfvade. Säkert är, att de ända till slutet voro honom lika mycket tillgifna som de lågo honom varmt om hjertat. Jag skref vid ett tillfälle till honom och bad honom å församlingens i Newcastle vid Ty ne vägnar, hvars pastor jag var, att komma och predika för oss. Så vidt jag kan minnas, var detta min första personliga beröring med honom, och det gaf mig en inblick i hans karakter, hvaraf intrycket icke kunnat utplånas. Till svar på min inbjudning, skref han egenhändigt att ban icke kunde komma. Orsaken dertill var, att en af hans mest intima vänner, Mr. Carr, var pastor vid en systerförsamling i Newcastle, och denne vän ensam hade rätt till hans biträde på den platsen, så länge han verkade der. Han skref: "leke älskar jag Casar mindre, men jag 'diskar Rom mer.---Det skulle djupt

smärta mig om I tron detta mitt svar förestafvas af brist på intresse för eder eller af brist på villighet att tjena eder, ty detta är långt ifrån förhållandet; jag hoppas ock att I skolen förstå detta och icke bedöma mig mindre välvilligt för det att jag önskar att i första rummet tjena en god och högt värderad vän, till hvilken jag för flera år sedan kom i tacksamhetsförbindelse, hvilken jag känner så mycket djupare, emedan ban sjelf knappt synes tänka

derpå. Men om Mr. Carr sjelf på eder begäran förordar, att jag skall komma till eder, så skall jag komma; men jag känner mig icke i detta stycke fri att sjelf bestämma öfver mina handlingar." Jag hörde samtidigt, att hvad Spurgeon syftade på i sitt bref, var den förskräckliga olyckshändelsen i Surrey Music Hall, den första Söndagen han predikad©120

der; — en olyckshändelse, hvilken skakade hans nerver och rubbade hans sjelfförtroende så allvarsamt, att han under flera veckor var oduglig till arbete och under många år, troligen ända till sitt lifs slut, led men deraf. Mr. Carr hade varit hos honom under denna svåra pröfning, då sqvaller och förolämpningar hopades på ett hjerta, som allaredan var illa såradt af olyckan; och Spurgeon glömde aldrig sin väns goda hjelp. Då Mr. Carr lemnade Newcastle, återvände han till affärslifvet och till Tabernaklet, der han verkade som en af dess mest värderade medhjelpare intill sin död.

Under det Spurgeon var sina intima vänner så trogen, fästande sig vid dem med en nästan qvinlig ömhet, var han icke mindre anmärkningsvärd på grund af sin kristliga artighet mot dem, som voro jemförelsevis främmande. Ifrigt sysselsatt, som han alltid var, fann han dock tid att besöka dem, hvilkas omständigheter särskildt fordrade hans deltagande. En presbyteriansk predikant här i landet, berättade mig för några år sedan, att då han hölls qvar i London på grund af sin hustrus sjukdom, Öfverlemnade han ett intro-duktionsbref till Spurgeon, till svar på hvilket han väntade endast några artiga fraser. Då Mr. Sourgeon emellertid hörde talas om hans bekymmer, införde han honom genast i kretsen af sina personliga vänner, behandlade honom som om han liaft anspråk på hans tid och uppmärksamhet, och besökte hans döende hustru, en främling i ett främmande land, som om han hade varit hennes egen pastor. Till en sällsynt grad var han i besittning af den afundsvärda konsten, att bevilja en bön på ett sätt, som om det i stället vore han, som framställde en begäran. "Allt hvad jag kan säga", skref han till mig en gång, med afseende på en min begäran om att han skulle predika i Lancashire, är, att om jag lefver, är frisk och befinner mig i England, samt påSÅSOM VÄX.

annat sätt är i stånd dertill, så skall jag göra som ni önskar och tacka eder för tillfället dertill."

Många som läsa dessa rader, torde ihågkomma de korta samtal, hvilka tillfälliga åhörare ibland fingo med Spurgeon vid slutet af sammankomsterna. Endast några få ord yttrades, och likväl erhöll hvar och en af dessa talrika besökare det intrycket, att de enligt hans tankar voro af mycket större betydelse för denne ädle predikant än han var för dem. Jag ihågkommer, hurusom han vid slutet af en nattvardsgång i Tabernaklet, bad mig stanna qvar tills mängden passerat ut och med hvilken förtjusning han derefter uppräknade huru många stater, som varit representerade bland hans åhörare samma morgon. Jag, som varit närvarande vid de olika samtalen, förvånade mig öfver den hjertlighet med hvilken han helsade hvarje nykomling, talade med dem om deras omständigheter och bemötte hvar och en af dem som en gammal vän. Han var utrustad med ett på mildhet och ömhet ovanligt rikt hjerta; ett sinne, som lätt fattade och kunde begagna sig af hvarje nytt förhållande ; ett skarpare minne än kanske någon annan framstående man, med undantag möjligen af Mr. Gladstone, och då man vidare betänker, att allt detta var förhöjdt genom hans helgade väsende, hvem kan då förvånas öfver att Spurgeon gjorde så djupt intryck på alla dem, som kommo i tillfällig beröring med honom i hans oförtrutna verksamhet. Ett annat sällsynt drag i Spurgeons karakter, var hans djupa erkänsla för tjenster, som någon kunnat göra honom — jag fruktar, att han deruti mången gång gick till öfverdrift. Flera böner uppsändes för honom hvarje dag året om, än för någon annan af hans samtida, och han syntes angelägen om att öka deras antal. Han brukade ofta säga: "Tänk på mig, när du har konungens öra!" Han var så tacksam till hvar och en, som kom ihåg honom i sina böner, att det ofta förvånat mig. Sannolikt upp-126 ÅTTONDE KAPITLET.

stego böner för honom under de sista tjugufem åren från ett så vidsträckt område af jorden, att solen aldrig gick ned inom detsamma, och till hvar och en, som bad för honom, utsträckte han sitt erkännande; han brukade ofta göra antydningar på jemförelsevis obemärkta personer, som hade för vana att bedja för honom. Ju närmare han kom till nådens tron, desto talrikare fann han skaran af sina vänner vara.

Han var icke heller mindre tacksam för annat bistånd, hvilket hans bekanta gjorde honom. Vanligen begagnade han första tillfälle för att tacka mig, för att jag så vänligt omnämt honom i de offentliga tidningarna. Detta hade jag helt förglömt, men icke så han. Anledningen till att han så mycket uppskattade sådant var icke, derom är jag viss, äregirighet eller fåfänga, som stundom fördunklat äfven de ädlaste naturer, utan hans djupa behof af vänskap och det höga värde han satte på hvarje yttring af välvilja. Han kunde icke känna sig lycklig äfven om blott en hund eller en häst vände sig bort från honom. Han älskade allt lefvande, och, sjelf allt igenom mensklig, ansåg han ingenting som berörde menskligheten, främmande för sina känslor.

Hans villighet att göra andra tjenster var mycket märkbar. För någon tid sedan skref jag till honom vid slutet af året, med begäran att han skulle sända mig en nyårstext, hvilken kunde tjena till motto för en stor klass af unga män under de kommande tolf månaderna. Han svarade genast:

"Dyre vän ! Det ger mig ett oblandadt nöja, att höra från eder i tidningarne och ännu mera att få några rader från eder sjelf. Gud välsigne och skydde eder för alltid.

Jag har under en lång månad lidit svåra plågor, och jag fruktar, att jag icke dragit så stor nytta deraf som jag bort göra, dock sätter jag min förtröstan till ali Guds tro-SÅSOM VÄX.

fasthet. Här är en nyårstext: 'De som hoppas uppå Herran, skola vara som berget Zion, hvilket icke kan flyttas, utan blifver evinnerligen'." Psalm 125: 1.

Min uppgift är icke att analysera Mr. Spurgeons vänskap. Det är nog att blott fästa uppmärksamheten på några af dess mest utmärkande drag och belysa dem med sådan i yttringar deraf, som jag sjelf rönt och bär i minnet, och hvilka jag antager skola vara af så mycket mera allmänt intresse, som de bevisades en som ej hade minsta sken till anspråk på dem, och derföre kunna tjena som exempel på otaliga andra af samma slag. Det är i hög grad förvånande, att Mr. Spurgeon, som var så upptagen af många trägna göromål, af hvilka intet kunde åsidosättas, ändå kunde egna så mycken uppmärksamhet åt sina vänner och bekanta och bevisa dem så många personliga tjenster.

Jag hörde en gån g en förståndig iakttagare säga, att Mr. Spurgeon icke föreföll dem han träffade som en stor man, och att han i detta hänseende skilde sig från t. ex. en sådan man, som Robert Hall. Till svar härpå torde det vara nog att säga, att Robert Halls närmaste vänner aldrig tänkte på, antingen han var en stor man eller icke. Den tarflige skomakare, hvilken han valde till sin Söndagsgäst under många år, på grund af hans djupa gudsfruktan, tänkte aldrig på att han satt till bords hos den störste predikant, som funnits under flera århundraden, icke heller derpå, att hans värd under sin studietid var den mest framstående metafysiker. Nej, han älskade honom för mycket till att sysselsätta sig med sådana betraktelser, hvilka, om han hängaf sig åt dem, endast kunde resa skiljemurar mellan honom sjelf och hans afhållne pastor. Och Robert Hall hade, i likhet med Charles Spurgeon, en djup afsky för tillgjordhet, synnerligen af det slag hvilket vissa predikanter göra sig skyldiga till.

I en föreläsning Spurgeon höll inför predikantskolans124

elever, sade han: "Det finnes bjudningar, hvilka I skolen komma att bevista, synnerligen då I hafven nyss tillträdt befattningen som pastor på en plats, till hvilka bjudningar många skola komma, emedan den nye pastorn skall vara der. Den ställning I då skolen komma uti, påminner mig om en af de mest berömda bildstoderna i Vatikanen i Rom. Ett litet rum är der afdeladt och ingången täckes af ett förhänge. Detta drages undan, och se ! framför eder står den store Apollo ! Faller den pröfningen på eder lott, att blifva utsedd till Apollo för ett litet sällskap, så gören slut på detta nonsens. Blefve jag utsedd till en sådan Apollo, så skulle jag föredraga, att genast stiga ned från piedestalen och skaka hand med hvar och en; och det är för eder att göra detsamma, ty förr eller senare, skall den Öfverdrifna uppmärksamhet de egna eder taga slut, och derföre handlen I klokt om I sjelfve gören slut derpå. Hjeltedyr-kan är ett slags afgudadyrkan, och bör derföre på intet vis uppmuntras."

Jag har förut omnämt det gynnsamma intryck hans enkelhet och hans okonstlade välvilja, hans glada lynne och snillrikhet gjorde på en tidningsreferent i London. Han hade en djup ovilja mot hvad han kallade "Den ärevördiga presterliga stärkelsen". Det må ursäktas mig, att jag här anför hvad han sjelf yttrade rörande detta ämne, både emedan han uttryckte det bättre, än någon annan kunde göra, och emedan det till en del förklarar den innerliga tillgifvenhet den stora massan af folket hyste för honom. Hans ord lyda:

"Jag är öfvertygad om, att en af orsakerna, hvarföre arbetarebefolkningen så allmänt afhåller sig från predikanterna, är att söka i den afsky samma befolkning hyser för deras tillgjorda och omanliga uppträdande. Om arbetarna såge oss i och utom talareplatsen uppträda som vanliga menniskor och tala som annat hederligt folk, så skulle deSÅSOM VÄX.

samla sig kring oss. Baxters anmärkning gäller ännu: 'Brist på förtroiighet i ton och sätt att uttrycka oss i våra predikningar, är ett stort fel, hvilket vi allvarligt böra söka att afhjelpa'. Predikanternas stora misstag är, att de söka personifiera Kristi evangelium. Men hvar och en kan se, att detta är tillgjordhet, och folket i allmänhet låter icke fängsla sig deraf. Kasten bort edra styltor, mina bröder, och gån på edra egna fötter; läggen bort den presterliga tillgjordheten och ikläden eder sanningen!"

Jag har förut nämt Mr. Spurgeons minne. Han besatt i en ovanlig grad förmågan att ihågkomma namn och ansigten, hvilket är af så stor betydelse för alla publika män. En f. d. medlem af hans församling, som icke på många år varit i Tabernaklet, kom en Söndag dit till morgonsammankomsten. Som han icke hade lust att uppehålla Mr. Spurgeon då, synnerligast som flera personer väntade på att få samtala med honom, bevistade han aftonsammankomsten och stannade qvar efter densammas slut, för att skaka hand med sin gamle pastor, hvarvid han genast möttes af dennes vänliga förebråelse:

"Jag såg dig i morgse bland åhörarne och väntade att du skulle komma och helsa på mig. Hvarför gjorde du icke det?"

Det bekanta ansigtet hade icke undgått hans uppmärksamhet ibland de fem tusen, som voro der denna dag.

Det antages allmänt, att Mr. Spurgeon, särskildt under de senare åren, icke aflade några pastorala besök, och jag hörde honom en gång beklaga sig öfver, att han icke kunde vara bland sitt folk så mycket som han önskade. Men när det gällde sjuka och döende, ansåg han det nödvändigt att närvara. Han behöfde det sjelf. Huru mycket af sin mildhet och godhet, han hade förvärfvat under sin vistelse vid Mrs. Spurgeons sjukbädd, behöfva vi icke säga, men äfven andra besök hos sjuka och lidande voro126

i sin mån af omätligt värde för honom. En vän, hvilken egde mycket af hans förtroende, säger:

"Den förnämsta hemligheten af Mr. Spurgeons makt, var hans tro på den lefvande Guden och hans evangeliums kraft. Han hyste lika afgjord tro på evangelium, som en köpman på sina penningar. Vid Mr. Spurgeons sista besök hos Mr. Duncan i Skottland, åtföljde jag honom till London. Han var mycket trött, men han kryade upp sig och sade gladt: "Efter predikan i går qväll, gick jag och besökte två af våra medlemmar. Hustrun höll på att dö af lungsot och mannen af nervfeber. Ingendera hyste något tvifvel eller någon fruktan, och de väntade döden med lika stor glädje, som om det hade varit deras bröllop." Med en af gråt qväfd röst, tillade han: "Jag kan predika som ett lejon, när jag ser mina församlingsmedlemmar dö på detta sätt."

Ibland de sista brefven, som jag erhöll från honom, var ett postkort, och jag tror icke att jag behöfver hysa några betänkligheter för att trycka det oaktadt dess personliga anspelningar, ty det belyser bättre än något annat, som jag kunde säga, hans älskliga väsende, hvilket förskaffade honom så många vänner. Dessutom tror jag, att det skall vara svårt att i hela breflitteraturen finna ett så kort meddelande, i hvilket hjertats äkta godhet gaf sig uttryck i bättra valda ord:

"Dyre vän ! Mottag mina bästa välönskningar! Edert kort var mycket vänligt. Jag är mycket sjuk, trött och

nedslagen, men jag befinner mig under så ömma händer, att jag ingalunda känner mig olycklig. Herren göre så, som Honom bäst synes.

Jag har verkligen gynnats med goda omdömen af mina bröder. Jag beder att jag må blifva deras kärlek mera värdig.Jag är glad öfver helsningarne från eder och er fader, hvilken tyckes tillväxa vesterut — allt godt går den vägen. Den dagen skall blifva lycklig för mig, då jag i ordets fullaste betydelse går till solnedgångens land.

Eder mycket tillgifne

C. H. Spurgeon."

De som frestas att klaga öfver, det konsten att skrifva bref försvunnit med införande af brefkorten, skola måhända finna skäl att modifiera sitt omdöme efter det de läst detta ypperliga prof på ett sammanträngdt bref. Allt hvad jag åsyftat med detta kapitel har varit, att gifva några få exempel på Mr. Spurgeons vänskap för en, som icke hade något skäl att tro sig vara förmer än tusen andra. Om hvar och en, som fick mottaga liknande bevis på hans välvilja och tillgifvenhet, på hans oegennyttiga tjenstvillighet och hans glada och tilldragande vänlighet, skulle på gammalt skotskt sätt kasta en sten på hans graf, så skulle det uppstå ett stenkummel, hvilket på ett vältaligare sätt än något menskligt tungomål, skulle hedra minnet af denna sällsynta och sköna ande, som har gått bort.

*

ÅTTONDE KAPITLET.

Spurgeon såsom menniska.

Af Teol. Dr. Armitage.

Dr. Armitage, som stod på förtrolig fot med Mr. Spurgeon under nästan hela tiden för sin vistelse i London, har på anmodan skrifvit detta kapitel.

Då Gud uppväcker en tjenare för något särskildt verk, utrustar han honom ock med de särskilda förmågor och de utmärkande drag som erfordras för att rätt kunna utföra det föreliggande verket. Med en annan begåfning och med andra naturanlag skulle han icke vara lämplig för sitt uppdrag. En stor författare uttryckte denna tanke då han sade, ”att den man som icke är född poet kan aldrig få den äkta poetiska anden.” Wellington skulle aldrig ha kunnat blifva målare eller bildhuggare. Han hade hvarken det skapande snillet eller den glödande inbillning, som fordras för att handtera penseln eller mejseln. Napoleon skulle aldrig ha blifvit en välgörare, en sedlig reformator eller en framstående affärsman. Men enligt samma regel, nemligen de naturliga anlagen, lefnadsvanor och smak var Spurgeon klippt och skuren att blifva den store London-predikanten. Med sitt sunda förstånd, sitt regelbundna lif, sin klarsynthet, sin bestämdhet, ihärdighet, sitt mod, sin stora arbetsförmåga och företagsamhet skulle han möjligen äfven

kunnat blifva en lyckad köpman, en mäktig statsman, en framgångsrik lagkarl eller en god krigare. Han besatt många af de förutsättningar, som erfordras för dessa lef-nadsbanor; men Gud hade danat honom till att fylla en annan plats i menskligheten och endast i den riktning för hvilken han utrustade honom, kunde han blifva så framstående. Han har icke under det förflutna halfva århundradet spridt något ljus öfver sitt fäderneslands lagstiftning och borgerliga styrelse såsom Cavour, Bismarck och Gladstone hafva gjort; han har icke lemnat något vetenskapligt bidrag till studiet af sitt modersmål i likhet med Max Muller; icke heller har han riktat verlden med nya geografiska upptäckter i likhet med Livingstone och Stanley. Hans begåfning låg icke i någon af dessa riktningar. Han var danad till predikant och föddes som sådan; han var bestämd att utföra ett särskildt verk i en viss tid och under gifna omständigheter, och det är genom att utföra denna uppgift han vunnit ett rum, som är

allenastående, i den kristna historien. London har haft en större andlig talare i George Whitefield, en mera framstående vältalare i Henry Milville, en större bibeltolkare i Dean Trench; en större tänkare i Thomas Binney, en skarpare metafysiker i Howard Hinton och en mera mångsidig forskare i Canon Liddon. Men alla dessa misslyckades i sina försök att fängsla och lyfta massorna, såsom Spurgeon gjorde genom det budskap från Gud, hvilket han predikade.

På grund af nämda sakförhållande skall denna berättelse om Spurgeons verksamhet blifva läsaren till ringa nytta, såvida han icke har förmåga att träda i gemenskap med hans inre lif och utrustning för den uppgift han hade att utföra. Dessa äro saker, som af beslägtade själar kunna erfaras, men svårligen beskrifvas. Endast i den mån berättelsen sprider ljus öfver Spurgeons inre lif och den verksamhet som pågick der, kan läsaren fatta hurudan man

han var; och hvad angår Spurgeon såsom predikant, så kan man aldrig förstå honom som sådan, såvida man icke först lärt känna honom såsom menniska.

Många af de manliga drag, som utmärkte honom, spåras äfven hos hans förfäder, såsom ödmjukhet, allvar, tillförsigt och frimodighet. Ty ehuru han hade anglosaclisi-ska språket helt i sin makt, var han likväl icke af engelsk härkomst, utan härstammade från holländska flyktingar, som öfvergåfvo sitt fädernesland då hertig Alba förödde Nederländerna i sextonde århundradet. En del af familjen bosatte sig i Norfolk, men den gren från hvilken Spurgeon härstammade, slog sig ned i Essex. Fattiga, förtryckta och förföljda ärfde de från sitt ädla stamträd sådana ädla drag som renhet, sanningskärlek och förtröstan till Gud i hög grad. Under flera generationer frambragte denna slägt många utmärkta predikanter bland de frikyrklige, hvilka i sin ordning fostrade sina barn i den stränga puritanismens tänkesätt och vanor. De tillhörde kongregationalisterna och voro utbildade calvinister, samt utmärkte sig för stor samvetsgrannhet och sannfärdighet. Omgifven af dessa inflytelser från den spädaste barndomen visade denne, den mest bemärkte i liela slägten, en förvånade brådmognad i allt tillhorade den kristna religionen. Sjelfva atmosferen, som han inandades, var genomträngd af de grundämnen, som utmärkte hela hans lif. De böcker han läste i hemmet voro "Martyrerna" af Fox, "Robinson Crusoe", "Kristens Resa" och engelska Bibeln. Närd af denna afgjordt andliga litteratur och dagligen föremål för alla sina anhörigas brinnande böner om hans födelse på nytt genom den Helige Ande, hvilka han hörde, utbildades hos gossen en strängt kristlig karakter, hvilken sedan växte i samma riktning till dess han förkroppsligade det sextonde århundradets tänkesätt och förflyttade dem in i senare hälften af det nittonde. Han hyste den lifligaste afsky for ali religiös

förföljelse ända från sin tidiga barndom, och han hade af denna orsak samma motbjudande känslor förknippade med minnet af biskop Bonner som med hertig Alba. Hans moder och hans faster Annie voro riktiga helgon, och i samma mån som de lärde känna hans ovanliga viljekraft, hans starka böjelser och hans stora beslutsamhet, ökades deras omsorger för hans framtid, och i samma mån blefvo deras böner om hans omvändelse till Herren allt mera brinnande.

Hans föräldrar kämpade hårdt i sin fattigdom för att kunna gifva honom så god uppfostan som möjligt, och ehuru han icke fick några grundliga studier, fick han dock en bättre allmänbildning än de flesta i samma omständigheter. Han gick fyra år i skola hos Mr. Lewis i Colchester, och lärde der de första grunderna till kännedom i latinet, grekiska och franska språken. Dessutom gick han ett år i skola i Maidstone, och blef derefter medlärare i ansedda skolor i Newmarket och Cambridge. Då han var mellan femton och sexton år greps hans starka sinne af hemska, förskräckliga tvifvel rörande kristendomens gudomliga ursprung. Han säger sjelf derom:

"Det var i en olycklig stund, jag släppte min tros ankare, afskar tillförsigtens linor och låg icke längre förankrad vid uppenbarelsens kust. Jag lät mitt skepp drifva för vinden och fördes sålunda ut på fritänkeriets stormupprörda sjö. Jag sade till förnuftet: 'Blif du min kapten', och till mitt hjerta sade jag: 'Blif du mitt roder', och så beträdde

jag min dåraktiga färd."

Innan denna frestelse kom öfver honom hade han haft en svår strid med antinomianismen — den läroriktning, som förkastar lagen — hvilken på den tiden var mycket utbredd i och omkring London; och, under det han å ena sidan kämpade mot otron och å den andra mot en ytterligt gående calvinism, skref han till sin farbror:132

"Ni liar utan tvifvel hört ryktet om mig att jag skall vara en fullt utbildad antinomian, men jag hoppas att ni känner mig tillräckligt för att veta att detta icke är sannt. Jag söker dagligen att i mitt lif gendrifva detta förtal. Jag våndas ock dagligen under syndens och dödens kropp. O, att den tiden vore inne då jag finge afklädas detta kött och blifva fri från synden ! Jag blir allt mera öfvertygad derom att hvarje försök att blifva frälst till en del genom gerningar och resten genom tron är, såsom Berridge uttrycker sig, 'att sammanoka en snigel med en elefant.' Min själ trånar efter att komma Mästaren närmare i allting; men om jag skulle försöka att förtrösta på min egen lydnad och rättfärdighet, så handlade jag sämre än en dåre och tio gånger sämre än en vansinnig."

Sedan han genomkämpat denna dubbla strid for att vinna ett säkert fäste for sin tro, erfor han den djupaste afsky för synden samt började på allvar söka Gud i evangelii budskap, och han beslöt att icke gifva sig någon ro förr än han hade funnit frid till sin själ. Första delen af sitt sextonde år tillbragte han under djup förödmjukelse och ånger öfver sina personliga synder mot Gud. Och han sökte framför allting annat att finna frälsningens väg, men allt hans sökande syntes vara fåfängt. För honom var synden icke blott en svaghet, som kunde ursäktas, icke en blott sedlig sjukdom, som vi råkat ut för, eller på sin höjd en dåraktig förvillelse. Nej, den var för honom ett förskräckligt ondt, ett uppror mot Gud för att störta honom från tronen samt en grof förolämpning, mot både Guds väsende och hans styrelse, och han kände djupt dess förskräckliga bitterhet. Men då han kommit nära förtvifians brant mötte Gud honom med nåd vid en tid och på en plats der han allra minst väntade det. Primitiv metodisterna hade ett litet kapell i Colchester, der Spurgeon bodde vid denna tid, och detta kapell använde de för en mis-SÅSOM MENNISKA.

sionsstation i Ipswiclidistriktet. En af distriktets resande predikanter, Robert Eaglen, om hvilken Spurgeon säger att han var blek som döden och utmerglad som ett skelett, predikade i detta kapell Söndagen den 15 December 1850. Det var mycket kallt den dagen och svåra snöstormar rasade, så att unge Spurgeon icke kunde gå till sin egen kyrka, utan gick ned för en smal gata till det lilla kapellet. • Han säger sjelf derom:

"Jag var vid denna tid så eländig, att jag knappast kunde göra någonting. Mitt hjerta var alldeles sönderkrossade Under sex månader hade jag bedit af hela mitt hjerta under djup ångest, men aldrig erfarit någon bönhörelse. Jag beslöt att besöka hvarje kyrka och kapell i den stad der jag bodde for att få veta frälsningens väg. Jag kände mig villig att göra hvad som helst, blott Gud ville förlåta mig mina synder. Jag besökte nu de olika kyrkorna och kapellen, och ehuru jag högaktar de män som inne-hafva dessa talarestolar nu liksom dem hvilka innehade dem då, nödgas jag säga, att jag aldrig hörde dem predika

ett fullt evangelium.---Slutligen kom jag en snöig

dag att gå nedför en obemärkt gata och fann der inne på en gård ett litet kapell. Jag sökte upp platsen för att få höra Guds ord, men jag kände icke denna gata. Kapellet tillhörde primitiv-metodisterna. Jag hade hört många berätta om dessa menniskor att de sjöngo så högt att man fick hufvudvärk genom att höra dem, men derom bekymrades jag icke. Jag Önskade hora huru jag skulle kunna blifva frälst, och om de då vållade mig än så mycken hufvudvärk, så brydde jag mig icke derom. Jag satte mig ned på en bänk och andaktsofningarna började s, men någon predikant fanns icke tillstädes. Slutligen uppträdde en mycket tarflig man på plattformen. Han öppnade bibeln och läste de orden: "Sen på mig, så värden I frälste, alla verldens ändar!" Derefter riktade han sina ögon på mig,134

såsom om ban kännt mitt hjertas tillstånd, och sade: 'Unge man, du är i nöd!' Att detta var sannt, det kände jag. Derefter fortsatte han: 'Du skall aldrig finna hjelp ur din nöd, om du icke ser upp till Jesus.' Han lyfte så sina ögon mot himmelen och skrek, såsom endast en primitivmetodist kan göra: iSei se, se/' Nu såg jag med ens frälsningens väg, och o, huru mitt hjerta klappade af glädje! Jag vet icke hvad han sade mer, ty jag var så upptagen af denna enda tanke att jag icke hörde något annat. Jag säg, så att jag kunde hafva tappat Ögonen, och i min outsägliga glädje vill jag fortfara att se in i den Öppnade himmelen."

Häruti framlyser en manlig styrka, blandad med allt, som är utmärkande för barnaenfald; dock utan att vara barnsligt, utan tvärtom upphöjdt och ädelt. Redan samma år finna vi honom ådagalägga sin beslutsamma karakter, i det han tog det steg, genom hvilket han skilde sig från det samfund hans föräldrar tillhörde, och förenades med baptisterna. Genom att ransaka skriften kom han till den öfvertygelsen, att det var hans pligt att följa frälsaren äfven deruti, att han lät sig döpa genom nedsänkning. Som han var son af en framstående pastor bland barndöparna, var han naturligtvis "kristnad" i sin späda barndom, men denna handling kunde han icke i evangelii ljus erkänna för kristligt dop. Han insåg att Nya Testamentets lära och för-samlingslif äro afpassade för menniskor med så pass utbildadt förstånd, som tillhör en mognare ålder> och att de vädja till de troendes samvete och förstånd, och han förklarade på grund deraf: "Jag måste följa min öfvertygelse äfven i dopfrågan. Frågar någon, hvarföre jag har låtit mig döpa, så är mitt svar derpå, att jag gjorde det emedan jag trodde att Kristus så förordnat och att han satt denna instiftelse i särdeles nära förbindelse med tron i hans namn. "Den som tror och blifver döpt, han skall varda frälst". Jag hade ingen vidskeplig föreställning om att dopet skulle frälsa

tt^o» ty jag var redan frälst; icke heller sökte jag att få mina synder aftvagna i vatten, ty jag trodde på syndernas förlåtelse genom tron på Jesus Kristus. leke desto mindre ansåg jag dopet såsom ett tecken af den troendes rening, som en sinnebild af hans begrafning med Herren, som en yttre bekännelse af hans nya födelse. Jag förtröstade sålunda icke på den yttre handlingen; men på grund deraf att jag förtröstade på Jesus som min frälsare, kände jag mig förbunden att lyda honom såsom min Herre och följa det exempel han gaf oss i det han sjelf lät sig döpa."

Spurgeon bodde vid denna tid i Newmarket, och der fanns icke någon baptistförsamling närmare än på sju mils afstånd. Det fanns en i Isleham, och dit gick han till fots och blef der offentligen döpt i Lärkfloden af pastor W. W. Cantlcw, föreståndare vid församlingen i Pound Lane Chapel den 3 Maj 1851. — Dagen för Mr. Spurgeons omvändelse är tagen från Mr. Eaglens dagbok, hvilken visar att han predikade öfver Es. 45: 22 i kapellet i Colchester den 15 Dec. 1850, och dagen för hans dop är tagen från församlingens i Isleham protokoll.

Vårt begrepp om sann manlighet i dess högsta grad innefattar duglighet, kraft, mod, värdighet och ihärdighet. Med alla dessa förmågor var Spurgeon i synnerligt hög grad utrustad, och derigenom höjdes han öfver allt vankelmod, feghet, låghet och kryperi. Manligheten är för karakteren hvad en säker grund är för en stor byggnad. Ända från gossåren föll det på hans lott att utföra flera höga och heliga förtroendeuppdrag, men Gud hade satt honom i stånd att utföra dem icke blott med heder utan äfven med lätthet, såsom det anstod en af de mest dugliga män. Hvarje steg han tog vid sin omvändelse, sitt dop och sitt Öfvertagande af församlingsvården i Waterbeach, såsom ock hans flyttning till Newparkförsamlingen i London var alldeles fritt från småaktighet, jemmer och klagan —han handlade

värdigt den majestätiske Nazareern, hvilken han tillhörde och hvars tjenare han var. Hvarje trogen rättfärdighetens predikare måste uppbäras af inneboende själsanlag och sedliga krafter, som äro honom medfödda och tillhöra hans natur, alldeles såsom hvarje träd måste afsätta i sin frukt hvad som finnes i dess inre, och hvarje stjerna lysa med sitt eget ljus. Det är derföre barnsligt och dåraktigt att fråga, hvarifrån Spurgeon hade den dolda källan till sin kraft, och ännu mera så att försöka beskrifva dess utmärkande drag, dess läge och omfång. Spurgeon sjelf skulle icke hafva kunnat besvara sådana frågor, såvida han icke hade begagnat Pauli ord: "Gud är

den som gifver kraften". Man kunde med lika stort skäl fråga hvar Kristi kraft låg, som att göra samma fråga angående någon af hans mera bemärkta tjenare. Det finnes endast få män, i något århundrade, som utöfvat ett så kraftigt inflytande som denne store man, och det af den anledning att det är så få, som hafva nått den fullkomning till karakteren som ban. Må de, som söka härma Spurgeon, lära, att de för att kunna blifva like honom i kraft, först måste blifva honom like till sinnelag och begåfning. Först måste vi hafva mannen, sedan kan gerningen följa.

Det finnes många fåfänga menniskor, som gerna lysa med lånta eller konstgjorda fjädrar och som icke skulle hafva något emot att stråla med den glans som omgaf Spurgeon, men det torde i hela verlden finnas ganska få som ville eller ens kunde derför erlägga det pris, som den stora utbildning han uppnådde, kostade honom. Då man sett honom endast genom den glans, som omgifver honom på talareplattformen, får man intet begrepp om de djupa vatten och de bittra pröfningar han haft att genomgå, icke heller om den hjeltemodiga, martyrdöden trotsande ande, som han ärft från sina lysande och Herren hängifna fäder, utan hvilken han skulle hafva krossats och sjunkit ned iSÅSOM MENNISKA.

glömskans natt. Från den första tiden han började sin verksamhet i London, var hans lif en oafbruten kamp med svåra pröfningar. Den församling, hvars pastor han var, hade sargats af den ena söndringen efter den andra, till dess att hennes härlighet nästan försvunnit. Det är sannt att hon icke hade haft mer än nio pastorer på två hundra-tjugnfem år, men framtiden syntes henne likväl hopplös 1853; ty hon tycktes hafva kommit ända till dödens portar. Och äfven sedan den unge predikanten från Waterbeacli hade predikat flera Söndagar i hennes kyrka, rådde likväl bland medlemmarna så mycken tvekan om hans lämplighet för platsen, att diakonerna icke vågade kalla honom på längre tid än sex månader — några satte sig bestämdt emot att kalla honom ens för kortare tid. Han samtyckte dock till att komma på tre månader, hvarunder stämningen så förändrades att han enhälligt kallades till pastor. I den skrifvelse, i hvilken han antog inbjudningen för tre månader, sade han:

"Jag högaktar den lilla minoritetens ärlighet och mod, och förvånas endast öfver att antalet icke var större. Min bön till Gud är, att derest han icke anser mig lämplig att stanna qvar hos eder, majoriteten måtte efter sex månader vara lika afgörande mot, som den nu varit för att kalla mig, så att jag icke måtte på något sätt blifva medel att söndra eder i några partier."

Då han sedan antog kallelse att blifva hennes pastor, erkände hàn med tacksamhet att kallelsen var enhällig och gjorde följande rörande hemställan till församlingen:

"Jag känner det vara en stor utmärkelse för mig att blifva pastor vid en församling, som bland mina företrädare räknar många berömda män, och min innerliga begäran till eder är, att I kommen ihåg mig i edra böner, på det att jag måtte blifva i stånd att fullgöra de högtidliga förpligtelser, som äro mig anförtrodda. Betänken min ung-

dom och oerfarenhet — han var ännu icke tjugu år - och bedjen att derifrån icke måtte utveckla sig några förhållanden, som skulle blifva mig till hinder i arbetet för Herrens sak bland eder. Jag hoppas äfven att I med blicken på dessa förhållanden måtten bevekas att öfverse med de misstag jag torde begå och de obevakade ord jag möjligen kan låta gå öfver mina läppar."

Det är ett anmärkningsvärdt förhållande i denna församlings historia, att John Gill, som kallades till hennes pastor 1720 vid tjugutre års ålder, sedan innehade denna befattning i femtioett år, oaktadt kallelsen var långt ifrån enhällig. 'Dr. Rippon efterträdde honom 1773 vid tjuguett års ålder, och beklädde, efter att först hafva tjenat ett år på prof, samma befattning i sextiotre år. Spurgeon öfvertog vården af denna församling innan han fyllde tjugu år och fortfor att oafbrutet sköta den i trettioåtta år. Och icke mindre anmärkningsvärdt är det, att alla dessa män kommo från obemärkta byar på landet — Gill från Ketter-ing, Rippon från Tiverton och Spurgeon från Kelvedon.

Spurgeons åhörareskara blef efter någon tid så stor, att kapellet vid Newparkgatan icke förmådde rymma den.

Verksamheten flyttades derföre 1856 till Royal Surrey Gardens Music Hall, som hade sittplatser för omkring sju tusen personer. Det var der den store predikanten drabbades af sin första sjukdom. Under det han predikade i den till trängsel fyllda lokalen den 19 Oktober 1856 greps folket af panisk förskräckelse och rusade ut, hvarvid 14 personer trampades ihjel och ett stort antal allvarsamt skadades. Denna sorgliga händelse uppskakade honom så våldsamt, att hans krafter gåfvo vika, och verkningarna deraf ökades ännu mer genom London-tidningarnas fiendtliga och kränkande uppträdande mot honom, så att han för en lång tid nedlades på sjukbädden. Derpå följde det svåra värf vet att uppföra och bygga det nya Tabernaklet, hvilket genom-

drefs icke blott i trots af många svårigheter utan äfven i trots af mycket motstånd. Då han kom till London fanns det några få nitiska baptistförsamlingar i och omkring London, men det stora flertalet af dem var då så öfver-drifvet calvinistiska att de uttryckte afsky for hvad de kallade "pligtskyldig tro", hvarmed de menade syndares förpligtelse att tro på Jesus.

De hade en tidning, som kallades "Stenkrukan", i hvilken Spurgeon var föremål för ständiga anfall såsom kättare, på grund af att han framhöll hvarje menniskas förpligtelse att mottaga Jesus som sin frälsare. Han måste på grund deraf ligga i ständig fejd med dessa i stålharnesk klädda bröder. Dessutom stod den s. k. "döpelseförbunds"-rörelsen vid denna tid på sin höjd, och alldenstund han med ali kraft bekämpade läran om dopets pånyttfödande kraft ådrog han sig så mycken ovilja, att han blef föremål för mera hat än någon annan menniska i sitt fädernesland. Hans predikan öfver detta ämne, hvilken utkom från trycket 1864, rönte dock så stor efterfrågan att den utgick i icke mindre än nittioåtta hundra exemplar. Två år senare uppträdde han mot puseyismen (den riktning inom engelska kyrkan, hvilken närmar sig den romerska så mycket som möjligt) i en från trycket utgifven predikan kallad "Yxan till roten, ett vittnesbörd mot puseyitiskt afguderi". Äfven denna predikan fick stor spridning och hade till följd en het strid, hvilken ledde dertill att Spurgeon bröt sin förbindelse med "Evangeliska Alliansen". En annan predikan, hvilken han höll i Kristall Palatset för tjugutvå tusen personer öfver "Upproret i Indien" väckte uppseende i hela England- och ännu en predikan höll han öfver "Indiens lidanden och Englands sorger", hvilken uppväckte en storm af ovilja öfver hela England på grund af den skoningslöshet, med hvilken han bestraffande afslöjade offentliga orättvisor. Af hvardera utaf dessa predikningar såldes

öfver hundra tusen exemplar. Han bekämpade med kraft sin tids lyten.

Från hvilken synpunkt vi än skärskåda Mr. Spurgeons själsanlag och sedliga karakter, framträder hans sinnes jemvigt och hans förmågors inbördes öfverensstämmelse. Hela hans lif bär pregeln af en strängt utbildad personlighet, styrd och beherrskad af samma höga grundsatser från dess början till dess slut, och detta gör att han framstår som ett afslutadt helt. Begåfvad med ett nära nog till skapareförmåga gränsande snille led hans själ aldrig brist på spänstighet och lifskraft. Han hade en ovanlig förmåga att ena hela sin andes kraft på ett enda föremål och från hans inre flödade tankar såsom från en aldrig sinande källa. De lina, lekande qvickheter, som voro honom så egna, spred sitt ljus öfver allt hvad han gjorde. Men lika naturligt öfverväldigades hans ande äfven af anlag för vemod, hvilket stundom gränsade till dysterhet. På grund af sin stora känslighet och sina starka böjelser var han mäktig af större både sorg och glädje än de flesta andra, ehuru han ytterst sällan förlorade till någon grad sin sjelf-beherrskning. I detta stycke hade han mera likhet med Abraham Lincoln än någon annan jag lärt känna. Spurgeon var sjelf djupt medveten om denna sin egendomlighet och sökte att göra bästa bruk af den. Det var på grund deraf han sade: "Jag öfverfalles af beklämdhet, när helst Herren har någon större välsignelse i beredskap öfver mitt arbete. Denna beklämdhet har nu blifvit för mig en profet i grofva kläder — en Johannes döpare, som förkunnar att Herren kommit nära med ett rikare mått af välsignelse." Redan så långt tillbaka som 1857 vände han sig i en af dessa dystra stunder till författaren, då vi promenerade tillsammans i hans trädgård, och sade, under det tårar strömmade ned för hans kinder: "Har jag månne flugit upp som en raket, endast for att falla ned som den lösgjor-

stickan?" Den hyllning han rönte förskräckte honom. Han säger derom: "Min framgång förskräcker mig. Tanken på den bana som tyckes Öppnas för mig, är så långt ifrån att hänföra mig att den tvärtom sänker mig ned i ett djup, der jag klagar öfver min eländhet och afklädes ali egen berömmelse."

Spurgeons rena bevekelsegrunder gjorde honom till en af de sannfärdigaste menniskor i hela verlden, och detta var ett af hans ädlaste drag. leke hvad han syntes vara, utan hvad han verkligen var tystade munnen på alla hans motståndare. Hela mannen återstrålade glansen af ett rent hjerta. Det fanns ingen, som betviflade äktheten af hans tro på Guds ord, och derföre kunde ingen finna någon sak emot honom, utom i det som hörde till hans gudsdyrkan. Hans åsigt om bibelns gudomliga inspiration var icke en teori. En sådan uppfattning skulle för honom hafva försvagat dess gudomliga myndighet. Han befattade sig i verkligheten alis icke med en förnöjelse för förståndet eller en helig spekulation. Han höll skriften för att vara ett budskap från Gud, hvilket i kraft af de mest högtidliga bekräftelser fordrade ovilkorlig lydnad. Trots allt förlöjligande och hån från menniskor trodde han, att Guds Ande ingifvit de heliga författarne icke blott tankarna utan äfven de ord, de nedskrefvo, och i denna tro var han så fast att intet kunde rubba honom, eller förleda honom att tillämpa naturlagarna på de evangeliska lärorna. Hans ämne var en full och fri frälsning för alla, och sina omfattande planer för menniskors frälsning utarbetade han efter gudomlig föreskrift. Hans upplysta samvete, hans kristliga beslutsamhet, hans varma kärlek till oblandad, evangelisk verksamhet och hans djupa vördnad för den gudaingifna boken ledde honom att hysa förtroende endast för de bibliska sätten att bedrifva biblisk verksamhet. Detta gjorde att han flammande af eld, att han höjdes öfver ali142

stelhet och alla fastställda former då han predikade, ty han inlade deruti hela sin själ och sitt eget hjertas såväl glädje som sorg samt grep sig an äfven de mest alldagliga göromål med ali sin kraft och den mest orubbliga beslutsamhet. Hans driftiga ande lät sig icke bestämmas af något annat än Guds Andes helgande kraft. Och såsom Guds ord bodde rikligen i hans egen själ och han lefde i ständig erfarenhet af dess förmåga att omskapa sinnet till ett heligt lefverne, så rekommenderade han icke heller något mindre till att styra andras sinne. Och alldenstund han betraktade synden icke blott såsom en svaghet, utan såsom öfvermåttan syndig och kränkande för Gud, kände han endast det af Gud bestämda medlet för dess utplånande. Som följd deraf var Kristus för honom försoningen för synderna i detta ords fullaste mening, och menniskans nya födelse helt och hållet en frukt af denna försoning. Det blef då endast en naturlig följd, att derest menniskan i förakt förkastar den beredda frälsningen, så står det henne intet annat åter än att evigt förgås. Läran om en kommande vedergällning var för honom icke alis en spekulation, utan en evig sanning och en af grundlärorna. I likhet med Mästaren hade han blott en uppgift i lifvet, nemligen att uppsöka och frälsa de förtappade. Han pekade derföre på Kristi törnekrona och kors såsom enda vägen till frälsning, och det utan att söka blomstersmycka korset för att taga bort dess skam och göra det mindre motbjudande.

Sanningskärlek var det allt förherrskande draget i hans lif. När han en gång blifvit fullt Öfvertygad om, att Gud fordrade det eller det af honom, så visste han sedan icke om något vacklande. Med sin vanliga manlighet afgjorde han först hvad som var rätt, och sedan stod han fast vid beslutet att göra sin pligt, hvad som än måtte komma. Den orubbliga trohet, med hvilken han fullföljdeSÅSOM MENNISKA.

sina kristliga grundsatser, omöjliggjorde allt vankelmod. Han insåg med ens, att intet sannt och förblifvande ändamål kunde vinnas utan beslut. Han uppgjorde derföre visa planer och fasta beslut samt utförde dem med okuflig ihärdighet, och följden blef, att stora berg blefvo till slät mark inför honom. När han en gång planlagt något stort verk för Herren, kunde ingenting locka honom att öfvergifva det, inga gäckade förhoppningar nedslå hans mod och intet mötande hinder bringa honom ur fattningen. Blefvo hans planer föremål for hån och åtlöje, så kände han detta mycket smärtsamt, men det endast eldade hans nit. Bröto stormar fram öfver honom, så bortsopade de endast hans farhågor. Blefvo hans bästa vänner vankelmodiga, så gjorde deras vacklande honom endast så mycket fastare. Sökte hans fiender bedåra honom med ropet att ban gick för fort och för långt, så

spände han blott till sitt bälte så mycket hårdare och fortsatte med så fasta steg, att marken darrade under hans fötter. Under stora pröfningar skakades hela hans väsende, men ban uppgaf aldrig kampen för hvad Gud fordrade att ban skulle göra, utan kämpade derför med hjeltekraft. Han stannade aldrig för att rådfråga den allmänna opinionen, då det gällde höga och heliga företag, men ban trotsade den ofta, då ban ansåg den hafva orätt. I detta stycke följde han Kristi höga föredöme, vare sig mängden viftade med palmer och ropade '"hosianna", eller den ropade: "korsfäst honom !" Han var för blygsam att låta sig göras till hopens hjelte, utan att beräkna den förnedring och det hån som skulle blifva följden deraf. I likhet med barnen i Nya Testamentet var ban villig att breda sina kläder framför hopens Ömma fötter; i likhet med apostlarna var ban villig att gifva sin kropp till att brännas som fackla, för att dermed upplysa gatorna i nattens mörker, och, i likhet med Latimer och Bidley, att låta sin kropp förbrännas till aska och spridas

ut Öfver den ojemna stenläggningen i Oxford, på det att den ohyfsade hopen, som fruktade vägens ojemnhet, måtte få en jemnad stig till himmelen. Han hade mod nog att trotsa den offentliga meningen och till och med att blottställa sig för dess ursinniga anfalj; och då han omringades af hopen på fåfänglighetens marknad, strålade alltid den himmelska stadens ljus Öfver hans ansigte.

Mycket liar blifvit sagdt om Mr. Spurgeons röst och framställningssätt, och ytliga iakttagare hafva tillskrifvit dessa hjelpkällor mycket af den kraft han utöfvade. Innan hans krafter brötos af allt för svåra lidanden, var hans person ganska tilldragande. Han var icke lång, men un-dersätsigt byggd och väl formad; hans ansigte var rundt, med små, genomträngande ögon; hans mun var stor, men icke så mycket som är vanligt för de mest framstående talare ; hans Öfverläpp var bågformig, och båda läpparna voro temligen tjocka; de gingo ej tillsamman utan voro något öppna, så att tänderna syntes, hvilket hade till följd att han läspade något litet vid uttalet af vissa ord, men det kunde endast personer med skarpt Öra märka. Han hade tjockt, svart hår. I sina tidigare år hade han hvarken kindskägg eller mustascher. Hela hans ansigte vittnade om ärlighet; det var något blekt, men upplystes af det mest själfulla leende; i dess uttryck låg varm känsla, djerfhet och en djup öfvertygelse. Hans röst var fyllig, rik och hade stort omfång, men var hvarken så silfverklar som Dr. Cones eller så känslig som Mr. Beechers, dock starkare och under bättre kontroll. Han kunde tydligt höras äfven i de största folksamlingar, utan att anstränga rösten så att den blef skrikig och obehaglig. En gång predikade han för en mängd gatumånglare, hvilka i London äro kända under namnet "costermongers", hvarenda en hörde honom tydligt och tusenden rördes till tårar; och då samlingen upplöstes hördes de allmänt säga: "Hvilken röst", "hvil-

ken rost!" "O, hvilken utmärkt månglare han skulle blifva !" Lägga vi dertill hans alldagliga och folkliga språk paradt med hans stillsamma sätt och frånvaron af våldsamma åtbörder, så kunna vi börja förstå att hans framställningssätt ökade kraften af hans predikningar. Hans intressanta sätt att utveckla sitt ämne, hans rika inbillning och hans förmåga att framställa saker åskådligt, gjorde honom till en af de mest fängslande talare man gerna kan tänka sig. Hvar och en hans åhörare kunde känna, om icke se, den ovanliga lätthet med hvilken han uppfångade och använde de tankar, som upi3S}3rungo lios honom under det han talade. Det berättas, att aktören Foote skulle hafva yttrat om Whitefield, att han af hans predikningar kunde höra hvilken bok han hade sist läst. Spurgeon var lika mottaglig för intryck, och fann han någon bok som ban tyckte om, så tillegnade han sig dess innehåll. Han vördade till och med namnen på sina företrädare i pastoratet och utan att han sjelf visste derom, tillegnade han sig dessa förträffliga predikanters utmärkande drag. Han var i besittning af Mr. Keachs rikedom på bilder och ordspråk, Gills omfattande teologiska kunskaper, Rippons poetiska och praktiska ande samt den enkla och rena engelska som utmärker Angus — alla hans företrädare hade sålunda uppgått i honom.

Men i högre mening var allt detta blott den yttre formen för hans verksamhet. Hans verkliga kraft var Öfver-naturlig, såvidt författaren kan fatta saken. Han betraktade sig sjelf endast som Jesu Kristi sändebud, med uppdrag att vittna med sanningen och att å sin Herres vägnar förkunna den så länge han sjelf förblir frånvarande; och alldenstund han talade å Kristi vägnar, ansåg han sig pligtig att predika hvad Kristus hade öfverlemnat åt

honom och hvad han sjelf skulle hafva förkunnat om han i egen

person varit närvarande. Endast på grund af denna hans 10146

uppfattning af sin ställning kunna tänkande sinnen för sig förklara de obegränsade fält, som öppnade sig för honom, och för hans upphöjda och omfattande förmågor att utveckla det himmelska budskapet. Den ena sanningen efter den andra klarnade upp för hans eget sinne och han utvecklade dem med stor omsorg och på ett prydligt språk, som troget återspeglade dem, icke blott sådana de fyllde hans egen själ, utan äfven i hvilken följd han sjelf kommit till större klarhet Öfver dem. Äfven den mest likgiltige bland hans åhörare kände att han, så snart han blef uppvärmd och lifvad, handlade under inflytelse af öfver-naturliga makter. Hela hans väsende genomträngdes af en värma, en försmältande glöd, en kraftigt genomgripande smörjelse från Gud. Öfverbevisning, nya ljus öfver texten och den djupaste känsla flödade från hans hjerta och förstånd, hvilka tydligt vittnade om hans kraftiga förnimmelse af Guds närvaro. Utan att förlora sin sjelfbeherrsk-ning, utan att ändra tankeriktning, utan någon som helst konstnärlighet eller hänryckning och utan att tappa besinningen kastade han sig frivilligt och djerft i ett haf af tankar och känslor, men utan att för ett Ögonblick drifva hvarken hit eller dit. Han syntes förgäta röst och sätt, tid och rum, men hade under allt blott en enda uppgift att utföra, och det var att föra sanningen från Gud till menniskorna. Än finner hans liflighet uttryck i en lekande qvickhet, men följes af det högtidligaste allvar. Derpå kommer uttryck af den mest smekande Ömhet, men följes af de förskräckligaste domar; så får man hora ett högtidligt vädjande eller ett utbrott af outsäglig glädje, hvarigenom han oemotståndligt rycker åhörarne med sig. Och hvilka förtjenster och brister en predikan än må hafva haft, sade hvarje eftertänksam åhörare vid dess slut inom sig sjelf: "Han är en man,^ sänd från Gud !"

Mr. Spurgeons menniskovänlighet och välgörenhet haSÅSOM MENNISKA.

mycken likhet med John Howards. De tusentals hemlösa och vanvårdade barnen på Londons gator lågo så tungt på hans hjerta, att han gjorde ett upprop till förmån för dem 1866 i "Sword and Trowel". Det var till svar derpå, som Mrs. Hillyard sände honom tjugutusen pund sterling att börja med. Barnhemmet har redan Ökats med det ena huset efter det andra, så att det nu gifver skydd åt femhundra gossar och flickor, som icke hafva något annat hem eller skydd på jorden. Det sätt hvarpå denna kristliga stiftelse uppkommit och utvecklats är till fullo be-skrifvet på annat ställe i denna bok, och allt hvad som med fördel kan tilläggas är, att ensamt denna förträffliga inrättning hade varit värdig att utgöra frukten af Spurgeons eller någon annan mans lif och verksamhet.

Yid uppskattningen af Mr. Spurgeons manlighet, kraft och verksamhet är det få som taga med i beräkningen det bildande och stärkande inflytande, som utöfvades af Mrs. Susanna Spurgeon, "den utvalda frun", hvilken Gud gaf honom till hustru, då han var endast tjugutvå år gammal. Hon var dotter till Robert Thompson i Ealcon Square, London, och medlem af Mr. Fletchers församling (kongre-gationalist), och hon har ända sedan varit för honom ett juvelskrin, en synnerlig Guds gåfva och en barmhertighe-tens ängel. Hon har, såsom biskop Taylor uttrycker sig, "varit för honom icke en vän utan en hustru. En god qvinna är till sin själ det samma som en man är, och det är endast till kroppen hon är qvinna". Det har aldrig på jorden funnits tvenne menniskor mer fullkomligt lämpade för hvarandra än Mr. och Mrs. Spurgeon. Han var djerf, hon blygsam och tillbakadragen, mera böjd att misstro sig sjelf. Han var stor i handling, hon i lidande. Han var skroflig och kantig, stundom frånstötande. Han uppnådde allt som är hederligt och aktningsvärdt hos mannen, hon allt som är mildt och tilldragande hos qvinnan. Han egde148

upphöjda gåfvor, hon den mest utsökta finkänslighet. Hon älskade honom af hela sitt hjerta. Under nästan hela deras äktenskapliga lif har hon genom lidande varit bunden vid sjukrummet och på grund deraf oförmögen att deltaga offentligt i hans stora företag, men hon förhöjde ali hans glädje och understödde honom i hvarje motgång. Hvilka stormar han än hade att uthärda utomhus, så fann han alltid solsken och tröst i hemmet. Hon

hade mvcket mera bekymmer om att skydda hans helsa än att återvinna sin egen. En tystlåten och deltagande följeslagarinna, skötte hon hans husliga affärer med den största urskilning. Mycket bildad och i dubbelt mått begåfvad med allt som är ädelt och upphöjdt, spred hon omkring honom en atmosfer, som angenämt skilde sig från hvad han fann på något annat ställe. Han förstod mycket väl hvad Salomo menade då han skref: "Såsom solen då hon stiger högt på himmelen, är en god qvinnas skönhet då hon ordnar sitt lius." Hon intresserade sig för hans skriftställareverk-samhet och var honom till stor hjelp deruti. Då han var hemma lios henne var hon som en stjerna i natten, som en daggdroppe, glittrande i tornet. Yid hans sjukbädd vakade hon med kärlekens uppfinningsrikhet och en väns trofasthet samt utvecklade stor uthållighet såsom en tjenande ängel till att förbinda hans sår, till att gjuta tröstens olja och balsam i hans lidande själ och torka kallsvetten från hans panna. Men när han var borta från henne, var hon nedstämd, ty hans frånvaro var för henne en bitter smärta och förlust af ett stöd. Mäktig af den djupaste ömhet, sörjde hon förlusten af honom, då sjukdom höll honom från hennes sida, och somliga af de bref, som hon vid dylika tillfällen skref till honom, äro bland de mest rörande i sitt slag af allt hvad engelska språket liar. Under dessa förhållanden oroades hon icke blott af sina egna plågor, utan var äfven otröstlig öfver att icke kunna varavid hans sida och lindra hans smärtor. Djupt nedstämd låg hon under en mörk och dyster natt i sitt sjukrum och frågade:

"Hvarför handlar Gud så med sitt barn? Hvarför hemsöker han mig så ofta med svår och bitter smärta? Hvarför låter han sjukdomen fortfara, då den hindrar mig från den angenäma tjenst, som jag längtar efter att få göra hans stackars tjenare?"

Plötsligt fick hon höra ett doft, melodiskt ljud, likt en liten fogels sång vid fönstret. "Helt visst", sade hon, sjunger ingen fogel vid fönstret så sent på dygnet vid denna årstid." Strax fann hon emellertid att ljudet kom från en ekkubb, som låg och brann i spisen. Derpå yttrade hon: "Elden framtvingar de inspärrade tonerna från hjertats innersta af den gamla eken."

Sanna förhållandet är, att Mrs. Spurgeons hjelp och deltagande voro ovärderliga i och för utbildningen af hennes makes karakter och lif, och att han aldrig kunnat blifva hvad han var utan henne. Hans själsförmögenheter voro i den skönaste jemnvigt, och så voro äfven hennes. Han hade stor urskilnings- och omdömesförmåga, och så hade äfven hon. Hans hjerta klappade af kärlek till Gud och nästan, och samma känsla glödde hos henne i lika hög grad. Han var lika skicklig att uppgöra planer för som upprätta och leda alla slags välgörenhetsinrättningar, och äfven deruti var hon honom en trogen medhjelparinna. Då han vid hvarje vändning i sitt offentliga lif blef föremål för månget obarmhertigt anfall, var hon näst Gud hans sköld och hjelp.

Oaktadt sin svaga helsa var hon den verkliga grundaren af Qvinnornas Missionsförening inom hans församling, och af den bokfond, hvilken har utspridt omkring två hundra tusen band värdefulla böcker bland Stor-Britaniens predikanter af olika samfund, hvilka af fattigdomhindrades att tillfredsställa sitt kunskapsbegär. Hennes förädlande och mildrande inflytande på hans sträfva natur var nästan änglalikt. Författaren, som känt henne sedan andra året efter hennes giftermål, kan med visshet säga, att hon är en qvinna med en omfattande bildning, djup fromhet, stor viljekraft och uthållighet. Spurgeons historia skall nu blifva en öppen bok for ali tid; men utan ett omsorgsfullt skrifvet kapitel om hennes inflytande på hans lif, skall den i bästa fall blifva endast en ofullständigt tecknad bild af honom. Måtte alla hans vänner innerligen bedja, att hans ande måtte hvila i dubbelt mått öfver henne, som nu sitter försänkt i sorg i hemmet i Norwood och öfver hennes begge ädle söner.

Den store, ädle mannen har gått bort, men alla hafva vi sett Gud förhärligad i honom. I olikhet med Whitefield, skola Spurgeons skrifter, bättre än någon lefnadsteckning, som någonsin kan skrifvas Öfver honom, lemna efterverlden en ledning till ett säkert omdöme i fråga om hans sedliga och andliga karakter. Han var en i många stycken kunskapsrik man — men utan vetenskaplig bildning; icke desto mindre hafva hans arbeten öfverträffat de mest lärdes i Israel. Alltigenom baptist, var han en predikant för hela verlden. Sjelf en sträng calvinist, leddes han till Kristus genom en lika fullt utbildad armenians predikan. En fosterländskt sinnad engelsman, predikade han i Holland, Schweiz och Italien, och när han fullbordadt sitt verk, gick han från Frankrikes jord upp till sin och vår Gud. ”Han är ej död, hvars själ, så ärorik, mot ljuset lyfter din; att lefva qvar i hjertan, som vi gått ifrån, det

kan ej kallas dö.”

*

NIONDE KAPITLET.

Predikantskolan.

Bland dem, som blefvo omvända under den nästan oafbrutet fortgående väckelse, som uppstod genom Spurgeon vid hans första uppträdande i London, voro flera unga män, som tydligen voro af Gud kallade att predika evangelium. Men de voro utan nödig uppfostran och derjemte af brist på medel icke i tillfälle att genomgå någon af de skolor, som funnos. Dessutom syntes det Mr. Spurgeon att man i dessa skolor satte bokligt vetande allt för mycket öfver hjertats bildning, och att den calvinistiska läroåskådningen inom de samma icke var tillräckligt utpreglad. Han kände att det förefanns en brist.

Mr. Spurgeon följde sin vanliga regel, att icke vänta på stora ting, utan hellre gripa sig an med de små tingen ochy göra dem stora. Han beslöt sålunda att öppna en skola för de omnämda studenterna. Nu som alltid använde han sina egna tillgångar innan han anlitade andra om hjelp. Han började med en lärjunge och en lärare, hvilken lärare var George Rogers. Undervisningen meddelades i Mr. Rogers hus. Småningom ökades emellertid antalet elever och det blef då behöfligt att förflytta undervisningen till ett rum i Tabernaklets undervåning; flera lärare blefvo ock samtidigt anställda. För alla omkostnaderna,kost och husrum för de unga männen deri inbegripna, var Mr. Spurgeon ansvarig. Genom biträde af sin hängifna hustru blef det honom möjligt att för detta ändamål använda åtta hundra pund sterling eller mera af sin årsinkomst. Plötsligt minskades dock hans inkomst från de böcker han utgaf, emedan försäljningen af dem helt afstannade i Amerikas södra stater på grund af hans bestämda uppträdande mot slafveriet. Vid denna tid af pröfning, bön och tro erhöll han underrättelse från en bank, att två hundra pund sterling der blifvit insatta för hans räkning att användas för unga mäns uppfostran. Icke långt derefter kom ytterligare hundra pund från samma källa. Så föranstaltade en af diakonerna en årlig middag till förmån för skolan, hvarvid betydliga belopp tecknades.

George Rogers.

I sinom tid blef det stort behof af en byggnad, och penningarne inflöto. Men först måste land anskaffas, och detta befann sig i de kyrkliga kommissariernas händer, hvilka som regel aldrig sälja något land. Att antaga, det

de antingen skulle sälja eller bortarrendera land för ett baptistläroverk var detsamma som att begära, det påfven Pius IX skulle lemna bidrag till fader Gavazzis underhåll. Men Mr. Spurgeon utförde hvad ingen annan kunnat göra. Han skref till kommissarierna, och dessa uppdrogo genast åt sin sekreterare att besöka Spurgeon och säga till honom: "Som ni vet, hafva vi aldrig sålt något land, men vi skola göra för er, hvad vi aldrig gjort för någon annan: vi skola låta er köpa landet."

I förbindelse härmed må det till kommissariernas heder tilläggas, att då ban önskade köpa det land, som låg bakom Tabernaklet, för att lägga hinder i vägen för, att höga byggnader, som skulle skymma bort ljuset till Tabernaklet, derå uppfördes, erhöll han samma svar. Sannerligen, när en menniskas vägar behaga Herren, så gör ban till och med de kyrkliga kommissarierna till hennes vänner.

Mr. Spurgeon tillvann sig icke denna välvilja och tillmötesgående genom någon som helst uppoffring af sin egen öfvertygelse; utan de kyrkliga kommissariernas tillmötesgående hade sin grund dels uti ett erkännande af de förtjenster han inlagt, och hvilka icke kunde förnekas, och dels uti att han var en makt som icke kunde förbises.

Stundom visade sig den aktning Mr. Spurgeon åtnjöt på ett roande sätt. En-prest i engelska statskyrkan brukade hvarje år sända honom en skinka med följande bifogade skrifvelse:

"Jag läser en af edra predikningar hvarje dag i året, och jag sänder eder härmed min tionde. Det är sannt att ni icke tillhör det Aroniska presterskapet, men så mycket säkrare det Melkisedekska, till hvilket Abraham gaf tionde."

Det var dock icke alla, som visade sådan välvillighet. Mr. Spurgeon insåg behofvet af ett kapell i Beckingliam, nära Croydon, Nästan allt landet der tillhörde en rik man, som var en mycket ifrig anhängare af statskyrkan. Tillhonom skref Spurgeon och bad att få köpa en tomt af honom för angifne ändamål. Derpå svarade han hufvudsakligen följande:

Predikantskolan.

"Om Mr. Bradlaugh skulle begära att få köpa en tomt af eder för att på densamma uppföra ett hus i afsigt att der predika sina fritänkaresatser, så skulle ni säkerligen förvägra honom det. Nu anser jag ‘sekt’-menniskorna för att vara kättare och sådana som förvränga Guds ord, och på denna grund förbjuder mig mitt samvete att sälja en tomt till eder för det ändamål ni angifvit.”

Med anledning af detta svar skref Mr. Spurgeon tillbaka:

"Min herre ! Det gläder mig höra att ni har ett samvete, men på samma gång gör det mig sorg att det ni liar, icke är bättre."

Skolbyggnaden fullbordades för en kostnad af 15,000 pund sterling, och den öppnades utan skuld i enlighet med grundläggarens allvarliga Önskan. Kursen innefattade de vanliga ämnena på engelska språket och företrädesvis bibeln. Dess syfte är framför allt annat att utbilda unga män till dugliga, praktiska, hängifna och bibeltrogna predikanter, som rätt dela sanningens ord, ccli som äro mäktiga att utöfva ett kraftigt och förblifvande inflytande öfver folket.

Skolan liar liaft äfven andra dugliga lärare än Spurgeon, men han liar dock varit själen i den och der utöfvat det mest afgörande inflytande genom sina föreläsningar och bibelförklaringar, sitt föredöme och sin eggelse, sin vänlighet och sina uppmuntringar. Den liar med rätta fått namn af "Predikantskolan". Det är icke för mycket att säga, att Spurgeon utgjorde skolan. Han älskade skolan och ansåg henne som sitt hjertas och sitt förstånds förstfödde. Han uppmuntrade studenterna såsom sina yngre bröder och följde dem sedan de gått ut på sina verksamhetsfält med sitt innerliga deltagande; han fröjdade sig med dem Öfver deras framgångar, led med dem i deras pröfningar och bekymmer samt delade deras sorg öfver de misslyckade försök de stundom gjorde.

En af Spurgeons mest kända och framgångsfulla studenter är pastor Archibald G. Brown, lärare vid "East London Tabernakel". Han har utfört e^t verk i evangelium, hvilket står tillbaka enda st för dens, till hvilken han i kärlek såg upp som sin lärare, men knappast för någon annans. Söndagen efter den sorgliga 31 Januari berättade

han under djup rörelse om sin förbindelse med Mr. Spurgeon. Han omtalade att han vid tretton års ålder gick med sin fader att höra den unge predikanten i Surrey Music Hall, att han der fick skaka hand med den store mannen, att han genom honom blef omvänd och döpt, att han derefter gick in i Spurgeons studierum för att tala med honom om att inträda i predikantskolan, och att han vid sitt inträde i skolan af honom helsades med orden:

"Välkommen, unge Brown, jag väntar just på dig."

"Ifrån detta ögonblick blef, det som står att läsa i 1 Konungab. 19: 21, min erfarenhet, ty der läsa vi om Elisa, att han lemnade allt och följde Elias och tjente honom."

En annan af hans studenter, som icke älskade honom mindre, och hvilken genom det arbete han utfört ådagalagt värdet af den undervisning, som lemnades i skolan, är pastor William Cuff, lärare i Shoreditch Tabernakel. Yid Mr. Spurgeons jubileum, den 19 Juni 1884, skref han:

"Såsom grundläggare af och president for predikantskolan är Mr. Spurgeon allenastående. Hans inflytande öfver

hvarje man, som inträder der, är svårt att förklara. Det är ett slags förtrollning, som vinner deras lifslånga kärlek såväl som deras obegränsade förtroende. Det är rörande att höra äldre män tala om honom, efter tjugufem års förtrolig bekantskap med mannen sjelf, hans sätt och verksamhet. Kärlek föder kärlek, och att Mr. Spurgeon älskar dem, som genomgått skolan, det har han alltid och allestädes tydligt ådagalagt. Han gjorde skolan till sitt lifs käraste uppgift; han omhuldar och smeker den, han föder den som en vis och omsorgsfull moder sin familj. Kärlekslågan brinner och har brunnit under alla dessa år utan att någonsin aftaga eller försvagas. Det är en skon, en stark förtrollning hvilken binder hvar och en af oss fast vid honom. Om hela verlden skulle resa sig emot honom

i morgon, skulle förvisso de män, som under honom uppfostrats i skolan, såsom en stark bataljon i slutna led ställa sig på hans sida och kämpa för honom med brinnande hänförelse.

Ju längre tiden skrider fram, desto mer växer vår kärlek till skolans president och den vet om inga gränser. Vi äro nu icke längre oerfarna skolynglingar, som nyss kommit från alla tänkbara yrken och sysselsättningar, deruti inbegripna såväl plogen och lien som olika platser i de större affärshusen i städer och på landet. Vi äro nu män med uppfostran c ch erfarenhet i alla olika verksamhetsgrenar, som höra till en pastors kall och vana att uppträda offentligt. Skolan är oss dock kärare än någonsin, och dess aktade president är vårt älsklingsmönster för en predikant, en pastor, ja, ett helgon. Jag uttrycker mig så starkt, emedan jag ser omkring mig sexhundra bröder, hvars ansigten äro mig bekanta och hvars handtryckningar jag känner, hvilka som en man instämma i mina ord och bekräfta dem med ett ljudeligt: Amen'.

Mr. Spurgeon är nu (1884) femtio år gammal, men är, trots sina ofta påkommande krämpor, lika liflig, ungdomlig och full af qvickheter som någonsin, så snart han kommer i sitt rätta lynne. Då jag åhörde hans högtidstal till denna konferens sade jag vid mig sjelf: "Trots alla dessa årens lidanden, tunga ansvarsbördor och allt arbete är hans hjerna och tunga lika lifliga som någonsin." Det var verkligen ett underbart föredrag han höll. Dess verkan på de sexhundra närvarande bröderna trotsar ali beskrifning. Det var fullt af känsla och högtidligt allvar, bevekande ömhet och kraftig öfverbevisning. Kärlek och förstånd glödde på spetsen af hans tunga, som slungade dem öfver till oss klädda i väl valda och brinnande ord, som stodo i fullkomlig harmoni med hans musikaliska, omfångsrika, välljudande och underbara röst. Vi greto och skrattade om

hvartannat. Under en och en half timme talade han och under hela tiden sutto vi hänryckta och skälfde och brunno af rörelse och förtjusning, ända tills vi i kön till Gud fingo gifva uttryck åt våra öfversvallande känslor.

Alldenstund trosbekännelser klandras så mycket i våra dagar, torde det ej vara af vägen att säga ett ord om de läror, som inplantades i skolan. Hvar och en vet att Mr. Spurgeon fasthåller den gamla, calvinistiska läran. Deraf sluter naturligt en hvar till att denna läroriktning äfven inplantades hos eleverna, och så är äfven verkliga förhållandet, och det på det mest bestämda.

De bröder, som först genomgingo skolan, så väl som de sist derifrån utgångna, ansluta sig till den puritanska läroåskådningen och förkasta lika enhälligt den s. k. "nya teologien". Det finnes naturligtvis några undantag, men dessa äro få och de personer, som utgöra dessa undantag, draga sig snart ifrån oss. De finna mera trefnad i sådana kretsar, der man talar vidt och bredt om vår tids nya ljus och om befrielse från de hämmande dogmerna.

Man får ofta höra att "de män, som utgått från Spurgeons predikantskola, hålla bättre tillsammans än några andra i hela verlden, att de ingå ett sorts fosterbrödralag och sedan bistå hvarandra alltid och allestädes." Detta är fullkomligt sannt. Yi göra så, hafva alltid gjort så och ämna fortsätta på samma sätt. Vår årliga konferens bidrager kraftigt att frambringa och underhålla denna sammanslutning och förbrödring. Skolans och konferensens president är fäst vid oss alla som broder och vän. Vi indricka samma ande och känslor och bindas vid hvarandra med tusen starka band och dyrbara minnen, hvilka utgå från och hafva sin medelpunkt i vår förbindelse med presidenten. Yår konferens bildades hufvudsakligen för att fostra och vidmakthålla denna känsla

af enhet och broderskap.

Den första konferensen hölls i Mars 1865 och bevista-J

des af presidenten, vice presidenten och lärarna samt forna och dåvarande elever. Sedan dess har en sådan konferens hållits hvarje år. Jag liar tillfredsställelsen säga, att jag varit med vid alla dessa konferenser, med undantag af en, och att jag väl känner hvilket kraftigt inflytande de hafva utöfvat på våra bröder. De hafva kommit till konferenserna från hvarje vinkel och vrå i landet. Några hafva arbetat under trycket af stora försakelser, djup fattigdom, ensamhet och förgätenhet; men de äro korsets hjeltar, de äro tappra och trogna Kristi tjenare. Och de hafva kommit till våra konferenser för att åter se sina bröder, som hvar för sig utkämpat tappra strider på den plats der Herren ställt dem, och återseendet har ofta varit förenadt med stor rörelse. Jag har sett många bröders manliga drag fuktas af tårar, du de fattat hvarandras händer och ännu en gång fått vexla kärleksfulla och uppmuntrande ord. Vår konferens är verklig och lefvande och bildar för oss en sammanhållning, hvar vi än må vistas.

Konferensens stadgar äro enkla. Dess hufvuddrag kunna sammanfattas i tre punkter. Först frälsning af fri nåd genom tron; andra, troendes dop och tredje, att liela vår uppgift är att vinna själar fcr Kristus. Vid de årliga mötena ställas oss alltid dessa tre ting under Ögonen. Och som konferensen varar en liel vecka, hinna vi godt med att betrakta alla de ämnen, som röra vår ställning och vårt lifs uppgifter. Hvarje ny konferens har alltid synts oss vara bättre än någon föregående, och i år sade alla med en mun: "Denna har varit bättre än någon föregående; den liar varit den bästa."

Att börja med sågo många ned på predikantskolan med förakt och förutsade att den skulle förfela sin uppgift. De första bröder, som efter der genomgångna studier, öfver-togo vården af församlingar, stämplades såsom "okunniga och ohyfsade". Gerna medgifves att vi icke motsvarade

den gamla föreställningen om en prest i hvit halsduk svart klädesrock, skuren i ett visst snitt, och med en torr, i afmätta satser skrifven afhandling att uppläsa i predikstolen. Men huruvida vi voro "okunniga och ohyfsade" det öfverlemna vi åt de platser vi beklädt och det arbete vi utfört att afgöra, ty många af våra bröder äro nu pastorer vid några af de största och förnämsta församlingarna i landet, såsom E. G. Gange i Broadmead, Bristol, andra att förtiga.

Då man har sagt till mig att våra bröder härma Mr. Spurgeon allt för mycket, så har jag sagt och säger ännu: "Gif oss ett bättre föredöme." Vi hafva utan tvifvel tillegnat oss något af hans verksamhetssätt så väl som af hans ande. Jag blyges icke att säga, att jag på det noggrannaste sökt att lära känna honom i allting; och jag tackar Herren derföre att jag fått förmånen att lara så fullständigt känna både honom och de olika sätt hvarpå han utfor sin verksamhet."

Jag vill nu sluta mina anmärkningar öfver detta for mig så kära ämne med några få ord af Mr. Spurgeon sjelf rörande skolan. De skrefvos for många år sedan, men äro lika sanna nu som då:

"Hvad beträffar vårt ändamål med skolan, så hafva vi haft glädjen se det förverkligas långt utöfver våra förväntningar. Vår förnämsta uppgift har varit att utbilda män, som besuttit naturliga gåfvor, synnerligen anlag att blifva goda talare, och som trott sig vara af Gud kallade till evangelii tjenst. Men vi hafva ständigt vägrat inträde åt sådana, som, ehuru väl vitsordade för en god karakter och lust för studier, aldrig försökt sig som talare. Vi måste hafva goda talare; en god utbildning kunna vi nog bibringa en man, men vi äro deremot icke i stånd att göra honom till en god talare. Yi fordra derföre att de sökande skola hafva predikat från två till tre år och att deras arbete visatJ

sig vara fruktbärande. Derefter är det vår sak att gifva dem den utbildning och de kunskaper de behöfva. Vi förakta eller åsidosätta dervid icke lärdom, men vårt hufvudsyfte är dock fast mer att utbilda praktiska än lärda män. Vi önska i första rummet att med Guds hjelp utsända goda predikanter, dugliga pastorer och framgångsfulla evangelister, och i andra rummet män, med goda kunskaper i alla sådana stycken, som bidraga att göra dem till dugligare arbetare i Herrens tjenst. Vi tro att Gud nog använder olika slags gåfvor, men att de bröder, som äro fyndiga, ha godt omdöme samt äro enkla och rättframma i sitt sätt, skola, då de blifvit smorda med heligt nit, röna större framgång än andra, vare sig de äro lärda eller olärda, och sådana män är det vi söka efter, och sådana män som uppsöka oss."

I sista punkten af sin årsberättelse öfver skolan för sistlidet år (1884) säger Mr. Spurgeon:

"Under vår skolas tjuguåttaåriga tillvaro hafva, då vi icke räkna dem som ännu fortsätta sina studier, sexhundra sjuttiofem bröder utgått från densamma, "af hvilka de flesta ännu lefva, men några (fyrtiosex) äro afsomnade." Då vi frånräknat äfven andra, som af en eller annan orsak dragit sig tillbaka, återstår det likväl omkring femhundra och sextio bröder, som nu äro i nyttig och fruktbärande verksamhet i en eller annan del af Herrens vingård. Af dessa verka femhundrafem inom vårt eget samfund såsom pastorer, missionärer och evangelister."

För följande belysning af Mr. Spurgeons inflytande öfver unga män stå vi i tacksamhetsförbindelse till pastor George E. Eees i Philadelphia, som fordom idkade studier i Bristol College, England:

"År 1868 hölls "Baptist Unions" årsmöte i Bristol. Det var icke vanligt att vid sådana tillfällen sända besökande bröder till hotellen eller värdshusen, utan hvarje ii162

kristet hem stod dem öppet. Gästfrihet gällde då som lag. Alla samfund, till och med engelska statskyrkans mest framstående medlemmar, gjorde gemensam sak att mottaga och underhålla främlingarna. Studenterna i "Baptisternas College", voro liksom alla andra, besjälade af en liflig åstundan att underhålla gästerna, och det beslöts att inbjuda Mr. Spurgeon och två eller tre andra framstående män till en frukost i College-byggnaden. Detta var ett sällsynt tillfälle för studenterna och hedersgästens närvaro försatte alla i en glad sinnesstämning. Hans goda lynne och hans lekfullhet inverkade på alla och fördref den tillbakadragenhet och blyghet, som vanligen beherrskade de flesta af oss, då vi voro i sällskap med sådana beryktade personer. Det förekom inga långa stunder af tryckande tystnad under det Spurgeon satt till bords. Hela huset var fullt af glädje och munterhet från den stund han inträdde. Då frukosten var öfver gingo vi in i det rum, i hvilket Dr. F. W. Gotch höll sina föreläsningar för studenterna. Många af skolans vänner voro der församlade för att höra Mr. Spurgeons tal till de unge männen. Föregående qväll hade han telegraferat till London efter några af de föreläsningar han brukade hålla för studenterna i sin egen predikantskola. Dessa hade ännu icke anländt, men hans broder James gick till jernvägsstationen för att hora efter dem.

Under det Mr. Spurgeon väntade började han på ett berättande sätt tala om allmänna ämnen. Han hade ena foten på en stol och ena handen i en ficka och hans ansigte lyste af det mest intagande leende, hvilket var så vanligt för honom i hans yngre år. Snart genljöd föreläsningsrummet af ohämmade utbrott af skratt och tårar. Vi förglömde snart hvad han sade, men de öfverväldigande intrycken deraf och den rörelse hans tal uppväckte kunna aldrig förgätas. Af allt hvad vi förut hade hört om honom,J PREDIKANTSKOLAN. 163

hade intet kunnat gifva oss ens närmelsevis något begrepp om hans hänryckande inflytande Öfver unga män. Denna korta stund var nog för mig att förklara, hvarföre alla studenterna i hans skola tillegnade sig så mycket af hans anda, hans röst, hans uttryckssätt och li uis arbetsmetoder. Vi hade ofta hört dem klandras för deras spurgeoniska röst och för att de hvar helst de kommo i landet synbarligen härmade sin beryktade lärare. Det låter sig icke förneka, att baptisternas äldre teologiska seminarier voro långt ifrån böjda att hysa synnerligen vänliga tankar om Mr. Spurgeons studenter. De trängde sig in i alla lediga församlingar och vållade att det blef öfverflöd på pastorskandidater och, som somliga sade, nedsatte anspråken på bildning och kunskaper hos baptistpredikanterna. Vi hade hört en god del af sådant tal och hade äfven kommit att mer eller mindre hylla

samma åsigter. Men sedan vi hade varit i Spurgeons personliga närhet en half timme var ali lust att klandra hans studenter för det att de härmade sin lärares sätt, röst och tonfall belt försvunnen. Vi mäktade icke inse huru de skulle kunna undgå att så göra, ty Mr. Spurgeon är en person med så utpreglade drag, så öfverlägsen och tilldragande, a,tt hvar och en som umgås med honom af nödvändighet och utan att veta derom blir en afbild af honom. Ända från den dagen hafva vi aldrig kunnat klandra hans studenter för, att de så mycket bära pregeln af sin lärare. Det är en god pregel de hafva. Vi hafva icke hört någons röst, som kunde imiteras med så stor fördel som hans.

Sedan Mr. Spurgeon fortsatt att tala för oss omkring tjugu minuter återkom hans broder James med de väntade föreläsningarna. Han utvalde en af dem, lade den på bordet framför sig och gaf oss innehållet af den i sammandrag. Den utkom senare från trycket i första häftet af hans "Föreläsningar för mina studenter Han läste icke

innantill, utan lät sina ögon falla då och då på papperet, der det låg på bordet framför honom. Föreläsningen handlade om predikantens röst, och är kanske den snillrikaste och mest fängslande i hela samlingen, den är i hög grad anslående. Så besynnerligt det än kan synas för oss på denna sidan om Atlanten, anslås kraftigt engelsmännen, trots sin tröghet och sjelfbelåtenhet, af hvarje öfverraskande vändning i talet och förstå att till fullo uppskatta lekande qvickheter och roande berättelser och de visa sin belåtenhet dermed. De skratta och klappa händerna vida mera än hvad vi göra. Man kan då lätt föreställa sig huru studenter och unga predikanter, som kunna skratta och applådera bättre än andra menniskor i hela verlden, skulle helsa nästan hvarje ny sats med ljudeligt bifall när föreläsaren beskref de olika sätt att tala, hvilka man får höra i predikstolarna. Han kännetecknade dem såsom det värdiga sättet, det stelt högtidliga, det svulstiga och det högtraf-vande med afrundad och konstlad röst, samt det uppskruf-vade, smekande sättet med dallrande röst och oefterhärmliga påhitt. Mest förlöjligade han försöket att höja verkan af sitt tal genom att göra rösten djup och dof- Ingen ogillade lifligare än Spurgeon, onaturliga och konstlade talesätt. Af alla de böcker, Mr. Spurgeon skrifvit, är det få, som äro så lärorika och underhållande eller till så mycken verklig hjelp i religiöst hänseende, som hans föreläsningar för sina studenter. De kunna visserligen icke hvad formfulländning och valda framställningssätt vidkomma, jemföras med Brooks och Dales föreläsningar i Yale, men icke desto mindre äro de i vissa hänseenden de bästa, mest praktiska och hjerterörande af alla de föreläsningar, som någonsin hållits för teologie studerande vid något läroverk. Närmast dessa komma hans föreläsningar för studenterna vid de årliga konferenser, som höllos i förbindelse med predikantskolan. En bland de sista af dessa var hans kraftiga

försvar för den gamla, sunda läroåskådningen, kallad: "Den största strid i verlden", namnet tyckes han hafva härledt från Drummonds skrift: "Det största i verlden". Sjelf sade han på tal om föreläsningarna till sina studenter: "Jag offrar icke det, som icke kostat mig något, ty jag har gjort mitt bästa och nedlagt mycket arbete på dem."

År 1881 höllo de från predikantskolan utgångna eleverna sin årskonferens den första veckan i Maj. Manade af längtan efter att än en gång få sitta vid sin älskade lärares, pastors och väns fötter, hade de samlats från alla delar af England. Större delen af Måndagen egnades åt gemensam bön. På Tisdagen höll Spurgeon sitt årliga högtidstal. I detta inlade han i fullt mått liela rikedomen af sina känslor och sin erfarenhet. Jag betviflar att hans bästa förmågor framträdde så kraftigt vid något annat tillfälle som i dessa föreläsningar, hvilka han höll för sina förra studenter. De blefvo stundom under åhörandet af dessa tal gripna af en Öfverväldigande hänförelse.

Ämnet för Onsdagen var: "Bästa sättet att vinna själar och att evangelisera England". Sex eller åtta pastorer, som förr varit Spurgeons elever^ talade öfver ämnet. Allt emellanåt inföll Spurgeon med någon varning, uppmuntran, lärdom eller något på egen erfarenhet grundadt råd. En gång sade han:

"Vi måste se till att vi icke försumma små tillfällen. För någon tid sedan hade jag varit ganska hårdt sjuk. På

Söndagsmorgonen kände jag mig något bättre, ehuru så svag att jag blott med möda kunde gå ned för trapporna. Min hustru sade till mig:

'Tror du att du förmår läsa ett kapitel ur bibeln för tjenarna och andra, som möjligtvis kunna komma in?'

Jag svarade att jag skulle försöka. Omkring ett tjogtal kommo in, och jag läste och förklarade ett kapitel i bibeln, ehuru under stor svaghet. Bland de församlade

var min trädgårdsmästare. Han gick derefter hem och sade till sin hustru:

'Jag kan ej förklara hvarföre, men jag erfar att jag förstår bibeln bättre då Mr. Spurgeon läser den än annars.' Derpå svarade hustrun:

'Tror du han vill läsa för oss äfven nästa Söndag?' 'Ja, kanske, om han icke blir frisk nog att gå till kyrkan.' Under veckan blef trädgårdsmästaren omvänd. Följande Söndag kommo hans hustru och en hennes väninna, och båda blefvo omvända."

På aftonen hölls sjelfva årsmötet under lordmayor Sir William McArthurs ordförandeskap, och i förening dermed gemensam aftonmåltid. Då Mr. Spurgeon hade uttryckt sin tacksamhet för hvad som uträttats genom predikantskolan och de utgångna eleverna, sade han: "Det synes mig som att ingen annan någonsin haft sådana vänner som jag har. Jag har vänner, som skrifva till mig och säga: 'Låt mig veta när helst du behöfver pengar.'"

En af de unga männen uppläste en skrifven afhandling om "Nykterhetssakens förhållande till kristendomen". Sedan läsningen af slutats sade Spurgeon: "Jag har varit absolutist för många år."

Det torde vara på sin plats att här tillägga hvad pastor W. J. Mayers i Bristol, en af Spurgeons förra elever, berättade mig, nemligen att han 1884 satte blåbandsmär-ket på både Mr. och Mrs. Spurgeon. Det är icke något ämne rörande hvilket Spurgeon oftare och med mera bestämdhet uttalat sig än om det onda i dryckesvanan särskildt efter omvändelsen. I sina mest spridda böcker, "Janne Åkermans Föreläsningar" och "Janne Åkermans Tafior" har han på Janne Åkermans träffande, kraftiga och direkta språk varnat för krogen och ölstugan samt visat huru dåraktig den man är, hvilken häller alla sina förtjenster i det hål han har under näsan.

En af "Kolportörsföreningens" arbetare berättade, om en man för hvilken "Janne Åkermans Taflor" hade blifvit medlet till räddning från dryckenskapen. Han är nu medlem af en kongregationalistförsamling, och han bad kolportoren att till Mr. Spurgeon frambära den helsningen att nämda bok blifvit medlet till hans omvändelse till Herren.

I sin egenskap af president, säger Mr. Spurgeon på tal om de olika föreningarna bland studenterna:

"Äfven nykterhetssällskapet utför ett godt verk och hjelper till att hos de unga männen underhålla ett brinnande liat mot den last, som utgör engelska folkets största förbannelse." En dam, Mrs. C. E. Moorhead, som i Philadelphia åtnjuter stor aktning, skrifver:

- "För tjugu år sedan tog jag in på samma hotell i Paris som Mr. Spurgeon; och vid det långa middagsbordet gaf jag akt på att ban var den ende herre, som icke rörde något slags vin." För att fatta betydelsen häraf måste vi komma ihåg den bland alla folkklasser i England, predikanter icke undantagna, nästan allmänt rådande seden att dricka vin och bier. Författaren hörde Mr. Gladstone i sitt tal om budgeten 1881 säga:

"Mr. Bass — nu lörd Burton — har gifvit oss den bästa läskedryck vi haft ända sedan nektarn kom ur bruk."

Predikantskolans grundläggande af en ung, endast 26 år gammal man, var en underbar yttring af den rådighet och tro på Gud, som skulle hafva klandrats såsom överspändhet, om den icke rättfärdigats af följderna. Men Mr. Spurgeon kände sig ledd, nästan tvingad af Gud att taga detta steg. Frukterna deraf hafva ock öfverträffat hans

djerfvaste förhoppningar. Nittiotusen personer ha blifvit döpta af pastorer, som fått sin utbildning i denna skola. Då Spurgeon en gån g talade om skolans berättigande, anförde han bland annat som skäl derför, att om det icke varit för det antal, som blifvit döpta genom hans förra elever,

så skulle antalet baptister i England hafva minskats närmast föregående år.

Genom skolan blef Spurgeon i tillfälle att utöfva ett inflytande, som annars icke varit möjligt. Han mångfaldigade derigenom sig sjelf (vi säga det med aktning), såsom Mästaren mångfaldigade sig genom sina lärjungar och apostlar. Hvar helst det fanns en älskande, hängifven och allvarlig student, så var han en Spurgeon i smått. De voro visserligen icke redaktörer eller författare af böcker eller professorer, men de voro predikanter; och om de då och då i sitt tal och sätt visa spår af att de stått under inflytande af den mästare, som både de och hela verlden beundra, så är ju det icke något att förvånas öfver. Är det här i Amerika ovanligt att hos lärjungen finna vissa drag, hvilka han tillegnat sig af läraren. Det finnes endast en väg att undvika efterhärmning, och det är att läraren är i saknad af hvarje egenskap, som förtjenar att efterhärmas.

Spurgeons afsigt var dock icke att fostra afbilder af sig sjelf, icke heller att utbilda något nytt, för honom utmärkande lärosystem. Tvärtom måste till hans heder sägas, att han icke införde en enda ny lära. Han afskydde blotta tanken derpå. Om menniskorna blott tillegnade sig mera Jesu och Pauli lära, så var han tillfredsställd. Såsom fallet alltid är, Ökade framgången hans arbete och bördor. Då studenterna gingo ut och predikade på mörka platser och Herren krönte deras arbete med välsignelse, så att församlingar uppkommo, så blef det trängande behof af kapell. Till hvem skulle nu de unga bröderna vända sig, om icke till den alltid deltagande vännen och starke hjelpa-ren? Och de vädjade icke till honom förgäfves. Han gaf dem i första rummet af egna medel och sökte dernäst att intressera församlingen. Hans sista bref till en af hans förre elever, nu pastor, Mr. Cuff, inneslöt femtio pund sterling till hjelp för en ny församling.

Några af studenterna gingo ut som missionärer till hednalanden eller annorstädes. Äfven dessa fordrade hjelp. Men allt efter som behofven ökades, så ökades också tron hos Herrens tjenare, och Herrens hjelp kom allt oftare. Undsättning kom från oväntade håll. Personer, hvilka han aldrig känt, men hvilka dock kände hans oegennytta och visdom, lade stora penningsummor i hans händer. Och i de flesta fall kommo dessa penningar just när behofvet var som störst. De gamla underverken tycktes åter upprepas.

Sådana fall brukade hända när som helst. En Söm-dag, då Mr. Spurgeon var ute och åkte, märkte han en plats der ett kapell behöfdes. Han bad Gud om hjelp. På Torsdagen, när han kom hem, sade hans hustru: "Det har varit en herre liär, som ville träffa dig, och han lemnade en summa penningar liär, som du får använda som dig bäst synes. Huru mycket tror du att det är?"

"Fem hundra pund?"

"Nej, ett tusen!"

Då köpte Mr. Spurgeon utan dröjsmål en tomt för kapellet för 500 pund, men han sålde en del af densamma för 250 pund sterling, så att den kostade honom endast 250 pund, och för återstoden byggde han kapellet.

Han fick bud till sig att komma till en by, der en fattig broder önskade bygga ett Herrens hus. Han begaf sig dit och predikade för dem. Så sade han:

"Det kostar sex hundra pund att bygga ett litet kapell liär; huru mycket kunnen I skaffa sjelfva?"

De räknade efter och trodde sig genom hårdt arbete och stora uppoffringar kunna sammanbringa tjugu pund.

Derpå sade han till dem:

"Nu skolen I alla lofva mig att bedja om hjelp?"

Kort tid derefter besökte en herre Mr. Spurgeon och sade:170

ÅTTONDE KAPITLET.

"Jag är eder mycken tack skyldig. Jag hade en gång en stor förmögenhet, men jag förlorade den genom att gå i borgen. Jag blef mycket nedslagen, men så hörde jag eder predika, och ni ingaf mig så mycket hopp och förtröstan, att jag började igen, och Gud har välsignat mig. Jag önskar gifva er ett hundra pund, som ni får begagna såsom eder bäst synes."

"Detta skall bli en god början för den lilla församlingen", och så talade han om för sin gäst hela förhållandet.

"Säg den församlingen", sade den senare, "att jag icke allenast bifaller att dessa hundra pund användes för det ändamålet, utan jag skall också gifva det sista hundradet, så fort det öfriga blifvit insamladt."

"Och nu", tillade Mr. Spurgeon, "ser jag efter de andra fyra hundra punden."

En gång, då styrelsen för barnhemmet hade möte, fanns det endast 260 pund i kassan, men de inkomna räkningarna belöpte sig till 360 pund. Som detta lemnade kassan tom, utan att ändå räcka till, sade Spurgeon:

"Vi måste lita på Gud; men först: hvad äro vi sjelfva villiga att göra? Jag har 25 pund för de fader- och moderlösa. Vi äro sex personer; jag hoppas att I andra viljen gifva lika mycket!"

Och snart insamlades 150 pund. Och derpå utan att lemna sin plats, bad Spurgeon till Gud om hjelp. Inom en mycket kort tid erhöll han 800 pund för barnhemmet och 1,600 pund för andra ändamål. Snart derefter besöktes Spurgeon af en herre, som sade:

"Mr. Spurgeon, känner ni mig icke?"

"Nej, min herre!"

"Vill ni lofva mig att icke försöka få reda på mitt namn?"

"Ja, det lofvar jag."

"Nåväl, här är då ett hundra pund sterling för predi-PREDIKANTSKOLA N.

171

kantskolan, ett hundra pund för edra kolportörer och fem hundra pund för barnhemmet."

För följande skrifvelse hafva vi att tacka Churchill H. Cuttings vänliga tillmötesgående. Skrifvelsen var adresserad till hans fader, den nu aflidne Teol. Dr. S. S. Cutting, sekreterare för de amerikanska baptisternas upp-fosüingskommission, och uttrycker Mr. Spurgeons åsigter om huru en teologisk skola för folkliga predikanter bör ordnas. Den vittnar om författarens mer än vanligt goda omdöme och praktiska förstånd. Skrifvelsen lyder:

1. Upprätta en skola, i hvilken unga män med vanlig skolbildning kunna vinna inträde, utan att behöfva känna sig nedsatta genom jemförelse med sådana som tagit sina examina vid universiteten.

2. Sporra aldrig de unge männen till trånad efter lärdom för dess egen skull och för äran att räknas såsom lärda, utan håll ständigt framför dem det enda syftemålet att vinna själar för Herren och att fostra dem till helgon. Lämpa derföre icke heller kurserna för de olika lärdomsgraderna med ty åtföljande titlar.

8. Drag försorg om att de fattiga få allt hvad som är för dem nödvändigt, såsom mat, husrum, kläder, böcker, med ett ord allt hvad som hör till det oundgängliga.

4. Ordna dock så, att de lefva så torftigt och sparsamt som det är praktiskt, på det att de icke måtte utbilda vanor, som de sedan icke kunna följa.

5. Ställ skolan i nära förbindelse med en stor, verksam församling. Låt dem veta att de böra ingå som medlemmar och att de under de första sex månaderna böra deltaga som lärare i de olika skolorna.

6. Gör studietiden kort, icke mer än två till tre år; aldrig längre. Män, som icke hinna få nödig utbildning på

denna tid, äro icke synnerligen lämpliga såsom banbrytare.

7. Låt hvarje ny student stå på prof de första taw eller sex månaderna, och rensa ständigt bort de lättjefulla, de fåfänga och dem som sakna anlag för eller flit i studierna.

8. Håll de studerandes andliga värme och tillgifvenhet uppe genom att gifva dem en half dag i veckan uteslutande för gemensam bön. Börja hvarje lektion med bön.

9. Ställ så att de få bo i kristna familjer och låt en kristen man ständigt gå omkring och taga reda på deras lefnadsvanor, huru de skicka sig i hemmet och hurudan deras sedliga karakter är.

10. Kungör genom edra tidningar, att unga kristna män mottagas och att de äro behöfliga. Se rörande detta stycke min årliga almanacka.

11. Skona presidenten från komité-arbeten.

12. Ordna studierna i olika kurser, lämpade eftei lärjungarnas förmågor. Några kunna aldrig med framgång lära sig grundspråken, hvaremot andra lära dem med stor lätthet.

13. Låt dessa ofta hålla korta predikningar och diskussioner och uppmuntra dem att hålla korta tal öfver gifna ämnen utan förberedelse.

14. Tillåt de unga män, som visa goda anlag och äro kristliga, stanna tills någon plats Öppnas för dem, och om de misslyckas på sin första plats, så låt dem komma tillbaka. Behåll dem en termin till och låt dem sedan försöka igen.

15. Anordna ett lånbibliotek för de fattiga studenterna, på det att de måtte hålla sig till böcker och hafva tillfälle att utveckla sig äfven genom sjelf studier.

16. Lärarna böra ställa sig som bröder till studenterna, och icke såsom deras herrar. Ju förtroligare umgänget är, desto djupare blir kärleken och desto sannare aktningen.

17. Inbjud pastorer, missionärer och andra som arbetat med framgång att liålla tal till studenterna och meddela dem sina erfarenheter.

18. Tillhåll studenterna att predika under bar himmel och uppmuntra dem att söka vinna själar medan de ännu äro studenter.

19. Egna mycken uppmärksamhet åt naturvetenskaperna, ty de egna sig väl att tjena som belysning, de blifva liksom livilostunder mellan hårdare studier och vidga sinnet.

20. Håll församlingen bedjande för studenterna. Intressera henne genom möten, vid hvilka de tala. Låt äfven nybörjare tala, ty då skall folket efter några månader märka huru de utvecklas och att skolan är dem en verklig förberedelse.

21. Tro sjelf Dr. Francis Waylands "Baptisternas principer" och se till att de verkligen öfvas i praktiken.

22. Herren, den helige Ande vare med eder och välsigne eder med sin ledning; följen så hans ledning och icke min, i de stycken i hvilka jag kan vara misstagen.

C. H. Spurgeon.

Mr. Spurgeons tankar om komitéer framgår af ofvanstående, men ännu tydligare i följande allmänt kända sats:

"Den bästa komité är den, som består af tre, af hvilka en är borta och en ligger hemma sjuk."

Nära beslägtad med predikantskolan och i dess anda är kolportörsföreningen, som liar sitt högqvarter i skolans lokal, och som underhålles af församlingen. Den liar omkring nitton kolportörer ute på fältet, hvilka årligen sälja

inemot två hundra tusen exemplar böcker och två gånger så många religiösa månadstidningar, hvarjemte de bortskänka traktater och predikningar i milliontals.

Pastor R, Shindler lemnar i sin intressanta "C. H. Spurgeons lif och verksamhet" en förteckning på de olikamissionsgrenar och skolor, som stå i förbindelse med Tabernaklet. Och detta förutom de mera allmänt kända, såsom stadsmissionärer, bibelqvinnor, mödramöten, barnhemmet, kolportör-arbetarnes sällskaper m. fl. Enligt Spurgeons tankar stod det att vara frälst och att tjena Herren i hans verk i oskiljaktligt samband; han visste icke om någon frälsning hvars syfte icke var att tjena Herren, och derföre sökte ban att få alla i verksamhet.

Kolportören och hans bibelvagn.

Följande förteckning kan gifva läsaren något begreppJ PREDIKANTSKOLAN.

om den missionsverksamhet, som utgick från Metropolitan-församlingen:

Almoseliusets Söndagsskola. Dunn's Institute. Boddy's Bridge. Portobello Road, Notting HilL B ätter sea Park Boad. Lavinia Road, King's Cross. Little George Street, Bermondsey. Bedfont, nära Hounslow. North Clieam. Waltliam Abbey.

Townsend Street, Old Kent Road. Centenary Memorial.

Richmond Street, Walwortli, Söndags- och Trasskola.

Haddon Hall, Bermondsey.

Surrey Gardens, Memorial Hall.

Stockwell Barnhem.

Lansdowne Place.

Röck Mission, Camberwell.

Jireli Mission, Garden Row, S. E.

Bermondsey Trasskola.

Boundary Lane, Camberwell.

Ebury Street, S. W.

Great Hunter Street.

North Street, Kensington.

Snow's Field, Bermondsey.

Palmer's Green.

Wansted.

Surrey Square, Old Kent Road. Townley Street, Walwortli. Vinegar Ground, Old Street. Ormside Street, Old Kent Road.Scovill Road, Borough. Metropolitan Tabernaklets Söndagsskola. Tio bibelklasser: en för endast män, en för endast qvinnor, en för både män och qvinnor, de återstående för unga män och qvinnor. Metropolitan Tabernaklets kristna bröders välgörenhets-sällskap.

Metropolitan Tabernaklets evangelistsällskap och inlands-

mission (med Öfningsklass för arbetarna). Metropolitan Tabernaklets blomstermission. Metropolitan Tabernaklets evangeliska nykterhetssällskap. Metropolitan Tabernaklets qvinnors välgörenhetssällskap. Metropolitan Tabernaklets mödraförening. Metropolitan Tabernaklets lån-traktatsällskap (för lius-besök och utdelning af Spurgeons predikningar i närheten af Tabernaklet). Sällskapet för utdelning af Spurgeons

predikningar i landsortsdistrikten.

Metropolitan Tabernaklets sällskap för beklädande af fattiga predikanter. Stadsmissionener, Ubelqvinnornas, mödramötenas, barnhemmets och kolportör-arbetarnes sällskap och ett stort antal andra verksamhetsgrenar.

Vid åminnelsefesten, som hölls i Tabernaklet Onsdagen den 10 Februari, hölls ett särskildt möte för medlemmar och medarbetare, vid hvilka varma och kraftiga tal höllos till förmån för den mission inom landet, hvilken församlingen utför. Dervid upplyste William Olney, “att fullt ett tusen församlingsmedlemmar äro frånvarande från Tabernaklet hvarje Söndagsafton på grund af att de då arbeta i olika missionsgrenar.”

*

TIONDE KAPITLET.

Barnhemmet.

Gud leder ofta sina tjenare på vägar, som de icke känna; detta fick äfven Spurgeon erfara. Predikantskolan upprättade han emedan han såg det trängande behofvet af en sådan anstalt, ehuru han icke visste hvarifrån medlen skulle komma. Barnhemmet deremot kom till stånd till stor del emedan pengar tvingades på honom. Han hade i sin tidning “The Sword and Trowel” haft en uppsats om kristlig välgörenhet och dervid nämt behofvet af ett barnhem. Icke långt derefter, det var i September 1866, fick han bref från Mrs. Hillyard, enka efter en prest i statskyrkan, men då medlem af en baptistförsamling, i hvilket hon bjöd honom tjugutusen pund sterlingEtt pund sterling = $5 eller 18 kronor. för upprättandet af ett barnhem för gossar. Spurgeon, som redan var öfverhopad med arbete, hyste fruktan för att träda i spetsen för detta nya företag. Han rådde derföre Mrs. Hillyard att gifva pengarna till Georg Müllers barnhem i Ashley Downs, Bristol. Hon var dock fast besluten att gifva dem för upprättandet af ett sådant hem under Spurgeons ledning, och efter moget öfvervägande biföll han att förverkliga hennes plan. En förvaltningsnämd tillsattes under Spurgeons ordförandeskap. Till plats för det blifvande hemmet valdes Stockwell, och underhandlingar om landköp inleddes. Af någon orsak kunde dock landet icke178

köpas, utan blott förhyras. Barnhemmet står sålunda på arrenderadt land. Bland bestämmelserna i kontraktet derpå ingår bland annat, att det icke får användas för värdshusrörelse, handel med köttaffall, religiösa sammankomster eller annat dylikt för grannskapet störande, vid risk att kontraktet i sådant fall förlorar sin bindande kraft. Ett offentligt bönemötes hållande i barnhemmet skulle följaktligen kunna tolkas som kontraktsbrott.

Då man var färdig att gripa sig verket an, inträffade en, såsom det tycktes, olycklig händelse, men efter den vändning saken tog, kan man i densamma tydligt spåra den gudomliga försynens ledning. Jernvägsaktierna, af hvilka Mrs. Hillyards gåfva utgjordes, hade fallit i värde och kunde icke säljas utan stor förlust. Man beslöt att afsätta dem till grundfond och från annat håll samla pengar till inköp af mark och uppförande af hus. Tabernaklet blef härden för bön och uppoffring. Underbara svar följde. En rik man skänkte sin hustru fem hundra pund på deras silfverbröllopsdag. Qvinnan, som ofta bistått Spurgeon i hans företag, lemnade pengarna till en af byggnaderna. En herre, som icke ville blifva nämd, öfverlemnade till Spurgeons sekreterare ett konvolut, innehållande sex hundra pund. Dessa pengar anslogos för den andra byggna' den i ordningen. Den tredje byggnadens historia är mest rörande. Arbetarne, som antagits för den första och andra byggnadens uppförande, erbjödo sig att för intet bygga den tredje, och arbetsgifvarne skänkte materialern§. På så sätt kommo Silfverbröllopshuset, Köpmanshuset och Arbetarehuset till stånd på mindre än ett år efter den första gåfvan. Mrs. Hillyard lade den ena grundstenen, Spurgeon den andra och Higgs den tredje å arbetarnes vägnar. Den dagen hade tvåtusen fyrahundra pund insamlats.

Då direktionen såg, hur underbart trofast Gud var i sina löften, fattades beslut att uppföra åtta byggnader.

Barnhemmet. Sid. 179.BARNHEMMET.

Diakon Olney, en af Tabernakelförsamlingens pelare, med söner skänkte den fjerde byggnaden till Mrs. Olneys minne. Storbritaniens och Irlands Baptistförening gaf två, söndagsskolan i Tabernaklet en och predikantskolans elever den åttonde. Grundstenen till den sist nämda lades af Mrs. Spurgeon, som, ehuru ständigt sjuk och lidande, den dagen åtnjöt en förunderlig kraft.

Arbetet fortsattes med nästan dagliga bevis på Guds välbehag. Den penningegåfva, som Spurgeon mottog på sin trettiofjerde födelsedag, skänkte han med sin vanliga frikostighet till barnhemmet. Inom två år från den tid förslaget först antogs, var hela den summa betryggad, som erfordrades för de åtta byggnadernas uppförande, inredning och möblering, tiotusen tvåhundra pund.

Samma gudomliga ledning och välsignelse, som varit så påtaglig i den ursprungliga planen och i frambringande af medel, var icke mindre bestämmande vid valet af föreståndare. Vernon J. Oharlesworth, sedan 1874 medlem af Tabernakelförsamlingen, har lagt i dagen alla de olika egenskaper som göra honom till en öm och förståndig fader för hela denna stora familj. Näst grundläggarens förståndiga beräkning tillkommer otvifvelaktigt hans förmåga

o o o o

såsom förvaltare den förtjensten, att det årliga underhållet af hvarje barn varit fjorton pund och tio shillings, medan det i många likartade inrättningar uppgår till tjugunio pund. Men besparingen har icke åstadkommits på beqvämligheter, trefnadens eller helsans bekostnad. Stundom har sträng sparsanihet varit nödvändig, men brist har man aldrig lidit. Barnhemmet är ett hem. Barnen behandlas icke såsom en inrättningskår. De bära ingen gammalmodig, besynnerlig klädedrägt i likhet med de gossar, hvilka i sina blåa, kring lifvet åtsittande rockar med gula bälten, barliufvade, såsom de alltid uppträda, äro ökända på Londons gator såsom de "unga blårockarne".De äro klädda såsom andra jemnåringar. Följande anförande är af Mr. Charlesworth:

“En viss tid på året äro alla handlande glada att sälja stufbitar af utmärkt beskaffenhet för halft pris. På vintern gå många skräddare utan arbete, som äro glada att få sysselsättning mot låg betalning. Sålunda få vi kläder gjorda af utmärkta tyger, på bästa sätt och till lägsta priser samt till alla parters fulla belåtenhet. Vi hafva funnit, att det bästa är i längden det billigaste.”

Ett utaf barnhemmets skolrum.

Gossarne besöka dagligen skolan och erhålla en god*En del af hemmet för flickor.* Sid. 183.B A UN it EMM ET.

18o

engelsk uppfostran. De lara icke något särskildt yrke, men fostras att göra hvad man befaller dem. De äro alltid efterfrågade i bodar och verkstäder samt vinna ofta befordran af sina principaler. De äro starkt fästade vid barnhemmet samt skänka ganska ofta sin första besparing till detsamma.

Då frågan gäller personers intagande i barmhertighets-inrättningar, tages i England vanligen hänsyn till det deltagande som kan framkallas. För hvar guinea * i årlig subskription eger man en röst vid intagning af kandidater. Om någon söker inträde för sig sjelf eller sitt barn, går han från den ena direktören eller subskribenten till den andre och värfvar röster. På så sätt sätter han till pengar som ovilkorligt behöfdes hemma och det alldeles fruktlöst, ifall någon annan lyckas vinna flera röster och mera intresse. Sålunda, ju flere vänner man har, det vill säga, ju mindre behöfvande och Öfvergifven man är, desto större är utsikten att få hjelp. Allting är ordnadt på annan fot i Stockwell. Ingenting annat fordras än nöd. Det är i sanning rörande se en enka med tre barn gå sin väg utan att få sin ansökan beviljad, emedan en annan med sex barn var i ännu mer trängande behof, men hon har åtminstone icke behöft förstöra sina knappa tillgångar på röstvärfning.

Barnhemmet tager alis ingen hänsyn till kyrkosamfund, när det utdelar sina välsignelser. Under de första tolf åren erhöllo 588 tillträde. Af dessa härstammade 204 från föräldrar tillhörande statskyrkan. 134 voro af bapti-stiska

föräldrar.

Många gossar hafva blifvit kristna samt tagit dopet. Några hafva inträdt i predikantskolan. Hvarje upplyst och förståndig iakttagare instämmer i det omdöme, som afgifvits af två inspektörer, hvilka af myndigheterna på platsen sändes till barnhemmet. "Det är en forundrans-

* Guinea = 21 shillings, ett pund = 20 shillings.

vard inrättning, god till sitt syfte och, om möjligt, ännu bättre i verkligheten."

En framgång föder en annan. Flickhemmet blef en logisk slutsats af gosshemmet. Hvarje bevis för det ena

Gossarnes lekplats.

var åtminstone lika mycket bindande för det andra. 1879 började gåfvor inflyta för en rad byggnader för flickor. Spurgeon stod efter vanligheten i spetsen för företaget-Ett vackert landstycke i närheten af det förra inköptes

kontant for fyra tusen pund. Sedan inkommo gåfvor för for "Studiebyggnaden", "Liverpoolhuset" och andra. Åtta hus uppfördes på fyrkanten midt emot gossarnes husrad.

Ur ett bref som en besökare skref i Oktober 1886 göra vi följande utdrag:

"På Måndagen fick jag ett bref från Spurgeon, i hvilket han säger:

"Fredag är min hvilodag. Vill du göra den till en Spurgeonsdag?"

Naturligtvis var jag mer än glad deråt. Jag samtyckte att möta honom i barnhemmet klockan elfva. Han tillade: "Gif ett löfte, var sedan bestämd och håll det såsom en tidningsman, ty jag är en fasligt punktlig menniska."

Han hade haft många obehag af bristande punktlighet hos främlingar, med hvilka han stämt möte. Följaktligen voro vi på platsen några minuter i förväg. I barnhemmet träffade vi Charles Spurgeon, Spurgeons son, pastor i Greenwich, och Mr. Chaiiesworth, hemmets föreståndare. Inom en stund mottogos vi af Spurgeon på det hjertligaste. Som det var mycket att se, lät han icke gräset växa under våra fötter. Då han kom från kontoret in på lekplatsen och gossarne i den groflemmade figuren igenkände sin vän och hemmets fader, följde hurrarop på hurrarop.

Vi gingo först till tvättinrättningen. Maskinerna äro af bästa beskaffenhet. Spurgeon tror, att om något göres för Gud skall det göras fullkomligt. Flickorna voro sysselsatta med strykning. Spurgeon hade ett passande ord för hvar och en.

Nästa hus är föreståndarens bostad. Dernäst kommer de olika tjenstemännen gemensamma byggnad. Jag behöfver icke påminna om, att det ej är ett enda stort hus, utan en rad mindre byggnader. Denna anordning kostar

något mer i början, men gör lifvet mer familjert. Barnen kunna lättare styras; i händelse af eldsvåda eller smittosamma sjukdomar kunna dessa bättre begränsas. Vidare har hvarje litet hus sin egen historia. Ett är uppfördt af bidrag, som kommit från vänner i Liverpool, och

Sjukhuset.

en inskription angifver detta förhållande jemte den upplysningen att pastor Hugh Stowell Brown från Liverpool lagt grundstenen. Ett annat byggdes till firande af Spurgeons silfverbröllop (det har från början varit ett gwZd-brÖllop), och det bär en inskription i öfverensstämmelse dermed.

Grundstenen till ett annat lades på hans femtioförsta födelsedag.

Vidare kommo vi till ett af flickornas hus, rymmande fyrtio eller femtio. Allt var snyggt och hemtrefligt. Dernäst gällde besöket flickornas skolrum, som upptogo öfre våningen af två eller tre angränsande hus. Då vi inträdde i rummen, välkomnades Spurgeon med leenden och handklappning. Gång på gång kunde jag icke hålla mina tårar tillbaka. Spurgeon talade till barnen, och i hvarje rum uppmanade han besökaren att säga några ord. Han var glad och skämtsam. Uti ett af rummen voro flickorna sysselsatta med räkning. Spurgeon sade: 'Antag jag styckade Dr.......i två (främlingen råkade vara temligen frikostigt utrustad af naturen på kroppens vägnar), hvilket räknesätt liknade det?'

Då intet svar följde, sade han:

'Hvad? Division. Antag att jag skure honom i små bitar, hvad blefve det? Blefve det icke bråk? Antag att jag ensam ginge min väg i sällskap med Mr. och Mrs. Williams (besökarens måg och dotter), blefve det icke regula de tri?'

Byggnaderna ligga på utsidorna af en rektangel. Kortsidan närmast gatan är upptagen af kontor, tvätthus och matsal, den motsatta ändan af sjukhus, badrum och och lekrum. Till höger från ingången ligger flickornas

O O O o o

husrad och till venster gossarnes med gymnastikhuset.

Det finns inga verkligt sjuka i sjukhuset, men många hänvisas dit, då de komma in, tills,de blifvit fria alla hudsjukdomar och beslägtade åkommor. Sjukliga barn mottagas icke, ehuru de icke sällan hafva ärftliga anlag för lungsot.

o

Derpå gingo vi till gymnastiken, der trettio eller fyrtio gossar under ledning af en lärare med kraft och skicklighet genomgingo en följd af kroppsöfningar. De buro gym-190

nastikkläder, hvarigenoni muskler och kroppsbyggnad så mycket tydligare framträdde.

Spurgeon tror, såsom jag sade, på ett väl gjordt Herrens verk, och om då gossarne äro starka, friska och hurtiga kämpanaturer, så är det lätt att få plats för dem. De äro alltid eftersökta. Gossarne undervisas äfven i fri-handsteckniiig och hvarjehanda slöjd. Det bästa af allt är att de läras att vara raska, vänliga och flitiga. Hela barnhemmet igenom företer en förunderlig blandning af tro i den mest upphöjda form och sundt förnuft af det mest alldagliga slag.

Derpå hölls en uppvisning i klockspel af några gossar. De spelade en marsch "blåklockorna", klockringningen i Westminster (deri inbegripet dånet från parlamentsbyggnadens tornur "Big Ben") och "hem, ljufva hem". De underhållningar som gifvas af barnen äro mycket omtyckta. På en festdag eller Spurgeons födelsedag, då det är uppvisning mot en låg inträ de säf gif t, kunna tretton tusen menniskor närvara. Genom underhållningar, som gossarne gifva öfver allt i England, kunna tiotusen dollars inbringas på ett år.

Allt som oftast anordnar en landsförsamling en högtid eller en skördefest och gör insamling till förmån för barnhemmet. En liten församling hade just sändt in åtskilliga säckar potatis, rofvor, nötter, äpplen, kål, päron o. s. v. Men äpplena voro icke så stora, rosenröda och förträffliga som de,.hvilka kommo från Nya England, norra New York och många delar af Pennsylvania, Michigan och Ohio. Jag undrar, om icke någon af mina läsare skulle finna för godt att sända en tunna eller två af de bästa vinteräpplen, utsökta och oskadade, hvart och ett särskildt i majshylsor eller papper, till Stock wells Barnhem, Clapham Road, London, S. W. Men hela fraktenBARNHEMMET.

måste betalas på förhand och ibland äpplena får inget tvifvelaktigt exemplar finnas. Blott det som är bäst åt Herren !

Sedan kommo vi till bageriet. Mycket arbete göres af gossarne. Ett fyra punds bröd är beräknadt kosta fyra pence. I skafferiet var en fårkropp, nyligen sänd (inlagd i is) från Nya Zeland, såsom gåfva.

Flickorna intaga sina måltider i de hus de bebo, der de ock koka och förrätta sina husliga sysslor med blott vanliga beqvämligheter.

Gossarne intaga sina måltider i den stora matsalen. Vid ändan af hvarje bord sitter en husmoder. Sedan de intagit sina platser, sjöngo de: "Låtom oss med fröjdfullt sinn'!" Till min glädje märkte jag, att första rätten (den förekommer två gånger i veckan) utgjordes af gräddade bönor. Detta visar, hvilken spridning bostonföreställningarna fått.

Jag har talat om barnens friska, kraftfulla utseende. Det påtagligen goda helsotillståndet är så mycket anmärkningsvärdare, som icke få af dem vid ankomsten till hemmet lefvat på dålig föda och voro försvagade. Jag har aldrig sett en samling gossar med bättre utseende.

Till den 1 Oktober 1886 hade 857 gossar intagits och 617 lemmat hemmet. Qvarvarande 240. Intagna flickor 273, utgångna 41, qvarvarande 232. Hela antalet qvarvarande 472. Summan intagna barn 857 gossar och 273 flickor eller tillsammans 1,130.

Inskrifterna på väggarne äro särdeles karakteristiska och fängslande. En af dem erinrar om en barnhemsgosse som blef missionär och dog på sin post. Fem gossar hafva blifvit predikanter, af hvilka tre gått ut i hednaverlden.

Pekande på en inskription, sade Spurgeon:

'Der är vår bank. Jag läser dessa ord: 'Herren förser' och strax bredvid: 'Och min Gud skall, efter sin rikedom, fylla alla edra behof i härlighet i Kristus Jesus'."192

TIONDE KAPITLET.

Spurgeon sade: "Hela detta barnhem är ett bevis för Guds tillvaro och trofasthet. Jag säger ofta till fritänkare : 'Vill ni taga detta barnhem och sköta det för en månad'?"

Tre bevekelsegrunder föranledde Spurgeon att upprätta barnhemmet: en åstundan att mildra lidandet, hoppet att vinna gossar och flickor för Herrens tjenst samt nitet för Herrens ära, hvars kraft och trohet skulle tydligen läggas i dagen genom framgången af ett verk som begyntes och fortsattes i förtröstan på Gud. Förmildrande den gamle oförfärade profetens ord, har han ofta såsom psalmisten framhållit: "Den Gud, som sörjer för de fader-löse, låt honom vara Gud !"

I sitt verk har han funnit sin utomordentligt stora belöning. Ingenstädes, undantagandes sitt eget hem, har han måhända varit lyckligare än inom barnhemmets väggar. Ingenstädes har hans ömhet funnit ett mer an-, slående uttryck. Vi göra ett kort utdrag ur Mr. Goughs berättelse om sitt besök:

"Då vi kommo in på gården och gossarne fingo se

honom, uppgåfvo de ett glädjerop.---Han var som

en stor gosse bland gossar.---'Önskar ni gå till

sjukhuset? Yi hafva en gosse, som är hårdt angripen af lungsot. Han kan icke lefva. Han skulle blifva ledsen, om han finge veta, att jag varit här och icke besökt honom.' I det svala, behagliga rummet låg gossen. Han blef mycket ifrig, då han såg Spurgeon. Hållande gossens hand i sin, sade han :

'Välan, mitt älskade barn, du har några kostliga löften rundt omkring i rummet. Du skall nu dö, min älskling. Du tröttnar att lb-ga här. Snart skall du vara fri

o o o

från ali smärta och komma till hvila. Jesus älskar dig. Han köpte dig med sitt dyra blod, och han vet hvad som är bäst för dig. Det syns hårdt för dig att ligga här ochBARNHEMMET.

lyssna på de friska gossarnes hojtande på lekplanen utanför. Men snart skall Jesus taga dig hem. Då skall han omtala för dig orsaken och du skall blifva så glad.'

Derpå lade han sin hand på gossens och sade, utan att falla på knä: 'O, min Mästare, Jesus, detta älskade barn räcker ut sin magra hand för att finna din. Dyre Frälsare, rör vid honom, gif honom din lefvande, varma omfamning ! Bär honom, då han går öfver floden, så att hans fot ej kyles af dödens kalla vatten ! Tag honom hem i behaglig tid ! Trösta och uppmuntra honom, tills denna stimd kommer! Visa dig för honom, då han ligger här, och låt honom mer och mer skåda dig såsom sin älskade Frälsare!' Efter ett ögonblicks uppehåll: 'Och nu, min älskade gosse, är det någonting du önskar? Vill du hafva en kanariefogel i en bur, hvilken sjunger för dig på morgonen ?'

'Sköterska, se till att han får en kanariefogel i morgon bittida! Farväl, mitt älskade barn! Möjligen skall du fore mig se Frälsaren.'

Jag hade sett Spurgeon med sin makt fängsla sextusen femhundra menniskor under andlös uppmärksamhet; jag kände honom såsom en stor man, allmänt aktad och älskad, men då han satt vid sidan af det döende barnets säng, var han för mig större och härligare, än då han be-herrskade den väldiga åhör are skaran."

I sjelfva verket låg hans storhet väsentligen härutinnan. Det var till icke ringa del, emedan han hade den anden, som ledde honom att sitta och bedja, hållande en stackars föräldralös, döende gosses hand, som han kunde hänföra så många tusen. Kallt förstånd blott, skulle aldrig hafva gjort honom till århundradets störste predikant. Kunskapen uppblåser; kärleken uppbygger.

Att Spurgeon, medan han sörjde för de unga, icke glömde de gamla, detta visar Fattighuset för Tabernakel-

13församlingens ålderstigna och behöfvande medlemmar, till hvilket han skänkte fem tusen pund af den summa, som öfverlemnades till honom på hans silfverbröllop, och som flyttats från sitt gamla läge och återuppbyggts i närheten af Tabernaklet samt utvidgats från sex till elfva byggnader.

Barnhemmet, Fattighuset jemte många beslägtade företag, lägga i dagen den menniskovänlighet och kärlek, som är förborgad i de gamla puritanska lärorna. Den som älskar Gud, älskar ock sin broder.

Almose-huset.

ELFTE KAPITLET.

Spurgeon såsom författare.

Det torde framkalla någon öfverraskning, om vi säga, att en person, som var den mest produktive författare historien känner, hvilkens arbeten vunnit den största utbredning och läsekrets, var författare blott af en slump. Han var först och främst predikant. Emedan han var predikant, var han författare. Många af hans arbeten utgöras rätt och slätt af hans predikningar i en eller annan form. Alla hafva samma syfte som predikningar. De afse att föra menniskor till en riktigare öfvertygelse och ett renare lif.

Charles James Fox korta uttalande: “Ett tal som tar sig bra ut, då det läses, är icke ett godt tal” måste, i likhet med alla qvickheter, tagas med tillsats af en nypa salt. Fox sjelf, Webster och Choate läses med fördel, oaktadt deras tal åhördes med hänförelse och förtjusning. Till deras lista kunna vi lägga Spurgeon.

Naturligtvis var “Metropolitan Tabernacle Pulpit” hans lifsgerning, hvilken tog sin början med veckoupplagan af hans predikningar i Januari 1855. Innevarande års band bär numret XXXVIII. Till Mars 1892 upptaga häftena tvåtusen tvåhundra aderton (2,218) predikningar. I förläggarnes, Messrs. Passmore & Alabaster, hand

finnasderjemte omkring ett tusen hållna, men aldrig tryckta predikningar, så att predikosamlingen kan fortsättas flera år, ifall allmänhetens kraf fortfar, sedan den store mannen upphört att lefva midt ibland oss.

Det säges ofta: ”Ingen läser en predikan”, och många hafva trott, att kraften i Spurgeons predikningar lågo uteslutande i hans röst och tilldragande personlighet. Men denna uppfattning har af erfarenheten omintetgjorts. Predikningarna började med en upplaga på tio tusen, hvilken uppgick till tjugufem tusen i vanliga fall, vid vissa tillfällen mycket högre. Vi äro böjda för det antagandet att en tryckt predikan är idealet af kraftlöshet, men Spurgeons predikningar föra med sig på den tryckta sidan mycket af den kraft, i hvilken de voro klädda, då de åhördes i Tabernaklet. Vi anföra här högvördig biskopen och teologie doktorn W. Boyd Carpenters ord i ”Contemporary Review” för Mars 1892:

“Den stora folkskara som samlades i Tabernaklet och de ännu större massor, som i hvarje verldsdel läste hans predikningar, äro bevis för den flit och ansträngning, genom hvilka han bibehållit sina anföranden färska och spänstiga i mer än trettio år.”

Det är ingen lätt sak att afgifva ett fullständigt utlåtande om den kraft och allmänna ynnest, som beledsagat predikningarne. Hvad som i första hand synes såsom öfverdrift, springer verkligheten förbi. Om vi säga, att spridningen i medeltal uppgått till tjugufem tusen, så understiger den sammanlagda omsättningen icke fem och en half million. Hvarhelst engelska språket talas, på trakter der Gladstone, Beaconsfield, Grant eller Harrison är okända, der hafva de hört om Spurgeon. I Amerika och alla de sngelsk-talande kolonierna hafva predikningarna vunnit en spridning, som måhända täflar med originalupplagans. Ifall lagen om litterär eganderätt antagits fyrtio årtidigare, så kan ingen veta, hur många barnhem Spurgeon skulle uppbyggt. Predikningarna hafva öfversatts till holländska, tyska, walesiska, italienska, franska, svenska, danska, grekiska, spanska, gaeliska, ryska, lettiska, serbiska, ungerska, maoriska, arabiska, telugu, urdu (Hindostan), syriska och vi veta icke till hvilka språk för öfrigt. Evigheten ensam kan säga, hur många tusen sinom tusen själar dessa skrifter tjenat till läkedom.

Derjemte hafva tio eller flera samlingar af valda predikningar öfver särskilda ämnesgrupper utkommit, såsom “Väckelsepreclikningar”, “Straffpredikningar”, “Julpredikningar”, “Nyårspredikningar”, “Predikningar för landtmän”, “Bilder och förebilder”, “Trumpeten kallar”, “Stormsignaler”, “Den närvarande sanningen” och “Det konungsliga bröllopet”. Flera band med utdrag ur predikningarna hafva utkommit, såsom “Axplockning bland kärfvarne” och andra.

Näst “The Metropolitan Tabernacle Pulpit” i omfång kommer månadsskriften “Svärdet och Murslefven” (The Sword and Trowel), en berättelse om striden emot synden och arbetet för Herren, hvilken började 1865 och utkommit i tjugusju årgångar. Hvarje nummer har innehållit en eller flera artiklar af Spurgeon, som ock öfversett detsamma. Tidskriften har lämpat sig väl att i församlingen sprida underrättelse om arbetet i Tabernaklet samt om de verksamhetsgrenar, som der haft sin medelpunkt. Särdeles betecknande var afdelningen “Bokanmälan”, i hvilken Spurgeon är sig helt och hållet sjelf. Hans anmärkningar äro klara, oförskräckta, skarpsinniga samt alltid bestämdt gillande eller förkastande. Stundom äro de bitande, ofta löjliga, alltid sägande mycket med få ord. Läsaren kan icke annat än förundra sig, hur Spurgeon var i stånd att läsa så mycket, under det att så många bördor hvilade på honom, af hvilka hvar och en skulle hafva tagittill och med en ovanlig mans hela tid och krafter i anspråk.

Öfver denna punkt yttrar teologie doktor Wilhelm Wright, sekreterare i det Britiska och Utländska Bibelsällskapet, uti en anslående artikel i “The Sunday School Times” följande:

“Han var bevandrad i ali litteratur. I förmågan att läsa har han kanske aldrig haft sin like. Han kunde hafva fem eller sex stora böcker framför sig och granska dem samtidigt. Han satt med venstra handen på bokens venstra sida och förde den högra handen uppför bokens högra sida, tills han öfverfarit sidan, då han vände bladet och fortsatte på nästa sida. Nästan med ett ögonkast uppfångade han innehållet, och hans minne svek honom aldrig i fråga om hvad han läst. Han beflitade sig om att läsa ett halft dussin i veckan af de hårdaste arbeten, emedan, såsom han sade, han ville nöta sin tankeförmåga mot de starkaste, och han gjorde inga hopp. Jag var ofta i tillfälle pröfva grundligheten af hans läsning.

”Naturens lag i andens verld” fick han ungefär samtidigt med mig. Jag besökte honom, så snart jag genomläst boken. Han hade just samma dag läst den jemte fyra eller fem andra verk. Vid tébordet började vi samtala om arbetet. En tredje person bestred hans återgifvande af vissa punkter, hvarpå Spurgeon anförde en sida för att visa, att de naturliga och andliga lagarne förklarades vara ”identiska”, samt en annan viktig sida for att visa, hur ofullkomlig och vilseledande boken var. Då jag kom hem, ögnade jag på nytt öfver sidan, och jag tror knappt, att han gick förbi ett ord i sitt återgifvande. Hans förmåga att läsa var en bland de största af hans många gåfvor.”

Det har funnits personer, som ända till den sista tiden kallat honom obildad, såsom ock några kallade WilhelmIII en "holländsk bonde" eller Abraham Lincoln en "svag stackare". Dr. Wright säger:

"Det första som väckte min öfverraskning var att finna Spurgeon rådfråga både den ebreiska och grekiska texten. ‘De säga’, yttrade han, ‘att jag är okunnig och olärd. Välan, de må säga så! I allt, genom min okunnighet och lärdom må Gud blifva förhärligad’!

Det verk som kommer näst i ordningen i fråga om storlek och erforderligt arbete är "Davids Skattkammare", en utläggning af Psalmerna i sju stora band. Ehuru priset är åtta shillings bandet och verket till stor del är lämpadt för bildade personer, predikanter och icke-predikanter, har det dock uppnått en spridning af ett hundra tjugu tusen band, utom de exemplar som omsatts i Amerika, vi veta ej hur många. Denna bok var ett kärleksverk. Han fann sitt behag i Psalmerna. I tjugu år hade han användt sin egen och en sekreterares tid att uti Britiska Museum eller annorstädes uppsöka och afskrifva hvarje ställe hos äldre och nyare författare, hvilket kunde belysa Psalmerna. Han ordnade dem alla, tillegnade sig dem och sammanväfde dem med förklaringar, som han ofta hemtade från sin egen djupa andeliga erfarenhet. Då till sist verket var fullbordadt, var det med verklig ledsnad han tog farväl af en följeslagare för så många timmar.

"En bismak af bedröfvelse känner min ande, då jag lemnar "The Treasury of David", för att aldrig på jorden finna ett rikare magasin, ehuru uppenbarelsens hela palats står mig öppet. Lyckliga dagar har jag tillbragt tillsammans med David i begrundande, klagan, hopp, tro och jubel."

Beskaffenheten af denna bok, dess omfattning och fulländning åskådliggöra Spurgeons utomordentliga begåfning för hårdt arbete.

Det arbete som måhända öfverträffat alla andra ifolkynnest och spridning, utgöres af de två böckerna "Janne Åkerman" och "Janne Åkermans taflor" eller "Sundt förnuft för enfaldigt folk". De utgingo i öfver fyra hundra tusen exemplar. Vi veta icke, hvar i hela verlden så mycket förstånd uttalats med en sådan qvickhet. Janne Åkerman öfverträffar "Stackars Richard" lika mycket, som Spurgeons personlighet höjer sig öfver Franklins. Åkermannen i sin långa rock, med piskan under armen, stående bredvid hästens hufvud, talar till sina grannar med påtaglig och okonstlad enkelhet om växtlighet, flit, nykterhet, skuldsättning, giftermål, hemmet, om sqvaller, ölstugan, om Gud och själen. Janne Åkerman har varit anledningen till flera omvändelser och förbättringar. Vi betvifla, om något bland Spurgeons många verk skall få ett så långt lif.

Till andan nära beslägtad med Janne Åkerman är "Janne Åkermans Kalender", i stort qvartarksformat, afsedd att hänga på stuguväggen. Den har en kärnfull levnadsregel för hvarje dag i året med något lämpligt råd af verldslig, sedlig eller religiös natur. Allt är försedt med taflor, afsedda att vinna ett rum i allmogens hjerta.

"Saltkaren" i två band, framställa i oförändrad form de ordspråk, som införts i Janne Åkermans Kalender under en följd af år med tillfogade enkla anmärkningar. Författaren säger:

"Att uppställa ett ordspråk för hvar dag i tjugu år har kostat mig mycket arbete, och jag känner, att jag icke har råd att gå förlustig den stora samling af tänkespråk, som jag på detta sätt sammanfört."

Dessa böcker, öppnade på måfå, framvisa sida efter sida qvicka, sällsamma och kraftiga ordstäf. Vi veta icke, hvar vi skola börja och göra utdrag. Ännu mindre veta vi, hvar vi skola sluta. Qvickhet och förstånd flöda på hvarje sida, såsom "lukta icke på en flaska som innehöllbränvin för ett år se’n"; "hvarje svin grymtar"; "en lång predikan är ett fattigdomsbevis på nåd"; "om åsnan reser bort, begär man ej, att hon kommer hem som en häst";

"om hvar enda en hjelpte en, så blefve alla hulpna"; "om hvarje dåre kröntes, blefve vi alla kungar"; "det är en man till behag, om hans knappar äro i lag"; "var ren, om du ej kan vara vacker"; "en tam tiger är i alla fall en tiger"; "en näfve helgelse förtjenar en tunna beröm".

Ett annat verk, der qvickhet och förstånd rikligen sammansmälte, utarbetade han under titeln "Släta stenar ur bäcken". Det är en samling ordspråk ur Thomas Brooks skrifter, en puritansk författare från det sjuttonde århundradet, pastor i den heliga Marias kyrkan på Fiskgatan i London.

I "Spurgeons shillingshäften" talar författaren i enkel ton rakt på sak öfver de vigtigaste ämnen. De innehålla: "Ledtråden till labyrinten", "Allt af nåd", "Enligt löftet", "En man i Kristus", "Guds kraf", "Det första i första rummet", "En katekes med bevis".

Till hans uppbyggelsearbeten räknas: "Den troende och hans frälsare", det första arbete som Spurgeon utgaf; "Morgonbetraktelser" och "Aftonbetraktelser" eller daglig läsning i hemmet; "Familje-Boken eller bibelordet, ordnadt till husandakt"; "Tacksägelsens gyllene alfabet i den heliga skrift"; "Anvisningsbok i trons bank", en samling gudomliga löften, ordnade för hvar dag; likaså "Predikningar i ljus".

Måhända Spurgeon icke ansträngde hufvud och hjerta så mycket på något som på de verk, som afsågos för hans elever i predikantskolan. "Föredrag för mina studenter" äro fulla af de förståndigaste råd till unga predikanter, ofta belysta med någon qvickhet samt värmda af kärlek. Han anser intet ämne för stort eller för litet, om det kan lända de unge männen till nytta. Från de högsta ämnennedlåter han sig till råd med afseende på röst, gester och försigtighet gent emot ett olämpligt uppträdande.

Boken "Utläggning och förklaringar" innehåller korta anmärkningar om ett tusen fyrahundra tjugunio olika bibelutläggare. Läsningen af dessa förträffliga anmärkningar väcker på nytt vår förvåning, hur författaren kunde finna tid att läsa dessa förklaringar nog mycket för att göra det möjligt för honom att uttala sig om deras förtjenster och brister. Han egde den gåfvan att på en minut utföra en timmes arbete. Arbetet inledes med två föreläsningar om "kommentarier och kommentariers utarbetande" samt afslutas med en uppsats om "excentriska predikanter".

"Mina predikoutkast" (fyra band) skola tvifvelsutan blifva till stor hjelp, ifall icke unga predikanter af dem förledes att lita på Spurgeon i stället för att sjelfva arbeta. En framstående författare skref i "The National Baptist" en uppsats om "den onda verkan af ett godt exempel", visande, hur benägna menniskorna äro att på ett öfverdrifvet sätt efterapa dem, som de beundra. Ett ord till den förståndige må vara nog.

Spurgeons sista bok "Minnen från Stambourne" innehåller minnesteckningar af den lilla byn i Essex, der han i sin barndom tillbragte många lyckliga dagar med sin farfader. I företalet säger han:

"Jag har gjort mitt bästa, att läsaren må se, att äfven en obetydlig by har sina häfder, värda att ihågkomma."

Men man läser denna lilla bok med bedröfvelse. Författaren säger:

"I slutet af Maj 1891 led jag af den pestartade influensan som då rasade. Men alla trodde, att jag blifvit återställd, och det ansågs klokt att göra ett ombyte af luft. Jag reste för några dagar till trakten i närheten af Stambourne, njutande af hvad jag plägar kalla "farfars land". — — — Men Torsdagen i samma vecka inställde sig enöfverväldigande hufvudvärk, hvarför jag på förslag måste skynda mig hem och intaga det sjukrum, der jag i tre månader plågades omåttligt och ofta låg i dödens käftar. Nu hoppas jag, att jag verkligen är på bättringen och finner ett nöje uti att ordna och till trycket befordra, hvad jag på förhand utarbetat."

Ack, att detta hopp skulle slå fel! Utom nämda arbete och ett band “Tal hemma och borta” hafva otaliga traktater och småskrifter utkommit, ibland hvilka “Förord till Norcotts afhandling om dopet” må särskildt nämnas.

Ingen kan läsa så mycket som en förteckning på hans arbeten utan att få det bestämda intrycket, att han med lätthet förfogade öfver de rika hjelpmedel, som stodo honom till buds. Man måste förvånas öfver det myckna arbete han utförde. Förvåningen blir så mycket större, då man besinnar, att allt detta utfördes på lediga stunder, då han ej var upptagen med församlings vården, med “omsorgen om alla församlingarna”, med predikantskolan

ocb barnhemmet, ja, då de nästan dagliga sjukdomsfallen lemnade honom någon ro. Så godt som sista gången författaren hörde honom tala, det var i Oktober 1886, då han höll tal till London-konferensen, sade han:

”Klockan tre i eftermiddag skall reumatismen inställa sig med sådan våldsamhet, att jag måste lemna allt och gå till sängs.”

Att han kunde uträtta så mycket, det hade han, näst Guds nåd, att tacka sin okufliga vilja för.

Det är möjligen på sin plats att yttra ett ord om Spurgeons ställning till psalmdiktningen. 1886 utarbetade han ”Vår egen sångbok”, särskildt afsedd för Tabernaklet. I sitt förträffliga arbete “Baptistiske sångförfattare” säger Dr. Burrage:

“Spurgeon riktade denna förunderliga sångsamling med fjorton sånger och tio lofpsalmer, som han sjelfförfattat jemte tre, som han omarbetat. Bland lofsångerna är en särskildt omtyckt, hvilken börjar sålunda: “En helig sång i morgonrymden klingar, Förr'n jorden höljts i töckenrök och damm; Sig bönen lyftar uppå starka vingar, Lofprisande för Gud vi träda fram.” Den sång som Spurgeon bäst tyckte om och som blifvit mest känd, är följande: ”Der helgonen i bön förenas Guds Andes närhet gifven är. En bedjande kan ej förmenas Hvad Jesu löfte innebär.“

*

TOLFTE KAPITLET.

Spurgeon såsom jag såg honom.

Af Dr. W. E. Hatcher.

Då jag sällskapade roed Spurgeon, fägnade det mig mer än en gång högligen att se, med hvilken vördnad och takt han alltid bemöttes. Det var ingenting som tydde på en stormande hyllning. Hans närvaro tycktes beherrska alla, och enhvar egnade honom en högaktning som gränsade till dyrkan. Jag åkte tillsammans med honom en Söondag, och då vagnen rullade öfver Claphamvägen, syntes hans folk, som i svärmar betäckte vägen, instinktmessigt stanna, och det minsta tecken att han kände dem gjorde dem outsägligt lyckliga. Jag skall aldrig glömma, med hvilken innerlig välvilja han helsade på dem. Jag gjorde honom sällskap på flera resor och följde honom på många besök i hemmen. Öfverallt mottogs han med den mest vördnadsfulla uppmärksamhet. Jag förstod i sanning, att han ibland kände sig omedvetet besvärad af sådana hedersbetygelser. Han var okonstlad som ett barn och begärde ej att blifva firad som stor.

Utan att vara ohöflig, umgicks jag dock fullkomligt fritt med honom, på ett enkelt och rättframt sätt; motsade honom, motsatte mig hans uttalade omdömen, besvarade hans qvicka infall så godt jag kunde samt behandlade honom, såsom jag skulle behandlat många af mina mindre

framstående vänner. Han icke blott höll till godo dermed, utan tycktes finna sig road deraf. Han egde min kärlek fullkomligt och visste, att jag icke afsiktligen kunde vara anstötlig, och jag fördes till den slutsatsen, att han, åtminstone delvis, gaf mig så mycket af sin tid, emedan han tyckte om att umgås med en menniska som behandlade honom såsom vanligt folk.

Nästan hvarje främling som träffade honom var angelägen att i de mest tacksamma ordalag betyga honom, att han haft någon välsignelse af hans verksamhet. Ganska ofta var jag på hans mottagningsrum bakom talarestolen efter predikans slut i Tabernaklet, då han tog emot främlingar. Hvilka menniskomassor som svärmade i förstugan och sidogångarna, väntande på den äran att taga honom i hand! Det var en lång rad som defilerade förbi honom två gånger hvarje Söndag. För några var det ett länge efterlängtadt Ögonblick af oförstäld stolthet och ära; de uttalade sin tillfredsställelse och gingo sin väg. En fin herre med ett tilldragande yttre, berättade med en af tårar

qväfd röst, hur lyckliga hans moders sista dagar varit genom läsningen af hans predikningar. En annan uttryckte med ett enda ord sin eviga tacksamhet, att han genom läsningen af en af Spurgeons predikningar blifvit förhjelpt till tron på Kristus.

Spurgeon arbetade hela tiden tryckt af lidandets börda. Det är tvifvelaktigt, om han under de senare åren var fullkomligt fri från smärta ett enda ögonblick.

Eeumatisk värk var hans förnämsta sjukdom. Jag antager, att den förvärrades mer och mer. Med ofördunklad tydlighet erinrar jag mig första Söndagen i Augusti 1888, då jag på morgonen inträdde i Tabernaklet. Jag var nyfiken som ett barn att se honom. Det första intrycket var nedslående, då jag i hans ansigte spårade märkena af lidande och i bönen hörde honom klaga öfver svaghet ochSÅSOM JAG SÅG HONOM.

209

plågor. Bland mycket annat som ban sedan förtäljde mig var att ban led förfärligt af svullnad i händer och fötter. Då ban lemnade sängen om morgnarna, kunde han med möda begagna sina fötter. De voro mycket svullna och ytterst ömma att komma vid, så att.han måste gnida dem och småningom försöka dem> till dess han kunde stå på dem. I verkligheten var hans gång långsam och osäker, och smärtsamma och farliga fall hörde icke till sällsyntheterna.

Han förstod icke, hur djupt mitt hjerta berördes, då ban beskref för mig sitt lidande i den högra handen. Ofta då han vaknade på morgonen, var hans högra hand så orörligt styf, som om hon varit förstenad. leke en led kunde rätas ut genom dess egen muskelstyrka. Han hade att gå från finger till finger, från led till led och arbeta och lossa på dess nfaskineri, tills rörelseförmågan återvände. Hågkomsten af den der handen borde uppmuntra lidande kristna att icke uppgifvas i sina pröfningar.

Tillfölje af sitt reumatiska onda måste han vara ytterst försigtig om sin helsa. Han var blottstäld för att skadas af dålig luft eller olämplig mat. För att blifva qvitt Londons rök och dimma, reste han hvarje liöst för några månader till södra Frankrike. Han var en sträng vegetarian. En Söndag .spisade jag middag med honom uti en af hans medlemmars hem. Han hade sin plats bredvid frun i huset. Hon bjöd på fasan, under måltiden märkte jag, att Spurgeon hade ett litet stycke på sin tallrik. Utan att aktgifva på hans beteende anmärkte jag, att af alla menniskor på jorden måste amerikanerna vara de okunnigaste.

"Hur så, min broder?"

"De lefva i den föreställningen, att fasanen icke hör till växtriket, men om i det liär landet vegetarianer äta fasan, då är mitt folk vetenskapligt efter sin tid."

14210

TIONDE KAPITLET.

"Ni amerikaner hafva i allmänhet rätt, men denna goda fru lade fasanen på min tallrik, och jag tror verkligen, att det är första gången på år som jag smakat kött." Han måste vara mycket försigtig i fråga om allt, som kunde bidraga att göra honom fet, och han begagnade "saccharine" till kaffet i stället för socker. Bordets njutningar voro för honom strängt begränsade.

Uti hans yttre fanns ingenting märkvärdigt undantagandes hufvudet. Han var omkring fem fot och åtta tum lång med anlag för fetma och på intet sätt intagande. Vid tébordet lyckönskade jag honom en gång, då jag fann, att Mrs. Spurgeon var mycket kraftfullare än jag antagit.

"Ack, min stackars hustru är bara liljor utan rosor." Derpå anmärkte han, att det var en punkt i Guds försyn, öfver hvilken han icke kunde få något ljus, och det var hvarför Herren skapat honom så ful. Hans far ansågs för en vacker karl, och hvad anginge hans farfar, så stod han såsom "en man bland män".

Hans själ var balancerad och fullkomligt beherrskad till alla dess krafter. Hvarje förmögenhet tycktes vara fullt utrustad och alltid verksam. Hans minne vacklade aldrig, hvilket nytt intryck som än kom på. Vid en

söndagsparad, då de förbigående ske„kade hand med honom, var Dr. J. R. Kendricks namn bland de anmälda. Ögonblickligen ljusnade hans ansigte:

"Har jag äran taga den doktor Kendrick i hand, som skänkt oss den förtjusande lefnadsteckningen af missionär Judsons sista hustru?"

Doktorn tillstod öppet, att han icke var författaren, utan hans bror, Dr. A. C. Kendrick, hvarpå han fick mottaga många uttryck af artighet och välvilja.

En vän i New York hade varit nog förbindlig och underrättat Spurgeon, att jag skulle vara i London under sommaren. Flera bröder voro i mitt sällskap, då jag en

Söndagsmorgon midt i en lång rad trädde fram till honom. Den broder, som stod omedelbart framför mig, nämde mitt namn. Genast sade han: "Jag har läst om er och skulle tycka om att lära känna er." Han led aldrig af saknad af ett namn eller ord.

Spurgeons ädelhet var hänförande utan jemförelse. Han hade aldrig kunnat blifva den predikant han var, om han icke varit så fläckfri, enkel och genomskådlig. Han brydde sig icke om jordisk äras härlighet. Det vanhedrande afskydde han med gränslös vämjelse och älskade sanningen, såsom ögat ljuset. Han rörde sig i en luf tkrets af helig andakt.

Ett sällskap amerikanske herrar tillbringade en dag tillsammans med honom i Westwood. De träffade honom vid hans mest uppsluppna och lyckliga lynne och hörde honom i flera timmar uttala sig rörande striden om den "nedåtgående riktningen", som då var ytterligt skarp. Han visste, att han befann sig midt i en het strid, och han kunde icke dölja för sig sjelf, att många af hans vänner sökte spela en dubbel roll. Utan hänsyn till det rätta eller orätta i tvisteämnet, så fick han utstå Hera hårda orättvisor. Det var en gripande erfarenhet att höra honom diskutera ställningen på sitt eget känslofulla sätt. Han kämpade icke Herrens strid med sammetslena fingrar. i Med sin högra hand tilldelade han motståndarne många fruktansvärda slag, och då han försvarade, hvad han trodde vara sanning, var han sjelfva vältaligheten.

Men trots känslans glöd och de starka uttrycken fanns der ingen galla. Han var kärleksfull och mot ingen bitter. Den anda som han ådagalade var så upphöjd, storsinnad och Kristuslik, att när amerikanerna kl. 6 lemnade Westwood, var deras enda samtalsämne Spurgeons obeskrifliga belefvenhet och själsstorhet. De visste förut att han var

stor, men ditintills hade de icke lärt känna, hur barnslig och ädelsinnad han var.

Jag sammanträffade med honom många gånger och hade ofta långa samtal, men upptäckte aldrig något, som tydde på det ringaste medvetande om storhet eller den minsta benägenhet att underskatta andra. Inför Herren var han som ett litet barn, darrande af svaghet och uppfylld med lof; inför menniskor var han färdig att hjelpa den svagaste samt att älska dem, som bemötte honom med illvilja. Hans väsen var konungsligt; han befallde med en rätt, som af få kunde bestridas. Han kunde draga till sig såsom magneten; han egde visdom nog att förstå menniskorna, takt att förena dem och förmåga att betvinga dem.

De som närmast kände Spurgeon beklaga, att så mycket sagts rörande hans ställning till "nattvardsfrågan". Det kan knappt sanningsenligt påstås, att han i denna fråga, såsom en omtvistad fråga, intagit någon ståndpunkt alis. Hans själ var så helt uppslukad af andra trossan-ningar, att han aldrig egnade "nattvardstvisten" någon kritisk undersökning. Åtminstone höll han aldrig något tal öfver detta ämne, som kan betraktas för afgörande.

Efter Spurgeons död hafva kraftiga ansträngningar gjorts att begagna honom till de amerikanske baptisternas nackdel. Jag vet, att detta icke öfverensstämmer med hans egen anda.

Under min vistelse i London hade jag många fria och otvungna samtal med honom. Vid två tillfällen talade vi

fullkomligt fritt angående "nattvardsfrågan". Enär dessa samspråk i ingen mening hade karakteren af enskildt förtroende, skall jag omsorgsfullt återgifva innehållet af hans yttrande.

Det första samtalet egde rum på Spurgeons arbetsrum i Westwood, der jag den 11 Augusti 1888 i sällskap med Dr. Henry McDonald från Atlanta, Georgia, och pastor L.SÅSOM JAG SÅG HONOM.

R. Thornliill från Manchester, Virginia, tillbringade fem timmar. Han tycktes vara ovanligt fri från plågor och lade i dagen en sällsynt imgdomlighet och liflighet. "Kom-munionfrågan" bragtes på tal genom den anmärkningen från en af oss, att då Herrens måltid firats några aftnar förut i Tabernaklet, ingen enda utomstående blifvit inbjuden. Han genmälte att så verkligen förhöll sig den gången, men att han vid andra tillfällen inbjöd några som icke voro baptister. En af oss uttryckte till och med sin ledsnad deröfver, att de engelska och amerikanska baptisterna icke voro eniga i denna fråga, och han uppfordrades att gifva skäl för det förfarandet att till Herrens bord inbjuda dem, som han ansåg för odöpta. Han förstod fullkomligt väl, att frågan icke framstäldes af stridslystnad, utan af en uppriktig önskan att fatta såväl hans åsigt som hans tillvägagående.

Det vore alldeles omöjligt för mig att kunna glömma hans svar, emedan det kom Öfver mig såsom något splitternytt i den omtvistade frågans historia. Han svarade, att han utsträckte inbjudningen "ganska långt i gästfrihetens intresse". Han måste hafva märkt den Öfverraskning, med hvilken denna framställning mottogs, ty han skyndade sig att förklara hvad han menade. Han sade, att många främlingar voro åhörare i Tabernaklet, och enär många af dem befunno sig fjerran från sina hem, kände han det såsom en yttring af gästfrihet från hans sida att inbjuda dem till Herrens måltid. Det intryck hans anmärkning gjorde på mig var ungefär, som om han sagt, att om någon befunne sig i hans hem, då middagsbudet kom, det vore oundgängligt för honom att bjuda främlingen till bords, men att han icke höll öppen taffel.

Han förklarade äfven mycket noggrannt de bestämmelser hans församling gjort med afseende på utomstående personers deltagande vid Herrens bord. Ingen kunde214

komma dit utan biljett. Om någon kom mer än en gång, tillfrågades han, om han icke önskade blifva förestäld för pastorn. Kom någon tredje gången och icke var villig att förena sig med församlingen, uppfordrades han att söka medlemskap annorstädes.

Han tillade med tydlig tillfredställelse att de, som kommo till Herrens bord, ofta med glädje läto sig föreställas för honom samt att han i ganska många fall haft nöjet döpa dem, sedan han talat med dem om dopet.

Af detta samtal framgick ingenting så klart, som hans orubbliga tro på nedsänkning såsom det enda giltiga kristliga dopet. Jag har i sanning aldrig hört någon menniska tala, af hvilken jag fått det intrycket, att han varit en uppriktigare och renhårigare anhängare af neddoppning. Predikanter och andra, som äro så qvicka att åberopa Spurgeon, då det gäller att tilldela baptisterna ett slag i "kom-munionfrågan", böra vara uppriktiga 110g att de låta folk veta, hvar han var hemma i dopfrågan.

Spurgeons församling intager icke medlemmar utan att de blifvit nedsänkta. Det tillhör dem som åberopa sig på Spurgeon att säga, hvilket som är mer skenheligt att utestänga de odöpte från Herrens bord eller förneka dem medlemskap i våra församlingar.

Spurgeons "gästfrihets"-bevis måste förefalla andra, såsom händelsen var med oss som voro närvarande den gången, ytterst otillfredsställande. Det var rätt och slätt en känsloingifvelse och berörde icke alis de stora frågor, som sammanhänga med Herrens måltid. Det visade sig äfven, att Spurgeon var fullkomligt obekant med de allmänna grunder, på hvilka "öppen kommunion" öfvas.

Följande Oktober var jag åter i London samt blef inbjuden att följa Spurgeon på ett besök till Leytonstone, der han invigde ett nytt bönehus, i hvars närhet vi tillbringade natten tillsammans. Med undantag af den tidSÅSOM JAG SÅG HONOM.

vi sofvo, voro vi oafbrutet tillsammans i öfver tjugufyra timmar, och största delen af den tiden voro vi alldeles ensamma. Detta gaf mig tillfälle att leda honom in på åtskilliga ämnen genom många öppna frågor, hvilka han hvar föl sig besvarade med barnslig enkelhet och höflighet. Under det vi reste på tåget, uttryckte jag något skämtsamt min Önskan att träffa några stränga, helgjutna baptister, innan jag lemnade London, och frågade honom, om det fanns några baptister af den sorten i verldsstaden Genast svarade han:

"Ja, i mängd."

Då jag vidare frågade honom, om de hade några egna församlingar, sade han. "Jag antager, att de hafva åtminstone ett hundra församlingar här i staden", tilläggande att han nödgades säga, att många af dem hade icke synnerligt stor framgång, men att de bestodo af verkligt förträffliga menniskor. *

Med påtaglig förnöjelse gaf han mig anvisningar, genom hvilka jag skulle kunna få reda på några ledande män bland "sluten kommunion"-baptisterna i London. Flera af dessa bröder hade jag äran träffa och fann, att de voro att räkna bland Guds folks ädlaste män. De talade om Spurgeon i de mest uppphöjda ordalag och sade, att han i sitt hjerta i sjelfva verket var ett med dem. Då Dr. Edvard Parker, föreståndare för Baptistseminariet i Manchester, 1889 besökte Amerika, sade han, att i England var Spurgeon knappt hållen för en "öppen kommunionist". Spurgeon fälde följande yttrande om sig sjelf:

"Jemförd med mängden af baptister i England är jag "sluten kommunionist", ty i min församling får ingen odöpt blifva medlem."

Under samtalet på vägen till Leytonstone, förde jag talet på den historien, att han skulle utfarit häftigt mot Amerikas baptister såsom "sluten kommunionister". Han

sade, att han kände till, att en dylik illvillig berättelse ut-spridts om honom, men förklarade det för en ren omöjlighet, att han någonsin kunnat yttra något sådant. Han medgaf, att han omöjligen kunde minnas allt hvad han sagt, men tillade, att han visste hvad som fanns i hans hjerta, och der kunde ingenting påträffas som framkallade ett så skarpt klander mot någon. Det var påtagligt, att det gjorde honom öfvermåttan ondt, att hans amerikanska bröder blifvit sårade genom en så förvrängd, afsiktlig och ogrundad framställning.

"Jag har icke" — sade han — "ett enda ovänligt eller ogillande ord att säga om mina baptistbröder på andra sidan Atlanten. — — — Om jag komme till Amerika för att stanna der, skulle jag förena mig med en "sluten kommu-nion"-församling och sjelf iakttaga detta förfaringssätt rörande Herrens måltid."

Han påstod, att det-var omöjligt för en utomstående att fullkomligt fatta baptisternas ställning i England. Äfven det lilla jag såg Öfvertygade mig, att de amerikanska baptisterna böra bevisa de engelska bröderna kärlek och fördragsamhet. De hafva förföljelser och förvecklingar, för hvilka vi äro främmande. Om de icke strängt fasthålla alla de åskådningar, för hvilka vi afgjort kämpa, så böra vi åtminstone vara glada öfver det vittnesbörd till sanningens förmån som de så ädelmodigt bära.

TRETTONDE KAPITLET.

Spimjeons jubileum.

Gud låter ofta sina tjenare tillbringa en liel lifstid i arbete, utan att se någon större framgång eller röna någon rik uppmuntran, men de gå likväl icke under utan hålla sig uppe endast i förlitande på Herrens ord och lcften. Så handlade-han med Mackay från Uganda och med andra helige män, hvilka "alla hafva dött i tron, då de ännu icke fått ut löftena, men sett dem fjerran ifrån". Understundom låter han dock sina tjenare dricka ur bäcken vid vägen för att se, om deras själars begär är att skåda Guds härlighet i de lefvandes land. Denna hugnesamma erfarenhet förlänade Herren i rikt mått åt sin tjenare Mr. Spurgeon.

Torsdagen den 19 Juni 1884, Spurgeons femtionde födelsedag, firades af hans församling och många vänner såsom ett jubileum. Då de icke kunde till en enda dag sammantränga uttrycken af sin aktning, sin tillgifvenhet

och sitt varma intresse för honom, började de firandet af jubileet redan på Onsdagsaftonen. Någon bättre beskrifning Öfver de två dagarnas festligheter, än följande, som förekom i tidningen "Pall Mall Gazette" för den 19 Juni, torde knappast gifvas:

"En af våra mest framstående lärde, hvilken säkerli-218

gen aldrig kunde beskyllas for någon teologisk frändskap med pastorn vid Metropolitan Tabernaklet, yttrade en gång: 'Det finnes en landtbo från Essex, hvilken för trettio år sedan kom hit upp från landet, och som utan hjelp af någon genom sin egen förmåga har gjort mera för civilisationens och kristendomens utbredande bland befolkningen i södra London än alla erkebiskopar och biskopar inom statskyrkan.' Det är icke ett vanligt verk, som kunnat framkalla sådana loford, icke heller är det en alldaglig man, hvars femtionde födelsedag denna vecka firats såsom ett slags religiöst jubileum.

För de fleste personer måste det bli en mycket Öfverraskande upplysning, att Spurgeon är endast femtio år gammal. Han har under så många år beständigt uppträdt inför offentligheten, att de fleste, då de höra att det är hans jubileum, få den tanken, att det är femtionde året af hans tillträde som pastor och icke femtionde året af hans lif festen gäller. Men Spurgeon är verkligen endast femtio år gammal, ehuru han redan under trettio år varit en af sin tids mest bemärkte män. Till en början blef han föremål för nyfikenhet och derefter för ryktbarhet, men nu har han redan för länge sedan blifvit erkänd vara en af samtidens förnämste män.

Hans ställning är alldeles enastående. Af alla verldsstaden predikanter, fri- eller statskyrkliga, som voro mera allmänt kända då Spurgeon kom hit från landet, lefver nu ingen qvar, och det finnes i denna dag ingen, som kan jemföras med denne landtbo från Essex, vare sig med afseende på den makt han har Öfver folket eller i nyttig och fruktbärande verksamhet. Sällan har någon framlefvat trettio år af sitt lif inför allmänhetens ögon under så påtaglig och oafbruten framgång. Andra män hafva haft vexlingar, motgångar och olyckor. Spurgeons enda vexlingar hafva uppstått från hans ständigt växande infly-SPUI2GE0NS JUBILEUM.

tände. Utan tvifvel har han såsom andra menniskor haft sina bekymmer, men det har endast varit bekymmer, som framkallats af den ständiga framgången, ty han liar aldrig liaft att beklaga något aftagande eller tillbakagående. Hans församling har förökats och medlemsantalet mångdubblats, stiftelse efter stiftelse har uppstått under hans skyddande hägn; det ena företaget efter det andra liar tagit hans uppmärksamhet och tid i anspråk, utan att något liar misslyckats. Allting, vare sig det varit ett hem för fader-och moderlösa barn, en tidning, ett tabernakel eller en högre skola — allt har blomstrat under hans händer. Den verklige biskopen för South London, är han äfven en af vår tids mest kände och omtyckte författare, föreståndare för en teologisk skola, från hvilken fem hundra studenter hafva utgått som predikanter och pastorer, grundläggare och ledare af ett barnhem, i hvilket öfver fyra hundra fader -och moderlösa barn finna ett beqvämt hem, ledaren för en kolportörsförening, redaktör och utgifvare af en månadstidning, föreståndare för en mer än vanligt framåtgående församling med fem tusen medlemmar och en mängd olika verksamhetsgrenar, uppdrifna till sin största liöjd. Lägg härtill den personliga hyllning, som kommit honom till del, hvars storhet kan jemföras endast med grofheten af de smädelser, öfver hvilka han triumferadt, och vi skola icke behöfva någon vidare förklaring öfver den hänförelse, som yttrat sig vid jubileet, hvilket liar firats i dag."

Då Spurgeon år 1853 kom till London, räknade "London Baptist Association" (distriktförening) endast trettiotvå församlingar, med fyra tusen ett hundra tio medlemmar, och i hela England funnos vid samma tid icke mer än ett tusen ett hundra trettiofyra baptistförsamlingar, med ett hundra sex tusen fyra hundra fyratioåtta medlemmar. År 1884 räknade Metropolitan Associationen, hvilken synes vara densamme som "London Baptist Association",220

två hundra trettioen församlingar med två hundra åttioen kyrkor och fyratio tusen fyra hundra nittiosju medlemmar; och i hela England funnos två tusen nio hundra tjugusex församlingar med två hundra nitton tusen

fyra hundra fyratio medlemmar. Man kan med visshet antaga, att denna stora framgång bör till en väsentlig del tillskrifvas det inflytande och den eggelse Spurgeons arbete och framgång utöfvat på samfundet i sin helhet.

Men Guds välsignelse hvilade icke allenast Öfver hans offentliga verksamhet, utan i lika rikt mått äfven öfver hans hem. Hans äktenskap, om hvilket vi förut talat, blef en källa till omätlig välsignelse för både honom och för dem som kommo under hans vidsträckta inflytande. Sällan har det högsta idealet för qvinlig fulländning förverkligats så mycket i någon som hos Mrs, Spurgeon.

Ett lefvande, ett själfullt väsen, en bräcklig vandringsman på lifvets stig. Med sundt förnuft, med vilja from och öm begåfvad, kraftfall, omtänksam och tålig, ett mönster ibland qvinnor, ädelt danad att varna, trösta och befalla. En ande lugn och klar, hon strålar uti en glans, från himlens änglar lånad.

Den omständigheten att Mrs. Spurgeon ännu lefver, förbjuder oss att, såsom vi gerna velat, tala om hennes ädelmod, hennes sannt qvinliga väsen, hennes innerliga tillgifvenhet och alla de upphöjda förmågor, som gjorde henne till Spurgeons jemlike och trogna hjelp. Den enda skugga, som hvilade öfver Spurgeons hem, var Mrs. Spurgeons långvariga sjuklighet. Till svar på allvarliga böner, som på hans begäran uppsändes för henne, blef hon emellertid, till Öfverraskning och glädje för sina många vänner, så mycket bättre, att hon kunde vara med vid jubileums-SPUI2GE0NS JUBILEUM. 221

festligheterna och liar sedan fortfarit att vara betydligt bättre.

Spurgeons tvillingsöner, Charles och Thomas, föddes 1856 och blefvo båda i unga år döpte på bekännelse af sin tro på en och samma dag; de hafva ock båda egnat sig åt predikokallet. Charles blef en framgångsfull pastor vid en församling i Greenwich, London; Thomas deremot, hvars helsa var så klen att ban ej kunde uthärda röken och dimman i London, liar i många år vistats i Australien. För närvarande bedrifver han en kraftig verksamhet på Nya Zeeland. Han har derföre endast kunnat göra kortare besök i föräldrahemmet, ty pligten har kallat honom att fortast möjligt återvända till sitt aflägsna arbetsfält.

Redan flera år förut hade församlingen på Spurgeons enträgna begäran kallat hans broder James Archer Spurgeon till biträdande pastor. Detta var högligen af behofvet påkallat, emedan det genom den ständiga framgången ökade arbetet blef mer än en kunde sköta. James Spurgeon var ock synnerligen lämplig för en sådan plats, ty hans stora praktiska förmågor att sköta så väl församlingens som predikantskolans inre angelägenheter lättade mycket den äldre broderns ändå nog tunga bördor; och dessutom är James äfven en god predikant, som till allmän belåtenhet fyllde broderns plats i dennes frånvaro.

På Onsdagsaftonen, som föregick sjelfva jubileumsdagen, var Tabernaklet uppfylldt ända till svår trängsel. När Mr. och Mrs. Spurgeon framträdde på plattformen helsades de med obeskriflig hänförelse, hvilken nu var så mycket större, som det ovanliga inträffat att äfven Mrs. Spurgeon var med, och hvilket mycket bidrog att liöja den glada stämningen. Hela den stora folkskaran reste sig upp för att betyga hedersgästerna sin aktning och tillgifvenhet samt för att helsa dem välkomna. Spurgeon åtföljdes af sin vördade fader, pastor Jolin Spurgeon, af sm222 TRETTONDE KAPITLET.

broder och med-pastor James A. Spurgeon och af sin son Charles. På Spurgeons begäran uppträdde två bröder, som representanter för diakonerna och de äldsta och nedkallade Guds välsignelse öfver de två festdagarnas förhandlingar.

Då Mr. Spurgeon reste sig helsades ban åter med förnyade bifallsyttringar. Under djup rörelse och på sitt enkla, förtroliga, stundom qvicka sätt började han sitt tal och sade:

James A. Spurgeon.

"Jag känner mig helt öfverväldigad af tacksamhet till eder och för eder skull till Gud. Jag kan nu icke tala mycket efter att hafva rönt så mycken vänlighet af eder. Det är endast med största ansträngning jag kan afhålla mig från att högljudt gråta; mina ögon fylldes ock verkligen nyss med tårar, men jag skall söka att beherrska min rörelse."

Han talade derefter om de framgångar de vunnit i Tabernaklet och tillskref den helige Ande ali berömmelse der-

för, ty hans härliga verk var det man hade skådat i den stora och långvariga framgången de rönt. Sjelf från sade han sig helt och hållet ali förtjenst deruti. "Våra amerikanska vänner äro i allmänhet ganska skarpsinniga domare. De säga om och om igen: 'Spurgeon är alis icke någon vältalare. Yi hafva tjogtals predikanter i Amerika, som äro skickligare talare än han; men hemligheten är att han predikar evangelium på ett sätt, som ingen af våra ryktbara män kunna göra det'. Jag liar sökt att få våra vänner alldeles genomträngda med läran om frälsning af fri nåd. Och jag trotsar djefvulen sjelf, att ban icke skall förmå att röfva den skatten från eder, om Gud, den helige Anden, en gång ing]uter den i edra hjertan.

Bort med vackra predikningar, ty de uträtta intet godt. Alla de granna och väl liopafogade menskliga orden och visdomen äro kraftlösa. Men det enkla vittnesbördet om Guds goda vilja till menniskorna och hans utväljande af sitt folk, enligt sitt eget välbehag, kommer att hålla profvet, icke blott under de få år jag framburit det här, utan ock för alla tidsåldrar ända tills Kristus återkommer.

Jag tror icke att de torra och döda lärosatser, som drifvas af åtskilliga personer, skulle förmått att framkalla det deltagande hos menniskorna, hvilket det evangelium jag har förkunnat har uppväckt hos eder. Jag kan icke hos mig sjelf finna någon orsak hvarföre I älsken mig. Jag skulle icke ens vilja gå öfver gatan för att höra mig sjelf predika. Men om detta ämne vågar jag icke nu säga något mer, emedan min hustru är närvarande, ty detta är • den enda punkt rörande hvilken vi hafva afgjordt motsatta åsigter. Jag tackar eder emellertid af bela mitt hjerta för det storartade sätt hvarpå I hafven uttryckt eder tillgifvenhet och aktning."

Mr. J. W. Harrald, Spurgeons handsekreterare, uppträdde derpå och uppläste en förteckning öfver de olika

stiftelser, sextiosex till antalet, som stå under Tabernakelförsamlingen och hvilka uppkommit och utvecklats under Spurgeons ledning.

Härpå vände sig Spurgeon till Mr. Moody. Han uttryckte sin tacksamhet till Gud för det att han hade uppväckt och sändt denne sin tjenare till England att der inför stora åhörareskaror förkunna evangelium med sådan klarhet och kraft.

Under djup rörelse svarade Mr. Moody och omtalade den stora skuld, i hvilken han stod till Spurgeon. Han sade:

"Under min förra vistelse här i landet följde jag Spurgeon öfver allt. Och när folket hemma i Amerika efter min återkomst dit frågade om jag hade sett den och den katedralen, så måste jag svara nej; men jag skulle i stället hafva kunnat berätta åtskilligt om Mr. Spurgeons möten."

Diakonen D. W. Carr uppläste å församlingens vägnar ett omsorgsfullt utarbetadt tal, hvarpå Spurgeon svarade :

"Det är väl att ingen nu väntar af mig att jag skall tala."

Pastor Spurgeon föreställde derefter sin vördade, sjut-. tiotreårige fader, som yttrade:

"Guds kärlek har gjort mig lycklig; och Gud har i sanning gifvit gestalt åt sin kärlek, i det han åt mig uppväckt två sådana söner. Gud välsigne denna församling, hemmet för de fader- och moderlösa, predikantskolan och alla de öfriga välgörande stiftelserna."

Spurgeon genmälte: "Det var icke jag som ursprungligen valde denne hedersman till min fader, men om valet hade lemnats åt mig, skulle jag icke hafva valt någon annan. Och nu kommer min broder. Om det finnes en god menniska på jorden, så tror jag att det är just han."

Pastor James A. Spurgeon uppträdde nu och sade:

"Det finnes i bela verlden ingen, som nar en så förträfflig broder som jag. Den aktning jag hyser för honom, kan

jemföras endast med den kärlek hvarmed jag omfattar honom. Jag betraktar det som den största ära Gud kunde bevisa mig, att han lät mig blifva denne min broders medarbetare. En mera högsinnad och ädel ledare har ingen kunnat Önska sig. Hemligheten af min broders stora framgång är, så långt jag kunnat förstå den, bönen. Jag må dock tillägga, att jag icke känner någon menniska, som arbetar så hårdt som min broder. En stor del af hans framgång torde ock få tillskrifvas hans snille."

Pastor Spurgeon föreställde närmast i ordningen sin son Charles, som sade:

"Dyre vänner, jag är här i afton for att tala för två,

ty Charley och Tommie äro som ett.---Jag har

många gånger gått in i min faders studerkammare för att der lära vid hans fötter. Jag har ock fått många goda lärdomar, men jag liar aldrig kunnat öppna min mun inför honom. Då han sagt: 'Charlie, hvilken text har du valt att predika öfver?' så har jag önskat att kunna komma ut genom dörren så fort som möjligt, ty jag har varit rädd. Om jag talat om hvilken text jag valt, så har ban genast frågat, under hvilka hufvudafdelningar jag ämnat behandla texten. När jag så sagt honom det, har jag fått veta att den mellersta var oriktig."

Spurgeon föreställde derefter sin vän och for detta lärjunge, pastor Archibald G. Brown, som gjorde åtskilliga erinringar från den predikan af Spurgeon, genom hvilken han kom till frid med Gud. Vidare sade ban:

"Det blir i morgon tjugutre år sedan jag döptes af Mr.

Spurgeon i detta Tabernakels dopgraf.---Spurgeon

har hos alla sina elever ingjutit en brinnande törst efter

själar. Hvad vi Öfver allting annat önska är, att Gud vill 15använda oss som medel att leda många själar till Frälsaren."

Korta lyckönskningsskrifvelser framlemnades från studenterna i predikantskolan, från söndagsskolan i Tabernaklet och från baptistpredikanterna i Frankrike.

Aftonens högtidligheter afslutades med bön af Mr. Spurgeon. Han sade dervid bland annat:

"Din tjenare minnes mörka dagar och tider af betryck och stora svårigheter, då vi icke hade något att stödja oss vid utan endast vår Gud; och vi hade aldrig säkrare stöd än då. Aldrig voro vi lyckligare, och aldrig hade vi glädje i fullare mått till vår ande, än då vi voro ute i djupt vatten utan att kunna drunkna, derföre att vår Gud uppbar oss."

Torsdagsaftonen den 19 Juni ledde Earlen af Shaftesbury mötet. En längre lista upplästes öfver ingångna lyckönskningsskrifvelser, bref och telegram och öfver de olika föreningar och sällskap, som låtit representera sig vid mötet.

Derefter talade Earl Shaftesbury om "vår beundrade, vår ovärderlige vän Charles Haddon Spurgeon. — — — Vi se honom i dag vara samme redbare och okonstlade man, som han var då han började sin offentliga bana, ty den oerhörda framgång han rönt har icke uppblåst, utan hellre förödmjukat honom. — — — Hvilka ovanliga förmågor vår vän besitter att organisera och leda, framgår af den långa lista, som upplästes öfver de föreningar, sällskap och stiftelser, som äro frukten af hans snille. — — — En mera godhjertad, uppoffrande, ärlig och ädel man har aldrig trampat jordens yta. — — — Vi önska och bedja att det återstående af hans lif måtte stå i öfverensstämmelse med det förflutna, att han måtte tillväxa i hvarje godt verk, i känslans djup och i förmågor att vinna själar för Herren."

Domprosten Basil Wilberforce (sonson till Wilber-force), doktor J. W. Todd talade derefter, den senare å London "Baptist Associations" vägnar, hvarefter doktor O. P. Gifford framlemnade en lyckönskningsskrifvelse från baptistpredikanterna i Boston, Mass.

Parlamentsledamoten, förre borgmästaren af London, William Mc Arthur, höll ett kort tal och efterföljdes af pastor Newman Hall.

Mr. Olney, en af Tabernakel-församlingens diakoner, framträdde nu och Öfverlemnade till Spurgeon en jubileums-fond, bestående af fyra tusen fem hundra pund sterling, hvilken summa Spurgeon genast fördelade mellan sina olika stiftelser, såsom han förut hade gjort med den gåfva af sex tusen tvåhundra fyrtioåtta pund sterling, som gåfvos honom 1879 på tjugufemte årsdagen af hans tillträde som pastor vid församlingen.

Och så, under ömsesidig kärlek, Ömsesidiga lyckönskningar utan gräns, Ömsesidiga tillförsäkringar om slutlig frälsning efter att väl Jiafva fullgjort tjensten i detta lifvet, afslutades jubileumsfesten.

Då vi nu hafva de rika frukterna af Spurgeons arbete i evangelium under de trettioett första åren, torde det vara på sin plats att framställa den ofta gjorda frågan: "Hvad är hemligheten af denna stora framgång?" Sannt är dock, att lifvet är till sitt väsende n hemlighet. Yi kunna förklara en ångmaskins kraft på grund af ångans spänstighet; vi känna vilkoren för att den elektriska strömmen skall få erforderlig styrka; men lifvets uppkomst och utveckling, vare sig fysiskt eller andligt, öfverstiger vår fattning. leke destomindre torde det icke vara fåfängt att upprepa frågan. Äfven om svaret blir endast närmelsevis och ofullständigt, kan det dock hafva sin betydelse.

Yi gifva i första rummet samma förklaring, som Spurgeon sjelf alltid gaf, nemligen att hemligheten af den stora

framgången ligger uti Guds välsignelse. Denna Guds välsignelse gafs genom den helige Andes utgjutelse. Och denna gåfva gafs till svar på bön. Han lefde ständigt i bönens luftkrets; han var alltid i en bedjande sinnesstämning; han var derföre aldrig obeqväm för utan alltid stämd till bön. Då han en dag i sällskap med Dr. Hoyt vandrade genom en skog och de kommo till ett kullfallet träd, sade Mr. Spurgeon: "Låtom oss bedja här." Det föll sig för honom lika naturligt, som om han sagt: "Låtom oss hvila här." Och hans böner hade alltid en man bakom sig. Detta är af betydelse, ty Gud tager icke mera hänsyn till anonyma böner, än förståndiga män till anonyma bref (sådana som sakna underskrift). Och han var en verklig menniska, andlig, helgad, sjelfuppoffrande och mycket allvarlig. Och han var helt förtrogen med Gud. Han var lika hjerteförtrogen med honom, som med den intimaste vän. Han förstod äfven huru han skulle bedja, för att beveka honom och få hvad han begärde.

Detta med afseende på den gudomliga eller gudomligt-menskliga sidan af saken. Men när Gud verkar genom en menniska, sker det emedan det är en menniska som passar till redskap åt Gud för särskilda syften, antingen på grund af medfödda eller särskildt genom nåden förlänade förmågor.

Yi hafva redan åtskilliga gånger talat om hans märkvärdiga röst. Att han dessutom hade en oerhörd arbetsförmåga, måste hvar och en, som har läst denna bok hafva fått begrepp om. Han hade en underbar klarhet i tanken och talade med ovanlig bestämdhet och tydlighet. Han hade så stort moraliskt mod att han kunde, då pligten kallade honom, ställa sig ensam med hela verlden emot sig. Och en man, som icke påverkas af fruktan är en kraft, som aldrig får utelemnas ur räkningen.

Spurgeon trodde. Allting var för honom en verklig-

het. När han var i sin studiekammare eller å talareplatsen, så var allting en verklighet for honom. Han stod såsom Guds ombud inför menniskor och såsom menniskors ombud inför Gud. Och en man som tror hvarje ord han säger är en makt. Gud verkar stundom genom inskränkta menniskor, stundom genom sådana som äro svaga å förståndets vägnar, men alltid genom dem som tro.

Han hade denna magnetism, som sänder sin ström genom en bel åhörareskara, och hvilken ofta är ett medel till ondt, men deremot en af himlens bästa gåfvor när den helgas. Han älskade, och kärleken är den stora kraften i bela skapelsen. Han hade dessutom ovanliga organisationsförmågor, genom hvilka ban mångfaldigade sin arbetskraft och fick hvar och en, som stod i förbindelse med honom, att deltaga i arbetet till det yttersta af sin

förmåga.

"Hvilken dåre som helst", sade Dr. J. A. Broadus, "kan arbeta för egen räkning, men det fordras visdom för att kunna förmå äfven andra att deltaga i arbetet."

Spurgeon hade alltid ett Öppet öra för hvad Gud hade att säga honom i sitt ord. Bibeln var icke för honom århundraden och årtusenden gammal, utan alltid ny. Och tolkningen gjorde han efter egen uppfattning.

Hvarje soldat känner skillnaden mellan koncentrisk och divergerande eld. Spurgeon hade alla sina förmågor under sin kontroll och kunde ena dem på ett enda syftemål, hvilket icke var ryktbarhet, icke någon afundad anställning, utan menniskors frälsning. Han vann den stora seger, utan hvilken så många begåfvade predikanter i de flesta fall misslyckas. Han förglömde sig sjelf belt och hållet. Denna hans förgätenhet af alla egna intressen, återspeglades i hvarje hans ord och tonfall. Han lade aldrig an på vältalighet eller ett konstnärligt användande af sin röst. Han använde vanligen i sina predikningar den230

allvarliga samtalstonen, som föreföll att vara belt lugn, men genomträngande och tydligt hörbar äfven i de aflägsnaste delarna af Tabernaklet.

Och liela personen — tankekraft, öfverbevisning, känsla, rörelse och qvicka infall — allt framstod som ett lefvande offer; han lemnade sig helt och utan förbehåll åt Gud, att han måtte i och genom honom utföra hvad helst han fann for godt att använda honom för i sin tjenst.

Och han predikade de gamla lärosanningarna, som, hvad man än må säga derom, hafva kraft att tränga in i menniskors hjertan och göra dem till nya skapelser i Kristus, och hvars kraft liar blifvit pröfvad på den stilla dödsbädden, i mannaålderns kraft, på det blodiga slagfältet, i den ensliga fängelsecellen och på martyrens bål, — det var dessa lärosanningar som frambragte Bunyan och Cromwell, Whithefield och Wesley, Knox och Havelock, Luther och Melanchton, Calvin och Coligny, FJORTONDE KAPITLET.

FrihjrMighet. Samfundet. Den nedåt gående riktningen.

Det stora religiösa spörsmålet i Storbritanien rör sig omkring religionens frigörelse från statsunderstöd och statskontroll. Det är alis icke fråga om presterskapets i statskyrkan personliga karakter eller, såsom en nödvändig följd, om beskaffenheten af den religionsundervisning som af dem meddelas. Frågan är denna: "Skall staten beskatta alla sina medborgare för underhåll af predikanter, tillhörande någon som helst religionsform, den må vara bekänd af tilläfventyrs halfva folket, kanske af ett fåtal, möjligen af ett försvinnande fåtal?" Och ännu vidare: "Skall staten begagna kyrkan, som på så sätt blifvit upprättad, till ett medel att borgerligt och politiskt förtrycka eller från den allmänna undervisningen utestänga dem, som hafva mod nog att bekänna sitt samvetes afvikelse från den sålunda lagstadgade kyrkans styrelsesätt, former eller läror?"

Det förändrar icke saken, om man säger, att bland det sålunda af staten understödda presterskapet finnas många män med belefvenhet, många lärda, många hängifna kristna. Det ligger nära till hands att framkalla sinnesrörelser, som äro oförenliga med evangelii saktmod, när statens och kyrkans dignitärer, sedan de i mansåldrar232

och århundraden utestängt de frikyrkliga från de stora lärdomsanstalterna, från sällskapslifvets behag och hofvets solsken, komma fram med det påståendet: "I ären okunnige, ohyfsade, obildade."

Spurgeon härstammade flera slägtled tillbaka från de frikyrklige. I hans ådror flöt deras blod, som deltagit med "Jernsidorna" i striden, och i hans själ voro puritanernes läror inplantade. Han var begåfvad med en stark känsla af oberoende, kunde icke underkasta sig oberättigade maktspråk och var kraftigt böjd för studium af bibeln på egen hand. Han besjälades af ett rättmätigt kraf att åt alla medgifva samma rättigheter, på hvilka han sjelf gjorde anspråk. Det kunde således aldrig blifva tu tal om, hvilken ställning Spurgeon skulle komma att intaga till det

frikyrkliga spörsmålet. Han sjelf så väl som ock hvarje steg han tog på sin bana, var verkligen ett bevis för friförsam-lingssystemets riktighet. Utestängd från Oxford och Cambridge, hade han af Gud blifvit uppsatt såsom sitt tidehvarfs förste predikant. Under hans ledning hade en församling, som saknade förmögenhet, uppbyggt ett hus för gudsdyrkan, hvilket blef medelpunkten för ett kristligt inflytande, ojemförligt större än det, som utströmmade från St. Paulskyrkan, från Canterbury och Rochester, ja, vi draga icke i betänkande att säga, från alla domkyrkor i konungariket. Pastor Spurgeon, Metropolitan Tabernaklet, predikantskolan, predikningarna och böckerna, som i milliontal gingo ut i hela verlden, hvad voro de annat än tusentungade vittnen om frivillighetsgrundsatsens makt och storhet, alla intygande att sanningen ensam är långt kraftfullare till det godas frambringande än sanning och verldslig makt i förening. Det låg icke liten betydelse i det förhållandet, att kyrkobefrielsesällskapet ända upp till 1891 höll sina årsmöten i Tabernaklet.

Spurgeon hade en utomordentlig omdömesförmåga,

som bedömde hvarje inrättning, icke så mycket efter dess vädjande till smaken som efter dess praktiska betydelse för menskligheten. När man åker fram genom landsbygderna i England, möter man här och der en intagande syn. Öfver träden höjer sig sockenkyrkans tornspira och rundt omkring ligger kyrkogården med de i solen glimmande graf-stenarne. Allt detta förlänar landskapet ett vackert utseende. Musiken på Söndagarne är berömvärd; allt utföres med utsökt smak; ljuset som inströmmar genom fönstren med glasmålningarna, faller på godsherrens vördnadsbjudande gestalt samt på prestens klassiska, finrakade ansigte, hvilkens rosenröda kåpa tillkännagifver, att ban studerat vid något af de stora lärdomssätena. Men då du betänker, att af landsförsamlingen få hafva den ringaste föreställning om hvad som är på färde; att måhända bela gudstjensten utföres i en sjungande messton, såsom på ett främmande språk; när du tager fälten i betraktande och får klart för dig, att den kyrkotionde, som de fattiga jordbrukarne äro tvungna att betala af sin gröda, just utgör den skillnad som fattas dem för en ordentlig utkomst, då säger du kanhända, att frågan har två sidor, eller snarare att hon har blott en enda sida.

Spurgeons Öfvertygelse var, att i statskyrkoskicket icke ligger någon garanti för renhet i läran eller ursprunglig enkelhet i gudsdyrkan. I Oktober 1886 åkte Spurgeon i sällskap med en främling, som ban vänligen inbjudit för dagen, till Beckenliams sockenkyrka, hvars kyrkoherde Dr. Marsh fordom var, hvilkens dotter författat "Kapten Hedley Vicarslif", "Ljus på jernvägslinien" och många andra underhållande religiösa böcker, hvarjemte hon ock gjorde mycket godt för jernvägsarbetarne. På Marsh's tid var predikan strängt evangelisk och lågkyrklig. Men längre fram kom en annan prest, som gjorde kyrkan, gudstjensten och predikan ytterst ritualistisk. Der äro två

altaren, som är tvärt emot lagen, men för hvilket man i alla fall blundar. På ljus, små och stora, är intet tal. Der är ett krucifix, ett "agnus dei" (Gudslamm) och fanor att bära omkring kyrkan vid processioner. Man finner af detta, hvad som lätt kan hända, då predikanten tillsättes öfver folket af någon annan. Folkets önskningar betyda ingenting; de hafva att deltaga i en gudstjenst, som är dem motbjudande, men som småningom blir i barnens omskapade smak, tills ritualismen är rådande.

Den förnämsta pelaren i denna församling är den man, som vägrade att sälja land till Spurgeon för ett kapell, emedan dissenters äro "kättare och separatister", men som hvarje Söndag kan se Englands lag öfverträdas i hans sockenkyrka genom ritualistiska kyrkobruk.

Spurgeon såg äfven, att statskyrkans tendens var att bland presterna införa ett tillstånd, som gjorde dem benägna att plåstra med sina samveten. Han nöjde sig icke med att afgifva en stum protest. Vi hafva redan nämt, att han den 5 Juni 1864, då han nästan kommit till höjdpunkten af sitt inflytande, höll sin beryktade predikan om "pånyttfödelse i dopet", hvilken var en trumpetstöt till alla uppriktiga inom statskyrkan, som satte samvetet högre än anställning och befordran. Vi utdraga ett stycke till belysning af Spurgeons ståndpunkt och andan i afhandlingen:

"Här är en församling, som hvarje Söndag undervisar i söndagsskolan, och enligt anvisningen i handboken skulle

lära alla barn offentligen i kyrkan, att de blefvo Kristi lemmar, Guds barn och himmelrikets arfvingar, då de döptes ! Här är en kyrka, som bekänner sig vara protestantisk, hvilken, hvar gång presten går till dopfunten, förklarar, att enhvar som der blir döpt, genast är 'pånyttfödd och införlifvad med Kristi församling.'"

Predikan framkallade skarpa genmälen från åtskillige evangeliske lekmän och prester inom engelska kyrkan.

Earlen af Sliaftesbury yttrade till Presternas Hjelpför-ening inom engelska statskyrkan:

"Jag tänker att om det, hvarom vi hört, talats till mig i min egenskap af lekman, så skulle jag icke det ringaste brytt mig derom eller rätt och slätt svarat åklagaren: 'Min herre, jag anser er vara mycket inskränkt. Sanningen att säga, ni är en oförskämd slyngel, och om ni inbillar er representera de store och förträfflige frikyrkomännen från forna dagar, sådana som en Howe, Bunyan, Flavel och Wattse, eller att ni till och med är befryndad med våra dagars härlige, sansade och sannt religiösa anhängare af frikyrkan, så är ni fullkomligt lika mycket bedragen, som om ni förestälde er, att ni vore väl bevandrad i historien eller rent af blifvit invigd i de första grunderna af en god uppfostran eller kristlig kärlek.'"

Och icke förty kan det vara tvifvel underkastadt, huruvida Spurgeon förde ett renare språk än lörd Sliaftesbury sjelf gjorde två år senare, då han den 23 Juli 1866 skref: "Besökte på Söndagen St. Alban's kyrka i Holborn. Hvad beträffar den yttre formen och gudstjenstordningen,

är det en dyrkan af Jupiter och Juno.---Kyrkotje-

nare i mängd i katolsk utstyrsel.---Derpå följde ett

skådespel af teatraliska kroppsöfningar, sång, skrik och knäfall, en lång rad af besynnerliga rörelser från presternas sida, hvilka nästan hela tiden vände ryggen åt folket, så att jag aldrig skådat något slikt, icke ens i ett katolskt tempel. En och tre qvarts timme pågick komedien. Nattvardsgästerna framträdde vid tonerna af en smekande musik, såsom hade ett skådespel uppförts, i hvilket deklamation och instrumentalmusik omvexla, och man förvånades vid slutet att icke ridån gick ned.---— Kan man efterfölja vår högtlofvade Herre med slika kyrkobruk och ceremonier? Är det till Kristus eller Baal själar ledas på den vägen?"

En annan stridskämpe, domprosten i Eipon yttrade: "I fråga om den unge predikant, som nu rasar mot det evangeliska presterskapet i denna punkt, kan man icke annat än beklaga, att så mycket afseende fästs vid hans smädelser. Man måste ömka sig öfver honom, enär hans fullkomliga saknad af kunskap i teologisk litteratur gör honom platt oduglig att behandla en dylik fråga, hvilken icke blott är en lärofråga, utan bör hänföras till hvad man kunde kalla historisk teologi."

Yi beklaga, att domprosten icke afgjordt fastställde, hur mycken "kunskap i teologisk litteratur" som erfordras för att en person skall kunna afgöra, om det är rätt eller orätt "för prester att edligen försäkra att de högtidligen godkänna och bifalla det som de icke tro", om "i kyrkliga frågor lögnen kan vara ett uttryck för sanningen och sanning är blott ett värdelöst nonsens."

I samma anda behandlade Spurgeon aflösningsformeln eller tillsägelsen om syndernas förlåtelse, sådan den användes i de anglikanska församlingarna:

"Här är aflösningen, och jag begär Ödmjukt och af hjertat, att man till stöd för densamma visar mig ett "så säger Herren". Hör nu ! "Vår Herre Jesus Kristus, som lemnat fullmakt åt sin församling att gifva alla syndare aflösning, hvilka allvarligt ångra sig och tro på honom, förlåte dig af sin stora nåd dina öfverträdelser, och i kraft af den myndiyhet, som mig gifven är, löser jag dig från alla dina synder i Faderns, Sonens och den helige Andes namn"

På ett annat ställe i afhandlingen talar Spurgeon om "förordningen hur lik skall jordas", sägande:

"Hur skamligt är ej det gyckelspel, som uppföres vid den öppna griften, då en 'kär broder', som söp ihjel sig, begrafves i ett 'visst och fast hopp om uppståndelse till evinnerligt lif' samt med den bönen att 'när vi skola lemna dstta lifvet, vi må hvila i honom (Kristus), såsom vi hop-FRI K YR KL IGHE T.

pas, att denne vår broder gör.' Här är en 'pånyttfödd' broder, som nedsvärtade grannskapet med ständig osnygghet och djurisk dryckenskap. Han dog utan minsta tecken till bättring, och likafullt beviljar honom Herrens tjenare — sådan han bekänner sig — högtidligen den begrafnings-ritual, som förvägras odöpta, oskyldiga barn, samt begrafver den eländiga varelsen 'i ett visst och fast hopp om uppståndelsen till evinnerligt lif.'"

Tycker du, att Spurgeons uttryck äro skarpa? Yi må ursäkta honom. Han hade möjligen läst lörd Ebury's tal i lordernas hus den 1 Juni 1863 och hade i färskt minne en sannfärdig händelse, till hvilken lorden hänvisat. I December 1848 blef en ökänd vildhjerna sent på natten utkastad från en krog i Cambridge i ett så öfverlastadt tillstånd, att han föll i ett dike och qväfdes. Presten i församlingen, Dodd, ehuru han "i allting gick till väga med stort förstånd och hofsamhet", vägrade att öfver den döde läsa den bön, som förklarade honom för "vår dyre broder", som "hvilar i Kristus". Han blef anklagad i konsistorium, dömd att betala rättegångskostnaderna samt entledigad från sitt embete på sex månader.

Tvifvelsutan hade han äfven läst af samma tal — ifall han icke förut aktgifvit derpå — att sjutton "framstående medlemmar af universitetet i Cambridge" kringsändt en inlaga, stäld till "högvördiga biskopliga domstolen", hvilken inlaga sedan undertecknades af tre tusen åtta hundra fjorton prester. Der påpekades, att det "nästan urskillningslösa bruket af 'föreskriften hur lik skall jordas', hvilken af nu varande lag praktiskt tvingas på folk, lägger en tung börda på presternas samveten samt gifver anledning till gruflig anstöt hos många kristna."

Han hade naturligtvis icke läst det tal, som lörd Ebury höll den 23 Juli 1865, i hvilket han föreslog, att huset skulle uttala såsom sin mening, "att de förvecklingar, som238 TRETTONDE KAPITLET.

uppkomma af det nödtvungna och nästan urskillninglösa bruket af engelska kyrkans begrafningsformulär, kräfva en skyndsam behandling från lagstiftningens sida", men ban kunde hafva hört talas om en händelse, anförd af lörd Ebury, hvilken timat i Colyton, Devonshire. Innehafvaren af prestembetet i G-ueritz läste i enlighet med kyrko-ordnin-gens föreskrift, tretton gånger på året athanasianska trosbekännelsen, hvilken till evig fördömelse öfverlemnar bland andra unitarierna, "emot hvilka ban trodde att denna trosbekännelse blifvit särskildt riktad." Sedan ban läst nämda bekännelse på Söndagen, underrättade honom kyrkvaktaren, att en af sockenborna, en unitarie, dött. Sedan ban sagt, att denne man skulle "evigt förgås", uppfordrades ban nu att om samma person inför samma församling säga, att han "jordade sin dyre broders kropp i det vissa och fasta hoppet, att han skulle uppstå till evigt lif och lycksalighet i en kommande verld." Hellre än att kränka samvetets bud vägrade han att läsa begrafningsformeln. Äfven un lag tordes, erhöll varning och dömdes till rättegångskostnaderna. Lörd Ebury tillade: "Alla utläggningar af en sådan tingens ordning äro belt enkelt öfverflödiga."

Otvifvelaktigt hade Spurgeon i ett annat tal af lörd Ebury i öfverhuset läst följande utlåtande:

"Hvad är det vi beklaga oss öfver? Vi se en kyrka, hvars bekännare och martyrer offrade lif och blod för att grunda henne med den största renhet i läran och enkelhet i gudstjenstbruken, småningom närma sig romerska kyrkan i lära och kyrkoväsende. Vi hafva brödförvandlingsläran, om ock ej till namnet, öronbikten, boten, presterlig aflösning, böner för de döda, prestskrudar, fanor med sinnebilder, processioner, krucifix, rökelse och ljus som tändas midt på ljusa dagen."

Af medlidande med de evangeliska bröderna af engelska kyrkan i deras bedröfliga tillstånd, önskade SpurgeonSAMFUNDET.

tvifvelsutan bistå dem i deras bemödanden att göra sig fria. Han såg ogerna, att han och hans frikyrkliga bröder skulle ega uteslutande rättighet till själfuppoffring och trohet emot sin öfvertygelse.

Utan att Spurgeon ändrade sin öfvertygelse, var dock på senare åren hans personliga förhållande till många medlemmar af engelska kyrkan särdeles vänskapligt.

Det är troligt, att predikanter af alla skiftningar lärde sig värdera hans sanna manlighet och andliga kraft samt storheten af det verk, som han utförde för England. Och möjligen torde några ibland dem med tiden insett, att hans starka yttranden icke voro opåkallade. Och som Dr. Weston riktigt anmärkt i ett föregående kapitel, kom han å andra sidan att lios ritualisterna uppskatta deras lifliga fasthållande af det Öfvernaturliga, medan han från låg-kyrklig ståndpunkt möjligen gladde sig, att de snarare voro hvad de borde vara i strid med konseqvensens lag än raka motsatsen i öfverensstämmelse med denna lag.

Eller är icke det närvarande förfallet inom statskyrkans evangeliska riktning en naturlig följd af den liärd-nackenhet, med hvilken dess prester en lång tid bekänt och fasthållit läror, emot hvilka deras hjertan och samveten resa sig till motvärn?

Det är icke af nöden att påminna läsaren, att Spurgeon var medlem af det stora brödraförbundet som kallas baptister, att han fasthöll deras förnämsta läror, såsom troendes dop, Kristi instiftelser i enlighet med hans egen föreskrift, en andlig församling af pånyttfödde, bibeln, särskildt Nya testamentet, den enda regeln för tro och vandel, kyrkornas fullkomliga skiljande från staten samt Kristus såsom församlingens ende herre.

Med afseende på nattvarden var det förfaringssätt, som följdes af Spurgeon och hans församling, vidt skildt från hvad man i vanliga fall kallar "öppen kommunion". En240

främling, som kunde styrka att han tillhörde en evangelisk församling, fick ett inträdeskort till Herrens hord för tre månader, hvarefter han erhöll följande besked: "Du har nu haft tillfälle lära känna, hur vi gå till väga. Det skall vara oss ett nöje, om du låter dopa dig och förenar dig med oss. Om så icke sker, är det bättre för dig att förena dig med andra, med hvilka du kan fullkomligare sammansmälta." Till Dr. Wayland Hoyt och andra herrar sade Spurgeon i hufvudsak, hvad ban skref till "Baptist Weekly" for den 26 Mars 1884: "Jemförd med mängden af baptister i England är jag "sluten kommunionist", ty i min församling får ingen odöpt blifva medlem."

Med afseende på Spurgeons ställning till baptistsamfundet i England äro vi nog lyckliga att kunna andraga följande meddelande af pastor Charles Williams, en man med stort anseende, församlingslärare i Accrington, Lanca-shire, under åren 1886 —1887 ordförande i Baptistföreningen samt författare till boken "Baptisternas grundsatser och församlingsordning".

Willians säger: "Spurgeon var långt mer än baptist. I likhet med Carey, Livingstone, Brainerd, Judson, Wesley och Maclaren var han en hela kristenhetens egendom. Desse män äro icke, det medgifves allmänt, någon viss trosbekännelses tillbörlighet, utan äro, såsom Paulus, Apollos och Kefas, gifna åt alla som höra Kristus till. leke förty har enhvar af dessa haft sitt namn i en församlings-matrikel, samt räknats till någon särskild bekännelse. Ehuru långt mer än baptist, var Spurgeon en afgjord, fulländad och renhårig baptist.

"Finns det ett baptistsamfund? Baptisterna i Stor-britanien äro icke ett organiskt helt. De skilja sig från Wesleyanska metodisterna och presbyterianerna i snart sagdt hvarje punkt som rör församlingsordningen. Baptistföreningen har ingen lagstiftande eller styrande makt.SAMFUNDET.

Då konferensen kan leda och begränsa wesleyanerna i deras församlingslif och verksamhet och generalförsamlingen är en högsta domstol hos presbyterianerna, så har Baptistföreningen ingen myndighet inom en församling eller öfver dess pastor. Hvarje församling är sjelfstyrande och oberoende af hvarje mensklig makt, som befinner sig utom hennes eget område. Hvarje församling utfärdar sjelf fullmakt för vårdarne af hennes egendom samt fastställer alla vilkor på hvilka en fastighet skall förvaltas för hennes räkning och inget länsförbund eller nationalförening har talan eller rösträtt i ämnet. Då en pastor väljes, är det icke af nöden, att predikanterna i grannskapet stadfästa valet. Församlingen utnämner, och utnämningen anses fullt motsvara en

ordination, ty ali den kyrkliga myndighet en Herrens tjenare kan få, är att predika evangelium, förvalta Herrens stiftelser och vårda de troende. Pastorerna i angränsande församlingar kunna tillkallas för att deltaga i afskiljandet, men ingen bekräftelse å embetets vägnar erfordras för att gifva laga kraft åt en enskild församlingshandling.

"Engelska Baptistmissions-sällskapet styres icke af samfundet, utan af dess medlemmar (sådana som betala en half guinea årligen samt predikanter, som samla en kollekt om året). Dessa välja den verkställande komitén och skulle af visa hvarje inblandning i deras myndighet. Stor-britaniens och Irlands Baptistförening är blott ett sällskap af enskilda baptister, hvilket, i likhet med hvarje annan förening af baptister, saknar ali lagenlig rätt att betraktas såsom vore det samfundet, eller att tala i dess namn. Detta egendomliga förhållande med Englands baptister gifver mig anledning fråga: Finns det ett baptistsamfund?

"I många år var vår vän lika samfundsvänlig som jag. Det föll på min lott att blifva den förste sekreteraren för den fond, som bidrager till höjande af pastorernas understöd i våra fattigare församlingar samt för den kassa, 16242

som förser ålderstigna och sjukliga predikanter och pa-storsenkor med lifränta. I båda egenskaperna kom jag upprepade gånger i en mycket förtrolig beröring med Spurgeon. Han var bland mina första och mest frikostiga gif-vare. Från början subskriberade han till Understödsfonden och tillsade mig ofta att begära tillfällig hjelp, så snart sådan var af nöden. 1875 ifrade han för, att Understödsfonden skulle bibehållas såsom en särskild förening, och sökte förebygga dess uppgående uti Baptistföreningen. Min medarbetare på den der tidén varpastor H. C. Leonard. Spurgeon uppfordrade mig att arbeta för fondens oberoende med följande för honom betecknande ord: 'Då jag ser på dig och Leonard, säger jag: "Der gå skepp", men då mitt öga faller på Baptistföreningen, utbrister jag: "Der går krokodilen, hvilken du skapat att der leka" (Ps. 104: 26). Han bistod mig till det sista med mycket stor frikostighet. På samma sätt med Lifräiitekassan. Till vår Reservfond (femtio tusen pund) gaf han fem hundra pund samt höll till förmån för densamma ett möte med sina vänner på gårdsplanen i Nightingale Lane.

"Några år senare genomreste jag Cumberland i baptisternas intresse och upptäckte i Carlisle en till hälften utsvulten baptistpredikant, hvilken utgått från Spurgeons predikantskola. Jag skref till vår vän. Han yrkade på, att Lancashire skulle upptaga Carlisle i sin förening. Yi gåfvo femtio pund årligen till Carlisle och Spurgeon andra femtio i flera år. Återigen bad jag honom hjelpa oss i Workington, der baptisterna i anledning af många svårigheter hade kommit i ekonomiska trångmål. Han svarade och gaf en tid femtio pund årligen till Workington som ock ligger i Cumberland.

"Hela tiden fortfor han att bidraga till och predika för Missionssällskapet. Spurgeons Seminarium är ett baptistseminarium. Våra lärdomsanstalter äro, i likhet med

alla andra baptist-företag i Storbritanien, fristående och oberoende sällskap, och stå lika litet under Baptistföreningens eller någon som helst förenings ledning, som amerikanska baptisternas Seminarium i Rochester. Spurgeon uppfostrade predikanter till lärare inom baptistförsamlingarna. Det är fullkomligt säkert, att till 1883 var Spurgeon lika starkt tillgifven baptistsamfundet som jag.

"Baptister hafva frihet, utan förfång för deras rätt till medlemskap i hvad man kallar samfundet, att ingå och utträda ur Baptistföreningen. Intill 1883 var Spurgeon en ständig vän till sagda förening. Han var aldrig dess ledare. Jag kan icke erinra mig, att jag sett honom i något sammanträde som hållits af förvaltningskomitén eller rådet. Men han bevistade lialfårsmötena, i synnerhet på liöstarne i provinserna. I Liverpool 1882 var han, både i predikan och tal, så älskvärd och storslagen som endast han kunde vara. I Leicester 1883 var en unitarie jemte många baptister bland borgmästarens gäster vid en allmän mottagning. Detta stötte Simrgeon för hufvudet. Ett meningsutbyte om "nu pågående förändringar i uppfattningen af religionen" lade tydligt i dagen, att några skilde sig från Spurgeon i hans uppfattning om hvad som anses vara väsentligt i den evangeliska tron. Följden blef, att

han aldrig besökte Baptistföreningens möten. 1886, då jag var föreningens ordförande, hyste jag det hoppet att kunna åvägabringa en återförening af meningsskiljaktige baptister, och deraf mitt inlägg till förmån för förening vid vårmötet, hvartill Spurgeon gaf ett bifallande svar. På hösten skref han till mig:

"'Jag är storligen glad äfver allt som rör mötena. Jag kan icke fatta, hur de skulle varit för att vara bättre. ---Jag lyckönskar dig för ditt tjensteår---Ingenting har beredt mig så mycken fägnad som mötet i Bristol. Allt talar för, att jag bort vara der. Mitt uteblif244

vande härrörde af tidigare obehag, och jag kunde icke underlåta att genom min frånvaro förklara, att jag hade ingen del i dem.'

"Den 15 April 1887 skref han till mig och inbjöd mig att närvara vid hans årskonferens. I brefvet yttrar han:

"'Du är, förmodar jag, Baptistföreningens ordförande till nästa Måndag. Jag inbjuder dig i denna egenskap, men äfven om du icke innehaft detta förtroende, skulle jag inbjudit dig i egenskap af Charles Williams.'

"Derpå förklarar Spurgeon, att han 'tjenar alla bäst genom att icke hålla något offentligt tal, men', tillägger han, 'genom att göra allt godt jag kan i sann förbindelse med hvarje godt företag som Baptistföreningen utför.' Den ställning han då intog till nämda förening är korrekt uttalad i följande ord: 'Jag skulle blifva glad, om du vid konferensen ville tala till eleverna om föreningen och dess verksamhet, utan att på något sätt inblanda min person. Jag ser gerna, att bröderna följa samfundets ledare så långt de någonsin kunna. De hafva icke intagit min särskilda ståndpunkt såsom kritisk undersökare, och om de icke äro besvärade af mina betänkligheter, så skall icke jag göra något försök att lios dem inympa dessa.'

"Detta var i April 1887. I slutet af April blef vår "änglalike doktor", den milde, förståndige och Johannes-like Dr. Culross min efterträdare såsom Baptistföreningens ordförande. Under hans tjensteår och utan att föreningen, efter April 1886, gaf anledning till eller framkallade något som helst anstötligt, utbröt tvisten om den nedåt gående riktningen, hvilken till sist ledde till Spurgeons slutliga och formliga utträde ur Baptistföreningen. Jag känner icke, hvad som föranledde förändringen i Spurgeons ställning från April till Oktober 1887. Under dessa skickelsedigra månader tog han mig icke alis till råds. Hemligheten till tvistefrågan skall någon gång blifva känd. JagNEDÅTGÅENDE.

är fullkomligt förvissad, att då detta sker, skall Spurgeon icke komma på skam. Ingen enda betviflar renheten af hans bevekelsegrunder och afsikter. Kan gjorde sitt yttersta för att vara både kärleksfull och samvetsgrann samt handlade tvifvelsutan efter den insikt han hade.

" Hvad ryktet än förtälja m;\

Med skammen skall han aldrig stå."

Så långt Williams.

Rörande "tvisten om den nedåt gående riktningen" och Spurgeons utträde ur Baptistföreningen höfves det en amerikan, hvilken genom Oceanen är skild tre tusen mil från England, att tala med en blygsam felbarhetskänsla samt att vidgå de svårigheter för honom att sätta sig in i alla de utmärkta och framstående mäns ställning, hvilkas namn gifvit betydelse åt tankeutbytet. Spurgeon fick den föreställningen, att bland Baptistföreningens medlemmar funnos sådana, hvilka hyste och uttalade oriktiga och vilseledande uppfattningar rörande sjelfva grundlärorna i evangelium. Dessa farhågor, ehuru blandade med hopp, kan man läsa mellan raderna i ett bref, dateradt den 25 Februari 1886 efter hans återkomst från Mentone.

"Gud vare lof, inga fonder hade minskats, såsom jag fruktade ! En dubbel nåd har vederfarits mig. Jag hoppas, att vi alla i det kommande skola mottaga mer från Gud, göra mer för Gud och förhärliga honom mer. Med undantag af våra fullkomliga bröder hafva vi alla rikliga tillfällen att blifva bättre, och jag räknar det för en påtaglig brist

hos dem, att de äro komna utom området för denna nåd, så att de icke kunna arbeta deruti. Må vi, för att begagna edert eget uttryckssätt, "gå på" och i synnerhet skickliggöras till motstånd emot det i vår tid tilltagande tviflet! Må vi alla, tills änden kommer, vara 'fäste, orubblige och öfverflödande i Herrens verk alltid!'"Med sorg och ovilja motsåg han möjligheten af en skilsmessa från sina bröder. Den 27 September 1886 skref han, sedan han haft ett längre förtroendefullt samtal med en besökare, sålunda:

"Var god och skrif icke och säg icke något om mig och Baptistföreningen, tills jag träffat er och fullkomligt förklarat allt. Jag vill icke, att något yttras som kan oroa våra vänner och förorsaka oenighet. Några tanklösa menniskor skulle icke se snedt på en missämja; för min del kan jag vara af annan mening utan att strida."

Kraftiga ansträngningar gjordes att undanrödja de ogynnsamma intryck han fått, men förgäfves. I Augustinumret 1887 af "The Sword and Trowel" offentliggjorde han sin beryktade artikel: "Den nedåt gående riktningen". Till dess anda kan man sluta af följande uttryck:

"Försoningen förlöjligas, skriftens gudomliga ingifvelse begabbas, den helige Ande nedsättes till ett blott inflytande, syndens straff göres till en inbillning och uppståndelsen till en dikt. Och icke förty vänta dessa fiender till vår tro, att vi skola kalla dem bröder och fortfarande stå i förbindelse med dem."

På denna artikel följde i September "Vårt svar till diverse granskare och frågare" och i Oktober "Saken bevisad" samt i November "Tillägg till tvisten om den nedåt gående riktningen".

Emellertid utträdde Spurgeon formligen ur Baptistföreningen 1887. Vid underrättelsen om detta utträde tillsatte föreningen en komité, bestående af teologie doktorerne John Aldis, president Joseph Angus och Alexander Maclaren. De uttala sig: sålunda:

"Det är med synnerlig ledsnad vi erfarit, att vår käre vän och medarbetare, pastor C. H. Spurgeon, utträdt såsom medlem ur Baptistföreningen. Af hjertat instämma vi med broder Spurgeon deruti, att otrohet mot Kristus ochNEDÅTGÅENDE.

247

hans evangelium är oförenligt med medlemskap i Baptistföreningen. ---Under det vi icke kunna följa Spurgeon i det steg han tagit, äro vi ett med honom i trohet mot Kristus, i kärlek till evangelium samt i en allvarlig och hjertlig åstundan, att det måtte förkunnas enkelt, oförfalskadt, helt och kraftfullt från alla landets predikstolar med den helige Andes utgjutelse från himmelen. Det är vidare vår glädje, att ehuru han utträdt ur föreningen, vi fortfarande skola få njuta af gemenskapen i Herrens tjenst såsom medlemmar af samma samfund."

Tiden för denna tvist var en tid af djup bedröfvelse för Spurgeon. Den 22 Maj 1888 skref ban:

"Herren känner den väg jag utvalt och åt hans dom öfverlemnar jag saken.---Jag har uttalat min gensägelse och lidit förlusten af vänskap och anseende; jag liar blifvit straffad med indragande af penningehjelp och bittra förebråelser. Jag kan icke göra mer. Min och deras vägar äro hädanefter vidt skilda. Den smärta det kostat mig, kan ingen beräkna. Jag kan aldrig köpslå om Guds sanning. — — — Här är icke fråga om personer, utan om grundsatser. Och der två grupper af menniskor äro hvarandra rakt motsatta i uppfattningen af hufvudpunkter, kunna de icke blifva ett genom några uttryck i ord."

Den 18 Juni 1888 skrifver han:

"Jag är så glad, att jag får glömma allt detta, då jag skrifver till dig. Jag tackar hjertligen fru A. (ett amerikanskt fruntimmer som nyss sändt honom 20 pund för hans olika verksamhetsgrenar). Jag blef uppmuntrad, då jag behöfde uppmuntran. Se här, i hvilka stormar jag varit!

1. De liär förvecklingarne rörande Baptistföreningen.

2. Min hustrus svåra sjukdom i sju veckor, hvilken fortfar.

3. Min älskade moders död.

4. På begrafningsdagen ett mycket häftigt anfall af248 FJORTONDE KAPITL ET.

min gamle fiende, hvarpå följde ett lidandes dop. Är ännu oförmögen att gå och kan knappt stå. Dock är min fröjd i Herren. Amerikaner i mängd liär. Utvalda profexem-plar. Hjertlig kärlek."

"The Sword and Trowel" för Augusti 1891 innehöll "Den nedåt och uppåt gående riktningen eller sanningens makt", der Spurgeon med exempel ur den nyare tidens religionshistoria visar, hvilken lifskraft och segerrik makt, som ligger i den förkunnade sanningen. I alla sina tal till predikantskolans konferens, ända till det allra sista, om "Den största strid i verlden" besvor han sina elever med den mest glödande vältalighet att redligen kämpa trons kamp. Då ban fått klart för sig, att medlemmarne af den gamla predikantkonferensen icke voro fullkomligt oberörde af de fruktade förvillelserna, upplöste han denna förening och bildade en ny konferens på en fullkomligt och otvetydigt evangelisk grundval.

Det finns icke en skymt af anledning till det antagandet, att Spurgeon någonsin det ringaste ändrade sina åsigter eller ångrade den ståndpunkt ban intagit.

Det kan aldrig uppstå någon tvekan om Spurgeons fullkomliga uppriktighet, orubbliga öfvertygelse och sannskyldiga oegennytta. Han offrade sina egna känslor och sina vänner för pligtkänslan, såsom han gjort 1886, då han skilde sig från Gladstone, sin värderade personlige vän, emedan han trodde, att "sjelfstyrelse" på Irland bar olycka i sitt skote för riket och protestantismen. Utan tvifvel insåg han äfven, att han, menskligt taladt, satte bidragen till de olika verksamhetsgrenar som voro under hans vård på spel. Han hade ali anledning att vara tyst, om samvetet tillät honom tiga.

Man har låtit förstå, att Spurgeon handlade såsom han gjorde, på grund af försvagad helsa och deraf följande slapphet i anden samt emedan han var anlagd för en sjuk-NEDÅTGÅENDE.

249

lig pessimism. Denna uppfattning kan författaren platt icke dela. Hösten 188G var Spurgeon vid godt mod, glad, ofta skämtsam samt mild i sitt omdöme om menniskor, hur allvarligt han än protesterade mot villfarelser i läran. Det är rättare att påstå, att "den nedåt gående riktningen" var menlig för hans helsa än att hans helsa påskyndade nämda riktning.

På samma gång måste vi erkänna det sakförhållandet, att män med en kraftfull karakter, med ledareförmågor, utmärkte genom begåfning och stark Öfvertygelse, äro benägna att liysa ringa fördragsamhet med dem, som icke dela deras öfvertygelse, samt att det är en olycka för store och ryktbare män, att i den mån som de åldras de mer och mer blifva omgifne af sådana, som se upp till dem med en viss afgudisk beundran. Dessa beundrare göra icke vidare några frågor eller invändningar, utan spela endast ekots eller reflexionsspegelns roll.

Rörande den oskriftenliga eller farliga naturen af de villfarelser, mot hvilka Spurgeon uppträdde, råder intet tvifvel. Till hvilken grad de genomträngt föreningen, om hon bättre kunde reformeras inifrån eller utifrån, äro frågor, om hvilka hederlige och förståndige män kunna hafva olika uppfattning. Och lielt visst låter det sig göra att gifva fullkomligt erkännande åt den kärlek till sanningen och det sjelfforsakande hjeltemod som besjälade Spurgeon, utan att kasta någon skugga af förebråelse på doktorerne Angus, Maclaren och Landels.

Spurgeon lemnade aldrig samfundet. Baptistföreningen är icke samfundet, utan ett frivilligt sällskap, såsom baptisternas Missionsförening i Amerika. Spurgeon och Tabernakelförsamlingen utgingo ur baptisternas i London distriktförening, men förenade sig genast med baptisternas i Surrey och Middlesex förening. ✓

FEMTONDE KAPITLET.

Spurgeon i sitt hem.

Spurgeon skulle aldrig hafva stått ut med sitt oförlikneliga arbete, om han icke erhållit hvila och vederqvickelse i sitt hem i sällskap med sin utmärkta, högsinnade, ädla och kärleksfulla hustru.

I början af Spurgeons verksamhet såsom predikant öfvertalade honom en af diakonerne, som såg att han gaf bort

allt utan att spara något, att han skulle köpa sig ett hus med vacker omgifning i Nightingale Lane, Clapham, som på den tiden var en tyst och långt ifrån Öfverbefolkad förstad. Här tillbringade makarne Spurgeons tjugutre lyckliga år. Men staden växte upp och utbredde sig öfver det i början öppna fältet. Det blef oundgängligt nödigt för Spurgeons helsa att njuta af den rena landtluften och dess stillhet. Samma orsaker, som gjort Nightingale Lane mindre eftersökt såsom boningsplats, hade genom den lifliga handeln höjt egendomsvärdet. Denna prisstegring i förening med hans hustrus förståndiga hushållning gjorde det möjligt för Spurgeon att köpa landtegendomen Westwood, hvilken han kallade "Beulali Hill", precis en mil från Sy-denhams jernvägsstation. Den var då, 1880, mycket mindre värd än nu.

I Augusti 1880 skref Mrs. Spurgeon om flyttningen från det gamla hemmet: "Hvarje vinkel och vrå, både i huset och trädgården, är rik på ljufliga och sorgliga min-

nen.---Ehuru både man och hustru nödgats lida

svåra plågor och varit sjuka i flera månader, har vårt hem mycket oftare varit för oss ett Betel än ett Bokini." På väggen i Spurgeons arbetsrum uppsattes, på den nye egarens begäran följande vers, författad af Spurgeon:

"Farväl, mitt sköna ram! En vän dig öfvertar.

Med honom vare frid och med hans hela hus!

Guds änglar lägre sig till detta hems försvar!

Der inne ofta var min Herre, 'verldens ljus'."

Ingången till Wtstwood.

"Vid vår första åsyn af det nya hemmet", skrifver Mrs. Spurgeon, "påmindes vi om Jolin Bunyans beskrifning af de ljufliga bergen. 'De hade på alla sidor en skön utsikt. Dessa berg äro Immanuels land, och man kan härifrån se hans stad. Fåren äro ock hans, och han har utgifvit sitt lif för dem'."

FJORTONDE KAPITL ET.

Beulah Hill ligger omkring sju engelska mil från London. Man kan se St. Pauls kyrktorn och, i utomordentliga fall, tornen på Windsors slott. Luften är ren och behaglig, och allt som oftast ligger solen (om detta namn kan användas om den luftföreteelse, som man stundom bevittnar i England) varm och mild på gräsvallen. En vän skänkte Spurgeon en madrass af vattentätt tyg, for att stundom ligga på den på gräsmattan och söka föreställa sig, att han vore i södra Frankrike.

Den fullkomliga hvilan och den rena luften bidrog ganska mycket icke blott till Spurgeons beqvämlighet och lycka, utan äfven till hans arbetsförmåga och lifslängd.

"Pall Mall Gazette" för den 19 Juni 1881 säger:

"Köksträdgårdens rabatter glöda af nejlikor och andra vanliga engelska blommor, hvilkas sängar hvarje vecka förse fattigqvarteren i Soutliwark med en riklig skörd. Blomstermissionen i förbindelse med Tabernaklet — om man undantager krogen och teatern, finns det nästan ingenting, som ej har anknytningspunkt med Tabernaklet — sänder sina plockare regelbundet till Westwood, och deras blomsterkorgar sprida glädje i månget hem i de mörka och dystra gränderna i London. Grofva träd och beqväma säten erbjuda angenäma hviloställen.

Sedan den besökande gått genom gallerdörren, som liknar en grind, befinner han sig uti en liten tambur, från hvilken en dorr leder till höger in i matsalen och en annan till venster in i Spurgeons arbetsrum. Mellan dem ligga Mrs. Spurgeons bokfondsrum, hennes enskilda rum samt Spurgeons bibliotek. • Mrs. Spurgeons rum, hvarifrån hon anordnar utdelningen af de böcker, med hvilka bokfonden förser henne, står i förbindelse med ett mindre rum med väldiga boktrafvar, hvilka slås in i paket och sändas till alla delar af verlden genom Globes express, som hvar fjortonde dag kör sin vagn till Westwood.

Spurgeon tog emot mig i sitt arbetsrum, just som han kom in från trädgården, ut emot hvilken arbetsrummets fönster rakt vetta. Från fönstren ser man öfver köksträdgården, der bi en surra, bort till Thorton-heden med Croydon i bakgrunden. På sitt arbetsrum sysselsätter Spurgeon beständigt två privatsekreterare. I Tabernaklet har han två till och i predikantskolan ytterligare en eller två saint andra på andra platser. En af dem i Westwood är snabbskrifvare. Han, såväl som hans medarbetare, är upptagen till klockan sex. Alla pengar för predikantskolan, barnhemmet o. s. v. sändas direkt till Spurgeon, som är general-kassör.

'Det är mitt ständiga bemödande', sade Spurgeon, 'att öfverlåta en del arbete på andra skuldror, men alltsammans kommer tillbaka på mig. Ju mer jag arbetar, desto mer har jag att göra.'

Väggarna i arbetsrummet äro betäckta med böcker, och det stora bordet midt på golfvet bär tydliga spår af arbete och nötning. Spurgeon, klädd i en hvit, bredskyg-gig filthatt och en ljus alpackarock, talade med behag. Det är en snillrik, hjertlig man, full af skarpsinne och qvickhet. Under vandringen genom lifvet liar hans karakter vunnit i djup och bredd. De smädelser, mel hvilka han i början nästan öfverhopades, höra till det förgångna, och ingenting förvånar honom så mycket, som den atmosfer af vördnad och kärlek, hvilken omgifver honom på alla sidor och i hvilken han framlefver sitt lif. Spurgeon har mognat mycket med åren.

Biblioteksrummet är stort samt från golf till tak omgifvet af utmärkta böcker i den förträffligaste ordning. Mest intresseväckande är det hörn, i hvilket förvaras hans egna arbeten med öfversättningar till olika språk, samlingarna af flygskrifter och tidningsurklipp samt sist, ehuru icke minst betydande, porträtten och karikatyrerna af honom254

sjelf, sedan han började sin verksamhet som predikant, Spurgeons flygskrifter bilda flera band. De voro från början for det mesta skarpa, men med tiden dog skärpan bort och till sist blefvo vackra vitsord nästan lika uteslutande använda som hvassa utfall.

Bland värdeföremålen är ett minne efter Dr. Living-stone. Det är en 'Spurgeonspredikan', som den store upptäckaren förde med sig genom Afrika ända till sin död. Hon bär följande inskrift af Livingstones egen hand: 'Förträfflig. D. L.'"

o

Makarne Spurgeons hem besöktes genom Guds försyn af både fröjder och sorger, hvilka upplyfta och rena. Den 2 Oktober 1879 skrifver Mrs. Spurgeon:

"Öfverlemnad åt sin Faders, Guds beskydd, anträder vår afhållne son (Thomas) i dag sin andra resa till Australien. Kölden och dimman under vår vinter i England gjorde oss fruktande för hans något svaga kroppsbyggnad. Befall, Herre, vindar och vågor att beskydda honom!"

1884 återvände sonen, ehuru han kom några veckor för sent för jubileum. Torsdagsaftonen den 10 Juli skrifver Mrs. Spurgeon:

"Omkring kl. 10 i afton var min älskade son i mina armar. Smärtan af fem års frånvaro utplånades nära nog Sexton tusen (eng.) mils hemresa för att träffa fader och moder! Många böner uppsändes till himmelen från båda ändarna af verlden om en trygg och lycklig resa för den älskade resenären."

Sonen omförmäler en särskild tilldragelse, i hvilken dessa böner besvarades. Det förträffliga ångfartyget Iberia låg i Adelaide från Söndagsmorgonen till Måndagsaftonen, och Thomas Spurgeon kunde tillbringa Herrens dag tillsammans med Guds folk. På grund af felaktig underrättelse kom han på Måndagen för sent till skeppsbron för att hinna den sista ångfärjan ut till den store ångaren. InomWestwood. Sid. 255.I SITT HEM.

kort lyftes ankaret och Iberia gick. Emellertid hade en vän gått till sjötelegrafen och gifvit fartyget följande

signal: "För Guds skull stanna! Sonen till de yppersta föräldrar i hela verlden vill komma hem till dem och kan icke vänta fjorton dagar till."

Sonen hade hyrt en ångbåt och satte efter Iberia, som bela tiden blef allt mindre och mindre. Kaptenen på ångbarkassen upplyste, att Iberia var en postångare, att hon kort förut vägrat stanna för att upptaga femton passagerare och att hon icke skulle stanna för sjelfve guvernören. Men i ett nu "svänger hon om". Fören intager akterns plats och hon styr ned mot ångslupen. Thomas Spurgeon var snart ombord på väg till London. Befälhafvaren hade varsnat signalen, ehuru det icke var brukligt att iakttaga signaler, då man lemnade hamn.

Herren hade lagt handen på styrapparaten i kaptenens hjerta och låtit honom kommendera: "Hårdt babord".

Alldeles lagom långt från London för att vara på sidan för dagdrifvare och nära nog för att nås af dem som älskade Spurgeon eller hade något ärende till honom, mottog Westwood eller Beulaii inom sina portar många af Guds folk, stundom högt uppsatte personer, stundom elever från predikantskolan och stundom högst oansenliga arbetare i Herrens vingård. En af hans evangelister säger:

"Hvilket nöje fann han icke att der samla omkring sig ett litet sällskap af bröder och efter qvällsmåltiden föreslå förtäljandet af några 'nådesunder'. Med hvilken uppmärksamhet han lyssnade till den ene efter den andre! De tårfyllda ögonen vittnade om, hur rörd han var i sitt ömma, tillitsfulla hjerta. Och hvilka 'nådesunder' kunde icke han berätta! Skola vi någonsin glömma dem? De komma och tränga sig på minnet."

Vid ett annat tillfälle tog han sitt främmande till

dammen och visade dem svanarne, hvilka följde efter ho-17258

nom, då han promenerade på kanten af dammen. Eller ock ledsagade ban dem till stallet, sägande: "Ni kan spisa middag på stallsgolf vet, så rent är allting." Halmen i spiltorna var flätad under hästarne, så att man nästan kunde säga, att spiltorna voro mattbelagda. Öfver spiltorna voro anbragta namnen på de två ponies: "Brownie" och "Beauty". "Mina hästar", sade han, "äro under lagen. De hålla Lördagen. Hvad som än må hända, den dagen tar jag aldrig ut dem." Men på Söndagen drogo de honom till Tabernaklet.

Naturen skänkte honom hvila och förströelse. Han var skämtsam och full af munterhet, men i hans qvickhet låg alltid någon mening.

"Ären I i ert land besvärade af de här syndfria menniskorna?" frågade han en amerikan som besökte honom. "Jag hade två sådana i arbete. Slutligen måste jag säga dem: 'Sent kommen I om mornarne och tidigt gån I om aftnarna och deremellan förderf ven I mina buskar.' Jag lät dem sålunda gå sin väg och nu har jag två syndare som arbeta och allting går ordentligt."

Vi göra ett utdrag till ur den besökarens bref, som vi redan användt:

"Sedan vi tagit barnhemmet i grundligt skärskådande, åkte vi öfver Claphams allmänning, beväxt med gultörne, genom Surrey till Beulah Hill. Spurgeon visade sina gäster växthuset, för hvilket han mycket intresserar sig, trädgården, landtegendomen, korna och annan boskap. Han har tio kor. Mrs. Spurgeon liar den afdelningen under sin uppsikt. Med den afkastning som korna gifva, underhåller hon en bokspridare i grannskapet.

Sedan spatserade vi eller sutto på en grof bänk eller under ett träd och samtalade. Det var obeskrifligt angenämt att höra om hans och hans frus minnen från tidigare dagar. ....________________Pastor Spurgeon i sitt studierum.

Jag hade icke tänkt stanna öfver aftonen, men Spurgeon sade: "Ni är icke så ofta här. Stanna och spisa qväll!" Det var ingen svårighet att Öfvertala mig. Vi undfägnades med päron, persikor, plommon och honung, allt från hans egen trädgård. Efter måltiden sammankallades familjen jemte tjenarne till husandakt. Jag skulle icke för något pris velat gå miste om detta tillfälle. Han läste den delen af adertonde kapitlet hos Lukas, som handlar om den

rike ynglingen hvilken kom till Jesus. Eftersom han läste, gjorde han som vanligt träffande anmärkningar, i hvilka hans egendomligheter stundom framlyste. Andaktsstunden var alltigenom skön och kostelig.

Derpå samspråkade vi igen. Han visade mig en liten bok "Norcott om dopet", till hvilken han skrifvit förordet. Den är öfversatt på turkiska, armeniska och bulgariska med den påföljd, att baptister uppstått i dessa trakter.

Mrs. Spurgeon var äfven så vänlig, att hon lät mig se sitt arbetsrum, der hon utför ali brefvexling rörande bokfonden, såsom ock det lilla bokrummet, der böckerna förvaras och paketen inslås.

Då jag gick, fäste Spurgeon min uppmärksamhet på några taflor i tamburen, hvilka framställa scener ur reformationen. Han liar fyra eller fem hundra sådana. Han tycker om allt, som afser att belysa och ära dessa hjeltar, en Calvin, Beza, Luther och öfrige Herrens utvalde kämpar. Stundom utlånar han samlingen för att derigenom hjelpa till att samla pengar i församlingarna.

Allting måste hafva ett slut. "Spurgeonsdagen" var ändad. Jag lemnade Beulahs land och återvände till den stora staden, tackande Gud för den välsignelse verlden fått mottaga genom dessa hans tjenare, tillönskande dem ali andlig och timlig nådegåfva."

Längre fram var Spurgeon vänlig nog att uttala en önskan att få träffa mig en gång till, innan han reste till262

Mentone och jag till Amerika. På så sätt for jag med glädje till Beulah .Hill Onsdagen den 3 November. Först togo vi vägen genom Croydons stora stadspark. Hela vägen hade vi behagliga skogspartier. Ormbunkarna hade förtorkat och skogens löf hade vissnat. Detta gaf Spurgeon anledning till den anmärkningen att skriftens ord: "Vi voro alla vissne såsom ett löf" (Es. 54: 6) icke afse lifvets aftagande, såsom framgår af det bruk man vanligtvis gör af orden, utan vår inbillade rättfärdighets och sedlighets bortdöende. "Vi voro alle vissne såsom ett löf, och våra synder ryckte oss med sig såsom vinden". Vi inbilla oss, att vi äro rättfärdige, men innan kort, då frestelser ansätta oss, förfalnar vår sedliga kraft och vi ryckas med af lidelsens ström.

Ofvanför Croydon ligger erkebiskopens af Canterbury palats. Spurgeon erhöll hvarje år ett kort, som berättigade honom att åka genom parken. Då han sist skref och begärde ett nytt kort, inneslöt ban ett frankeradt kuvert, adresseradt rätt och slätt "C. H. Spurgeon." Men ett annat kuvert blef återsändt, adresseradt "Rev. C. H. Spurgeon", hvilka ord ock förekommo på sjelfva kortet. Denna lilla tilldragelse bör bemärkas, särskildt med tanken på det förhållandet, att adelskalendern i fråga om titlar säger, att friförsamlingarnas lärare tillhöra icke det andliga ståndet och äro icke berättigade att tituleras med "Rev.", utan

skola adresseras "Mr. A. B., predikant i......dissenter-

kapell "i. Jag är glad att engelska kyrkans primas sätter sig öfver denna anstötliga och meningslösa galenskap.

För att ytterligare belysa grannarnas uppmärksamhet må anföras, att då Spurgeon var mycket sjuk lordbiskopen af Rochester — Upper Norwood och Croydon ligga inom hans stift — Dr. Thorold var en af de förste som besökte honom. Han sade: "Jag skulle gerna vilja träffa broder Spurgeon, om han vill träffa mig, och jag skulle blifvaI

glad, om jag finge bedja med honom." Så snart Spurgeon blef i stånd att vistas ute, inbjöd biskopen honom till sitt hem för en hel dag. Andra besökare fingo icke tillträde, och de promenerade i parken, samtalade och bådo tillsammans.

Vädret, som varit ostadigt, vacklande och nyckfullt, friskade verkligen i liast upp, och det började regna. Vi gjorde vägen så kort som möjligt hem. Vi kommo något sent till middagen, men Mrs. Spurgeon gjorde "Janne Åkerman" inga förebråelser, och han å sin sida uttryckte med rörande ödmjukhet sin tacksamhet till hustrun, som väntat med middagen, tills ban kom.

Han gycklar smått med sin afhållsamhet från kött. En gång sade ban till några vänner vid bordet: "Jag skall gifva

er tio pund, om ni bevisar, att den der ripan tillhör växtriket, ty då får jag äta den."

Naturligtvis är Spurgeon känd af enhvar såsom den store predikanten, såsom en väldig häfstång för evangelisk religion i England, men hvar menniska vet icke, att ban såsom vän är den mest angenäme och såsom sällskapsmenniska, utomordentligt underhållande.

Följande Söndagsmorgon öfvervar jag andaktsstunden i Tabernaklet och stannade qvar vid Herrens måltid. När jag sedan räckte honom handen till farväl, sade han på sitt vänliga, skämtsamma sätt: "Om du kommer Öfver hit och börjar utgifvandet af en tidning, skola vi alla prenumerera på densamma."

Och detta var hans sista ord till mig.

Beulah var icke blott Spurgeons hem. Det var äfven medelpunkten för denna förunderliga verksamhetsgren, hvilken uppsprungit ur en lidande qvinnas hjerta, vi mena — bokfonden. 1874, då Mrs. Spurgeon läst första bandet af Spurgeons "Föreläsningar för mina studenter", utropade hon:264

FJORTONDE KAPITL ET.

"Jag önskar, jag kunde sätta boken i händerna på hvarje predikant i England."

Dertill genmälte "Janne Åkerman" med sin vanliga enkla rättframhet: "Om så är, hvarför icke göra det? Huru mycket vill du gifva?"

Hans ord föranledde henne att tänka efter, hur mycket hon skulle kunna inbespara i hushållet eller af utgifterna för rent personliga behof. Följden blef, att hon kunde draga in nog mycket för att köpa ett hundra exemplar, och dermed var, enligt hennes egna ord, "bokfonden högtidligen grundlagd". De hundra exemplaren mottogos med begärlighet och ansökningar om flera exemplar strömmade in. Genom frikostiga penningegåfvor inflöt snart en summa af ett hundra åttiotvå pund.

I Augusti 1876 berättade Mrs. Spurgeon i "Ett bref till sina vänner", som offentliggjordes i "The Sword and Trowel", hur bokfonden gått första året. Tre tusen femtioåtta böcker hade utdelats till predikanter, hvilkas inkomster voro sjuttio, sextio eller till och med under femtio pund. Bokfonden, som sålunda kommit till stånd utan menskligt förutseende, var en frukt af Guds visdom och hans omtanka om sina tjenare. Om en predikant får pengar, ställas hundratals kraf på hvarje cent, och snart liar alltsammans gått. Med undantag af en tillfällig lättnad i trångmålen är allt såsom tillförene. Mannens förvärfsfor-måga är icke större. Utan böcker hungrar hans själ ihjel. Hvad kan han göra annat än svälta sitt folk och de i sin tur svälta ut honom? En gåfva af väl afpassade, tankeväckande och ändamålsenliga böcker förser honom med nytt material och hjelper honom att tänka. Allt detta gör honom till en ny menniska. Folket gnuggar sig i ögonen och säger: "Hvad är det åt predikanten?" och innan kori känna de, att hans lön måste höjas. Han föder dem och de i sin tur föda honom.Mrs. Spurgeon. Sid. 265.I SITT HEM.

267

En missionär från Jamaica skref: "Det är en glädje hora en af bröderna säga: 'Den store massa Spurgeons fru gaf mig denna bok genom sällskapet.'"

En nyss utnämd vice pastor i engelska kyrkan, hvilken mottagit "Föreläsningar för mina studenter", yttrade: "Hur förstår icke Spurgeon att blotta våra olater!"

Herren öppnade ständigt nya dörrar, sände nya förfrågningar och försåg medel att tillmötesgå dem. En "pastor med sin sjuka hustru och tre små barn" måste resa till Australien såsom enda utvägen att rädda faderns lif. Sexton pund fattades, sedan hvarje hjelpmedel anlitats. Alldeles då fick "Janne Åkerman" en personlig gåfva på

femton pund af en okänd vän, och resan kunde företagas.

*

Lorden af Sliaftesbury frågade, då han var på besök hos Spurgeons: "Hur lyckas bokutdelningen bland

baptisterna?" Mrs. Spurgeon kunde berätta honom, att af fyra hundra predikanter som mottagit böcker inom de fyra sista månaderna, jemt en fjerdedel var af hennes "eget folk".

En kyrkoherde skrifver: "Förliden afton läste jag nästan liela första delen af "Föreläsningarna" med oändlig förnöjelse och tillfredställelse."

Under 1880 bortskänktes sju tusen ett hundra fyrtiofyra böcker samt sex tusen två hundra sextiotvå predikningar. I Februari 1881 skref Mrs. Spurgeon: "Det är en fullkomlig stormlöpning af ansökningar till bokfonden från prester i statskyrkan." En vice pastor sade: "Sedan jag öppnat edert paket, kunde jag icke underlåta att knäböja och tacka Gud, som är ali god och fullkomlig gåfvas gif vare."

"En ny källa till glädje i mitt arbete är ansökan från många högkyrkliga prester om Spurgeons verk." En skref: "Jag är ordinerad prest i engelska kyrkan. Jag liar en anställning med trettio pund i årlig lön i två små städer. Andra Söndagen i fastan var jag i behof af en text och jag268

kom plötsligt ihåg Spurgeons predikan om "De tre då" (Es. 6: 18), och jag höll den såsom morgonpredikan. Flertalet bland folket var så belåtet, att under de nio Söndagar jag var der, var kyrkan full hvarje afton. Jag anhåller vördnadsfullt, att ni ville hafva godheten låta mig få några af de första årgångarna af Spurgeons predikningar."

En missionär från Westindien sade: "Under femton års tid hafva predikningarna varit en skatt for mig. Flera liar jag malit på min egen lilla qvarn och sedan gifvit fol-

ket dem, och då de sagt: 'Massa, det var en förträfflig predikan', så har jag tänkt för mig sjelf: 'Ja, det bör den vara, och det förvånar mig icke, att ni tycker om den.'"

Under 1881 bortgåfvos sju tusen två hundra nittioåtta band.

Jemte böcker sänder Mrs. Spurgeon ofta paket med skrifpapper. En predikant som fått ett sådant, skref: "I sanning, tänkte jag, detta kommer ifrån en som förstår en predikants trångmål, ty rätt ofta måste jag skrifva på bak-

sidan af cirkulär och uppskurna kuvert för att undvika utbetalning af pengar, hvaraf jag liar så litet."

En annan skrifver: "Jag fann eder förträffliga gåfva af böcker vänta på mig, och ehuru jag var trött till kroppen och nedtryckt till själen, var åsynen af dem så uppfriskande, att när jag genomögnade dem, den ena efter den andra, kände jag mig stämd till ljudlig lofsång, ehuru det var efter midnatt. Jag föll på mina knän och tackade Gud för hans godhet emot mig genom eder."

En predikant som fått "Davids skattkammare", skref: "Jag hade hört talas om böckerna, men aldrig trodde jag, att jag skulle komma i besittning af dem såsom en fri gåfva. O, Herre, jag tackar dig. Du har krönt mig med kärleksfull godhet och förbarmande nåd. En tiggare knackar på, och får en torr brödbit. Det är godhet. Men lilla Johnny får ett brödstycke med smör på. O, min själ, det är innerlig godhet, bröd med smör."

1884 skref Mrs. Spurgeon, att öfver tolf tusen predi-

kanter fått gåfvor från bokfonden, hvars välgörenhet icke var inskränkt till blott England. Predikanter i Kina, Palestina och Norge, på Trinidad och Hayti, Afrika och alla land hade fått del af välsignelsen.

*

På så sätt har bokfonden fortgått, uppmuntrande, välsignande, upplysande och styrkande, och den älskliga qvinna, genom hvars ingifvelse den kom till stånd, liar gått genom tåredalen och förvandlat den till källor.

Under de första femton åren utdelade bokfonden ett hundra tjugutvå tusen ett hundra tjugunio band, utom en ofantlig mängd enstaka predikningar. Allt detta utförde Gud genom en sjukling, som sällan haft en smärtfri dag.

I "The Sword and Trowel" för 1892 skrifver Mrs. Spurgeon under rubriken "Ett afbrutet arbetet" med afseende på sin framtida plan med bokfonden:

"En angenäm lifsgerning har måst åsidosättas, på det att jag skulle kunna oafbrutet och omsorgsfullt fullborda kärlekens ljufva, sorgliga pligt mot min oförgätlige make. Detta skedde först vid hans sjukläger under våren och sommaren, då han var så förskräckligt angripen. Sedan hade jag att stå vid hans sida, gladt bidande, under de tre förhoppningsfulla månaderna i Mentone. Till sist nådde den der minnesvärda 31 Januari 1892 sitt slut, då hans Frälsare icke längre kunde spara honom åt oss, utan "ville" att ban skulle vara med honom, der han är, på det att han måtte "se hans härlighet". Sådan är den korta, sorgliga redogörelsen för bokfonden för de gångna tolf månaderna.

En månads afstängdhet i ett af jordens skönaste paradis har till någon del bringat sorgens svallvågor till ro i min själ samt kroppsligen stärkt mig för nytt arbete. Jag bidade tåligt Herren, och han böjde sig ned till mig och hörde mitt ropande. Nu tyckes det, att tiden kommit för mig att återupptaga mitt verk, och jag tror, att Gud skall hjelpa mig att fullborda mitt allvarliga uppsåt, att uti ali-I SITT HEM.

ting göra hans vilja och tjena honom troget ända in i döden. Så länge jag lefver, måste bokfonden blifva minlifs-gerning, och jag beräknar att kunna göra den ännu gagne-ligare samt sprida dess välsignelser i vidsträcktare kretsar, om helsan förunnas mig.

Sedan denna underrättelse offentliggjorts, är jag färdig mottaga gåfvor från alla våra vänner, som äro villiga att bistå mig i detta vigtiga arbete, såväl som ansökningar om böcker från predikanter, hvilka icke förmå att sjelfva köpa dem.

Westwood, Beulali Hill, Upper Norwood.

S. Spurgeon." »

SEXTONDE KAPITLET.

Lifvets börda.

Den 25 Februari 1886 skref Spurgeon: "Jag mår bra, men detta jettelika arbete måste förr eller senare krossa mig — förr, om östan vinden fortfar mycket längre." Jetteverkets börda blef dock buren med gladt mod under många följande år, och bur kunde i sjelfva verket det arbete åsidosättas, som hvilade på honom; arbetet i Tabernaklet, predikantskolan och barnhemmen samt vittnesbördet om den gudomliga sanningen?

Alltid hade han betydligt hemtat sig genom tre månaders vistelse årligen i Mentone, södra Frankrike, vid Medelhafvets kust. Här var det ingenting, som störde honom. Hela dagen kunde han bada i soleil, betraktande det blåa hafvets ständigt rörliga yta. Han kunde läsa Guds heliga ord, mätta sin själ med dess innehåll, skrifva för "The Sword and Trowel", öfverse sina predikningar, samla ett fåtal vänner i sina rum för daglig läsning samt enskild utläggning, i hvilken han var så förtjust. Om Söndagarne höll han mer regelbundna andaktsstunder. Många främlingar, som, i likhet med Spurgeon, samlats i Mentone för att söka helsa, skola alltid tacka Gud för den förmån de hade att tillhöra det lilla sällskap, som förenade sig med honom i gudsdyrkan, i ordets betraktande och brödets brytande.LIFVETS BÖRDA.

Under de första månaderna af 1891 hade Spurgeon ett svårt anfall af den rådande influensan i förening med den ärfda gikten och blodstockning i njurarne, hvarigenom hans krafter blefvo mycket nedsatta. Sedan han blifvit

något bättre, gjorde han i slutet af Maj ett kort besök i Stambourne, ett bland hans hem såsom gosse, der han tillbragte några få, verkligt lyckliga dagar i sällskap med den vördade Mr. Beddow (en afkomling till en af hans farfars företrädare) och pastor J. C. Houchin, för närvarande församlingslärare i Stambourne. Porträttet af Spurgeon och Houchin tillsammans visar, hur påtagligt försvagad Spurgeon var, ehuru ansigtet uttrycker den vanliga välviljan samt viljekraft. Några dagar senare tvingade honom ett nytt anfall att skynda hem, der han i tre månader utstod förfärliga plågor, tidtals väntande döden hvarje timme. Under dessa månader greps hela kristenheten af en oro, som hade sin grund i ett ömt och kärleksfullt deltagande, och tidningarna innehöllo dagliga meddelanden om Spurgeons helsotillstånd. Ständig bön uppsändes icke blott af Tabernakelförsamlingens medlemmar, utan af kristna i hela verlden. Dessa uttryck af deltagande stannade icke inom någon viss race, trosbekännelse eller plats. Statskyrkans prester bådo mångenstädes om Spurgeons vederfående. Det mest rörande uttryck af deltagande, kom från en framstående judisk rabbin.

Gladstone, som sörjde sin bortgångne son, skref ett bref till Mrs. Spurgeon, hvilket, jemte Mrs. Spurgeons svar och Spurgeons egenhändiga efterskrift, här bifogas såsom en minnesvärd utvexling af ömsesidigt deltagande mellan vår tids två störste engelsmän. Gladstones bref har följande lydelse:

uMin ärade Mrs. I mitt hem, öfver hvilket döden just

nu bredt sitt mörker, har jag med spändt intresse läst de 18

dagliga underrättelserna om pastor Spurgeons sjukdom. Jag kan icke underlåta att betyga och uppriktigt försäkra eder om mitt deltagande med eder och med honom. Af bela mitt hjerta beundrar jag icke blott hans glänsande förmågor, utan ännu mer hans Gud hängifna och obefläckade karakter. Hvad än hända må, så öfverlemnar jag eder och honom åt den gudomliga kärlekens och nådens outtömliga hjelpkällor samt tecknar mig, min ärade Mrs., ödmjukligen eder sant tillgifne

W. E. Gladstone."

Mrs. Spurgeons svar lyder scm följer:

"Westwood, Upper Norwood, den 18 Juli 1891.

Vördade Mr. Gladstone. Edra ord af deltagande äro särskildt betydelsefulla och känslorika, emedan de komma från en man, som nyss genomgått de djupa vatten, hvilka nu tyckas hota mig. Jag tackar eder med varmt hjerta för de uttryck ni fällt af aktning för min älskade make, och af bela mitt hjerta beder jag, att ni måtte blifva rikligen lmg-svalad af Gud, såsom ock jag. Oaktadt vi icke hålla fore, att den älskade sjuke ännu är utom ali fara, utfärda dock läkarne ett mer förhoppningsfullt tillkännagifvande i dag. Jag känner det som en ära, om ni tillåter mig säga, att jag alltid skall förblifva eder tacksamma väninna

S. Spurgeon.

P. S. Ni liar talat ord af kärlek, sådana, som endast de kunna skrifva, hvilka hafva varit inne uti Konungens land och sett mycket af hans ansigte. Jag älskar eder lijertligen.

C. H. Spurgeon."

I ett hänseende var Guds kärlek till sin tjenare särdeles i Ögonen fallande. Mrs. Spurgeon hade i flera år varitMr. Spurgeon och Mr. Houchin.

Sid. 275.

nästan belt och hållet stängd inom hemmet. Spurgeon yttrade till den som skrifver dessa rader:

"Om hon skulle åka en mil, toge det henne flera veckor att komma fram."

Tillfölje häraf hade det under årens lopp varit omöjligt för henne att göra sin man sällskap på hans årliga utflykter till Mentone, för att erhålla den hvila han så väl behöfde samt ombyte af klimat. Under alla dessa år pekade den påtagliga nödvändigheten af dessa fritider på slutet, som kom allt närmare och närmare.

Då nu Spurgeon blifvit så pass återställd, att han återigen kunde företaga sin resa till Mentone, blef Mrs. Spurgeon styrkt af Herren, så att hon för första gången blef i stånd att följa honom på resan. Detta var en stor glädje för dem båda. I ett bref, skrifvet Söndagen den 7 Februari 1892, säger Mrs. Spurgeon:

"Jag känner behof af att berätta för dig, hur fullkomligt lycklig min älskade var under dessa tre angenäma månader som ban bodde här." Och hon påminner sig "hans glädje att få ledsaga mig till den plats som var honom så kär samt hans ifver att visa mig det natursceneri, i hvilket han var så förtjust."

Det är icke lätt att göra sig en föreställning, hur be-dröfligt och ängsligt de skulle fått å ömse sidor, om han äfven detta år, då det bestämdes, att han skulle begifva sig till det fjerran belägna Mentone for att öfvervintra der, måst lemna sin sjukliga, oroliga hustru ensam i West-wood. Det var en outsäglig nåd, att hon kunde följa honom och dag för dag se honom "fullkomligt lycklig" samt att hon alltid kan se tillbaka med tacksamhet till Gud, som i sin godhet skänkte dem "tre angenäma månader" vid slutet af ett lif, som varit så rikt på mödor och pröfningar.
SJUTTONDE KAPITLET.

Den frånvarande pastorns känslor.

Hösten 1891 tillbringade Spurgeon en tid i East-bourne, Sussex, icke långt från Beachy Head. Han återvände hera den IG Oktober. Derom heter det i berättelsen: "Resan har icke haft någon dålig inverkan på honom, och ombytet tyckes hafva gjort honom godt. For tillfället är hans helsa förbättrad." Följande Söndag lästes nedanstående bref, skrifvet af honom sjelf, för- och eftermiddag för de oroliga åhörarne i Tabernaklet.

"Till mina älskade åhörare i Metropolitan Tabernaklet. Käre vänner. Då I alla bedit för mig så enträget, uppmanar jag eder att deltaga med mig i hjertliga tacksägelser. Min vistelse vid hafvet liar haft en underbar verkan. Jag känner mig belt och hållet såsom en annan menniska, och doktorn gifver mig det hoppet, att när jag återvunnit krafterna, det förskräckliga jag genomgått icke skall försämra min ställning. O, förhärligen med mig Herren och låtom oss tillsammans upphöja hans namn ! Jag är mycket, mycket svag, och krafternas återställande kan beräknas ske blott småningom. Temperaturens nedgående, som oundvikligen förestår, är af åtskilliga skäl en stor fara för mig, hvarför min vän läkaren önskar mitt aflägsnande. Jag hoppas kunna anträda resan Måndagen den 26. Bed-

jen att jag, såväl som min hustru, må lyckligt hinna dess mål! Ett tusen mil är ett betydelsefullt ord för så svaga menniskor. Herren skall väl göra't, och om jag återkommer till eder i frid, skola vi hålla en offentlig tacksägelse och lofprisa vår Gud som lielar. Jag lemnar eder i Guds hand. Såsom lefvande Guds församling ären I 'en stad på berget, som icke kan döljas.' Eder kärlek, enhet, bön och tro äro kända allestädes.

Skolen I uthärda den ansträngning, som ytterligare lägges på eder genom pastorns frånvaro och kraftlöshet? Jag tror det, men enhvar må se till, att det åliggande som personligen gäller honom eller henne, utföres med mer kraft än förr. Själar måste frälsas och Jesus förhärligas, vare sig den vanlige ledaren eller någon annan är tillstädes eller ingen ledare alis. Höre Herren min bön för eder, såsom ban hört eder bön för mig! Jag är mycket för svag att offentligen uppträda. I annat fall skulle jag komma och bedja, att I nu uti pröfningens stund måtte befinnas likna rent guld, hvilket icke fruktar att komma i beröring med elden. Jag beder eder samverka med min broder och Mr. Stött samt med alla dem, som tjena i Herrens verk. Måtte ingen slapphet uppstå !

Då jag kommer tillbaka, torde någon kassabrist förefinnas. Må den blifva så obetydlig som möjligt! Blifva sittplatserna uppköpta, skall ingen brist alis uppstå. Jag kommer icke att bära på någon börda eller bekymmer. Jag lemnar hjorden åt den store herden för fåren och känner, att I skolen blifva både vårdade och födde. Gifve Herren, att vare sig jag talar eller tiger, om jag fröjdas eller lider, lefver eller dör, allt må lända till hans ära och

evangelii framgång! Jag är nu en gäldenär till alla församlingarna och till alla samhällsklasser. Det deltagande, som hvarje dag visas mig, nära nog krossar mitt hjerta af tacksamhet. Hvad är jag? Ett vet jag att jag är, eder280

älskade tjenare i Kristus Jesus och Herrens budbärare till många, många själar, hvilka aldrig sett mig, men som läst mina predikningar. Med eder i Tabernaklet är jag mycket nära befryndad. Gud välsigne eder alla! Vi hafva ett enda öfverhufvud. Jag förblifver eder tillgifven."

Måndagen den 26 Oktober, såsom han beräknat, lemnade Spurgeon sitt hem för att aldrig dit återvända och framkom lyckligt till Calais. Följande dag företogs den långa resan i en salongsvagn, tillhörig baron Rothschild, hvilken välvilligt ställt densamma till Spurgeons förfogande. Från Paris sändes ett telegram af någon som såg honom. Det hade följande lydelse: "Han doftade af . glädje och tacksamhet samt påstod sig hafva vunnit, men icke förlorat krafter på resan". Följande dag telegraferade Spurgeon: "Lyckligt framkommen till Marseilles. Mrs. Spurgeon trött. Sjelf bättre än vid afresan. Alla prise Gud!" I sitt första bref från fastlandet till Tabernaklet sade han:

"Mina käre vänner. Om jag icke skrifver i dag, som är blott Onsdag, kunde mitt bref icke hinna eder till Söndagen. Detta blefve väl ingen förlust för eder, men jag finge derigenom en olägenhet, ty huru det än är, liar det blifvit en angenäm vana att med ett bref i veckan stå i beröring med eder.

Prisen Herren för och med mig ! Jag känner mig icke det ringaste sämre i anledning af den långa resa jag redan gjort, utan jag är betydligt bättre. Hela gången af mitt tillfrisknande är förunderlig, och detta sista skedet öfverensstämmer fullkomligt med det öfriga. 'Han vederqvic-ker min själ' och 'lielar alla mina brister'. Må Herrens namn upphöjas, hvilken liar ett så stort medlidande med en, som känner sin egen ovärdighet mer än någonsin! Jag kom ner i djupet, och han frälste mig.PASTORNS KÄNSLOR.

Min läkare har meddelat mitt tillstånd till min vän, Dr. Fitzhenry i Mentone, hvilken är lika skicklig och ömsint — hvilket lyckligt förhållande! — så att ingen må tänka, att jag saknar läkarehjelp, ifall sjukdomen skulle återvända. Men jag förutsätter icke något ytterligare återfall, ty här är sommarvärme, och längre fram få vi ännu varmare, hvilket betydligt minskar möjligheten till förkylning.

Men det som mer än något skall återställa mig är underrättelser om en väckelse i Tabernaklet. Om syndare frälsas och de troende helgas, då skall min sol uppgå med helsa under sina vingar. Om Herren vill verka genom Dr. Pierson och Mr. Stött och bröderne hemma samt göra dem tio gånger så framgångsfulla, som jag sjelf var i mina bästa dagar, så skall jag uppriktigt glädja mig. 'Gifve Gud, att allt Herrens folk profeterade !' Ack, om han ville begagna hvarje man och qvinna ibland eder ! De som Herren icke begagnar, falla lätt i en annans händer, hvilken använder dem för sina onda syften. De som icke äro arbetsbin, förvandlas vanligen till döda flugor, hvilka förderfva den goda salvan i det ena kärlet efter det andra. Må ingen i vår församling sjunka ned uti en så eländig belägenhet! Må vi långt hellre undfå så mycken välsignelse, att vi kunna blifva en välsignelse för ali vår omgifning och alla dem vårt inflytande nå!

Bröder och systrar, kunnen I reda eder till att taga ett viktigt tillfälle i akt? Jag tänker, att I kunnen och viljen. Min älskade broder från Amerika har icke kommit ibland eder för något obetydligt syfte. Om I vissten bela tilldragelsen, hur han kom att stå, der han nu är, så skullen I känna detta lika viktigt som jag. Han medför ett tillbud från Gud till en stor välsignelse. Äro vi redo utt mottaga densamma? Äro vi förberedda att göra bruk282

af tidevattnet? Ack, att hvarje medlem kunde säga: 4Jag är beredd.' Bed då hvad du vill, tro att du får det och fortsätt, tills du vunnit det! Gud sviker aldrig. Vi stänga ofta dörren för oss sjelfva och vägra att mottaga hvad Gud gifver. Må vi aldrig göra så mer, ingen enda ibland oss ! Må vi förhärliga Gud genom att mottaga hvad han är beredd att gifva oss!

Enhvar mottage min försäkran om sann kärlek i Kristus Jesus. Älsken hvarandra innerligt af ett rent hjerta ! Min broder, hvars omvårdnad mildrat resans besvärligheter, skall vid sin återkomst afgifva en uppmuntrande berättelse om mig och min älskade hustru, hvars närvaro hos mig förvandlar hvarje enskild vederqvickelse till sju. Jag är omgifven af oberäknade nådesbevis, och jag ville bedja eder hjelpa mig gifva uttryck åt min tacksägelse, som aldrig kan på ett fullt motsvarande sätt uttalas af en enda mun."

"Mentone den 5 November.

Älskade vänner. För att nå eder på Herrens dag skrifver jag på Torsdag. I önsken veta, hur jag mår, och jag skall med några få ord affärda den besvärliga frågan. Jag är hufvudsakligen på samma ståndpunkt, som då jag lemnade hemmet, full af förtröstan att såsom svar på bön blifva fullkomligt återställd. Jag måste tålmodigt bida i svaghet, tills vår himmelske Fader gifver mig min kraft tillbaka. Det är en icke ringa fösökelse, att känna en längtan att företaga många saker och å andra sidan erfara sin oförmåga till de obetydligaste ansträngningar. Att gå uppför en trappa, att görà en kort fotvandring, att flytta ett litet föremål och alla dylika småsaker är en svårighet, så att Salomos ord äro sanna: 'Gräshoppan besvärar'. Jag föreställer mig, att jag skulle kunna predika, men då jag samspråkat med en vän i flera minuter, börjar jag känna

att jag talat så mycket, som jag skäligen kan tåla viel. Sålunda sen I, hvar jag befinner mig, och på samma gång I tacken Gud för hans godhet, att han återställt mig så pass, beder jag eder på nytt om edra förböner, att mitt onda må fortfarande aftaga och framför allt, att jag icke må få något återfall. Nästa ämne är, att jag måtte blifva mycket bättre.

Af allt hör jag, att ett hoppgifvande intresse uppstått för den predikoverksamhet som Herren tillskyndat eder. Fiskarne äro omkring båten. Må nu Herren göra det möjligt för fiskarena, att med skicklighet kasta ut nätet och må det blifva en stor fångst af stora fiskar. Stundom är den som fiskar med krok mest i behof af enßskhåf. Fisken har tagit, men det behöfs hjelp att draga honom i land. Måtte hvarje församlingsmedlem blifva en sådan fiskhåf åt de aktade predikanter som de höra. Några af eder känna af en lång erfarenhet till den heliga konsten. Må andra börja den välsignade sedvänjan! Själar vakna rundt omkring eder. 'Då du hör ljudet af en susning i mulbärsträdens toppar, skall du skynda dig'.

Jag skrifver tidigt på morgonen. Dagen är varm med strålande solsken. Blotta tanken på edert församlande och eder kärleksfulla hågkomst af mig förlänar åt allt detta tio gånger så stor kraft att upplifva och återställa mig. Om jag icke hade ett så tillgifvet folk, skulle min största « glädje på jorden vara försvunnen, och jag dukade under för den modlöshet, som är en naturlig följd af kroppslig svaghet. Min dyre broder skall snart komma till eder för att omtala mitt tillstånd, men jag är tvåfaldt lycklig att hafva min älskade maka till mitt bevakande sällskap, en glädje, som särskildt förlänats mig i dessa dagar af utomordentlig pröfning. Herren välsigne enhvar ibland eder, särskildt dem som tjena i ordet och läran !"

FJORTONDE KAPITL ET.

"Mentone den 12 November.

Älskade vänner. Jag kan icke berätta om någon märkbar förbättring, men jag känner, att jag måste blifva bättre, hvilket språk än må talas af de yttre tecknen. Dock äro känslor otillförlitliga bevis. En sak framträder dagligen kraftigt för mitt sinne, nemligen att jag är svag som vatten och att det går saktare att bygga upp än att rifva ner. Emellertid måste tålamodet fullkomnas, och jag har att lugna mig i förtröstansfull undergifvenhet, emedan jag mottager så glädjande underrättelser om den välsignelse som åtföljer min vän Dr. Piersons arbete. Om verksamheten icke lider på något sätt genom min frånvaro, är vistelsen borta ingen tung pröfning. Om Herren välsignar min ställföreträdare mer än mig, skall jag vara glad att för en tid hafva blifvit satt åt sidan. I detta hänseende beror det mycket på hvar enskild medlem personligen. Herren skall välsigna eder genom eder sjelfva. Missionsandan brinner i Dr. Piersons hjerta. Mr. Stött tyckes alltid flamma af eld. Många flera af edra tjenare nitälska för själar. Måtte bela menniskan låga af himmelsk eld! Då skola åhörarne och det omgifvande grannskapet uppvärmas till nit för evangelium och slutligen genom den gudomliga nådens hetta smälta i ånger.

Jag är mycket belåten med det vittnesbörd, som utgår från min talarestol, ty Dr. Pierson drager icke i betänkande att försvara sanningen och anfalla falsk lära. Af allt hvad jag hör, förstår jag, att villfarelsen är lika kringgripande som någonsin samt vinner understöd, derigenom att utmärkte män stå på förtrolig fot med dess målsmän. Om jag icke redan inlagt min protest, så tvingades jag att göra det nu. 'Onda menniskor och bedragare skola gå allt längre i ondska'. Må vi, mina älskade, vidblifva det som den helige Ande lärt oss, och må det som han skrifvit i boken äfven, skrifvas af hans egen hand i allas våra hjertan ! Herren välsigne eder!"

"Mentone den 19 November.

Jag bar ganska litet att säga denna vecka och ingenting som nödvändigtvis behöfver förorsaka eder någon oro med afseende på mig, på samma gång det afskär alltför djerfva förhoppningar. Min förbättring, enligt läkarens intyg, är icke stor, dock hoppas jag, att allting går i den rätta riktningen. Han, som rest mig upp ur grafven, kan påskynda mitt tillfrisknande, om han finner för godt. Ser han det åter icke vara nyttigt, måste jag bedja om tålamod och blifva stilla. Jag har aldrig liyst något tvifvel om mitt slutliga tillfrisknande, men jag litar vida mer på Herrens bönhörelse än på något annat. Jag har så många gånger fått det rådet, att arbeta så litet som möjligt, att jag denna gång följer det och sänder blott ett brefkort. Lefven af den andeliga mat som Herren genom sin tjenare gifver eder och tillväxen ! "

Den 21 November blef han nödsakad skrifva ett bref för att söka begränsa och tygla de alltför stora förhoppningarna hos hans vänner. "Denna morgon liar jag läst i "Times": 'Spurgeons tillfrisknande sker med snabba steg'. Dessa ord säga just det som icke är händelsen. Tidtals äro mina krafter ytterst nedsatta. Om jag verkligen gör något framsteg i bättringsväg, så går det sakta, så sakta. Jag skall blifva frisk, ty i den riktningen gå de böner, som vår Gud redan till en god del besvarat. Men det finns ingenting, som tyder på eller betecknar någon snabb förbättring."

I sanning, vi "bådo dig om lif och du gaf honom det, ja, ett långt lif". Yi bådo om timligt lif; Gud gaf det eviga.

"Mentone den 26 November.

Älskade vänner. Jag fröjdar mig storligen öfver Lilla de glada underrättelser jag mottagit om den välsignelse

som hvilar Öfver eder verksamhet. Jag hoppas, att Herren börjat välsigna och kommer att frambringa större ting, som han hittills hållit i beredskap. I ären icke trängde i honom. Må ingen genom otro och slapphet i handling göra sig skyldig att utestänga den Helige i Israel! Ack, att L alla bekröntes med nåd! Jag kan icke säga, att jag är bättre, men jag är icke heller sämre, ehuru jag måst hålla mig inom hus under några regndagar. Jag har alltid ett fast hopp om fullkomligt tillfrisknande, och derför förlorar jag icke modet, äfven om jag öfverväldigas af matthet. I ersättning för de här stumma sabbaterna skall Herren skänka mig år, då jag fritt kan tala hans ord. Herren välsigne eder alla ! Detta är min innerliga bön för enhvar af eder."

"Mentone den 8 December.

Älskade vänner. Mitt hjerta fröjdar sig öfver alla meddelanden rörande eder, ty det är påtagligt, att Herren vederqvicker eder genom vår älskade Dr. Piersons verksamhet. Jag kan skrifva blott en eller två enkla rader, uttryckande min orubbliga kärlek till församlingen i Tabernaklet, bedjande eder om förnyade förböner samt omtalande, att mitt helsotillstånd är nästan fullkomligt likadant som förra gången. Jag lemnar allt detta och är i anden närvarande hos eder, då I uti stora skaror samlens omkring nattvardsbordet, som mången gång för mig varit såsom en himmel här nere. Vår Herre är der ibland oss. Han kommer närmare oss än vi kunna komma hvarandra. Han blir vår mat och ingår uti sjelfva vårt väsen. Föreningen blir intimare än den ena lemmens i kroppen till den andra. 'Jag i dem' är Herrens sätt att uttrycka det. Jag beder, att enhvar af eder måtte få åtnjuta denna lefvande, dyrbara och varaktiga förening med eder uppståndne Herre, då I kommen till Konungens bord."

"Mentone den 10 December.

Älskade vänner. Hvarje underrättelse hemifrån rörande verksamheten i Tabernaklet uppmuntrar mig. Eder hjertliga enhet och flitiga bedjande i anden fröjda mig. Hur mycket åstundar jag ej, att jag kunde se eder i ansigtet och leda eder i bön till den himmelska nådens tron. Emellertid är jag glad, att jag än så länge ej står på talarestolen försökande att bedja eller tala, ty rörelsen skulle öfverväldiga mig och strax i grund uttömma mina krafter. Jag har gjort ett praktiskt rön i det hänseendet g.e-nom att bedja tillsammans med sex eller sju vänner. Jag öfver ansträngde mig, och det tog någon tid, innan jag kunde hemta mig. Dock är själen redo, och i sinom tid måste kroppssystemet beträda tillfrisknandets väg. Jag känner mig verkligen bättre, och jag hyser ingen farhåga att jag icke skall, när stunden kommer, blifva så stark som fordom. Det står icke i min makt att påskynda krafttillökningen. Det måste ske steg för steg, i den mån Herren dertill gifver sin nåd. Bedjen för mig, att tiden icke måtte blifva för lång! Jag Önskar, att de som hafva något intresse för verksamheten i Tabernaklet, må se till att finanserna äro klara vid årets slut. Min frånvaro har satt saken derhemma på icke så litet prof, och jag hoppas, att hvars och ens beslut må blifva, att ingen brist får uppstå i någonting, ty det skulle blifva en stor sorg för mig. Yaren frikostiga pH allvar just nu, och det skall komma särdeles lägligt. Vi få aldrig tillåta, att grundkapitalen krympa ihop, under det vi mottaga så fritt af Guds nåd. Min hustru och jag äro lyckliga för den förmån vi hafva att få vistas tillsammans i detta soliga land. Vi äro båda uppfyllda af tacksamhet att vi sparats för hvarandra samt tacksamma till eder, att I kommen ihåg oss uti edra böner.

Gud välsigne hvar och en af eder!"

FJORTONDE KAPITL ET.

"Mentone den 17 December.

Ehuru jag icke kan vara närvarande och tillönska eder den kommande högtidens välsignelser, vill jag ur djupet af mitt hjerta säga, äfven om jag icke använder vanliga lyckönskningsuttryck, 'jag Önskar eder en i sanning lycklig jul'. De bästa välsignelser livile Öfver edert församlande i hemmen ! Må alla edra barn blifva Guds barn, så att eder förening genom de köttsliga banden må blifva evig genom Andens band! Fröjden eder, men fröjden eder i Herren ! Jag tror knappt jag kan säga, att jag är bättre. Om sjukdomen är i aftagande eller ej, kan jag icke säga, ehuru jag befarar, att skillnaden ej är mycket stor. Men kan icke min helsa i allmänhet förbättras, så äro mina känslor idel sjelfbedrägeri. I alla händelser är jag full af hopp och tacksägelse och önskar, att jag kunde stå upp och gifva ut den 108 psalmen."

"Mentone den 24 December.

Mina kära vänner. Sista gången for år 1891 skrifver jag till eder och sänder i detta korta meddelande min lijert-liga tacksamhet för edert kärleksfulla deltagande med mig under det gångna året jemte en varm tillönskan af en särskild välsignelse för det år som snart ingår. Jag liar nästan afslutat trettioåtta års arbete såsom eder pastor samt utgifvit trettiosju fullständiga årgångar predikningar, hållna ibland eder. Likväl hafva vi icke tröttnat på hvarandra. Jag skall välkomna den dagen, då jag åter får tala till eder. Omgifven af tio tusen nådesbevis, har jag under min svaghetstid funnit hvila och sällhet, men icke förty skulle det blifva min himmel här nere, om jag åter vunne helsa och krafter, så att jag kunde på nytt beträda den praktiska verksamhetens välsignade stig. Att vara förbjuden att arbeta, hvilket utgjort en del af min natur, förefaller mig så besynnerligt, men då jag icke kan förändra det och är viss,

att en oändlig visdom är den styrande, så böjer jag mig för Guds vilja — min Faders vilja.

Läkarens utlåtande är återigen gynsamt. Det vill säga, att ban i går sade, att en afgjord förbättring inträdt i mitt tillstånd. Det var ingen stor förändring, men ingaf dock godt hopp. Ingenting kommer att gå med stormsteg, men

omständigheterna utveckla sig uppmuntrande. Jag hade att vara mycket försiktig för en förkylning o. s. v. Detta är en gammal och ledsam historia för eder. Endast edert flitiga bedjande och tålmodiga deltagande med mig gifver mig frimodighet att upprepa henne. Uppriktigt sagdt, tror jag icke, att eder förlust blir så stor genom min frånvaro, så länge Herren gifver vår dyre vän, Dr. Pier-son, kraft att predika, såsom ban gör. Ett nådesmoln liar lägrat sig Öfver eder nu. Forvandlen genom elektriciteten i trons bön molnet till en regnskur! Måtte 'vaknatten blifva minnesvärd, och må Herren på årets första timma säga: 'Från den här dagen skall jag välsigna dig.'"

Då Spurgeon i sin månadsskrift för Januari talat om doktorns utlåtande, att en afgjord förbättring inträdt, säger han: "Jag är så tacksam att vara vid lif samt vara försäkrad om utsikten att blifva frisk, att jag icke vet, hur jag skall uttrycka min tacksamhet till Gud, som besvarat sitt folks böner. Jag liar ali anledning att underkasta mig hans heliga vilja. Jag kan icke berömma mig af min förmåga att vänta med tålamod, men jag skall vara stilla, så länge det påfordras. Hittills har aldrig så litet särskildt tankearbete, skrifning eller samtal visat mig, att jag är en eländig stackare, då jag är som bäst. Mitt sinneslugn och frimodighet i anden gör, att jag känner mig bra, men i fråga om krafter kan jag icke bedraga mig sjelf med den föreställningen att jag skulle kunna hålla en offentlig predikan, ty blott bön tillsammans med ett halft dussin öfver-19290

mannar mig. Dock återvänder min röst med tilltagande styrka, och den hesa ton som genom sjukdomen framträdde, höres icke ofta. Här är ett så särskildt utomordentligt väder, vecka efter vecka, att jag vistas mycket under bar himmel i den härliga solen, och detta är Guds eget stärkande botemedel för en svaghet sådan som min. Min hustrus närvaro är ock en hufvudbeståndsdel i min bägare, som flödar öfver af nåd."

"Mentone den 31 December.

Jag tror jag har rätt, om jag uppgifver en större förändring i sjukdomen än vi förut kunnat tala om. Mina krafter äro ännu mycket nedsatta, men då jag blifvit så mycket bättre, tror jag, att förbättringen skall gå så mycket raskare. Hvilken glädje det skall blifva att kunna beräkna tiden, efter hvilken jag får återvända till min talarestol och till eder! Dit har jag ännu icke kommit. Må nu Herren låta välsignelsens moln brista och utgjuta öfver eder ett trojriskt regn! Derpå bidar jag. Outsägligt tacksam för allt hvad Herren gjort och gör, längtar jag efter mer. Att lemna girigheten fria tyglar är syndigt, men det är lätt att 'allvarligt eftersträfva de yppersta gåfvorna.' Allt hvad jag kan göra är att bedja och förbida. Herren utdelar åt en hvar af sina barn ett fullt mått, och må den gode Anden med sin nåd draga dem som dröja vid dörren, så att de i dag må Öfverstiga helgedomens tröskel! Frid vare inom vår kära helgedoms portar och framgång inom dess dörrar! För mina bröders och medvandrares skull vill jag nu säga • 'Frid vare dig!'"

"Mentone den 7 Januari 1892.

Mina kära vänner. Då jag anmäler mig i högqvarteret, har jag ingenting att omtala utom det, att jag hoppas och tror, att den jemna och varaktiga förbättring, sominträdt, fortgår och skall fortgå. Om en läkare besökte mig nu för första gången och undersökte min sjukdom, så skulle han säga, att ett svårt fall förelåge. Men de som veta hvad jag varit och huru mycket sämre allting var än nu, måste förvånas öfver mig och tänka, att det är ett märkvärdigt lindrigt sjukdomsfall. Gud vare tack för allt hvad han gjort till svar på sitt folks böner! Må vi aldrig tvifla på trofastheten och kraften hos Gud, löftena och nådastolen!

Då jag ser tillbaka på dödsskuggans dal, genom hvilken jag för kort tid sedan vandrade, så känner jag, att min själ med ett fastare tag än någonsin omfattar detta evangelium, som jag i så många år predikat för eder. Vi hafva icke blifvit bedragna. Jesus gifver dem hvila, hvilka komma till honom. Han frälsar dem som tro på honom. Han aftrycker sin bild på dem som lära af honom. Mer än någonsin afskyr jag den moderna skolans kristnade otro, då jag ser, hur den undanrycker den syndiga menniskan hennes sista och enda hopp. *Hållen eder fast vid det glada budskapet om förlåtelse genom ett ställföreträdande offer!* Utbreden det, hvar och en bland eder, med all makt, ty det är det enda, som kan hela blödande hjertan.

Frid vare eder såsom ett helt och frid vare hvar enskild person! Jag helsar med uppriktig tacksamhet min broder,

Dr. Pierson, och med sannskyldig kärlek hvarje diakon, äldste, medlem och medarbetare. Min egen älskade broder i köttet vakar också ständigt öfver vårt stora verks angelägenheter. Herren sjelf vake öfver alla! Mr. Stott önskar jag en lång och framgångsfull verksamhet, der Herren ställer honom."

"Mentone den 14 Januari 1892.

Mina kära vänner. Jag har icke träffat läkaren, sedan jag skref sist, och har derföre föga att säga om min helsa,

såvidt det gäller läkareintyg. Vi hafva haft en vecka af ojemt och ostadigt väder, regndagar, omvexlande med storm och köld. Jag har derigenom hållit mig ganska mycket inomhus, ty jag vågar icke utsätta mig för en förkylning. Jag fruktar derför, att jag ej gjort något framsteg, och kan knappt hoppas, att jag är så fullkomligt bra med hänsyn till mitt invertes lidande. För öfrigt känner jag mig som vanligt och är djupt tacksam, att jag är fri från plågor och fruktan för den slutliga utgången. Jag hoppas uppriktigt, att edert väder må blifva bättre. Då det är så dåligt här, hvad skall det icke vara hos eder? Snön på bergen erinrar oss om hvad andra hafva att utstå. Jag önskar att min helsa tilläte mig att alltid stanna hos eder, men då det ej kan ske är jag mycket tacksam för den tillflykt, som denna lugna plats erbjuder, såsom ock ännu mer för den hjertats ro, som jag erfar i det medvetandet, att I alla erhållen andelig näring genom Dr. Piersons predikan. Måtte hans och hans hustrus helsa stå bi under eder pröfvosamma vinter! I kunnen känna eder trygga, att jag befinner mig utmärkt bra. I annat fall skulle läkaren komma till mig. Då han härnäst besöker mig, skall han få utfärda ett meddelande. Till dess kunnen I vara lugna för mig. Måtte välsignelsens vederqvickande regnskurar, efter hvilka jag ser, snart falla i tropisk ymnighet, och måtte ingen del af fältet lemnas torr! Om bland eder finnas några mycket sorgsna och nedslagna, som fälla förkastelsedomen öfver sig sjelfva, så uttrycker jag mitt särskilda deltagande med dem. Herren sjelf ser ned från himmelen, särskildt för att upptäcka sådana. Se Job 33: 27, 28. Jag tänker, att denna text är ett budskap för några. Må nåden öfverflöda till eder!" ADERTONDE KAPITLET,

Ven sista Jcärlekshetsningen. Slutet. Af jord till jord,

Mecl sin vanliga omtänksamhet tycktes Spurgeon komma iliåg enhvar af dem, Öfver hvilka han vakade och för hvilkas välfärd han arbetade och bad, då han var hemma. Barnhemsbarnen hade alltid haft ett särskildt rum i hans hjerta. I förflutna dagar, innan han nödgades Öfvervintra i Mentone, tillbragte han en stor del af juldagen i barnhemmet och spisade middag der. Hans önskan var, att hans dervarande unga vänner skulle i fullt mått njuta af alla sådana festliga tillfällen. Den 21 December 1891 sände han ett bref från Mentone till gossarne och flickorna, hvilket upplästes for dem vid middagsbordet.

"Mentone den 21 December 1891.

Kära gossar och flickor. Jag sänder eder uttrycken af min tillgifvenhet, försåvidt posten för två och en half penny kan medföra kärlek till en vikt af omkring 15,000 gram. Jag önskar eder en i sanning härlig jul. Hade vi alla varit gossar, skulle jag sagt 'en munter jul', men som några af oss äro flickor, skall jag vara artig och säga en 'hemtreflig jul'. Gören eder glada och hysen tacksamhetens känslor till dem, som sända penningar till underhåll af Stockwells barnhem! Välsigna deras hjertliga käi

•

lek! De låta aldrig något fattas eder. Må det nöjet beredas dem att se eder alla uppväxa för att blifva goda män och qvinnor! Hysen äfven varma känslor af tacksamhet till hemmets förvaltare ! Desse herrar äro alltid verksamma för att ordna allt till edert bästa. Gifven dem tre gånger tre ! Der äro vidare herrar Charlesworth, Ladds och alla föreståndare och föreståndarinnor. Enhvar är värd eder käilek, tacksamhet och lydnad. De försöka att göra eder godt. Försöken att uppmuntra dem allt hvad I kunnen! Jag skulle gerna se, att I fingen en vacker dag, en sådan dag som vi hafva här, men om så icke sker, skolen I hafva det varmt och trefligt inomhus. Tre hurrarop för clem som skänka oss allt godt för den här högtiden! Jag Önskar att I någon del af dagen måtten vara i stillhet och använda tiden att tacka vår himmelske Fader och Herren Jesus för den stora godhet som blifvit eder och mig bevisad samt bedja för mig, att jag måtte blifva fullkomligt frisk. Mrs. Spurgeon och jag sända båda vår

kärlekshelsning till bela familjen i Stockwell."

Äfven gossarne och flickorna tänkte på sin bortavarande vän och hans fru. De sände ett prydligt bref, undertecknadt af den första flickan och gossen för året, önskande Mrs. och Mr. Spurgeon en lycklig jul och ett godt nytt år

"Vi tillskrefvo Er icke, då Ni var så sjuk, men vi bådo för Er dagligen. Yi blefvo så glada då vi hörde, att Ni var på bättringsvägen. Yi visste knappt, hvad vi skulle sända Er, men vi hafva nu Öfverenskommit att sända Er en engelsk blomma att bära juldagen. Ni har skönare blommor i Frankrike, men vi hoppas, att Ni skall tycka lika mycket om denna, då hon kommer från gossarne och flickorna i barnhemmet, hvilka älska Er så högt. Vi äroSpurgeons sista porträtt.

Sid. 295.

Studenterna bära likkistan.ST STA EÄRLEKSHELSNINGEN. 299

tacksamma till den kära Mrs. Spurgeon för hennes kärlek till oss och äro så glada, att Gud har gjort henne frisk nog att stanna lios Er i Mentone. Alla äro goda mot oss, men Ni är vår käraste vän på jorden.

Å alla gossarnes och flickornas vägnar.

Käte Bishop, Earnest James Barson."

Han sände äfven ett om stor tillgifvenhet vittnande julbref, önskande att välsignelse måtte hvila öfver alla familjesamqväm i församlingen.

"The Sword and Trowel" för Februari innehåller två korta uppsatser af Spurgeon, författade i Mentone, den ena den sista aftonen af 1891 och den andra den första morgonen- af 1892. Att han kunde bryta den långa tystnaden var en händelse som högligen stärkte förhoppningarna hos hans kära vänner. Dessa förhoppningar underhöllos under första delen af Januari. Den 9 Januari öfversåg han fullständigt predikan No. 2241 öfver Ps. 145: 7. "Aldrig öfversåg han en predikan med mera lätthet eller förnöjelse", berättar hans sekreterare, Harrald. Det var den sista predikan som han Öfversåg.

Vi intaga här det sista porträttet som togs af Spurgeon. Den 8 Januari var han i sin vagn, då kortet togs utan hans vetskap och genast förstorades.

Den 12 Januari åkte han ut. Följande dag skref han en artikel för "The Sword and Trowel" om "Bibeln och den moderna kritiken". Den 17 Januari utlade han för några få vänner den 103 psalmen, hvarpå han afslutade med bön. Den 20 for han ut och åkte. Då han kom tillbaka, hade han giktplågor i handen. Han gick tidigt till sängs för att aldrig mer stiga upp. Följande dag ansatte gikten hufvudet. Torsdagen den 26 Januari hade bestämts såsom den dag, då tackoffer skulle gifvas i Tabernaklet för300

FJORTONDE KAPITL ET.

pastorna delvisa återställelse. Han dikterade för Mr. Har-rald ett telegram: "Ett hundra pund för mig och min hustru — ett hjertats tackoffer till Tabernaklets allmänna utgifter. En kärlekens helsning till alla vänner." Derpå blef han sanslös, hvilket tiUstånd fortfor nästan hela den återstående tiden. Han hade yttrat till Mr. Harrald: "Mitt verk är fullbordadt." Och det visade sig vara så* Söndagen den 31 Januari en timma före midnatt stodo vid hans sida hans hustru, hans broder, hans son och två andra kära vänner. Han var icke mer, ty Gud hade tagit honom bort.

Så snart händelsen blef känd, togos telegraftrådarne i anspråk för öfverbringande af sorgebetygelser från alla verldens kanter, deribland från prinsen och prinsessan af Wales. Underrättelsen nådde London Måndagsmorgpnen den 1 Februari. Den dagen hade, på Spurgeons eget förslag, blifvit bestämd till en särskild bönedag för influensans aftagande. Möten höllos på morgonen, eftermiddagen och qvällen samt hvarje följande dag under veckan.

Söndagen den 7 Februari fyllde en stor, djupt sorg-lädd menniskomassa Tabernaklet. På qvällen firades Herrens

måltid, då pastorns stol stod tom.

Torsdagen den 4 Februari hölls en sorgegudstjenst i skotska presbyterianska kyrkan i Mentone, hvarpå liket fördes till London Öfver Dieppe och New Haven. Måndagen den 8 Februari klockan elfva anlände tåget till Viktoria-stationen i London. Kistan, som var af olivträ samt betäckt med palmqvistar, sända från Mentone af Mrs. Spurgeon, sattes på likvagnen. En stor menniskomassa stod rundt omkring med blottade hufvuden. Från mångas ögon strömmade tårar. Den aftonen ställdes den dyrbara bördan i Tabernaklets stora hörsal. En marmorbyst af Spurgeon sattes ofvanför kistan på den lägre plattformen.

Tisdagen från klockan sju på morgonen till sju påSpurgeons lik i Tabernaklet.SLUTET.

qvällen strömmade en stor mängd, uppskattad till sextio tusen, genom Tabernaklet, kastande en blick på kistan, som öfverhölj des med blommor och kransar. Församlingen cch familjen hade särskildt uttryckt den Önskan, att den dödes minne skulle äras icke så mycket med vissnande blommor som med gåfvor till det verk som varit honom så kärt, till predikantskolan och barnhemmet. På kistans sidor voro kort anbragta med inskrifter, å hvilka hans närmaste anhöriga hade gifvit uttryck åt sin kärlek.

Onsdagen var den stora åminnelsedagen. Medlemmarne af Tabernakelförsamlingen samlades på morgonen, då James A. Spurgeon, hvilken i allas hjertan egde ett in-nerligt deltagande, ledde förhandlingarna. Dr. Angus, föreståndare för Regents Parks Seminariet, pastor i församlingen fore Spurgeon, gjorde några erinringar från flydda dagar samt framhöll den närvarande stundens kraf. Dr. Pierson läste ett bref från Mrs. Spurgeon, ur hvilket vi redan gjort ett anförande. "I dag liar han redan varit en vecka i himmelen. O, hvad salighet! Med hvilken förtjusning skulle, han icke se sin Frälsares ansigte! Ack, hvilket 'välkommen hem!' som väntade honom, då han lemnade denna sorgens jord! leke för ett ögonblick önskar jag honom tillbaka, ehuru han var mig kärare än någon tunga kan uttala."

Dr. Pierson talade om Spurgeon såsom evangelist, pastor och troende.

J. W. Harrald, Spurgeons sekreterare, talade om de tre kostliga månaderna i Mentone.

Strax på middagen hölls ett möte af predikantskolans evangeliska förbund.

På eftermiddagen samlades predikanter och studerande, företrädande alla församlingens verksamhetsgrenar, i Tabernaklet. Dr. Maclaren från Manchester talade Öfver andan, underlaget och källan till en framgångsfull verk-

samhet i Herrens tjenst. Med anspelning på enkelheten i Spurgeons predikosätt yttrade han- "Jag tror icke, att någon sanning är så djup, att hon ej kan utryckas på den engelska, som Bunyan och Spurgeon använde." Canon Fleming talade om sin vänskap till Spurgeon under tjugufem år. Dr. Monroe Gibson representerade den engelska presbyterianska synoden, hvars ordförande han är, Dr. Her-ber Evans kongregationalistföreningen och Dr. Stephenson Wesleyanska konferensen. Dr. Pierson företrädde Amerika.

På qvällen var Tabernaklet fullpackadt af kristna arbetare från alla trosbekännelser. George Williams, ord.-förande i Londons Kristna Ynglingaförening, Arthur Blackwood, Canon Palmer, öfverste Griffin (representant för Baptistföreningen) höllo hvar för sig ett kraftigt tal.

Det sista mötet öppnades kl. 10,15 e. m. Huset var fullsatt af sådana, hvilkas sysselsättningar gjort det omöjligt för dem att närvara under dagen. Sankey, Fullerton och J. Manton Smith talade.

Torsdagen den 11 Februari var begrafningsdagen. Den sista sång Spurgeon i lifstiden föreslagit uppstämdes • "Si, tidens sandkorn rinna". Dr. Pierson talade och pastor Newman Hall ledde i bön. Derpå utbärs kistan. De gator, efter hvilka processionen gick fram, voro packade på båda sidor. Kyrkklockorna ringde och bodarne, ja, till och med krogarne, voro stängda.

Yid Stockwells barnhem visade barnen, uppställda på en öfverbyggd plattform, sin välgörare den sista hedersbetygelsen. På Norwoods kyrkogård höll hans skyddsling och mångårige vän, pastor Archibald G. Brown, ett rörande tal. I vältaliga ordalag bjöd han honom farväl. Dr. Pierson ledde i bön. Välsignelsen uttalades af hans hög-vördighet Randall T. Davidson, lordbiskop af Rochester,Barnhemsbarnen sjunga medan likprocessionen tåg ar förbi.Likprocessionen vid ingången till kyrkogården.

Sid. 308.r

hvilken till James A. Spurgeon uttryckt sin Önskan att få taga del i högtidligheterna vid grafven.

Sörjande lemnade de honom sålunda i hans graf nära missionär Moffatts hvilorum att bida den morgon, då Gud skall framföra de i Jesus afsomnade.

Emellertid höllos åminnelsegudstjenster Öfverallt, der engelska språket talas. leke heller begränsades intresset inom något visst samfund. Ingenstädes voro dessa uttryck af deltagande mer hjertliga och allmänna än i Amerika. Måndagsmorgonen den 8 Februari höll baptisternas pastorskonferens i Philadelphia ett åminnelsemöte i Tabernakel-kyrkan. Presbyterianernas pastorskonferens uppsköt sina förhandlingar, på det att medlemmarna skulle kunna deltaga. Tal höllos af president H. G. Weston, Dr. Frederic Evans och andra, och en omsorgsfullt utarbetad hyllningsadress, uppsatt af Dr. G. D. Boardman, telegraferades till Tabernaklet. Ett annat möte hölls Tordagsafto-nen, begrafningsdagen, i Memorial Church, i hvilket pastorer från presbyterianernas och metodisternas församlingar deltogo. I New York, Boston och Chicago samt i nästan hvarje stad vidtogos liknande hyllningsåtgärder.

Aldrig har i någon nu lefvande menniskas minne en så vidtomfattande och djup rörelse uppstått. Då Lincoln dog, fanns ingen underhafstelegraf, och nyheten var tio dagar gammal här, då den nådde Europa, och två gånger den tiden åtgick, innan genljudet från den östra kontinenten kom hit igen. Nu meddelade underhafstelegraf en en enda tanke till allas hjertan, och den kristna verlden stod med blottadt hufvud vid Spurgeons graf.

Vårt bemödande har varit att gifva en trogen och, så långt tid och utrymme medgifvit, en verkligheten fullt motsvarande bild af en ädel och älskvärd menniska, en upphöjd personlighet; ett välgörande och Gud hängifvet310

lif. Vi göra icke anspråk på att hafva varit opartiska, om detta uttryck innebär någon smula likgiltighet. Läsaren må visa oss allt det undseende som han anser erforderligt af det skäl, att vi skrifvit under beundrans och tillgifven-hctens förtrollning. Vi tillstå öppet, att ju mer vi studerat honom under dessa förflutna veckor, desto djupare rötter hafva dessa känslor slagit.

Det är med ledsnad vi afsluta ett arbete, som har varit hjertats förnöjelse. Det förefaller oss, som om vi nu skulle skiljas från Spurgeon. Vi dela med honom de känslor, som han erfor, då han afslutade sista sidan af "Davids skattkammare".

Tills dagen bräckes och skuggorna fly sin kos, mottag vår afskedshelsning, du broder så rik på kärlek, du tappre Kristi stridsman, du trogne Guds tjenare, du sanningens förkämpe, du högsinnade hjeltesjäl, de faderlöses fader!
NITTONDE KAPITLET.

Samtidens dom.

Det torde intressera läsaren, att se huru Mr. Spurgeon bedömdes af sin samtid. Vi anföra derföre följande utdrag ur i London utkommande tidningar, som representera de olika tankeriktningarna derstädes. Den konservativa tidningen "The Spectator" säger:

"De frikyrkliga samfundens församlingar, och i sanning hvarje församling, har i Mr. Spurgeon förlorat en man

med stora förmågor och vidsträckt inflytande, en man, som oaflåtligen och ihärdigt verkade i det godas tjenst. För en församling af medelklassen liar sannolikt aldrig funnits en predikant, som verkat med större framgång än han, och det är ganska lätt att inse orsakerna dertill. Det är en gängse föreställning, att tvifvelsjuka griper omkring sig bland engelska folket; och så långt det afser de lärde och de halft socialistiska arbetarna, så är detta delvis sannt; men den lägre medelklassen, som utgör en vigtig beståndsdel af det engelska samhället, är i det bela taget oberörd deraf och behåller sin gamla tro, om den också icke alltid följer densamma i lifvet. Denna folkklass hyllar den kristliga verldsåskådningen, sådan den uppfattas af de mer insigtsfulla, och finner i evangelium en säker ledning äfven i lifvets mest brydsamma förhållanden. Den hyser derföre

icke den minsta Önskan efter någon förändring i sin religiösa tro, men vill å andra sidan icke heller gå till de ytterligheter i tillämpningen af den samma, som förhållandet är i Skotland. Hvad den önskar är, att dess antagna religion måtte klart framställas och tillämpas på lifvets alla förhållanden af en begåfvad predikant; ju större förmågor han har, desto bättre, men utan att införa nya läror eller tänkesätt. Den fordrar ock, och det med stor bestämdhet, att predikanten skall sjelf tro det budskap han förkunnar med större visshet än hvad hans åhörare göra, att han ådagalägger synbar och omisskännelig hänförelse derför, att han i lifvet följer samma grundsatser och höga föredöme som han predikar, och att han är sjelfständig nog att bestraffa alla afvikelser med behöfligt allvar. Mr. Spurgeon motsvarade alla dessa fordringar. Begåfvad med en förträfflig röst och med en läroåskådning, som tillfullo delades af hans åhörare, utvecklade han grunder och bevis, som i nio fall af tio rörde si? inom området för folkets tankekrets, men hvilka hade direkt tillämpning på religionen och lifvet samt framställdes med en klarhet och skärpa och med den öfvertygelsens värma att de, ehuru väl bekanta, förekommo såsom nya och gjorde på de hörande intrycket af den mest högstämda vältalighet. De blefvo Öf-vertygade, om de också icke väcktes till nytt lif, och tusenden blefvo stärkta till att motstå och bekämpa de frestelser, för hvilka de voro utsatta, somliga i ovanlig grad, och till att framhärda på pligtens och rättfärdighetens väg.

Hans engelska var alltid beundransvärd, om också stundom mindre utsökt, och han var mästare i konsten att belysa sitt ämne med bilder från de mest alldagliga företeelser, och han förstod att gifva eftertryck åt sina ord och att, då så behöfdes göra tillämpningar med en kraft, som förvånade så mycket mer som den kom helt oväntad. Han var ingen vältalare, men för sin församling var han den

mest väckande och öfvertygande predikant. Hans ord fingo naturligtvis Ökad kraft af så väl hans eget lif och föredöme, som af hans oberoende ställning. Han var i högsta grad manlig, aldrig förlägen, sökte aldrig att dölja något, utan uttalade sina tankar Öppet och utan fruktan huru my eket de än måtte misshaga hans åhörare, och hyste afgjord motvilja för alla de lapprisaker, som blifvit så moderna under senare hälften af detta århundrade såsom tillägg till den kristna läran. Med fast tro på barmhertig-hetsverk, öfvade ban sådan verksamhet och öste ut frikostigt med båda händerna; men han höll dock fore, att hvar och en skulle arbeta for sitt uppehälle och ej betunga samhället, samt afskydde den sjukliga "medlidsamhet" för de slösaktiga och lättjefulla, hvilken nu blifvit så mycket på modet. Den åsigt ban hyste om alla slags tiggerier sammanfattas uti ett af hans egna sinnrika ordspråk sålunda "Man bör öfva tålsamhet och deltagande mot fattigdomen, men för lätjan bör man hafva en god piska."

Mr. Spurgeons oberoende befordrades äfven af hans praktiska duglighet. För sin egen person bekymrade ban sig icke om pengar, ban kunde gifva frikostigt som en furste, men ban hade också förmågan att sköta stora penningeaffärer, hvilken förmåga tyvärr så ofta fattas predikanter, såväl bland de frikyrklige som inom statskyrkan. Tusentals dollars lemnades honom i fullaste förtroende, icke blott att han icke skulle undansnilla något utan sarn-vetsgrannt använda hvarje cent för sitt bestämda ändamål — ett drag som nu är ganska allmänt bland predikanterna i England, hvilka i detta stycke få större förtroendeupp • dra» än deras medbröder i nå^ot annat land — och att han

äfven derjemte skulle använda pengarna med den största urskillning och visdom, icke förspilla något på lapprisaker, utan förvalta dem så, att de bragte lika tydlig frukt som om han för samma summa köpt värdepapper. Hans barn-814

hem kunde tjena som mönster för duglig förvaltning. Hans ekonomiska oberoende återverkade på hans andliga inflytande, ty hvarje åhörare kände att han talade som han gjorde emedan han trodde hvad han sade och att han icke hade någon annan jordisk bevekelsegrund. En annan omständighet, som, i förening med denna, bidrog *att stärka hans inflytande var frånvaron af ali skenhelighet. Dermed förstå vi här, att han aldrig begagnade religiösa talesätt blott och bart för att sjelf synas mera andlig eller för att höja sin vältalighet och öka dess öfvertygande kraft. Spurgeon var en stor predikant, i första rummet emedan han trodde och emedan han hade derför erforderliga gåfvor; men dessa hans gåfvor blefvo märkbart förhöjda genom andra karaktersdrag hos honom, såsom hans ihärdighet, arbetsförmåga och skarpt utpreglade sjelfständighet."

Från tidningen "The Speaker", organ för Gladstones anhängare, må följande meddelas:

"De hedersbetygelser tidningar af alla färger hafva egnat Mr. Spurgeons minne äro så rika och på sin plats, att det nu icke återstår mycket att säga för dem, som höllo honom i särskild aktning. Han var en stor man med starkt utbildade personliga drag och vann sina landsmäns högaktning och beundran såsom ingen annan samtida predikant. Och denna plats tillvann han sig uteslutande genom de förtjenster han inlade och de förmågor han utvecklade i egenskap af predikant inom det samfund han tillhörde. Mr. Spurgeon var pastor vid Tabernakelförsamlingen och ledare för de välgörande stiftelser, som småningom uppväxte i förbindelse med denna församling. Detta var ali den ställning han hade i samhället. leke desto mindre betraktas hans död allmänt som en nationalförlust, och alla de politiska partiernas såväl som de religiösa samfundens tidningar täfla med hvarandra om att hedra hans minne.

Hvad var hemligheten af denne store mans framgång i lifvet? Utan tvifvel låg den i hans underbara begåfning såsom predikant. Vi yttrade för några månader sedan, då ban låg betänkligt sjuk, att han bland naturliga vältalare i närvarande tid står närmest Mr. Bright. Yi lia sedan sett, att åtskilliga söka förringa hans kraft som talare. Dessa försök lia sin enda förklaring deruti, att de personer som stå bakom dem, aldrig gjort någon erfarenhet af den kraft ban utöfvade på sina åhörare. Ingen enda, som gjort erfarenhet af denna Spurgeons kraft, drager i tvifvelsmål hans begåfning i detta hänseende till så hög grad, att bland hans samtida knappast fanns någon som kunde jemföras med honom. Hans vältalighet var dock icke af samma slag som t. ex. Mr. Gladstones eller Canon Liddons. Den skilde sig äfven i väsentliga delar från Mr. Brights, med hvilkens den annars hade mycken likhet. Men i sitt slag fanns det i bela landet ingen andlig talare, som kunde jemföras med honom. Om pastorn vid Tabernakelförsamlingen också aldrig försökte att pryda sitt tal med citationer från våra större poeter och samvetsgrannt undvek den vältalighetens flykt, som de flesta talare så mycket eftersträfvat så misslyckades han dock aldrig uti att med sin enkla prosa fängsla äfven de mest likgiltiges uppmärksamhet. Många personer, synnerligen i hans yngre år, gingo till Tabernaklet för att drifva gäck, men de voro få som gingo derifrån utan att erkänna att de genom kraften i hans tal tvingats att mot sin vilja lyssna till allt hvad han sade. Och hans enkla, lifliga, anslående och alltid kraftiga uttryck uttalades med en betoning, som fängslade hvarje öra och banade sig väg till hvarje hjerta.

Men äfven andra samfund hafva haft predikanter, hvars vältalighet icke varit mindre än Spurgeons. Huru kommer det till att de aldrig vunno det engelska folkets hjerta såsom Spurgeon gjorde? Bland andliga vältalare

faller tanken lielt naturligt på Canon Licldon. Dessutom hafva vi hiskop Alexander, erkebiskop Magee och många andra, som kunna fullt jemföras med pastorn vid Tabernakelförsamlingen så långt det afser endast talareförmågan. Likväl har icke någon enda af dem förmått att vinna den plats i det engelska folkets känslor, som

han hade, icke ens någon närmelse deråt. Yi vilja icke kasta någon skugga på dessa framstående män; dock nödgas vi säga atö Spurgeon vann detta stora rum i engelska folkets hjertan och den ojemförliga makt han utöfvade öfver sina medmenniskor genom sin upphöjda personlighet. Det var icke blott på grund af sina vältaliga predikningar och ännu mindre på grund af någon öfverlägsenhet blott å förståndets vägnar framför sina medpredikanter och medlärare, som han tillvann sis: större förtroende och mera högakt-

o o

ning än någon af dem, utan det var på grund deraf att den stora britiska allmänheten hade kommit till den öfvertygelsen, att han var bottenärlig, enkel, anspråkslös och rättfram. Det har inom frikyrkorna i England och Skotland funnits predikanter med sällsynta gåfvor, hvilka hafva dragit skaror efter sig hvarhelst de uppträdt och hvilka äfven haft många hängifna beundrare, men det oaktadt hafva de aldrig förmått att nå den stora massan, emedan de misstänkts för att söka eprna fördelar och e^en storhet.

o o

Men under trettio år har Mr. Spurgeon varit så fri från hvarje tillstymmelse till sådana misstankar som det är möjligt för någon menniska att vara; och det har för alla varit klart att han oaflåtligen tjenat sin Mästare, icke sig sjelf.

Det var genom denna, den personliga karakterens triumf, i förening med ett annat, hela hans lif genomgående drag, som vi finna förklaringen öfver hemligheten till hans förvånande framgång. Detta andra drag var den orubbliga trohet, med hvilken han från början till slut fasthöllsina puritanska förfäders tro och lära. I detta stycke, såsom i allting annat, var hans valspråk ‘grundlighet!’ Han hade intet rum för nutidens tvifvelsjuka, dess spekulationer, dess nya naturvetenskapliga upptäckter och högre kritik. Aldrig för ett ögonblick betviflade han sanningen af de läror han inhemtade såsom gosse. Verlden, som rullar framåt på sin bana, finner att de stjernor, som fordom syntes fasta samt tindrade i klarhet och glans, nu förändrat läge på fästet och med åren blifvit dunkla, under det nya framträdt och tilldragit sig hopens undrande blickar. Äfven för Spurgeon kunde väl, såsom för oss alla, nya stjernor framträda; men enligt hans tanke kunde de endast hafva ett syfte, en enda mission, nemligen att förnya och utvidga härligheten af den sol han dyrkade. Det är något stort att i en trolös eller hvad värre är, likgiltig tid, der grundsatser icke aktas, finna en man hvars tro kan motstå hvarje anfall och hvars förtröstan förblifver orubbad, äfven då en hel verld reser sig emot honom. Den tro och de läror, hvilka Spurgeon fasthöllo med sådan brinnande kärlek och tillförsikt, voro de samma som massan af det engelska folket hade indruckit med modersmjölken och sedan under hela lifvet. Är det då underligt att den predikant, som förkunnade den gamla puritanismen, icke blott med sådan vältalighet utan ock med den sanna öfvertygelsens eld, samlade omkring sig tusental och tjugutusental af sina landsmän, hvilka i honom sågo den förkämpe för sanningen, och den religiösa ledare, som de länge bedit om och väntat på? Trångbröstad, skenhelig, ohyfsad, okunnig voro de smädelser, som utslungades mot Mr. Spurgeon, men de kunde lika litet skada honom som den förbisusande vinden. Och oaktadt den orubbliga trohet han ådagalade mot en läroform, som icke längre hyllades af verlden, kunde de, som kände honom och som hade hört honom predika, icke förglömma att hans hjerta öfverflödade af318

kärlek till hans medmenniskor, och af deltagande för syndare, och att det brann af åtrå efter att ingen af de själar, som nåtts af det himmelska budskapet och blifvit rörd af den helige Ande, skall befinnas vara utan delaktighet i frälsningen då alltings ände tillstundar och räkenskapsdagen förestår. Och med allt detta var han ingen prest. Aldrig någonsin kände sig ett presthatande folk stördt i sina sympatier för honom genom något försök å hans sida att tillvälla sig någon andlig myndighet öfver dem. Han var en enkel man, såsom de sjelfva, och gjorde icke anspråk på någon kyrklig eller presterlig myndighet, utan nöjde sig med att vara ett sändebud för och en tjenare åt den Herre han älskade.

På detta sätt var det den gode man, hvars bortgång vi nu sörja, tillvann sig icke blott beundran, utan äfven

förtroende och tillgifvenhet af män och qvinnor i så stort antal, att de icke stå till att räkna och hvilka äro att finna i hvarje vinkel och vrå af verlden, der det engelska språket talas. Och under det han tjenade hundratusental af sina medmenniskor med att bland dem utdela lifvets ord till uppbyggelse och ledning, utöfvade han äfven Öfver dem, som icke gillade hans lärouppfattning, ett kraftigt inflytaiir de, hvars välgörande verkningar ännu icke kunna upp? skattas. För närvarande synes förlusten genom hans bort-: gång vara oersättlig, icke blott för hans församling utan äfven för staden London och för bela landet."

Tidningen "British Weekly" (den är evangelisk och verkar, utan att tillhöra något visst samfund, for kyrkans skiljande från staten) säger:

"Spurgeon liar fallit såsom ett torn och dermed hafva utsikterna öfver bela det landskap, som utgör lifvet, för många förändrats. En Tory-tidning i London talade nyligen om att hans död icke väckte så mycken uppmärksamhet som kardinal Mannings. Men hvad visste barnen

i skolorna, tjenarinnorna i köken, befolkningen i högländerna, qvinnorna i de skröpliga vindsrummen — hvad visste de om Manning? Men alla dessa, ja, liela nationen — ty vi äro ett kristet folk — kände Spurgeon. I Skotland var han till och med högre aktad än i England, och i Amerika stod han i högrre anseende än kanske nå? oii annan-

O o

städes. Han hade icke uppnått hög ålder vid sin död, men han hade dock länge varit i verksamhet och till det sista behållit samma goda rykte. Hade Mr. Gladstone dött vid Spurgeons ålder, skulle han nu lia varit belt förglömd. Och äfven nu var Spurgeon redan mycket mera uppmärksammad utaf flertalet af sina landsmän än Gladstone — och det är icke för mycket sagdt, att han var föremål för mera vördnad än någon annan menniska i liela England.

Det allmänna omdömet missledes ofta, men det behöfver i alla händelser icke lång tid för att upptäcka en hycklare. Allmänhetens Öra är lätt att vinna, men Öfvermåttan svårt att behålla, Det vittnar kraftigt till förmån för både Spurgeons kraft som talare och enheten i hans sträfvanden, att ban vann detta öra då han ännu var blott en gosse och att han aldrig förlorade det ens för ett Ögonblick. Detta berodde i första rummet på hans kraft såsom talare. Vi hafva i vår tid liaft två talare af första klassen: Bright och Spurgeon. Hans underbara röst, klar som en silfverklocka och intagande som en qvinnas, höjdes inför en böljande menniskomassa och trängde utan ansträngning till allas öron. Den okonstlade, fosterländske engelsmannen med synbarligen stor sjelfbeherrskning, med engelska språket fullkomligt i sin makt, med sin förmåga att då så behöfdes, höja sig till vältalighetens högstämda flygt, sin djupa menniskokännedom och framför allt sin brinnande törst efter själars frälsning, skall icke snart glömmas af det engelska folket eller hans minne utplånas från

deras hjertan. Spurgeons stora iakttagelseförmåga, hvars finhet nästan gränsade till det öf vernaturliga, hade en viktig andel uti hans inflytande. En af hans välkända grann-pastorer kunde aldrig igenkänna sina medlemmar, emedan han saknade förmåga att minnas folks ansigten. Detta var icke ett fel af honom, men en stor brist i hans förmågor. Spurgeon deremot, kunde vid ett tillfälle stå på plattformen och ur minnet vid namn uppropa hvar och eii~af sina femtusen församlingsmedlemmar. Han erinrade sig äfven besökare, med hvilka han hade ganska liten bekantskap; och då de kommo till Tabernaklet upptäckte och igenkände han dem genast. Han utfann vanligen äfven något, stundom ganska egendomligt, tecken, hvarigenom han sände dem sin helsning, innan sammankomsten upplöstes.

Han var emellertid mycket mer än en stor talare. Författaren nödgades vid ett tillfälle vistas i sex månader på ett ställe, der det var ondt om böcker; han började då att läsa Spurgeons predikningar i "The Metropolitan Ta-bernacle Pulpit", och slutade icke förr än han genomgått alla årgångarna. Han kan icke tro att någon skall läsa dessa, utan att derigenom få ett djupt och förblifvaiide intryck. Vidare är Spurgeons förvånande arbetsförmåga lika framstående som hans vältalighet och samvetsgrann-het. I detta stycke har man ännu knappast gjort honom rättvisa. Många tala ännu om hans vildäpple-lika alstringsförmåga, och jemföra honom medlidsamt med sådana

män som Canon Liddon. Sanningen att säga, är en jemförelse härvidlag omöjlig. Hvad den direkta arbetsförmågan angår, så stod Spurgeon lika mycket öfver Liddon, som Liddon stod öfver Farrar. Pastor H. E. Haweis, som var en skicklig och opartisk granskare, sade för många år sedan: 'Det är rent af förvånande, hvilken kraft och hvilket mäktigt inflytande, den store baptisten kan utveckla inom sin

läroåskådnings trånga gränser'. Han synes icke hafva rönt så mycken framgång på de områden, som ligga utom talareplattformen; men likväl måste medgifvas, att hans "Janne Åkermans Föreläsningar" och "Taflor" utmärka sig for många Öfverraskande qvickheter. Äfven i hans predikningar finnas många stycken, hvilka en man, som lade an på att samla engelsk skönlitteratur på prosa, i j:ce skulle förbigå. Dessutom utmärka sig hans skrifter för »så

O o

stor rikedom på undervisning och ledning, att vi knappast finna motstycke dertill lios någon annan.

Det påståendet, att hans teologiska läroåskådning ingick såsom ett viktigt underlag för hans varaktiga inflytande, torde förekomma många underligt, men dess sanning kan likväl icke bestridas. Hvarföre liar calvinismen funnit en så gynnsam jordmån i de fuktiga, lågländta, öfverbefolkade och fattiga delarna af södra London? Det var der James Wells, en man som saknade ali bildning och var så sträjig calvinist, att han fördömde Spurgeon såsom en farlig kättare, delade äran med sin unge granne vid Tabernakelför-sarnlüigen, och efter fullbordadt värf fick en så storslagen begrafning, att södra London aldrig förr sett dess like. Att börja med måste hvarje kristlig åskådning, som är beräknad för massorna, vara väsentligen densamma. Fader Dalgairns, en romersk katolik, säger: 'Gå ut på gatorna i våra större städer och predika din ovisshet, om huruvida det finns ett helvete, och din oklara lära om försoningen, och hvad tror du att du dermed skall vinna bland massorna» från hvilkas sedliga förruttnelse lukten uppstiger till himmelen allt starkare för hvarje dag? Du försöker dem med det tvifvelaktiga goda, som läran om allas slutliga frälsning innebär, men derigenom, beröfvar du dem den tröst, som ligger uti att hafva en personlig frälsare'. Mr. Spurgeon deremot framhöll alltid frälsningen såsom något un-

derbart, öfvernaturligt, och såsom något, hvilket vunnits genom strid, ångest och blodig klädnad.

Men denna genom ångest och hård kamp vunna frälsning var viss och fullt betryggad; dermed menas, 'att den beror icke af någon mans vilja eller löpande, utan af Gud, som förbarmar sig — hela saken hvilar helt och uteslutande i Guds hand. Frälsningen beror icke af menniskor, icke heller af kötts vilja. Bland Spurgeons åhörare voro många, som hade förlorat allt detta lifvets goda och det som gör menniskor bemärkta här; men som Gud icke utvalde menniskor på samma grunder som gifva dem företräde, den ene framför den andre liär, så var det ännu liopp för de annars hopplösa. Hans utkorelse grundar sig uteslutande på nåd. Och såsom han utvalt dem, så skall han ock bevara dem. För mängden af Kristna är denna lära om de heligas bevarande intill ändan utan betydelse. Men för många fattiga flickor, hvilka genom det trägnaste arbete ej kunde förtjena mer än just det nödvändigaste för att uppehålla lifvet, men som funnit i Kristus sin enda tröst och sitt beskydd mot så väl gatans frestelser å den ena sidan som mot förtviflan, hopplöshet och sjelfmord å den andra, var förhållandet helt annorlunda. Då de hörde evangelium om att Kristus bevarade sina får, så att de aldrig skola förgås, så sjönk det djupt ner i deras hjertan och tände lios dem ett oförgängligt hopp. Många sträf-samma yrkesidkare, som frestats till oärlighet, många enkor, med intet annat än fattigdom och ensamhet framför sig, blefvo genom detta budskap lyftade Öfver alla sina besvärligheter, de lärde att skåda genom och bortom den tid af sorger och strider, som omgaf dem och vänta ett rum äfven för sig med den triumferande församlingen.

Det är en ganska allmän föreställning att läran om Guds allmänna faderskap har framgått från en sannare menniskokärlek och att den är rikare på tröst, än den

gamla läran att Gud är en fader endast för dem, som äro hans barn genom tron på Kristus. En säger: 'Gud är en fader för East-end i London', och tror sig dermed hafva uttalat en mycket trösterik sanning. Men Mr. Spurgeon höll fore att Guds faderskaj) innebar mycket mera än så. I en viss mening är det nog sannt att Gud är en fader äfven för de djupast sjunkne, men hvad frukt skaffar detta? Innan vi kunna känna Guds faderliga hjertelag, måste Sonen uppenbara honom för oss. Men der finnes - om vi skola våga säga det — någonting bortom detta. Att Gud i sin oändliga kärlek går efter den fattige, förlorade och skuldbelastade syndaren, är ett sådant djup af kärlek, att det får stor betydelse, ja den högsta betydelse för hvar och en som mottager den himmelska gåfvan. Denna lära är alltså icke blott en tom fras eller en kraftlös skugga, utan full af lefvande verklighet.

Den fattigare delen af befolkningen — man får härvid icke glömma att södra London är den fattigaste delen af verldsstaden — har börjat hoppas att stadsrådet och parlamentet skola göra mycket för att lindra dess lidanden. Sådana förhoppningar kunna förverkligas, men Spurgeon fäste ej mycken vikt vid dem. Han lärde folket att de just nu kunde få ali den glädje de behöfde, genom att komma i lefvande gemenskap med Jesus Kristus. Sjrnrgeon hade allt för mycken insikt och var allt för erfaren att icke veta, huru långsamt det går for de fattiga att kämpa sig genom sina strider och huru litet de oftast vinna derigenom, och derföre framhöll han desto mer den glädje och den frid, som följa på tron och hvilka verlden hvarken kan gifva eller taga. Man må då fortsätta med sitt hårda, enformiga, mödosamma och obemärkta arbete, den låga aflöning det inbringade och med sin tunga börda af ansvar och omsorger, men öfver allt detta skulle likväl hvila ett heligt, lifvande och hugsvalande ljus. Det allmänna folket hörde

detta budskap med glädje, och dertill hade det den största orsak, ty det är den fulla sanningen. Och det är möjligt, att samma folk skall höra detta budskap med ännu större glädje, sedan det fått större erfarenhet af huru svekfulla de politiska partiernas löften äro.

Personligen var Spurgeon mycket känslig for den glada sidan af lifvet — han var lekfull, rik på infall och stundom vid den mest glada sinnesstämning. Men, såsom fallet ofta är med sådana naturer, återvände hans tankar sjelfmant till det allvarliga, högtidliga och vemodiga. På honom

O 7 O O o

kunna i högre mening tillämpas poetens ord, så lydande:

'Sorg och glädje båda Bodde i mitt hjerta, Sorg i ena kammar'n, Glädje i den andra, Oförsonligt skilda, Eådde än den ena, Än den andra ensam; Se'n den ena kom dit, Lär hon ha öppnat dörren Och förenat båda, Ty min sorg är sällhet Och min glädje vemod'.

I ali sin umgängelse var han samvetsgrann och ytterst tillmötesgående. Under en lång tid deltog han aldrig i det egentliga sällskapslifvet; ty han hade ett oerhördt arbete att utföra och sysselsatte sig oupphörligt med läsning. Han hade en rik samling af kommentarier öfver bibeln uppställda i god ordning kring väggarna i sitt arbetsrum, och han höll aldrig någon predikan utan att först rådfråga hvar och en af dem rörande den text han valt. Hans sätt att förbereda sig var eget, men grundligt och omsorgsfullt. Han försummade aldrig denna, den heligaste pligten, som ålåg honom såsom evangelii tjenare.

Mycket måste vi lemna osagdt om denne märkvärdige

man. Aldrig liar någon med så rika erfarenheter uppträdt i den kristna församlingen; aldrig någon, som talat till så många af sina medmenniskor öfver heliga ting och aldrig någon, hvars verksamhet frambragt så underbart stora och påtagliga frukter. 'Aldrig mer skola vi höra dig uttala den ljlifliga inbjudningen' säga vi nu, då vi tänka på denna oförgätliga röst som tystnat, men hvars eko ännu ljuder i våra Öron. Skaror skola med kärlekens vördnad och deltagande tänka på den efterlefvande makan och sönerna och likaså på den stora församling, hvars herde han var. Yi hafva alla förlorat mycket, men han liar vunnit ändå mera. Han var i många fall genom sjukdom och plågor hindrad i sin omfattande verksamhet, synnerligen under de senare åren; men den overksamhet han blef dömd till den sista tiden, var honom likväl ännu mera tryckande, ehuru den var bättre än hans läkare hade vågat

hoppas. För honom torde det allra bästa vara, att han gått uppföre en ständigt lysande bana. TILLÄGG.

Underbara heibregdagörelser.

Af Pastor B. H. Conwell.

Mycket har skrifvits såväl af kunnige som okunnige personer om trons helbrägdagörande kraft. Den svaga enfaldigheten har gripit sig an med detta viktiga ämne på samma sätt som om en manet ville inlåta sig i strid med en haj. Det är ett ämne, som synes förse de dåraktige och de vilseledde med en mängd lockande ämnen för betraktelser och oriktiga framställningar. Detta ämne liar under en så lång tid uteslutande behandlats af personer med fallenhet för skräfvel och öfverdrift, att mera sansade menniskor börjat vägra att tro till och med hvad de sett med egna ögon.

Män, qvinnor och barn hafva blifvit helbregdagjorda genom tron; men, om detta åstadkommits af enöfvernatur-lig kraft eller helt enkelt skett i öfverensstämmelse med naturens lagar, är en fråga, som ännu icke blifvit afgjord. I sanning, man har icke ens till fullo utredt, om naturens lagar i sin helhet äro en rad af underverk, eller om underverken sjelfva stå i Öfverensstämmelse med dessa lagar. Detta ämne kräfver den största uppmärksamhet och den noggrannaste undersökning, och forskaren måste följa grän-UNDERBARA HELBREO DA G ORELSER. 327

sen mellen det öfvernaturliga och det naturliga så försigtigt, att ban icke förlorar sig i dunkelhet, utan alltid behåller sitt säkra fotfäste inom det fattligas område. Böner hafva uppsändts för sjuka, och många af dem hafva återfått sin helsa såsom omedelbart svar på sådana böner. För detta hafva vi ojäfaktiga bevis. Men hvilka medel Gud använder vid utförandet af sådana verk, är ännu ett omtvistadt ämne. Rörande frågan om sjukas botande genom bon och händers påläggning var Mr. Spurgeon mycket förbehållsam. Det var svårt att få honom att bestämdt uttala sin åsikt härutinnan.

Under det författaren var korrespondent för en framstående amerikansk tidning, frågade han vid ett tillfälle Mr. Spurgeon, om ban trodde, att hvilken j>erson som helst skulle kunna botas genom de troendes och rättfärdiges uppriktiga böner. Han förklarade då, att hans erfarenhet i saken visserligen vore temligen vidsträckt, men att han likväl behöfde mera klarhet häri, innan ban kunde utan förbehåll besvara en sådan fråga. Dock har kanske ingen i detta århundrade vare sig i England eller Amerika botat . så många menniskor som Mr. Spurgeon, och detta oaktadt han icke var läkare eller någonsin skref ett recept. Han kände, att en oförklarlig hemlighet var förenad dermed, men han försäkrade, att det bodde en kraft i bönen, som borde användas, då menniskor lågo i plågor och kunde bistås dermed.

I hopp om att kunna uppdaga denna hemlighet skaffade han sig en gång en bel mängd böcker, som handlade om sjukes botande som svar på bön och studerade detta ämne med mycken ihärdighet och noggrannhet. Men inga forsk. ningar, kunde befria saken från dunkel och betänkligheter.

Det hände ofta, att personer, för hvilkas vederfående han bedit, i stället för att tillfriskna blefvo sämre och dogo. Sådana erfarenheter skulle utan tvifvel hafva ledt honom

till den tron, att böner ej hjelpte de sjuka, om det icke å andra sidan funnits exempel på personer, som återvunnit sin helsa liksom genom ett underverk och under sådana förhållanden, som visade, att deras vederfående endast kunde tillskrifvas en viss, öfvernaturlig kraft till svar på bönen

Det är en alldaglig erfarenhet, att själen har ett mäktigt inflytande öfver kroppen, och utan att orda derom erkänna menniskorna detta genast. Likaledes är det klart för den daglige iakttagaren, att kroppen å sin sida kraftigt inverkar på själen. Hvarje menniska med sundt förstånd känner dessa två grund sanningar. Men att säga, huru långt detta inflytande sträcker sig i alla riktningar eller att fastställa en lag, som tydligt säger: Så långt och icke längre når det, kräfver en skarpsinnighet så upphöjd, att vårt vetande ännu icke uppnått densamma.

Ännu har icke den läkare uppträdt, som fullkomlig förstått att jemte medicinen begagna sig af själens inflytande

öfver kroppen. Det kan väl hända att han i smått dragit fördel deraf, men det har ännu icke lyckats någon att på vetenskaplig väg förklara och använda detsamma. Helt naturligt beträdes ofta detta de menskliga erfarenheternas och behofvens vidsträckta och okända fält af otillförlitliga personer, som der ej se annat än spöken och besynnerliga förteelser och som sedan med öfverdrift berätta de mest motsägande saker.

Säkert är, att ingen menniska kan med full visshet säga, hvilken kraft, som vid en persons tillfrisknande utöfvat det största inflytandet. Alla bevis äro medelbara och tillfälliga.

Om en person vederfås utan att hafva följt läkarens föreskrifter, så påstår han genast, att läkemedlet var lielt och hållet själiskt eller andligt; under det att detsamma i verkligheten kanske bestått i hvad han ätit, inandadts ellerUNDERBARA HELBREO DA G ORELSER. 329

druckit, hvilket - ehuru detsamma icke ordinerats af någon läkare, haft samma nytta som ett recept.

Om en person, som begagnar de läkemedel, en läkare före skrifvit, hastigt återfår sin helsa, tillskrifver ban sitt tillfrisknande läkarens skicklighet och läkemedlens kraft, men det oaktadt, kan han icke utan fara för missuppfattning påstå, att han icke kunde hafva tillfrisknat lika snart eller kanske snarare, om ban icke begagnat någon medicin alis.

Läkarekonsten har på de senare åren i allt som angår kirurgien och tillredningen af läkemedel gått framåt på ett högst tillfredsställande, ja, öfverraskande sätt; men den är ännu fjerran från den utveckling, att den kan lemna den förklaring, som verlden önskar, en förklaring, som angifver orsakerna till rådande sjukdomar och på samma gång tydliggör äfven för den med vanligt förstånd begåfvade det förfaringssätt, som är nödvändigt för helsans bevarande och återfående.

"Böta själen, så är kroppen ock botad", utropa vissa svärmiska vetenskapsmän. "Böta kroppen, så är själen botad" svarar ett ännu större antal.

Men endast ett fåtal säger. "Yädjen till den store Anden, som är öfver allt, som kan se och förstå allt, och? om I vinnen hans behag, uppmärksamhet och bistånd, är en sjuks vederfående fullkomligt visst".

I detta sista fall såväl som i de andra äro emellertid de förfaringssätt, hvarigenom en sjukdom upphäfves, alldeles utom menskligt synhåll, och alla antaganden synas fruktlösa. Astronomen kan uppställa en hypotes (förutsättning) under hvilken ban ordnar många af de iakttagelser ban gjort rörande himlakropparne, och ban kan med en viss

sannolikhet påstå, att denna hypotes lemnar honom den

•

enda förnuftiga förklä ringen öfver de många upptäckter, som gjorts med tillhjelp af teleskopet och geologens ham-880

mare. Men ännu har icke någon hypotes uppställts med hvilken de tusenden samlade fakta rörande sjukdomars botande öfverensstämma.

Den medicinska skola, hvilken är i stånd att besegra alla sjukdomar har ännu icke blifvit grundad. Må Herren påskynda dess ankomst och sända sina lärjungar ut i verlden att böta alla slags krankheter igenom Jesu Kristi kraft, att de halte må gå och de blinda återfå sin syn.

"Ske eder efter eder tro", är en sats, hvars sanning ofta bevisats under många sjukdomsfall. Alla läkare intyga, att det är svårt att böta en person, som är fullt öf-tygad om att han skall dö. Men å andra sidan förklara de, att en menniska, som fullt och fast tror att hon skall blifva återställd, är mycket lätt botad. Detta senare faktum skall kanske hjelpa oss att till en del på naturlig väg förklara många af de fall af återställd helsa, som tillskrifvas Mr. Spurgeons besök hos de sjuka.

Tusenden trodde, att de skulle blifva botade till svar på hans bön. Han bad med dem, och de tillfrisknade. En sådan erfarenhet skulle utom allt tvifvel hafva öfverty-gat den allmänne iakttagaren, att Mr. Spurgeons böner åtföljdes af en gudomlig, helande kraft. Några hafva påstått, att icke blott hans böner voro af en sådan beskaffenhet utan äfven att han sjelf hade en så fullkomlig tro på deras besvarande, att den lidande åhöraren blef fullkomligt öfvertygad om att ett svar skulle följa och att han säkert skulle blifva återställd. Då de voro fullkomligt Öfverty-gade om sitt vederfående, syntes vägen till helsa helt naturligt öppnad för dem.

Men detta är blott att något litet vända på saken, i det att en öfvernaturlig makt nu anses hafva ändrat den sjukes tänkesätt. Om en skicklig läkare med ali sin lärdom, sin konst och alla de hjelpmedel, som stå honom tillbuds icke kunnat bibringa sin patient tron på sitt tillfrisk-

nande, är det icke då förunderligt, att någon annan utan dessa hjelpmedel och till och med utan medicin, skulle kunna ingifva honom en sådan underbar tillförsikt. Ämnet ligger nu öppet för undersökning, och hvar och en, äfven den mest skarpsinnige och klarsynte, torde, huru mycket han än må hafva genom vanan öfvade sinnen, måst göra den erfarenheten att det ingalunda är en lätt löst fråga.

Vi vilja nu anföra några exempel, som vi hafva ali anledning att tro vara bokstafligen sanna, och lemna dem till undersökning och skärskådande åt dem, som önska att djupare studera trons inflytande på sjukdomar och dessas ursprung. Kanske bakom den fysiska bakterien i sinom tid kan upptäckas en andlig bakterie, hvars inflytande på upphofvet till lif och död endast kan fattas af den allvetande.

Liksom ett löfs darrande inverkar på jordens rörelse och derigenom stör solen och verldsalltets mest aflägsna stjernor i deras lopp, så måste hvarje lifsyttring inverka på allt lif och sträcka sig högt öfver allt menskligt förstånd upp till himmelriket, ja kanske ända fram till Guds tron. Alla telefoner leda till centralstationen, allt lif sträcker sig till Gud

I Metropolitan Tabernaklet bedja ännu hundratals personer, hvilka alla påstå, att deras lif räddats till svar på Mr. Spurgeons böner för dem. De voro sjuka och nära döden; men han kom, knäböjde vid deras läger och bad om deras vederfåenle. Genast återvände helsans flod, den feberheta pulsen blef lugnare, temperaturen sjönk och inom en oväntadt kort tid återtog hvarje kroppsorgan sin naturliga förrättning. Om man kunde åvägabringa ett möte af alla dem, som säga sig hafva Mr. Spurgeons böner att tacka för helsans återvinnande, skulle detta blifva den mest värdiga gärd åt hans minne.

Hans verksamhet i London började med några af dessa

högst märkvärdiga fall, hvilka så bekräftade de sanningar, han uttalade på predikostolen, att menniskor trodde på honom blott för hans gerningars skull. Under första året af hans verksamhet i New Park Street Chapel voro rykten i omlopp om de underbara verkningarne af hans sjukbesök. Vid ett tillfälle under år 1855 inträffade, att en man, som låg sjuk i feber, samma dag, som hans läkare förklarat hans tillstånd ytterst betänkligt, lemnade sin bädd och, till alla sina bekantas förvåning, visade sig vid ett möte på aftonen, sägande "Mr. Spurgeon bad med mig i dag på morgonen och jag har på ett öfvernaturligt sätt blifvit frisk."

En Söndag vid samma tid sågs en annan man, som under många år gått haltande till Tabernaklet, komma gående med säkra och fasta steg ned för gången till en bänk i främre delen af kapellet. Han hördes ofta mumla och en gång ropa* "Ära vare Gud!" under det att han prisade sin gudomlige Mästare, emedan han begagnat Mr. Spurgeon såsom ett redskap, till denna hans underbara återställelse. Det var ett fall af partiel förlamning, hvilken, enligt hvad läkarne påstå, i allmänhet beror derpå, att en del af hjernan icke utför sin naturliga förrättning. Det är emellertid en nervsjukdom och kan botas endast, derigenom att antingen de nervsträngar, som stå i förening med hjernan eller hjernan sjelf återfår sin verksamhetskraft.

En person, anställd vid ett läroverk i London, tyckte sig på ett tillfredsställande sätt kunna förklara detta fall med att antaga, att en ovanlig sinnesrörelse hade försatt den domnade hjernan i naturlig verksamhet, återställt nerverna och derigenom återgifvit mannen förmågan att använda sin högra sida, hvilken fem år förut blifvit

förlamad genom ett slaganfall. Ingen tviflade emellertid på, att mannen blifvit botad, och sjelf gaf han bort sin krycka, fullt och fast öfvertygad, att han ej skulle behöfva den mera. Han påstod med bestämdhet, att ban skulle lefva,

till dess lian blefve sjuttio år. Författaren lur emellertid sig icke bekant, om lians lif blef så långt, som lian med sådan visshet förutsagt.

En man, som under många år varit så svårt ansatt af reumatisk verk, att ban icke kunnat lemna sitt hem, anhöll enträget, att Mr. Spurgeon skulle komma och bedja för honom, på det han måtte återfå sin helsa. Mr. Spurgeon biföll lians begäran, men förklarade, att ban för sin del icke vore fullkomligt öfvertygad om att lians böner hade kraft att böta en sådan sjukdom. Detta Mr. Spurgeons tvifvel rubbade icke mannen ur hans fasta tro på bönens kraft. Mr. Spurgeon knäböjde bredvid honom och bad. Efter slutad bön påstod mannen med bestämdhet, att ban kände sig mycket bättre. Han bad Mr. Spurgeon mycket enträget, att ban skulle återkomma följande morgon för att åter bedja med honom. Mr. Spurgeon efterkom villigt lians begäran och då han anlände till den gamle mannens bostad, mötte denne honom vid dörren och helsade honom med ett hjertligt leende välkommen, sägande: "Herren uppfyller sina löften och lian har hört eder bön." Ehuru icke fullkomligt frisiv, var ban dock så. återställd, att ban kunde gå omkring i sitt hus och efter några veckors förlopp återupptog lian sin sysselsättning, hvilken icke kräfde särdeles mycken kroppsansträngning. Under flere år derefter bevistade ban regelbundet mötena i kapellet, och hvarken storm eller köld kunde hindra honom från att intaga sin vanliga plats derstädes.

En annan gång hände, att en person från Wales, hvilken blifvit sinnesrubbad på grund af något lyte eller sjukdom, vid ett besök i London på det mest medömkansvärda sätt bad sin familj att skicka efter Mr. Spurgeon på det han måtte bedja för honom. De betraktade det naturligtvis såsom en yttring af lians vansinne. Men slutligen lofvade de att bedja Mr. Spurgeon göra honom ett besök. Mr.

Spurgeons bön vid detta tillfälle hade en mycket lugnande inverkan på den stackars vansinnge mannen och syntes till en del återställa jemn vigten i hans själsförmögenheter.

Familjen blef så öfverraskad och glad öfver bönens verkan att den, fastän den tillskref det helt naturliga orsaker, enträget bådo Mr. Spurgeon att komma tillbaka. Han återvände samma afton efter sammankomstens slut och stannade en stund hos den sjuke, bedjande af hela sitt hjerta om hans vederfående, och den stackars sjuke förenade sig på det mest gripande sätt i hans bön.

Efteråt förklarade Mr. Spurgeon, att, ehuru han bad af hela sitt hjerta och försökte tro, att den sjuke skulle blifva frisk, kunde han likväl icke öfvertyga sig sjelf om att hans besök varit till annan nytta än att det lugnat sjuksköterskorna, hvilka voro mycket upprörda till följd af den arme mannens skrik. Natten efter Mr. Spurgeons besök sprang den sjuke plötsligt ur sin säng med ett skri, som skrämde hans sköterskor. Det befanns nu, att han kommit till sina sinnens fulla bruk. Han omtalade, att han i drömmen mött Frälsaren och att denne försäkrat honom, att han drifvit ut djeflarne från honom. Några dagar efter denna händelse var han i stånd att gå ut och kort derefter flyttade han till Canada, der han på ett framgångsrikt sätt idkade en affärsrörelse till år 1882, då han fördes till sitt sista hvilorum.

Följande händelse berättas om en liten flicka, som led af en svår smittosam sjukdom, hvilken läkaren förklarat dödlig. På begäran af barnets föräldrar infann sig Mr. Spurgeon i deras hem, knäböjde jemte dem vid den lillas sjukbädd och uppsände e:i brinnande bön om hennes frälsning och bifogade äfven en bön om hennes tillfrisknande, såvida detta vore i öfverensstämmelse med Guds vilja. Hennes föräldrar instämde i bönen, och när de reste sig upp, bad den lilla, hvilken just då återkommit till medve.

tände, om vatten och sade: "Jag känner 111ig nu mycket bättre." Från den stunden framskred barnets tillfrisknande utan afbrott. Efteråt omtalade hon för sin moder, att hon under bönen förnam "en egendomlig känsla i bela kroppen, liksom om febern började aftaga vid hufvudet och försvinna vid fötterna."

En gosse, hvilken arbetade på ett tryckeri, råkade ut för en svår olyckshändelse, dervid han bröt sin ena arm dels nedanför armbågen och dels mycket illa i närheten af skuldran. Gossens fader hade af andra personer hört berättas, att de återvunnit sin helsa genom att bedja. Han sände derför ett bud till Mr. Spurgeon, med begäran att han skulle komma och bedja om den brutna armens helande. Då läkaren erhöll underrättelse härom, yttrade ban: "Gossen återvinner nog bruket af sin arm utan någon bön, men om I önsken att bedja om någonting, så bedjen först och främst, att Öfverarmen icke måtte blifva vanställd." Läkaren förklarade, att han ej kände något medel inom kirurgien, som kunde förhindra, att armen blefve vanställd, ty brottet var af en mycket svår och kinkig beskaffenhet. En församlingens diakon, hvilken medföljt Mr. Spurgeon till gossens hem, frågade denne, om han trodde, att bönen hade sådan kraft att den kunde verka lie-lande i ett så svårt fall som detta. Spurgeon svarade med ett småleende: "För Gud är ingenting omöjligt", men tillade: "Jag känner på mig, att det ej är mycket troligt. Det är likväl vår pligt att bedja om det vi åstunda, äfven om det må synas omöjligt." Mr. Spurgeon talade derefter med gossen om Kristus och hans själs frälsning, till dess han var öfvertygad om, att gossen förstod, hvad det innebar att vara kristen och att han ifrigt åstundade att erhålla den stora gåfvan, hvarpå ban uppmanade gossen att falla på knä och bedja. Mr. Spurgeon bad nu just om det, som läkaren förklarat borde vara föremål för bönen. Han336

bad af bela sitt hjerta och det tycktes som om han under bönen sökte öfvertyga sig sjelf, att hans bön skulle på något sätt bokstafligen uppfyllas. Dagen derpå föll gossen ned för en trappa och bröt armen ånyo, så att brottet blef mycket farligare än förut. Han fördes nu till ett lasarett, hvarest en berömd fransk läkare för tillfället var på besök. Under dennes ledning förbands den brutna armen med sådan skicklighet att benen återfinsro sitt rätta läge och

O O o

gossen undvek att få men deraf för framtiden.

År 1886 hade troil på Mr. Spurgeons förmåga att böta sjuka blifvit så stark, att den blind somliga klasser betraktades med verklig vidskepelse. För att motverka de falska och öfverdrifna uppfattningarne, som voro gängse härom, nödgades han omnämna saken på predikstolen och förebrå de mest svärmiske för deras åsigter. Han tyckte, att det började allt för mycket likna det katolska Europas helgonareliker, om hvilka gingo rykten om underbara kurer, hvaraf några möjligen voro sanna. Trons makt synes icke vara inskränkt till ett visst kyrkosamfund, ett förhållande, som ännu mera förökar svårigheten att lösa detta invecklade problem.

Under tjugufem år har det varit mycket vanligt att i Tabernaklet höra omnämnas någon sjuks begäran om Guds församlings förböner för hans snara vederfående. Endast det förhållandet, att antalet af sådana ansökningar förökades år efter år, är ett ldart bevis derpå, att de personer, för hvilka församlingen bedit, sjelfva trott, att bönen skulle blifva besvarad och äfven öfvertygat sina vänner härom.

Man skulle kunna'berätta tusentals fall, liknande de nu anförda och man har redan samlat ett stort antal af dem, hvilka alla tydligt utvisa, att gudomlig makt såsom svar på bön på ett underbart sätt ingripit.

Ehuru säkerligen ingen församling i hela verlden varitUNDERBARA HELBREO DA G ORELSER. 337

i tillfälle att så grundligt pröfva saken som Tabernakel-församlingen i London, hafva dock många församlingar både i England och Amerika bekräftat, att en uppriktig bön kan rädda de sjuka. Huru vi än söka förklara saken och huru olika den än bedömes af olika personer efter den ståndpunkt, de intaga, är det likväl en obestridlig sanning, att bönen liar kraft att böta de svåraste sjukdomar; ty dessa underverk äro icke gjorda i något hemligt rum, utan deras sanningsenlighet är bekräftad i församlingar, genom deras vittnesbörd, som hafva sett och hört desamma. Om någonting enligt lag eller erfarenhet kan bekräf-

O o o o

tas genom vittnesbörd, så bor det vara visst och sannt, att sjukdomars botande följer såsom svar på en uppriktig

bön.

Om vi i Philadelphia i telefon tala med en bekant i Boston och vi igenkänna hans röst, förstå vi, att han hört oss, men om ett barn frågar oss hvad elektriciteten är för någonting, hafva vi mycket svårt att förklara det. Om vi säga, att det är en slags rörelse, beslägtad med ljuset, förklarar det icke denna underbara naturkraft. På samma sätt förhåller det sig, då vi bedja Gud om att han måtte låta oss blifva återstälda från en svår sjukdom, hvilken niPiiskliga läkare icke kunna böta. Sedan vi på ett underbart sätt räddats från döden och åter andas lif och helsa, äro vi väl öfvertygade om att vi hafva blifvit botade, ehuru vi icke kunna fatta de krafter, som dervid varit verksamme.

Lik den Mästare, han så troget tjenade, gick Mr. Spurgeon omkring, predikade och botade sjuka. Han tillskref dock aldrig sig sjelf den lielbregdagörande kraft, som ban utöfvade. Hundratals personer blefvo hjelpte genom hans besök, utan att han sedermera hörde något från dem. Såsom hvarje predikant borde göra, betraktade han sig sjelf endast som ett redskap i Guds hand och vid två tillfällen påstod han, att ban vore ovärdig att besitta helbregda gö-relsens gåfva.338

TILLÄGG. -

De troende vilja förklara dessa förhållanden på ett sätt och de tviflande på ett annat, men den sanningen skall qvarstå för alla tider, att personer för någon orsaks skull, antingen öfvernaturlig eller naturlig, återvunnit sin helsa och hafva Mr. Spurgeon eller hans inflytande hos öfverna-turliga makter att tacka för det kroppsliga välbefinnande och den själafrid de nu åtnjuta.

Näst den öfvervinneliga glädjen att stå ansigte mot mot ansigte med tusenden ifriga att höra evangelium och att förglömma sig sjelf vid dess allvarliga förkunnande, är fröjden öfver att vara ett redskap eller sändebud för den stora kraft, som ligger bortom vår synkrets, kraften som gifver andedrägt åt den andtäppte, lugn åt det klappande hjertat, ro åt Öfveransträngda nerver, fasthet åt stapplande steg, rodnad åt bleknande kinder, glöd åt det matta ögat, leende åt darrande läppar, hopp åt bedröfvade vänner, år af nyttig verksamhet åt den döende sjuklingen. O, hvilket skönt lif är ej detta ! Hvilken ovärderlig törmån att innehafva en sådan ställning.

Det gifves i sanning ingen ställning i lifvet, som borde med mera skäl eftersträfvas än den, hvilken ett sådant Guds sändebud innehar. "Huru ljufliga äro på bergen budbärarens fötter, som förkunnar frid, som bådar fröjd, som förkunnar frälsning, som säger till Zion: 'Din Gud är konung!'"